

ព្រះ

ព្រះបិតាបាទ

និង

សេចក្តីប្រជានាសាខ្មែរ

អភិបាលបិតា

បង្គាន បញ្ចប់ការ

សិល្បៈ



ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ឆ.ស ២៥១០

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋានស្ស បញ្ចមោ ភាគោ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ

បដិច្ចវិវា

(១) នស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច  
 នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ  
 ហេតុប្បព្វយោ នស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ឯកំ  
 បន្ធូំ បដិច្ច តយោ ទទ្ធា ... ទ្វេ ទទ្ធា ។ នស្ស-  
 នេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច លេវ នស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ  
 ហេតុប្បព្វយោ នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ទទ្វេ  
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នស្សនេន បហាតព្វ-  
 ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ  
 ១ លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ  
 ២ ហេតុ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បព្វយោ នស្សនេន បហា-  
 តព្វហេតុកំ ឯកំ ទន្ធូំ បដិច្ច តយោ ទទ្ធា ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានព្វ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ បដិច្ច ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន បញ្ចមភាគ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកៈ

បដិច្ចវិវៈ

(១) ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធមិ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ រើបក្កតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-  
 ច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយ  
 ទស្សនៈ ... ខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយ  
 ទស្សនៈ រើបក្កតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ អាស្រ័យ  
 ខន្ធចាំនិឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ។ ធមិ ដែល  
 មានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈក្តី ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយ  
 ទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនាក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះដោយទស្សនៈ រើបក្កតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី  
 ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ  
 អាស្រ័យ ខន្ធ ២ ។

(២) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-  
 ប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ឯកំ ទន្ធិ  
 បដិច្ច តយោ ទន្ធា ... ទ្វេ ទន្ធា ។ ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ធស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ទន្ធិ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋា-  
 នំ រូបំ ។ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នេវ ធស្សនេន ន  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-  
 ប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច  
 តយោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានេវ រូបំ ... ទ្វេ ទន្ធា ។

(៣) នេវ ធស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ  
 ធម្មំ បដិច្ច នេវ ធស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេ-  
 តុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា នេវ ធស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ  
 ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានេវ រូបំ ទ្វេ ទន្ធិ បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា  
 ចិត្តសមុដ្ឋានេវ រូបំ វិចិត្តិក្ខាសហគតំ មោហំ បដិច្ច

(២) ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយការនា អាស្រ័យធមិ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ  
 គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយការនា ...  
 ខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះដោយការនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយការនា  
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានេវ អាស្រ័យខន្ធ  
 ទាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយការនា ។ ធមិ ដែលមាន  
 ហេតុត្រូវលះដោយការនាគឺ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះដោយការនាគឺ អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយ  
 ការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានេវក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយការនា ...  
 ខន្ធ ២ ។

(៣) ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ  
 ដោយការនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិន  
 ត្រូវលះដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី  
 ចិត្តសមុដ្ឋានេវក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយ  
 ទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយការនា ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានេវក្តី អាស្រ័យ  
 ខន្ធ ២ ចិត្តសមុដ្ឋានេវ អាស្រ័យមោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រិកា

ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្ថុណោ នេវ នស្សនេន  
 ន ការវាយ បហាតត្វហេតុកំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច  
 តហោ ទន្ធា កដត្តា ច រូបំ ... ទន្ធា ទន្ធា  
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ទន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច  
 បហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ  
 ឧបាទារូបំ ។ នេវ នស្សនេន ន ការវាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតំ មោហំ  
 បដិច្ច សម្បយុត្តកា ទន្ធា ។ នេវ នស្សនេន ន ការ-  
 វាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ការវាយ បហា-  
 តត្វហេតុកោ ធម្មោ ... ឧទ្ធចូសហគតំ មោហំ  
 បដិច្ច សម្បយុត្តកា ទន្ធា ។ នេវ នស្សនេន ន ការ-  
 វាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នស្សនេន បហា-  
 តត្វហេតុកោ ច នេវ នស្សនេន ន ការវាយ បហា-  
 តត្វហេតុកោ ច ធម្មោ ... វិចិត្តិក្ខាសហគតំ មោហំ  
 បដិច្ច សម្បយុត្តកា ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។  
 នេវ នស្សនេន ន ការវាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ  
 បដិច្ច ការវាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នេវ នស្ស-  
 នេន ន ការវាយ បហាតត្វហេតុកោ ច ធម្មោ ...

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធលក្ខី កដត្តាប្រក្ខី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយការវិនា ... ខន្ធ ២  
 វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋាន-  
 ប្រ កដត្តាប្រ និងឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត ១ អាស្រ័យមហា-  
 ក្ខតចាំងឡាយ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ អា-  
 ស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយ  
 ការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្នុង  
 អាស្រ័យមោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ។ ធម៌ ដែលមានហេតុ  
 ត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយ  
 ទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយការវិនា ... គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្នុង អា-  
 ស្រ័យមោហាៈ ដែលច្រឡំដោយទន្ធាច្ចៈ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះដោយទស្សនៈក្តី ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះដោយការវិនាក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយការវិនា ... គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្នុង  
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្ខី អាស្រ័យមោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ។  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយការវិនាក្តី ធម៌ ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយការវិនាក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយការវិនា ... គឺ



អនុវត្តសហគតំ មោហំ បដិច្ច សប្បយុត្តកា ខន្ធ  
ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។

(៤) នស្សនេន បហាតត្វហេតុកញ នេវ នស្ស-  
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកញ ធម្មំ បដិច្ច  
នស្សនេន បហាតត្វហេតុកា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-  
ប្បច្ចយា វិចិត្តិញ្ញាសហគតំ ឯកំ ខន្ធឯក មោហញ  
បដិច្ច តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ ច មោហញ បដិច្ច  
ទ្វេ ខន្ធ ។ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកញ នេវ នស្ស-  
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកញ ធម្មំ បដិច្ច  
នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ធម្មា  
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកា  
ខន្ធ ច មហាភូតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ  
វិចិត្តិញ្ញាសហគតេ ខន្ធ ច មោហញ បដិច្ច ចិត្តស-  
មុដ្ឋានំ រូបំ ។ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកញ នេវ  
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកញ ធម្មំ បដិច្ច  
នស្សនេន បហាតត្វហេតុកា ច នេវ នស្សនេន ន  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ច ធម្មា ... វិចិត្តិញ្ញា-  
សហគតំ ឯកំ ខន្ធឯក មោហញ បដិច្ច តយោ ខន្ធ  
ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ ច មោហញ បដិច្ច ... ។

ពួកសម្បយុត្តកក្នុង ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យមោហាៈ ដែលច្រឡំ  
ដោយខ្លួន ។

(៤) ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធមិ  
ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយការវិនាស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-  
ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញាផង មោហាៈ  
ផង ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង មោហាៈផង ។ ធមិ ដែលមាន  
ហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការវិនាស អាស្រ័យធមិ  
ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយការវិនាស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-  
ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ដែលមាន  
ហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈផង មហាភូត្ាងឡាយផង ចិត្តសមុដ្ឋានបូក  
អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញាផង មោហាៈផង ។  
ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
លះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយការវិនាសក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមាន  
ហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ  
មិនត្រូវលះដោយការវិនាស ... គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក  
អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញាផង មោហាៈផង អាស្រ័យខន្ធ  
២ ផង មោហាៈផង ... ។

[៥] ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកត្ត លេវ នស្សនេស  
 ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកត្ត ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ  
 បហាតព្វហេតុកត្ត ធម្មោ ... ឧទ្ធច្ចសហកតំ ឯកំ  
 ទទ្ធក្ខ មោហក្ខ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា ច  
 មោហក្ខ បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា ។ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុ-  
 កត្ត លេវ នស្សនេស ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកត្ត  
 ធម្មំ បដិច្ច លេវ នស្សនេស ន ភាវនាយ បហាតព្វ-  
 ហេតុកត្ត ធម្មោ ... ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកត្ត ទន្ធា  
 ច មហាភូតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧទ្ធច្ចស-  
 ហកតេ ទន្ធា ច មោហក្ខ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។  
 ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកត្ត លេវ នស្សនេស ន ភាវ-  
 នាយ បហាតព្វហេតុកត្ត ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ បហា-  
 តព្វហេតុកត្ត ច លេវ នស្សនេស ន ភាវនាយ បហាតព្វ-  
 ហេតុកត្ត ច ធម្មោ ... ឧទ្ធច្ចសហកតំ ឯកំ ទទ្ធក្ខ  
 មោហក្ខ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានក្ខ រូបំ ។

[៦] នស្សនេស បហាតព្វហេតុកត្ត ធម្មំ បដិច្ច  
 នស្សនេស បហាតព្វហេតុកត្ត ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-  
 ណាប្បច្ចយា នស្សនេស បហាតព្វហេតុកត្ត ឯកំ ទទ្ធក្ខ  
 បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា ។

[៥] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលេងដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលេងដោយភាវនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលេងដោយ  
 ទស្សនៈមិនត្រូវលេងដោយភាវនាផង ... គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១  
 ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្វះផង មោហាផង ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង  
 មោហាផង ។ ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លេងដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលេងដោយភាវនាផង  
 ដែលមានហេតុមិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលេងដោយភាវនាផង ...  
 គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធហ័ន្ធភ័យ ដែលមានហេតុត្រូវលេងដោយ  
 ភាវនាផង មហាភូតអ័ន្ធភ័យផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធហ័ន្ធភ័យ  
 ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្វះផង មោហាផង ។ ធម៌ ដែលមាន  
 ហេតុត្រូវលេងដោយភាវនា ដែលមានហេតុមិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលេងដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលេងដោយ  
 ភាវនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលេងដោយ  
 ភាវនាផង ... គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១  
 ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្វះផង មោហាផង ។

[៦] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលេងដោយទស្សនៈ អា-  
 ស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលេងដោយទស្សនៈ រឿងកើតឡើង  
 ព្រោះអារម្មណាប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល  
 មានហេតុត្រូវលេងដោយទស្សនៈ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្ស  
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្ប-  
 ជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា វិចិត្តិត្តាសហគតេ ទន្ធិ បដិច្ច  
 វិចិត្តិត្តាសហគតោ មោហោ ។ នស្សនេន បហា-  
 តត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នស្សនេន បហាតត្វហេតុ-  
 កោ ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកោ ច ធម្មា ... អារម្មណប្បច្ចយា វិចិត្តិត្តា-  
 សហគតំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ច មោហោ  
 ច ទ្វេ ទន្ធិ បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា ច មោហោ ច ។

[៧] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-  
 ណប្បច្ចយា តីណំ ។ នស្សនេន សទិសំ វិភជិតតំ ។

[៨] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
 កំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ឯកំ ទន្ធិ  
 បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធិ បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា បដិ-  
 សន្និក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច ទន្ធា ។

ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការខា  
 អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង  
 ព្រោះការម្នេញប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិត្តា អាស្រ័យ  
 ខន្ធានីឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិត្តា ។ ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះដោយការខាផង អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយ  
 ទស្សនៈ ... ព្រោះការម្នេញប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធា ក្តី មោហៈក្តី  
 អាស្រ័យខន្ធា ១ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិត្តា ខន្ធា ២ ក្តី មោហៈក្តី  
 អាស្រ័យខន្ធា ២ ។

[៧] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយការខា អាស្រ័យធមិ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយការខា ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្នេញ-  
 ប្បដ្ឋយ (បាទដល់ភាគបុព្វានិធិវិសដ្ឋនា) ៣ លើក ។ (ដំណើរ  
 នេះ) បណ្ឌិត គប្បីចែក ដូចជាទស្សនៈដែរ ។

[៨] ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ  
 ដោយការខា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះដោយការខា ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្នេញប្បដ្ឋយ គឺ  
 ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធា ១ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះដោយការខា ខន្ធា ២ អាស្រ័យខន្ធា ២ ខន្ធានីឡាយ  
 អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងនោះនៃបដិសន្ធិ ។

[illegible]

(១២) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយការវិនា អស្រ័យផល  
 លះមានហេតុត្រូវលះដោយការវិនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 យស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការវិនាផង រឿងកើតឡើង ព្រម  
 ឬហេតុមួយ គឺ ខន្ធ ៣ អស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយ  
 ច្នៃផង មោហផង ខន្ធ ២ អស្រ័យខន្ធ ២ ផង មោហផង

(១៣) និស្សនេន បហាវត្ថុហេតុតំ ធម្មំ បដិច្ច  
 និស្សនេន បហាវត្ថុហេតុតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិ-  
 បតិប្បច្ចយា ភីណិ ។ ហេតុសនិសា ។ ភាវនាយ  
 បហាវត្ថុហេតុតំ ធម្មំ បដិច្ច ... ភីណិ ។ ហេតុ-  
 សនិសា ។ អធិបតិយា មោហោ នត្ថិ ។

(១៤) នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាវត្ថុ-  
 ហេតុតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាវត្ថុហេតុតោ ធម្មោ ... អធិបតិប្បច្ចយា នេវ  
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាវត្ថុហេតុតំ ឯតំ ខន្ធ  
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ... ទ្វេ ខន្ធា  
 ឯតំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ  
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ ។

(១៥) និស្សនេន បហាវត្ថុហេតុតត្ថា នេវ  
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាវត្ថុហេតុតត្ថា ធម្មំ  
 បដិច្ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាវត្ថុហេ-  
 តុតោ ធម្មោ ... អធិបតិប្បច្ចយា និស្សនេន បហា-  
 វត្ថុហេតុតេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(១៣) ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ  
 ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ខើបតីតឡើង ព្រោះអធិ-  
 បតិប្បច្ច័យ (បានដល់ពាក្យប្បដ្ឋាននឹងវិសដ្ឋនា) ព លើក ។ (ព្រះនេះ)  
 ដូចគ្នានឹងហេតុប្បច្ច័យ ។ អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយ  
 ភាវនា ... (បានដល់ពាក្យប្បដ្ឋាននឹងវិសដ្ឋនា) ព លើក ។ (ព្រះនេះ)  
 ដូចគ្នានឹងហេតុប្បច្ច័យ ។ មោហាៈ មិនមានក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យទេ ។

(១៤) ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះដោយភាវនា ... ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព ក្តី ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះដោយភាវនា ... ខន្ធ ២ មហាក្ខតរូប ព អាស្រ័យ  
 មហាក្ខតរូប ១ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ទបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតរូប  
 ទាំងឡាយ ។

(១៥) ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈផង  
 ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនាផង ...  
 ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈផង មហាក្ខតរូបទាំងឡាយផង ។

[១៦] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តា ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តា ធម្មោ ... អនិបតិប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តា ខន្ធេ ច អហាតត្វេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ទស្សនេន ន ភាវនាយ ។ ថេ ។ អនន្តរា ប្បច្ចយា សមនន្តរាប្បច្ចយា ។ អាម្ពណាសនិសំ ។

[១៧] ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ សហជាតប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច កាយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តា ធម្មោ ... សហជាតប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តា ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិកលោប្បាសហតតេ ខន្ធេ បដិច្ច មោហោ ចិត្តសមុដ្ឋានេវ រូបំ ។ ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តា ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តា ច ធម្មោ ...

[១៦] ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយភាវនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនាផង ... ព្រោះអនិបតិប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយភាវនាផង បហាតត្វរូបចាំងឡាយផង ។ ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា ។ ថេ ។ ព្រោះអនន្តរាប្បច្ចយ ព្រោះសមនន្តរាប្បច្ចយ ។ (ភាគ១១៖) ដូចគ្នាខ្លះការណ៍ប្បច្ចយ ។

[១៧] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបតែឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធពា អាស្រ័យខន្ធទ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ខន្ធល អាស្រ័យខន្ធល ។ ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ... ព្រោះសហជាតប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ មោហក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្តា ។ ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុ មិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនាក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ...

សហជាតប្បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ  
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ  
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ  
 វិចិត្តិញ្ញាសហតតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា  
 មោហោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។

[១៨] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ  
 សហជាតប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ឯកំ  
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ  
 ខន្ធា ។ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ  
 ធម្មោ ... សហជាតប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកំ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ . ឧទ្ធក-  
 សហតតេ ខន្ធេ បដិច្ច មោហោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ  
 រូបំ ។ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នេវ នស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច ធម្មា ... សហ-  
 ជាតប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ  
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ

ព្រោះសហជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ពក្កំ ចិត្តសមុដ្ឋានបូក្កំ អាស្រ័យ  
 ខន្ធ ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយខស្សនៈ ខន្ធ ២ ក្កំ ចិត្តសមុដ្ឋាន-  
 បូក្កំ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ពក្កំ មោហាភិក្កំ ចិត្តសមុដ្ឋានបូក្កំ អា-  
 ស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ។

[១៨] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្ប-  
 ច្ចយ គឺ ខន្ធ ពក្កំ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា  
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយ  
 ខស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះដោយភាវនា ... ព្រោះសហជាតប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានបូក្កំ  
 អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា មោហាភិក្កំ  
 ចិត្តសមុដ្ឋានបូក្កំ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧប្បច្ចៈ ។  
 ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយភាវនាក្កំ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយខស្សនៈមិនត្រូវលះដោយភាវនាក្កំ អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុ  
 ត្រូវលះដោយភាវនា ... ព្រោះសហជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ពក្កំ ចិត្តសមុ-  
 ដ្ឋានបូក្កំ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា ខន្ធ ២ ក្កំ

បដិច្ច ទេ ចន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស រូបំ ឧទ្ធចូសហ  
កតំ ឯកំ ចន្ទំ បដិច្ច តយោ ចន្ទា មោហា ។  
ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស រូបំ ។

(១៩) នៅ ទស្សនេយ្យ ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នៅ ទស្សនេយ្យ ន ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ... សហជាតប្បច្ចយា  
នៅ ទស្សនេយ្យ ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ឯកំ  
ចន្ទំ បដិច្ច តយោ ចន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស រូបំ ទេ  
ចន្ទំ ... វិចិត្តិក្ខាសហកតំ ឧទ្ធចូសហកតំ មោហំ  
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិកុណោ ចន្ទំ បដិច្ច  
វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ចន្ទា ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ  
មហាក្ខតា ពាហិវំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្ត-  
សមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ ... ។ នៅ ទស្ស-  
នេយ្យ ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច  
ទស្សនេយ្យ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ... សហ-  
ជាតប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហកតំ មោហំ បដិច្ច  
សម្មយុត្តកោ ចន្ទា ។ នៅ ទស្សនេយ្យ ន ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកោ ធម្មោ ... សហជាតប្បច្ចយា ។ សន្និទ្ធី ។  
ហេតុសនិសំ កាតតំ ។

ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ពក្កំ មោហាភិ ចិត្តសមុដ្ឋាន-  
ក្ស អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្នះ ។

(១៩) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលេង  
ដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈមិន  
ត្រូវលេងដោយភាវនា ... ព្រោះសហជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ពក្កំ ចិត្ត-  
សមុដ្ឋានក្ស អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈ  
មិនត្រូវលេងដោយភាវនា ខន្ធ ២ ... ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស អាស្រ័យ  
មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ច្រឡំដោយខន្ធច្នះ វត្ថុ អាស្រ័យ  
ខន្ធាវិជ្ជាយ ក្នុងខណៈវិចិត្តិក្ខា ខន្ធាវិជ្ជាយ អាស្រ័យវត្ថុ  
មហាក្ខត្វ ពក្កំ អាស្រ័យមហាក្ខត្វ ១ ពាហិវិជ្ជា ... អាហារស-  
មុដ្ឋានក្ស ... ឧត្តសមុដ្ឋានក្ស ... មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញា-  
សត្វ ... ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលេងដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌  
ដែលមានហេតុមិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលេងដោយភាវនា ...  
ព្រោះសហជាតប្បច្ចយ គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ អាស្រ័យមោហា ដែល  
ច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលេងដោយភាវនា អា-  
ស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលេងដោយ  
ភាវនា ... ព្រោះសហជាតប្បច្ចយ ។ សេចក្តីបំប្លែង ។ ពាក្យនេះ  
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឱ្យដឹងជាហេតុប្បច្ចយ ។



[២០] មស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច  
 មស្សនេន បហាតត្វហេតុកា ធម្មា . . . អត្តមត្តា-  
 ប្បច្ចយា និស្សយប្បច្ចយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយា បុរេ-  
 ជានប្បច្ចយា អាសវនប្បច្ចយា កម្មប្បច្ចយា វិចា-  
 កប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា វត្ថុប្បច្ចយា ឈាន-  
 ប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្ត-  
 ប្បច្ចយា អត្ថប្បច្ចយា នត្ថប្បច្ចយា វិនតប្បច្ចយា  
 អវិនតប្បច្ចយា ។

[២១] ហេតុយា សត្តាស អារម្មណេ ឯកា-  
 នស អនិច្ចរិយា នវ អនន្តរេ ឯកានស សម-  
 នន្តរេ ឯកានស សហជានេ សត្តាស អត្តមត្តា  
 ឯកានស និស្សយេ សត្តាស ឧបនិស្សយេ ឯកា-  
 នស បុរេជានេ ឯកានស អាសវនេ ឯកានស  
 កម្មេ សត្តាស វិចាកេ ឯកំ អាហារេ សត្តាស  
 វត្ថុយេ សត្តាស ឈានេ សត្តាស មគ្គេ សត្តាស  
 សម្បយុត្តេ ឯកានស វិប្បយុត្តេ សត្តាស អត្ថយា  
 សត្តាស នត្ថយា ឯកានស វិនតេ ឯកានស  
 អវិនតេ សត្តាស ។

ដរ ពណ៌ត្ថំ ។  
 អនុលោមំ ។

[២០] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ . . . ព្រោះអត្តមត្តាប្បច្ច័យ  
 និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុរេជានប្បច្ច័យ អាសវនប្បច្ច័យ  
 កម្មប្បច្ច័យ វិចាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ វត្ថុប្បច្ច័យ ឈា-  
 នប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ  
 នត្ថប្បច្ច័យ វិនតប្បច្ច័យ និងអវិនតប្បច្ច័យ ។

[២១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានព្រះ ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ  
 មានព្រះ ១១ ក្នុងអនិច្ចរិយប្បច្ច័យ មានព្រះ ៨ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ  
 មានព្រះ ១១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានព្រះ ១១ ក្នុងសហជានប្បច្ច័យ  
 មានព្រះ ១៧ ក្នុងអត្តមត្តាប្បច្ច័យ មានព្រះ ១១ ក្នុងនិស្សយប្ប-  
 ច្ច័យ មានព្រះ ១៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានព្រះ ១១ ក្នុងបុរេជាន-  
 ប្បច្ច័យ មានព្រះ ១១ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ មានព្រះ ១១ ក្នុងកម្ម-  
 ប្បច្ច័យ មានព្រះ ១៧ ក្នុងវិចាកប្បច្ច័យ មានព្រះ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ  
 មានព្រះ ១៧ ក្នុងវត្ថុប្បច្ច័យមានព្រះ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មាន  
 ព្រះ ១៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានព្រះ ១៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន  
 ព្រះ ១១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព្រះ ១៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានព្រះ ១៧  
 ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ មានព្រះ ១១ ក្នុងវិនតប្បច្ច័យ មានព្រះ ១១ ក្នុងអវិន-  
 តប្បច្ច័យ មានព្រះ ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ធម៌ អនុលោម ។

[២២] នស្សនេន បហាតត្ថបោតុក្កំ ធម្មំ បដិច្ច  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កំ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបោតុក្កុយ វិចិត្តិក្ខាសហគតេ  
 ទន្ធម បដិច្ច វិចិត្តិក្ខាសហគតោ មោហោ ។

[២៣] ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កំ ធម្មំ បដិច្ច  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កំ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបោតុក្កុយ ឧប្បជ្ឈសហគតេ ទន្ធម  
 បដិច្ច ឧប្បជ្ឈសហគតោ មោហោ ។

[២៤] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 បោតុក្កំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្ថបោតុក្កំ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបោតុក្កុយ  
 អបោតុក្កំ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 បោតុក្កំ ឯកំ ទន្ធម បដិច្ច អយោ ទន្ធម ចិត្តស-  
 មុដ្ឋានោ រូបំ ... ទេ ទន្ធម អបោតុក្កប្បដិសន្ធិត្ថនោ  
 ទន្ធម បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ទន្ធម ឯកំ បហាតត្ថ-  
 បដិច្ច តាហិវ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តស-  
 មុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសមុដ្ឋានំ ... ។

[២២] ធម្មិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ  
 ដោយការវិនា អាស្រ័យធម្មិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 រើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា  
 អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ។

[២៣] ធម្មិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ  
 ដោយការវិនា អាស្រ័យធម្មិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា រើប  
 កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហា ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ  
 អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[២៤] ធម្មិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ  
 ដោយការវិនា អាស្រ័យធម្មិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះដោយការវិនា រើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ  
 ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាហេតុកៈ ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ ដោយការវិនា ... ខន្ធ ២ វត្ថុ  
 អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធចាំងឡាយ  
 អាស្រ័យវត្ថុ អាស្រ័យមហាភូតរូប ១ តាហិរូប ... អាហារសមុដ្ឋាន-  
 រូប ... ឧត្តសមុដ្ឋានរូប ... លស្សនាសញ្ញាសត្វ ... ។

(២៥) នស្សនេន បហាតត្ថហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នការម្មណាប្បច្ចយា នស្សនេន បហា-  
 តត្ថហេតុកេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៦) ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នការម្មណាប្បច្ចយា ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចី-  
 តីត្តាសហគតំ ... ។

(២៧) នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្ថហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នការម្មណាប្បច្ច-  
 យា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុ-  
 កេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចីតីត្តាសហ-  
 គតំ ឧទ្ធច្ចសហគតំ មោហំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ  
 រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្ថហេតុកេ ខន្ធ បដិច្ច កធគត្តារូបំ ខន្ធ  
 បដិច្ច វត្ថុ ឯកំ មហាក្ខតំ ។ សន្និទ្ធី ។ អសញ្ញា-  
 សន្តានំ ... ។

(២៥) ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ  
 ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ។

(២៦) ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា  
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ  
 ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ដែលច្រឡំ  
 ដោយវិចីតីត្តា... ។

(២៧) ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ  
 គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ  
 មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចីតីត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ កធគត្តារូប អាស្រ័យ  
 ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ នមិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ មហា-  
 ក្ខតរូប ១ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ... ។

(២៧) នស្សនេន បហាតត្ថហេតុកត្តា លេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកត្តា ធម្មំ  
 បដិច្ច លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុ-  
 កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណប្បច្ចយា នស្សនេន  
 បហាតត្ថហេតុកេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច  
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិត្តិច្ឆាសហតតេ ខន្ធេ ច មោ-  
 ហារា បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៨) ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកត្តា លេវ នស្ស-  
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកត្តា ធម្មំ បដិច្ច  
 លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ឧទ្ធចូសហតតេ ខន្ធេ ច មោហារា  
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៣០) នស្សនេន បហាតត្ថហេតុកត្តា ធម្មំ បដិច្ច  
 លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតីប្បច្ចយា ។ សហជាត-  
 សទិសំ ។ នអនន្តរប្បច្ចយា នសមនន្តរប្បច្ចយា  
 នអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយា នឧបនិស្សយប្បច្ចយា ។

(២៨) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 ផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
 ភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប  
 អាស្រ័យខន្ធចំណឿយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង  
 មហាក្ខតរូបំណឿយផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចំណឿយ  
 ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិច្ឆាផង មោហាផង ។

(២៩) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនាផង  
 ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង  
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ  
 ខន្ធចំណឿយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនាផង មហាក្ខតរូប  
 ចំណឿយផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចំណឿយ ដែលច្រឡំ  
 ដោយឧទ្ធចូសផង មោហាផង ។

(៣០) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតីប្បច្ច័យ ។ (ពាក្យនេះ) ដូចសហជា-  
 តប្បច្ច័យ ។ (ធម៌នោះ ទើបកើតឡើង) ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ  
 នសមនន្តរប្បច្ច័យ នញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ និងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០] ទស្សនេន បហាតត្វហេតុតំ ធម្មំ បដិច្ច  
 ទស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន-  
 បុរេជាតប្បដ្ឋយា អរូបេ ទស្សនេន បហាតត្វហេ-  
 តុតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ... ។ ទស្សនេន បហា-  
 តត្វហេតុតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវ-  
 នាយ បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេ-  
 ជាតប្បដ្ឋយា អរូបេ វិចិត្តិញ្ញាសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច  
 វិចិត្តិញ្ញាសហគតោ មោហោ ទស្សនេន បហា-  
 តត្វហេតុតេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។  
 ទស្សនេន បហាតត្វហេតុតំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុតោ ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុតោ ច ធម្មោ ... អរូបេ វិចិត្តិញ្ញា-  
 សហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា មោហោ  
 ច ខន្ធេ ខន្ធេ ... ។ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតំ  
 ធម្មំ បដិច្ច ។ សង្ខតំ ។ ទស្សនេន សទិសំ តីណំ ។

[៣១] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បដ្ឋយា

[៣១] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេ-  
 ជាតប្បដ្ឋយ គឺ អាស្រ័យខន្ធ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ  
 ក្នុងអរូបកត ... ។ ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ មោហៈ ដែល  
 ច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា អាស្រ័យខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា  
 ក្នុងអរូបកត ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលមានហេតុ  
 ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 ក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាក្តី  
 អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ... គឺ ខន្ធ ៣  
 ក្តី មោហៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ១ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ក្នុងអរូបកត  
 ខន្ធ២ ... ។ អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ។  
 សេចក្តីបំប្លែង ។ (ពាក្យនេះ) ប្រាកដស្មើដោយទស្សនៈ (បាន  
 ដល់ពាក្យបុព្វា និងវិសដ្ឋនា) ៣ លើក ។

[៣២] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ

អរូបេ នេវ ធស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ... ទ្វេ  
 ខន្ធា នេវ ធស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
 កោ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចីកិត្តាសហ-  
 គតំ ឧទ្ធចូសហគតំ មោហំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ  
 រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ ។ សន្ធិត្តំ ។ អសញ្ញាសត្តានំ... ។  
 នេវ ធស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតំ ធម្មំ  
 បដិច្ច ធស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ  
 ធម្មវេជានប្បច្ចយា វិចីកិត្តាសហគតំ មោហំ បដិច្ច  
 សម្បយុត្តកា ខន្ធា ។ នេវ ធស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុតំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ធម្មវេជានប្បច្ចយា អរូបេ  
 ឧទ្ធចូសហគតំ មោហំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ខន្ធា ។

(៣៣) ធស្សនេន បហាតត្វហេតុតត្វ នេវ ធស្ស-  
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតត្វ ធម្មំ បដិច្ច  
 ធស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ឈតិ ធម្មវេជានប្បច្ចយា អរូបេ វិចីកិត្តាសហ-  
 គតំ ឯកំ ខន្ធា មោហាត្វ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ។

គី ខន្ធា ពាស្រ័យខន្ធ ខ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះដោយស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវា ក្នុងអរូបកត ... ខន្ធ ៦ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពាស្រ័យខន្ធ  
 តាំងឡាយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយ  
 ការវា ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពាស្រ័យមោហា ដែលច្រឡំដោយវិចីកិត្តា  
 ច្រឡំដោយខន្ធច្នះ ក្នុងខណៈវិនបដិសន្ធិ ។ សេចក្តីបំប្លែង ។ របស់  
 ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្សនៈ ពា-  
 ស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយ  
 ការវា ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជានប្បច្ច័យ គឺ ពួកសម្បយុត្តកត្តន្ធ  
 ពាស្រ័យមោហា ដែលច្រឡំដោយវិចីកិត្តា ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះដោយការវា ពាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយការវា ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជានប្បច្ច័យ គឺ ពួក  
 សម្បយុត្តកត្តន្ធ ពាស្រ័យមោហា ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្នះ ក្នុងអរូបកត ។

(៣៣) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយការវា ពាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្សនៈ  
 ផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវា  
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ពាស្រ័យ  
 ខន្ធា ដែលច្រឡំដោយវិចីកិត្តាផង មោហាផង ក្នុងអរូបកត ។

នស្សនេន បហាតត្វហេតុកតា នេវ នស្សនេន ន  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតា ធម្មំ បដិច្ច នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតា ធម្មោ ...  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុកតា ខន្ធ ច បហាតត្វ  
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិត្តិញ្ញាសហតតេ  
 ខន្ធ ច មោហតា បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៣២) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតា នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតា ធម្មំ  
 បដិច្ច ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ  
 នបុរោជិតប្បច្ចយា ។ ឥមេហិ ទ្វេ កាតតា ។

(៣៣) នស្សនេន បហាតត្វហេតុកតំ ធម្មំ បដិច្ច  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុកតា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន-  
 បច្ឆាជិតប្បច្ចយា នភាសេវនប្បច្ចយា នកម្មប្បច្ចយា  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុកតា ខន្ធ បដិច្ច នស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុកតា ចេតនា ។

(៣៤) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតំ ធម្មំ បដិច្ច  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតា ធម្មោ ... នកម្ម-  
 ប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតា ខន្ធ បដិច្ច  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតា ចេតនា ។

ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា  
 អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ... គឺ ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈផង បហាតត្វរូបចាំងឡាយផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធ  
 ចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញាផង មោហៈផង ។

(៣៥) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យ  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ  
 នបុរោជិតប្បច្ចយ ។ វារៈចាំង ២ នេះ បណ្ឌិតតប្បវិទូ (ដូចមុន) ។

(៣៦) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ  
 នបច្ឆាជិតប្បច្ចយ នភាសេវនប្បច្ចយ និងនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែល  
 មានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ។

(៣៧) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ... ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ  
 ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា ។

(៣៧) លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ... នកម្មប្បដូយា លេវ  
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ឧទ្ធ  
បដិច្ច លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
កោ ចេតនា ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្ត-  
សមុដ្ឋានំ ... ។ លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតត្វ-  
ហេតុកោ ធម្មោ ... នកម្មប្បដូយា វិចិត្តត្រា-  
សហគតំ មោហំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ចេតនា ។  
លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ  
បដិច្ច ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ... ឧទ្ធច្ច-  
សហគតំ មោហំ បដិច្ច សម្បយុត្តកា ចេតនា ។

(៣៨) ឧស្សនេន បហាតត្ថហេតុកក្ខ ទេវ  
ឧស្សនេន ន កាវនាយ បហាតត្ថហេតុកក្ខ ធម្ម  
បដិច្ច ឧស្សនេន បហាតត្ថហេតុកកា ធម្មោ ... វិចិ-  
ក៏ប្បាសហតតេ ខន្ធ ច មោហត្ថ បដិច្ច សម្ម-  
យុត្តកា ទេវតា ។

(៣៧) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
មិនត្រូវលះដោយការវិនា ... ព្រោះឧកម្មប្បវ្ម័យ គឺ ចេតនា ដែលមាន  
ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យខន្ធ  
ព័ន្ធខ្លាយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ ដោយ  
ការវិនា (អាស្រ័យ) តាហិរ ... អាហារសេដ្ឋដ្ឋាន ... ឧត្តសេដ្ឋដ្ឋាន ... ។  
ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមាន  
ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការវិនា ... ព្រោះ  
ឧកម្មប្បវ្ម័យ គឺ ចេតនា ដែលប្រកបព្រម អាស្រ័យមោហៈ ដែលច្រឡំ  
ដោយវិចិត្រភាព ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យ  
ធម៌ ដែលមានហេតុ មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ការវិនា ... គឺ ចេតនា ដែលប្រកបព្រម អាស្រ័យមោហៈ ដែលច្រឡំ  
ដោយទុច្ចតៈ ។

(៣៨) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ភាស្រ័យ  
ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិន  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ... គឺ ចេតនា  
ដែលច្រកចេញ ភាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តប្លាជន  
មោហៈផង ។



[៣៩] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ទេវ  
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ធម្មំ  
 បដិច្ច ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ  
 នកម្មប្បច្ចយា ឧទ្ធច្ចសហគតេ ទទ្ធវេ ច មោហាញ  
 បដិច្ច សម្មយុត្តកា ចេតនា ។

[៤០] ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកកំ ធម្មំ បដិច្ច  
 ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកកា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ន-  
 វិភាគប្បច្ចយា ។ បដិសន្ធិ នត្ថិ ។

[៤១] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ ។ បេ ។  
 នអាហារប្បច្ចយា តាហិវ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ...  
 អសញ្ញាសត្តានំ ... ។ នកន្ត្រៃយប្បច្ចយា តាហិវ ...  
 អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តា-  
 នំ មហាក្ខតេ បដិច្ច រូបជីវិតន្ត្រៃយំ ... នណាទ-  
 ប្បច្ចយា ។ បញ្ចវិញ្ញាណំ ។ មហាក្ខតា កាតញ្ច ។  
 ... នមគ្គប្បច្ចយា អហេតុកំ ទេវ ទស្សនេន ន  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកំ ឯកំ ។ ... អសញ្ញា-  
 សត្តានំ ... នសម្មយុត្តប្បច្ចយា ។

[៣៩] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនា អាស្រ័យ  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈមិនត្រូវលះ ដោយការនាផង ទើបតើកឡើង ព្រោះ  
 នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលប្រកបព្រម អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ  
 ដែលប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង មោហៈផង ។

[៤០] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ទើបតើកឡើង ព្រោះ  
 នវិភាគប្បច្ច័យ ។ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។

[៤១] មិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការនា ។ បេ ។  
 ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ គឺ តាហិវ ... ឧត្តសមុដ្ឋាន ... របស់ពួក  
 អសញ្ញាសត្វ ... ។ ព្រោះនកន្ត្រៃយប្បច្ច័យ គឺ តាហិវ ... អា-  
 ហារសមុដ្ឋាន ... ឧត្តសមុដ្ឋាន ... រូបជីវិតន្ត្រៃយ អាស្រ័យមហា-  
 ក្ខតប្រទាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ព្រោះនណាទប្បច្ច័យ ។  
 បញ្ចវិញ្ញាណ ។ មហាក្ខតប្រទាំងឡាយ ចណ្ឌិតស្បៀត្រើ ។ ... ព្រោះ  
 នមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា ... របស់ពួក  
 អសញ្ញាសត្វ ... ព្រោះនសម្មយុត្តប្បច្ច័យ ។

[២២] ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ធម្មំ បដិច្ច  
 ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ ឧស្សនេន បហាតត្វហេ-  
 តុកត្តិ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ។ ឧស្ស-  
 នេន បហាតត្វហេតុកត្តិ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ឧស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ  
 នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ទន្ធា  
 បដិច្ច វិចិត្តិក្ខាសហគតោ មោហោ ។ ឧស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុកត្តិ ធម្មំ បដិច្ច ឧស្សនេន បហាតត្វ-  
 ហេតុកត្តិ ច នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុកត្តិ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា  
 អរូបេ វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ  
 ទន្ធា មោហោ ច ... ទេ ទន្ធា ។

[២៣] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិ ធម្មំ បដិច្ច  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន-  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ ភាវនាយ ... តីណិ ។

[២៤] នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
 កត្តិ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុកត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា

[២២] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ អាស្រ័យ  
 ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ វេចកើតឡើង ព្រោះ  
 នវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះ ដោយឧស្សនៈ ក្នុងអរូបភព ។ ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមាន  
 ហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ វេចកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ  
 មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា អាស្រ័យខន្ធចងខ្លួន ដែលច្រឡំ  
 ដោយវិចិត្តិក្ខា ក្នុងអរូបភព ។ ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ឧស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនាក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ  
 វេចកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព ក្តី មោហាក្តី  
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ក្នុងអរូបភព ... ខន្ធ ២ ។

[២៣] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យ  
 ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា វេចកើតឡើង ព្រោះ  
 នវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ (ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ) ដោយភាវនា  
 ក្នុងអរូបភព ... (ពាក្យប្តូរនិងវិសដ្ឋនា) ព លើក ។

[២៤] ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
 ឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា វេចកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ

អក្ខរេ លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វ-  
 ហេតុតំ ឯកំ ទន្ធិំ បដិច្ចំ ភយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា  
 បដិច្ចំ ... តាហិវ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ... ។ លេវ ទស្ស-  
 នេន ន ភាវនាយ បហានត្វហេតុតំ ធម្មំ បដិច្ចំ  
 ទស្សនេន បហានត្វហេតុតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន-  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អក្ខរេ វិចិត្តិន្ទាសហគតំ ហេតុំ  
 បដិច្ចំ សម្បយុត្តតោ ទន្ធា ។ លេវ ទស្សនេន ន  
 ភាវនាយ បហានត្វហេតុតំ ធម្មំ បដិច្ចំ ភាវនាយ  
 បហានត្វហេតុតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្ប-  
 ច្ចយា អក្ខរេ ឧទ្ធច្ចសហគតំ ហេតុំ បដិច្ចំ  
 សម្បយុត្តតោ ទន្ធា ។

(២៤) ទស្សនេន បហានត្វហេតុតោ លេវ  
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហានត្វហេតុតោ ធម្មំ  
 បដិច្ចំ ទស្សនេន បហានត្វហេតុតោ ធម្មោ ឧប្ប-  
 ជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អក្ខរេ វិចិត្តិន្ទាសហគតំ  
 ឯកំ ទន្ធិញ្ច មេហាញ្ច បដិច្ចំ ភយោ ទន្ធា ទ្វេ  
 ទន្ធា បដិច្ចំ ។

គី ខន្ធិញ្ច អាស្រ័យខន្ធទ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា ក្នុងអប្បភត អាស្រ័យខន្ធទ ... តាហិវ ...  
 អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧត្តសមុដ្ឋាន ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។  
 ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធមិ ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា ទើបកើត  
 ឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធិ អាស្រ័យមោហៈ  
 ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ច ក្នុងអប្បភត ។ ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយការវិនា អាស្រ័យធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ  
 គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធិ អាស្រ័យមោហៈ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ  
 ក្នុងអប្បភត ។

(២៥) ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ  
 ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង  
 ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធិញ្ច អាស្រ័យខន្ធទ ដែលច្រឡំ  
 ដោយវិចិត្តិញ្ចផង មោហៈផង ក្នុងអប្បភត អាស្រ័យខន្ធទ ។



[២៥] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ បញ្ច  
 ... អធិបតិយា សត្តាស អនន្តរេ បញ្ច  
 ឧបនន្តរេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញេ បញ្ច ឧបនិស្សយេ  
 បញ្ច បុរោជាតេ តេសា ឧបច្ឆាជាតេ សត្តាស  
 អសេវនេ សត្តាស កកម្មេ សត្ត វិចារកេ  
 សត្តាស ឧសម្បយុត្តេ បញ្ច វិប្បយុត្តេ ឯកានស  
 ខោនត្តិយា បញ្ច ខោវិគតេ បញ្ច ។ ឯវិ កណោតត្ថំ ។  
 អនុលោមប្បវត្តន៍ ។

[២៩] ឧហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ តីណិ ...  
 អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ  
 អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ  
 តីណិ បុរោជាតេ តីណិ អសេវនេ តីណិ កកម្មេ  
 តីណិ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ តីណិ វិន្ទិយេ  
 តីណិ ឈានេ តីណិ មត្តេ ទ្វេ សម្បយុត្តេ តីណិ

[២៨] ក្នុងការម្ស្រោយ មានព័រៈ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ...  
 ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយា មានព័រៈ១៧ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៥  
 ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៥ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៥  
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៥ ក្នុងបុរោជាតប្បដ្ឋយា មាន  
 ព័រៈ១៣ ក្នុងឧបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយា មានព័រៈ១៧ ក្នុងអសេវនប្បដ្ឋយា  
 មានព័រៈ១៧ ក្នុងកកម្មប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៧ ក្នុងវិចារកប្បដ្ឋយា  
 មានព័រៈ១៧ ក្នុងឧសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៥ ក្នុងវិប្បយុត្ត-  
 ប្បដ្ឋយា មានព័រៈ១១ ក្នុងខោនត្តិប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៥ ក្នុងខោវិគ-  
 តប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ចប់ អនុលោមប្បវត្តន៍ ។

[២៩] ក្នុងការម្ស្រោយ មានព័រៈ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ...  
 ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៣ ក្នុងស-  
 ហជាតប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៣ ក្នុងនិស្ស-  
 យប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៣ ក្នុងបុរោ-  
 ជាតប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៣ ក្នុងអសេវនប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៣ ក្នុងកកម្ម-  
 ប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៣ ក្នុងវិចារកប្បដ្ឋយា មានព័រៈ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយា  
 មានព័រៈ៣ ក្នុងវិន្ទិយប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៣ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយា មាន  
 ព័រៈ៣ ក្នុងមត្តប្បដ្ឋយា មានព័រៈ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា មានព័រៈ៣

ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ បច្ចយវិវា

វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្ថយា តីណិ ធម្មយា តីណិ  
វិតតេ តីណិ អវិតតេ តីណិ ។ ឯវំ គណេតវំ ។

បច្ចនិយានុលោមំ ។

បដិច្ចវិវា និដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារោ បដិច្ចវារសទិសោ ។

បច្ចយវិវា

[៥០] ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ធម្មំ បច្ច-  
យោ ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ  
ហេតុប្បច្ចយោ តីណិ ។ បដិច្ចវារសទិសំ ។ ការ-  
នាយ បហាតត្វហេតុកត្តំ ធម្មំ ... តីណិ ។ បដិច្ច-  
វារសទិសំ ។ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ បហា-  
តត្វហេតុកត្តំ ធម្មំ បច្ចយោ នេវ ទស្សនេន ន  
ការនាយ ... ឯកំ ។ បដិច្ចវារសទិសំ ។ វត្ថុ  
បច្ចយោ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកត្តោ ឧប្បា ។

ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ បច្ចយវិវា

ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព្រះ ព ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានព្រះ ព ក្នុង  
នត្ថប្បច្ច័យ មានព្រះ ព ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ មានព្រះ ព ក្នុងអវិត-  
តប្បច្ច័យ មានព្រះ ព ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ចប់ បច្ចនិយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវិវា ។

សហជាតវារោ ប្រាកដដូចជាបដិច្ចវារវិវា ។

បច្ចយវិវា

[៥០] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹង  
ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-  
តុប្បច្ច័យ (បានដល់ពាក្យប្បញ្ញនិងវិសដ្ឋនា) ព លើក ។ (ពាក្យនេះ)  
ប្រាកដដូចបដិច្ចវារវិវា ។ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយការនា ... (បានដល់ពាក្យប្បញ្ញនិងវិសដ្ឋនា) ព លើក ។ (ពាក្យ  
នេះ) ប្រាកដដូចបដិច្ចវារវិវា ។ (ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ)  
ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមាន  
ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា ... (បាន  
ដល់ពាក្យប្បញ្ញនិងវិសដ្ឋនា) ១ លើក ។ (ពាក្យនេះ) ប្រាកដដូច  
បដិច្ចវារវិវា ។ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
ទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[៥១] ទេវេ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា និស្សនេន បហាតត្ថ-  
 ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនំ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ច-  
 យា និស្សនេន បហាតត្ថហេតុកា ខន្ធា វិចីកិត្តា-  
 សហគនំ មោហំ បច្ចយា សម្បយុត្តកា ខន្ធា ។  
 ទេវេ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកំ  
 ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ឈនំ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកា ខន្ធា ឧទ្ធច្ចសហគនំ មោហំ បច្ចយា  
 សម្បយុត្តកា ខន្ធា ។ ទេវេ និស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្ថហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា និស្សនេន បហា-  
 តត្ថហេតុកោ ធម្មោ ទេវេ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកោ ធម្មោ ... វត្ថុំ បច្ចយា និស្សនេន  
 បហាតត្ថហេតុកា ខន្ធា មហាក្ខតេ បច្ចយា ជិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ វិចីកិត្តាសហគនំ មោហំ បច្ចយា  
 សម្បយុត្តកា ខន្ធា ជិត្តសមុដ្ឋានកា រូបំ ។ ទេវេ  
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកំ ធម្មំ បច្ច-  
 យា ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ ធម្មោ ទេវេ និស្ស-  
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ ធម្មោ ...

[៥១] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកលើធម៌  
 ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ទើប  
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ពួកសម្បយុត្តកខន្ធ ពឹងផ្អែកនឹងមោហៈ  
 ដែលច្រឡំដោយវិចីកិត្តា ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា  
 ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្ត-  
 រាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ពួក  
 សម្បយុត្តកខន្ធ ពឹងផ្អែកនឹងមោហៈ ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្វះ ។ ពួកធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ...  
 គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹង  
 វត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតរូប ពួកសម្បយុត្តកខន្ធគឺ  
 ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី ពឹងផ្អែកនឹងមោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចីកិត្តា ។  
 ពួកធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនាក្តី ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌  
 ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ...

វត្ថុ បច្ចុយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុត្ថក្កា ខន្ធា  
 មហាក្ខតេ បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧទុច្ចសហ-  
 កតំ មោហំ បច្ចុយា សម្បយុត្តកា ខន្ធា ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

(៥២) នស្សនេស បហាតត្វហេតុត្ថក្កញ្ច នេវ  
 នស្សនេស ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុត្ថក្កញ្ច ធម្មំ  
 បច្ចុយា នស្សនេស បហាតត្វហេតុត្ថក្កា ធម្មោ ...  
 នស្សនេស បហាតត្វហេតុត្ថកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច  
 បច្ចុយា តយេក ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច ... វិចីតិច្ឆា-  
 សហកតំ ឯកំ ខន្ធា មោហញ្ច បច្ចុយា តយេក  
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច មោហញ្ច បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា ។  
 នស្សនេស បហាតត្វហេតុត្ថក្កញ្ច នេវ នស្សនេស ន  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុត្ថក្កញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា នេវ  
 នស្សនេស ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុត្ថក្កា ធម្មោ ...  
 នស្សនេស បហាតត្វហេតុត្ថកេ ខន្ធា ច មហាក្ខតេ  
 ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចីតិច្ឆាសហកតេ  
 ខន្ធា ច មហាក្ខតេ ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

គី ខន្ធានំឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹង  
 វត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងពួកមហាក្ខត ពួកសម្បយុត្តកត្តក្កិ ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងមោហៈ ដែលច្រឡំដោយខន្ធា ។

(៥២) ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយខស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយខស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយខស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ... គី ខន្ធា ពឹងផ្អែក  
 នឹងខន្ធា ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយខស្សនៈផង វត្ថុផង (ពឹងផ្អែក)  
 នឹងខន្ធា ២ ផង ... ខន្ធា ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធា ១ ដែលច្រឡំដោយវិចី-  
 កិច្ចាផង មោហៈផង ខន្ធា ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធា ២ ផង មោហៈផង ។ ធមិ  
 ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយខស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា  
 ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយខស្សនៈផង ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយខស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង... គី ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធានំឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ខស្សនៈផង មហាក្ខតរូបនំឡាយផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធា  
 នំឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចីកិច្ចាផង មហាក្ខតរូបនំឡាយផង ។



និស្សនេន បហាតត្វហេតុកកា ទេវ និស្សនេន ឯ  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ធម្មំ បច្ចយា និស្ស-  
 នេន បហាតត្វហេតុកកា ច ទេវ និស្សនេន ឯ  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ច ធម្មា ... និស្ស-  
 នេន បហាតត្វហេតុកកា ឯកំ ទទ្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា  
 តយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទទ្ធា ធា វត្ថុកា បច្ចយា ទ្វេ ទទ្ធា  
 និស្សនេន បហាតត្វហេតុកកា ទទ្ធា ធា បហាតត្វ  
 ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិត្តិច្ឆាសហតតំ  
 ឯកំ ទទ្ធកា មោហកា បច្ចយា តយោ ទទ្ធា ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានកា រូបំ ។

[៥៣] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ទេវ និស្ស-  
 នេន ឯ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ធម្មំ បច្ចយា  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-  
 ប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥៤] និស្សនេន បហាតត្វហេតុកកា ធម្មំ បច្ច-  
 យា និស្សនេន បហាតត្វហេតុកកា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ  
 អារម្មណប្បច្ចយា តីណិ ។ បដិច្ចករេ អារម្មណ-  
 សន្តិសា ។ ភាវនាយ ... តីណិ ។ បដិច្ចករេសន្តិសា ។

ពួកធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា គឺ ព័ន្ធអំណិត  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ... គឺ ខន្ធ ៣ ព័ន្ធអំណិត  
 នឹងខន្ធ ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង វត្ថុផង ខន្ធ ២  
 ព័ន្ធអំណិតខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ព័ន្ធអំណិតខន្ធ  
 ទាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង មហាក្ខត្រ  
 ទាំងឡាយផង ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ព័ន្ធអំណិតខន្ធ ១ ដែល  
 ច្រឡំដោយវិកិច្ចផង មោហៈផង ។

[៥៣] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ព័ន្ធអំណិត  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង  
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ (បានដល់ពាក្យបុព្វានិវេសន្តនា) ៣ លើក ។

[៥៤] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ព័ន្ធអំណិត  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើត  
 ឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ (បានដល់ពាក្យបុព្វានិវេសន្តនា)  
 ៣ លើក ។ (ពរនេះ) ប្រាកដដូចអារម្មណប្បច្ច័យ ក្នុង  
 បដិច្ចករវេទនា ។ ដោយភាវនា ... (បានដល់ពាក្យបុព្វានិវេសន្តនា)  
 ៣ លើក ។ (ពាក្យនេះ) ប្រាកដដូចបដិច្ចករវេទនា ។

នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កិកោ ធម្មំ  
បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
បោតុក្កិកោ ធម្មោ ... នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្ថបោតុក្កិកោ ធម្មំ បច្ចយា ភយោ ទន្ធា  
... ទេ ទន្ធា បដិសន្ធិត្ថុណា វត្ថុ បច្ចយា ទន្ធា  
ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ  
បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ បច្ចយា នេវ នស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កិកោ ទន្ធា ។

[៥៥] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
បោតុក្កិកោ ធម្មំ បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្ថបោតុក្កិកោ  
ធម្មោ ... ភាវនាយបច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា នស្សនេន  
បហាតត្ថបោតុក្កិកោ ទន្ធា វិចិត្តិក្ខាសហគតំ មោហំ  
បច្ចយា សម្មយុត្តកា ទន្ធា ។ នេវ នស្សនេន ន  
ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កិកោ ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ  
បហាតត្ថបោតុក្កិកោ ធម្មោ ... ភាវនាយបច្ចយា វត្ថុ  
បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កិកោ ទន្ធា ទុក្ខចូ-  
សហគតំ មោហំ បច្ចយា សម្មយុត្តកា ទន្ធា ។

ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ភាវនា ព័ន្ធផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ... គឺ ខន្ធ ៣ ព័ន្ធផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ...  
ខន្ធ ២ ខន្ធហាំងឡាយ ព័ន្ធផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចក្ខុ-  
វិញ្ញាណ ព័ន្ធផ្អែកនឹងចក្ខាយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ព័ន្ធផ្អែកនឹងកាយាយ-  
តនៈ ខន្ធហាំងឡាយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយភាវនា ព័ន្ធផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[៥៥] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ព័ន្ធផ្អែក  
នឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ភាវនា ... ព្រោះការម្នាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធហាំងឡាយ ដែលមាន  
ហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ព័ន្ធផ្អែកនឹងវត្ថុ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ព័ន្ធ  
ផ្អែកនឹងមោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ។ ធម៌ ដែលមានហេតុ  
ត្រូវលះ ដោយភាវនា ព័ន្ធផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ... ព្រោះការម្នាប្បច្ច័យ  
គឺ ខន្ធហាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ព័ន្ធផ្អែកនឹងវត្ថុ  
ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ព័ន្ធផ្អែកនឹងមោហា ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្នះ ។

នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតំ ធម្មំ  
 បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ច នេវ នស្ស-  
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ច ធម្មា ...  
 ភាវន្តណាប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចិត្តិច្ឆាសហគតា  
 ខន្ធា ច មោហា ច ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុតំ ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុតោ ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុតោ ច ធម្មា ... ភាវន្តណាប្បច្ចយា វត្ថុំ  
 បច្ចយា ឧទ្ធចូសហគតា ខន្ធា ច មោហា ច ។

[៥៦] នស្សនេន បហាតត្វហេតុតត្វ នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតត្វ ធម្មំ  
 បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ធម្មា ...  
 ភាវន្តណាប្បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុតំ ឯតំ  
 ខន្ធក្វ វត្ថុក្វ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ ... វិចិត្តិ-  
 ច្ឆាសហគតំ ឯតំ ខន្ធក្វ មោហក្វ បច្ចយា តយោ  
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ ច មោហក្វ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុតត្វ នេវ នស្សនេន ន  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតត្វ ធម្មំ បច្ចយា នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ធម្មា ...

ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ក៏ដដែលដែរ ធមិ ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ...  
 ព្រោះការម្នាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិច្ឆា  
 មោហៈក្តី ក៏ដដែលដែរ ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា  
 ក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា  
 ក្តី ក៏ដដែលដែរ ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា ... ព្រោះការម្នាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ  
 ដែលច្រឡំដោយទស្សនៈក្តី មោហៈក្តី ក៏ដដែលដែរ ធមិ ។

[៥៦] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ក៏ដដែលដែរ  
 ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ...  
 ព្រោះការម្នាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ក៏ដដែលដែរ ធមិ ខន្ធទាំងឡាយ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង វត្ថុផង (ក៏ដដែល) ធមិ ខន្ធទាំងឡាយ  
 ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ក៏ដដែលដែរ  
 ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ក៏ដដែលដែរ ធមិ ។

អាមេរិកប្បដិសន្ធិ វិចិត្រសាស្ត្រសហគមន៍ ទន្ទេ ច វត្តភ្នំ  
បច្ចុប្បន្ន វិចិត្រសាស្ត្រសហគមន៍ មោហោ ។ ឧស្សនៈ  
បណ្តាញពេទ្យភ្នំពេញ ទន្ទេ ឧស្សនៈ ឧ ភាវនាយ  
បណ្តាញពេទ្យភ្នំពេញ ឧប្ប បច្ចុប្បន្ន ឧស្សនៈ បណ្តា-  
ត្រពេទ្យភ្នំពេញ ច ទន្ទេ ឧស្សនៈ ឧ ភាវនាយ  
បណ្តាញពេទ្យភ្នំពេញ ច ឧប្ប ... វិចិត្រសាស្ត្រសហគមន៍  
ឯក ទន្ទេ វត្តភ្នំ បច្ចុប្បន្ន ភយោ ទន្ទេ មោហោ  
ច ទន្ទេ ទន្ទេ ច វត្តភ្នំ ... ។

(៥៧) ភាវនាយ បណ្តាញពេទ្យភ្នំពេញ ទន្ទេ  
ឧស្សនៈ ឧ ភាវនាយ បណ្តាញពេទ្យភ្នំពេញ ឧប្ប  
បច្ចុប្បន្ន ភាវនាយ បណ្តាញពេទ្យភ្នំពេញ ឧប្ប ឧប្ប-  
ន្ត អាមេរិកប្បដិសន្ធិ ភាវនាយ បណ្តាញពេទ្យភ្នំ  
ឯក ទន្ទេ វត្តភ្នំ បច្ចុប្បន្ន ភយោ ទន្ទេ ... ទន្ទេ  
ទន្ទេ ឧប្បសហគមន៍ ឯក ទន្ទេ មោហោ បច្ចុ-  
ប្បន្ន ភយោ ទន្ទេ ... ទន្ទេ ទន្ទេ ។ ភាវនាយ  
បណ្តាញពេទ្យភ្នំពេញ ទន្ទេ ឧស្សនៈ ឧ ភាវនាយ  
បណ្តាញពេទ្យភ្នំពេញ ឧប្ប បច្ចុប្បន្ន ទន្ទេ ឧស្សនៈ  
ឧ ភាវនាយ បណ្តាញពេទ្យភ្នំពេញ ឧប្ប ឧប្បន្ត

ព្រះអាមេរិកប្បដិសន្ធិ គឺ មោហោ ដែលប្រឡងដោយវិចិត្រសាស្ត្រ ព័ត៌មាន  
នឹងខ្លួនព័ត៌មាន ដែលប្រឡងដោយវិចិត្រសាស្ត្រ វត្តភ្នំ ។ ធម៌ ដែល  
មានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
ទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ព័ត៌មាននឹងធម៌ ដែលមានហេតុ  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ... គឺ ខ្លួនព័ត៌មាន មោហោ ព័ត៌មាននឹង  
ខ្លួន ដែលប្រឡងដោយវិចិត្រសាស្ត្រ វត្តភ្នំ (ព័ត៌មាន) នឹងខ្លួន ២ ផង  
វត្តភ្នំ ... ។

(៥៧) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ព័ត៌មាននឹងធម៌  
ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង រឿបរឿង ព្រះអា-  
មេរិកប្បដិសន្ធិ គឺ ខ្លួនព័ត៌មាន ព័ត៌មាននឹងខ្លួន ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយភាវនាផង វត្តភ្នំ ... ខ្លួន ខ្លួនព័ត៌មាននឹងខ្លួន ដែលប្រឡងដោយខ្លួនផង មោហោផង ... ខ្លួន ។ ធម៌ ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ព័ត៌មាន  
នឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ដែលមានហេតុមិន  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង រឿបរឿង

អារម្មណប្បច្ចយា ឧទ្ធច្ចសហគតោ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច  
បច្ចយា ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកតញ្ច ទេវេ ទស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកតោ ច ទេវេ ទស្សនេន ន ភាវនាយ ប-  
ហាតត្វហេតុកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ អារម្មណប្បច្ច-  
យា ឧទ្ធច្ចសហគតំ ឯតំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា  
តយោ ខន្ធា មោហោ ច ទេវេ ខន្ធា ច ... ។

[៥៨] ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកតំ ធម្មំ បច្ច-  
យា ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ  
អធិបតីប្បច្ចយា តីណិ ។ ភាវនាយ ... តីណិ ។ ទេវេ  
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតំ ធម្មំ បច្ចយា  
ទេវេ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតោ  
ធម្មា ... អធិបតីប្បច្ចយា ឯតំ ។ វត្ថុ បច្ចយា ទេវេ  
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតា ខន្ធា ។  
ទេវេ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតំ  
ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកតោ ធម្មា

ព្រោះការប្រឡងប្រជ្ឈាប គឺ ហេតុ ដែលប្រឡងដោយខ្លួនច្នៃ តឹងផ្អែកនឹង  
ខ្លួនតាំងឡាយ ដែលប្រឡងដោយខ្លួនច្នៃផង វត្ថុផង ។ ធម៌ ដែលមាន  
ហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាស ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយការវិនាស ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយការវិនាស រឿបរឿងឡើង ព្រោះការប្រឡងប្រជ្ឈាប គឺ ខ្លួន ព  
ក្តី ហេតុ តឹងផ្អែកនឹងខ្លួន ១ ដែលប្រឡងដោយខ្លួនច្នៃផង វត្ថុផង  
(តឹងផ្អែក)នឹងខ្លួន ២ ផង ... ។

[៥៨] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ តឹងផ្អែកនឹង  
ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ រឿបរឿងឡើង ព្រោះ  
អធិបតីប្បច្ចយ (បានដល់ពាក្យបុព្វា និងវិសដ្ឋនា) ព លើក ។  
ដោយការវិនាស ... (បានដល់ពាក្យបុព្វា និងវិសដ្ឋនា) ព លើក ។  
ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ការវិនាស តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស ... ព្រោះអធិបតីប្បច្ចយ (បានដល់ពាក្យ  
បុព្វា និងវិសដ្ឋនា) ១ លើក ។ ខ្លួនតាំងឡាយ ដែលមានហេតុមិន  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។  
ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស

ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា នស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុកា ខន្ធ ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវ-  
 នាយ បហាតត្វហេតុកា ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុកា ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា  
 វត្ថុ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ខន្ធ ។  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ធម្មំ  
 បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកា ច នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ច ធម្មា  
 ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា នស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុកា ខន្ធ បហាតត្វហេតុកា បច្ចយា ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុកា ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
 កា ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកា ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វត្ថុ  
 បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ខន្ធ បហាតត្វ  
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលមានហេតុ  
 ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ពិន័ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា ពិន័ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ  
 ខន្ធចាំនឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ពិន័ផ្អែកនឹង  
 វត្ថុ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ក្តី ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាក្តី ពិន័  
 ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំនឡាយ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ពិន័ផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋាន-  
 រូប ពិន័ផ្អែកនឹងមហាកូតចាំនឡាយ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយភាវនាក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនាក្តី ពិន័ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិ-  
 បតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា  
 ពិន័ផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពិន័ផ្អែកនឹងមហាកូតចាំនឡាយ ។

(៥៩) នស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្វ លេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្វ ធម្មំ  
 បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្វ ធម្មា ឧប្ប-  
 ជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្វ  
 ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា តយោ ខន្ធន ទេ ខន្ធន  
 ច ... ។ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្វ លេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្វ ធម្មំ  
 បច្ចយា លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកត្វ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា នស្ស-  
 នេន បហាតត្វហេតុកត្វ ខន្ធន ច មហាក្ខតេ ច  
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នស្សនេន បហាតត្វ-  
 ហេតុកត្វ លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកត្វ ធម្មំ បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុ-  
 កត្វ ច លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកត្វ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា នស្ស-  
 នេន បហាតត្វហេតុកត្វ ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ច-  
 យា តយោ ខន្ធន ទេ ខន្ធន ច ... នស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុកត្វ ខន្ធន ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា  
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៥៩) ឈិ វេលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ  
 អធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធត ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយស្សនៈផង វត្ថុផង (ពឹងផ្អែកនឹង) ខន្ធល ផង ... ។ ធម៌ ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា ពឹងផ្អែក  
 នឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាផង ទើបកើតឡើង  
 ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធថាវកាយ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្សនៈផង មហាក្ខតាំងឡាយផង ។  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ  
 អធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធត ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយស្សនៈផង វត្ថុផង (ពឹងផ្អែកនឹង) ខន្ធល ផង ... ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធថាវកាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ស្សនៈផង មហាក្ខតាំងឡាយផង ។

(៦០) ភាវនាយ បរាតត្ថហេតុកត្តា នេវ ឧស្សនេស ន ភាវនាយ បរាតត្ថហេតុកត្តា នម្ហំ បច្ចយា ភាវនាយ បរាតត្ថហេតុកត្តា នម្ហោ ឧប្បជ្ឈន្តិ អនិ-  
 បតិប្បច្ចយា ភាវនាយ បរាតត្ថហេតុកត្តា ឯកំ ខន្ធកា  
 វត្តា បច្ចយា តយោ ខន្ធា តិណំ ។ ឧស្សនេស  
 សនិសា ។ អនន្តរាប្បច្ចយា សមនន្តរាប្បច្ចយា ។

(៦១) ឧស្សនេស បរាតត្ថហេតុកត្តា នម្ហំ បច្ច-  
 យា ឧស្សនេស បរាតត្ថហេតុកត្តា នម្ហោ ឧប្បជ្ឈន្តិ  
 សហជានប្បច្ចយា ឧស្សនេស បរាតត្ថហេតុកត្តា ឯកំ  
 ខន្ធី បច្ចយា តយោ ខន្ធា ។ ឧស្សនេស បរាតត្ថ-  
 ហេតុកត្តា នម្ហំ បច្ចយា នេវ ឧស្សនេស ន ភាវនាយ  
 បរាតត្ថហេតុកត្តា នម្ហោ ឧប្បជ្ឈន្តិ សហជានប្បច្ច-  
 យា ឧស្សនេស បរាតត្ថហេតុកត្តា ខន្ធី បច្ចយា  
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ខន្ធី បច្ច-  
 យា វិចិត្តិក្ខាសហគតោ មោហោ ចិត្តសមុដ្ឋានតា  
 រូបំ ។ ឧស្សនេស បរាតត្ថហេតុកត្តា នម្ហំ បច្ចយា  
 ឧស្សនេស បរាតត្ថហេតុកត្តា ច នេវ ឧស្សនេស  
 ន ភាវនាយ បរាតត្ថហេតុកត្តា ច នម្ហោ ...

(៦០) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវាង ពឹងផ្អែកនឹង  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវាងផង ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវាងផង រើបកើតឡើង  
 ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ខ ដែលមានហេតុ  
 ត្រូវលះ ដោយការវាងផង វត្ថុផង (បាទដល់ភាគបុព្វាទិនិវិសដ្ឋនា )  
 ពា លើក ។ (ព្រោះ) ប្រាកដស្មើដោយឧស្សនៈព្រះវិសេ ។ ព្រោះ  
 អនន្តរាប្បច្ច័យ និងសមនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(៦១) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹង  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ រើបកើតឡើង ព្រោះស-  
 ហជានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ខ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយឧស្សនៈ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវាង ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ឧស្សនៈ រើបកើតឡើង ព្រោះសហជានប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប  
 ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មោហា  
 ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែល  
 ច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ  
 ក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
 ការវាង ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ ...



នស្សនេន បហាតត្ថហេតុតំ ឯតំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ  
 ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឯតំ  
 ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា មោហា ក ចិត្តសមុដ្ឋា-  
 នញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ ... ។ ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុតំ ធម្មំ បច្ចយា ។ សន្និទំ ។ តីណិ ។  
 នស្សនេន សនិសា ។

(៦២) នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុតំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្ថហេតុតោ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ សហជាតប្បច្ច-  
 យា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុតំ  
 ឯតំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ  
 រូបំ វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឧទ្ធចូសហគតំ មោហំ បច្ចយា  
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តរណ ខន្ធេ បច្ចយា វត្ថុ  
 វត្ថុ បច្ចយា ខន្ធា ឯតំ បហាតត្ថំ បច្ចយា តយោ  
 បហាតត្ថា អសញ្ញាសត្តានំ ចត្តាយតនំ បច្ចយា ចត្តុ-  
 វិញ្ញាណំ កាយាយតនំ បច្ចយា ... វត្ថុ បច្ចយា នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុតោ ខន្ធា ។  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុតំ  
 ធម្មំ បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្ថហេតុតោ ធម្មោ

គី ខន្ធ ព ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្កំ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ខ ដែលមានហេតុ  
 ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ខន្ធ ព ក្តី មោហា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្កំ ពឹង  
 ផ្អែកនឹងខន្ធ ខ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា (ពឹងផ្អែក)នឹងខន្ធ ២ ... ។  
 ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ។ សេចក្តី  
 ចម្រើន ។ ពរៈ ៣ ។ (ពរៈនេះ) ដូចគ្នានឹងទស្សនករៈដែរ ។

(៦២) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា រើបក្កេតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ចយ គឺ  
 ខន្ធ ព ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្កំ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ខ ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្កំ ពឹងផ្អែក  
 នឹងមោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ គេ ពឹងផ្អែក  
 នឹងពួកខន្ធ ក្នុងទណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ ពឹងផ្អែកនឹងគេ មហាកូត ៣  
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូត ១ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចត្តាយតនៈ របស់ពួក  
 អសញ្ញាសត្វ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ ... ពួកខន្ធ ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹង  
 វត្ថុ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌  
 ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា

ឧប្បដ្ឋតិ សហាសាឧប្បដ្ឋយា វត្ថុ បច្ចយា នស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុតា ខន្ធា វិចិត្តិក្ខាសហគតំ មោហំ  
 បច្ចយា សម្បយុត្តតា ខន្ធា ។ នេវ នស្សនេន ន  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតំ ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ... វត្ថុ បច្ចយា ភាវ-  
 នាយ បហាតត្វហេតុតា ខន្ធា ឧទ្ធច្ចសហគតំ មោហំ  
 បច្ចយា សម្បយុត្តតា ខន្ធា ។ នេវ នស្សនេន ន  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតំ ធម្មំ បច្ចយា នស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុតោ ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុតោ ច ធម្មោ ... វត្ថុ បច្ចយា  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុតា ខន្ធា បហាតត្វ  
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិត្តិក្ខាសហគតំ មោហំ  
 បច្ចយា សម្បយុត្តតា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានត្វ រូបំ វត្ថុ  
 បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតា ខន្ធា ច មោហោ ច ។  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតំ ធម្មំ  
 បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ច នេវ នស្ស-  
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ច ធម្មោ ...

ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បដ្ឋយ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ពួកសម្បយុត្តក្នុង ពឹងផ្អែកនឹងមោហៈ  
 ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា  
 ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយការវិនា ... គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ពឹង  
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ពួកសម្បយុត្តក្នុង ពឹងផ្អែកនឹងមោហៈ ដែលច្រឡំដោយ  
 ខន្ធច្នះ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាក្តី ពឹងផ្អែកនឹង  
 ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
 ការវិនា ... គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែក  
 នឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងពួកមហាក្ខត ពួកសម្បយុត្តក្នុង  
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងមោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា  
 ពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខាក្តី មោហាក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា ...

វត្ថុ បច្ចយា ភាវនាយ បហាវត្ថុហេតុតា ខន្ធ  
មហាក្កតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទទ្ធចូសមា-  
គតំ មោហំ បច្ចយា សម្បយុត្តកា ខន្ធ ចិត្តស-  
មុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុ បច្ចយា ទទ្ធចូសមាគតា ខន្ធ ច  
មោហា ច ។

(៦៣) នស្សនេន បហាវត្ថុហេតុតា ខន្ធ  
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាវត្ថុហេតុតា ខន្ធ  
បច្ចយា នស្សនេន បហាវត្ថុហេតុតា ខន្ធ ខុប្ប-  
ជ្ជតិ សមាជាតប្បច្ចយា នស្សនេន បហាវត្ថុហេតុ-  
តំ ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា នយោ ខន្ធវិចិ-  
តិក្ខាសមាគតំ ឯកំ ខន្ធកា មោហកា បច្ចយា  
នយោ ខន្ធា ។ នស្សនេន បហាវត្ថុហេតុតា ខន្ធ  
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាវត្ថុហេតុតា ខន្ធ  
បច្ចយា នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាវត្ថុហេតុ-  
តោ ខន្ធ ខុប្បជ្ជតិ សមាជាតប្បច្ចយា នស្សនេន  
បហាវត្ថុហេតុតេ ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្ត-  
សមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិក្ខាសមាគតេ ខន្ធ ច មោហកា  
បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិក្ខាសមាគតេ ខន្ធ  
ច វត្ថុកា បច្ចយា វិចិក្ខាសមាគតោ មោហា ។

ពួកខ្លះ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្ត-  
សមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងពួកមហាក្កត ពួកសម្បយុត្តកត្តក្តី ចិត្តសមុដ្ឋា-  
នរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងមោហា ដែលច្រឡំដោយខ្លួនច្នះ ពួកខ្លះ ដែល  
ច្រឡំដោយខ្លួនច្នះក្តី មោហាភ័ក្ត្រ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

(៦៣) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែក  
នឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិន  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង រើបកើតឡើង  
ព្រោះសហជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធកា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលមានហេតុ  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង វត្ថុផង ខន្ធកា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែល  
ច្រឡំដោយវិចិក្ខាផង មោហាផង ។ ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
មានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
ទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង រើបកើតឡើង ព្រោះសហជាត-  
ប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈផង ពួកមហាក្កតផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ  
ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខាផង មោហាផង មោហា ដែលច្រឡំដោយ  
វិចិក្ខា ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខាផង វត្ថុផង ។

ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ បច្ចយវាហេ

ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ឧស្សនេន ឧ  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ធម្មំ បច្ចយា ឧស្ស-  
 នេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ច ឧស្សនេន ឧ  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ច ធម្មា ឧប្បន្នន្តិ  
 សហជាតប្បច្ចយា ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិ ឯតំ  
 ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទេ ខន្ធទេ . .  
 ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ខន្ធទេ ច បហាតត្វ  
 កេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឯតំ  
 ខន្ធកា មោហកា បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-  
 នកា រូបំ ទេ ខន្ធទេ . . . វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឯតំ  
 ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា តយោ ខន្ធា មោហា ច ទេ  
 ខន្ធទេ ច វត្ថុកា បច្ចយា ទេ ខន្ធា មោហា ច ។

(៦៤) ភាវនា ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ឧស្សនេន ឧ  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ធម្មា ឧប្ប-  
 ន្នតិ សហជាតប្បច្ចយា តិណិ ។

ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ បច្ចយវាហេ

ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសក្តី រឿបរឿង ព្រោះ  
 សហជាតប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះ ដោយឧស្សនៈផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានបូក ពឹង  
 ផ្អែកនឹងតួខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈផង ពួកមហា-  
 ក្ខតផង ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលច្រឡំ  
 ដោយវិចិត្តិក្ខាផង មោហាផង ខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ ក្តី មោហា ក្តី  
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខាផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ក្តី  
 មោហា ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

(៦៥) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាស ពឹងផ្អែកនឹង  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាស ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស រឿបរឿង  
 ព្រោះសហជាតប្បច្ចយ (បានដល់តាមប្បទាននិងវិសង្គតា) ៣ លើក ។

[២៥] ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា  
ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អត្ថា-  
មត្តាប្បច្ចយា និស្សយប្បច្ចយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយា  
មុរោគប្បច្ចយា អាសវនប្បច្ចយា កម្មប្បច្ចយា វិចា-  
កប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា វិញ្ញយប្បច្ចយា ឈា-  
នប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្មយុត្តប្បច្ចយា ... ។

[២៦] ... វិញ្ញយុត្តប្បច្ចយា ទស្សនេន បហា-  
តត្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ  
ខន្ធ ។ បេ ។ ខន្ធា វត្ថុំ វិញ្ញយុត្តប្បច្ចយា ។  
ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ  
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មា  
ឧប្បជ្ជតិ វិញ្ញយុត្តប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្វ-  
ហេតុកោ ខន្ធ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ  
វិញ្ញយុត្តប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ខន្ធ បច្ចយា  
មោហោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ មោហោ វត្ថុំ វិញ្ញ-  
យុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិញ្ញយុត្ត-  
ប្បច្ចយា ។ ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា  
ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ច នេវ ទស្ស-  
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច ធម្មា ...

[២៧] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែក  
នឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ រើបកើតឡើង ព្រោះ  
គតាមតាប្បច្ច័យ ខិត្តប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មុរោគប្បច្ច័យ  
អាសវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិចាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ វិញ្ញ-  
យប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ និងសម្មយុត្តប្បច្ច័យ ... ។

[២៨] ... គឺ ខន្ធ៧ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ ព្រោះវិញ្ញយុត្តប្បច្ច័យ (ពឹងផ្អែក) នឹងខន្ធ២ ។ បេ ។ ភូត  
ខន្ធ (ពឹងផ្អែក)នឹងវត្ថុ ព្រោះវិញ្ញយុត្តប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុ  
មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា ពឹងផ្អែកនឹង  
ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ រើបកើតឡើង ព្រោះ  
វិញ្ញយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងភូតខន្ធ ដែល  
មានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ (ពឹងផ្អែកនឹង)ភូតខន្ធ ព្រោះ  
វិញ្ញយុត្តប្បច្ច័យ មោហាភិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបភិ ពឹងផ្អែកនឹងភូត  
ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា មោហា (ពឹងផ្អែក)នឹងវត្ថុ ព្រោះ  
វិញ្ញយុត្តប្បច្ច័យ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (ពឹងផ្អែក)នឹងភូតខន្ធ ព្រោះ  
វិញ្ញយុត្តប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈភិ  
ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា  
ភិ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ...

ឧស្សនេស បហាតត្វហេតុក្កតោ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចុយវា  
 ត្រាយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ ។ មេ ។  
 ខន្ធោ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធោ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិចិត្តាសហតតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចុ-  
 យា ត្រាយោ ខន្ធោ មោហោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ  
 ទ្វេ ខន្ធោ ... ខន្ធោ ច មោហោ ច វត្ថុំ វិប្បយុត្ត-  
 ប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

[៦៩] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កតោ ធម្មំ បច្ចុ-  
 យា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កតោ ធម្មោ ... ទិណំ ។  
 ឧស្សនេស សទិសា ។

[៦៥] នេវ ឧស្សនេស ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុក្កតោ ធម្មំ បច្ចុយា នេវ ឧស្សនេស ន ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុក្កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កតោ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចុយា  
 ត្រាយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ ...  
 ខន្ធោ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធោ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិចិត្តាសហតតំ មោហា ...

គី ខន្ធ ព ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានោ ឯកំ ផ្នែកខ័ណ្ឌ ខន្ធ ១ ដែលមានហេតុ  
 ត្រាយោ ដោយឧស្សនៈ ខន្ធ ២ ។ បេ ។ តួកខន្ធ ឯកំ ផ្នែកខ័ណ្ឌ  
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានោ (ឯកំ ផ្នែក) ខ័ណ្ឌខន្ធ ព្រោះ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ខន្ធ ព ក្តី មោហា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានោ ឯកំ ផ្នែក  
 ខ័ណ្ឌខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តា ខន្ធ ២ ... តួកខន្ធក្តី មោហា  
 ក្តី (ឯកំ ផ្នែក) ខ័ណ្ឌ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានោ ឯកំ  
 ផ្នែកខ័ណ្ឌខន្ធ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

[៦៧] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រាយោ ដោយភាវនា ឯកំ ផ្នែកខ័ណ្ឌ  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រាយោ ដោយភាវនា ... (បានដល់ភាវនាបុព្វា  
 ខ័ណ្ឌសម្ពន្ធ) ព លើក ។ (ព្រោះ) ដូចគ្នាខ័ណ្ឌឧស្សនេសវេទ ។

[៦៨] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រាយោ ដោយឧស្សនៈ មិន  
 ត្រាយោ ដោយភាវនា ឯកំ ផ្នែកខ័ណ្ឌធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រាយោ  
 ដោយឧស្សនៈ មិនត្រាយោ ដោយភាវនា វេបកើតឡើង ព្រោះ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា គី ខន្ធ ព ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានោ ឯកំ ផ្នែកខ័ណ្ឌខន្ធ ១  
 ដែលមានហេតុត្រាយោ ដោយភាវនា ខន្ធ ២ ... តួកខន្ធ (ឯកំ ផ្នែក)  
 ខ័ណ្ឌ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានោ (ឯកំ ផ្នែក) ខ័ណ្ឌខន្ធ  
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយា ខ័ណ្ឌមោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តា ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋានំ

ឧទ្ធចូសហគតំ មោហំ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ  
 មោហំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិកុណោ ទន្ធី បច្ចយា  
 វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ទន្ធា ទន្ធា វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វត្ថុ  
 ទន្ធី វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ឯតំ មហាក្ខតំ បច្ចយា  
 តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ  
 រូបំ កដត្តារូបំ ឧទាធារូបំ ទន្ធី វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតទ្ធិហេតុកំ  
 ធម្មំ បច្ចយា នស្សនេន បហាតទ្ធិហេតុកោ ធម្មោ ...  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា នស្សនេន បហា-  
 តទ្ធិហេតុកា ទន្ធា វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិចិត្តិញ្ញា-  
 សហគតំ មោហំ បច្ចយា សម្បយុត្តកា ទន្ធា វត្ថុ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតទ្ធិហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ បហា-  
 តទ្ធិហេតុកោ ធម្មោ ... វត្ថុ បច្ចយា ភាវ-  
 នាយ បហាតទ្ធិហេតុកា ទន្ធា វត្ថុ វិប្បយុត្ត-  
 ប្បច្ចយា ឧទ្ធចូសហគតំ មោហំ បច្ចយា សម្ប-  
 យុត្តកា ទន្ធា វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋានំ

ចិត្តសមុដ្ឋានបូ តឹងផ្អែកនឹងមោហាៈ ដែលច្រឡំដោយទទួចៈ (តឹង  
 ផ្អែក)នឹងមោហាៈ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ វត្ថុ តឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ក្នុង  
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ពួកខន្ធ (តឹងផ្អែក)នឹងវត្ថុ  
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ វត្ថុ (តឹងផ្អែក)នឹងពួកខន្ធ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ  
 មហាក្ខត ៣ តឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានបូ តឹងផ្អែកនឹង  
 ពួកមហាក្ខត កដត្តារូប និងទុដ្ឋារូប (តឹងផ្អែក)នឹងពួកខន្ធ ព្រោះ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ តឹង  
 ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា ... ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមាន  
 ហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ  
 ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ តឹងផ្អែកនឹងមោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា (តឹង  
 ផ្អែក)នឹងវត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ... គឺ ពួកខន្ធ ដែល  
 មានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ (តឹងផ្អែក)នឹង  
 វត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ តឹងផ្អែកនឹងមោហាៈ  
 ដែលច្រឡំដោយទទួចៈ (តឹងផ្អែក)នឹងវត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។

ទស្សនៈ បហាតត្វហេតុកត្តិក បច្ចយាវេ

នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិក  
 ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកា ច  
 នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិកា ច  
 ធម្មា ... វត្ថុ បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកា  
 ទដ្ឋា បហាតត្វហេតុកត្តិក បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទដ្ឋា  
 វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទដ្ឋា វិប្ប-  
 យុត្តប្បច្ចយា វិចិត្តិកាសហគតំ មោហំ បច្ចយា  
 សម្បយុត្តកា ទដ្ឋា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទដ្ឋា វត្ថុ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ មោហំ វិប្ប-  
 យុត្តប្បច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា វិចិត្តិកាសហគតា ទដ្ឋា  
 ច មោហា ច វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ នេវ ទស្ស-  
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិក ធម្មំ បច្ចយា  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិកា ច នេវ ទស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិកា ច ធម្មា ... វត្ថុ  
 បច្ចយា ភាវនាយ ។ បេ ។ ទស្សនេន សទិសំ ។

(៦៩) ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកា នេវ  
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិកា ធម្មំ  
 បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកា ធម្មា ...

ទស្សនៈ បហាតត្វហេតុកត្តិក បច្ចយាវេ

ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសក្តី គឺផ្នែកនឹង  
 ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
 ការវិនាស ... គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 គឺផ្នែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប គឺផ្នែកនឹងពួកមហាក្សត្រ ពួកខន្ធ  
 គឺផ្នែកនឹងវត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប គឺផ្នែកនឹង  
 ពួកខន្ធ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ពួកសម្បយុត្តកត្តិក ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី  
 គឺផ្នែកនឹងមោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិកា ពួកខន្ធ (គឺផ្នែក)នឹងវត្ថុ  
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (គឺផ្នែក)នឹងមោហា ព្រោះវិប្ប-  
 យុត្តប្បច្ចយ ពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិកា មោហា គឺផ្នែក  
 នឹងវត្ថុ (គឺផ្នែក)នឹងវត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុ  
 ត្រូវលះ ដោយការវិនាសក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសក្តី គឺផ្នែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស ... ដោយការវិនាស គឺផ្នែក  
 នឹងវត្ថុ ។ បេ ។ (ពាក្យនេះ) ដូចគ្នានឹងទស្សនៈវេទ ។

(៦៩) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ គឺផ្នែកនឹង  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈគឺ ធម៌ ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស ...



នស្សនេន បហាតត្វហេតុតំ ឯកំ ទទ្ធកា  
 វត្ថុកា បច្ចយា តយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទទ្ធេ ...  
 វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិចីកំច្ឆាសហតតំ ឯកំ ទទ្ធកា  
 មោហាតា បច្ចយា តយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទទ្ធេ ... វត្ថុ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ នស្សនេន បហាតត្វហេតុតា  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតា ធម្មំ  
 បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
 តោ ចន្មោ ... នស្សនេន បហាតត្វហេតុតា ទទ្ធេ  
 ច មហាភូតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទទ្ធេ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិចីកំច្ឆាសហតតេ ទទ្ធេ ច មោ-  
 ហតា បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទទ្ធេ ច មោហតា  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិចីកំច្ឆាសហតតេ ទទ្ធេ ច វត្ថុកា  
 បច្ចយា វិចីកំច្ឆាសហតតោ មោហោ វត្ថុ វិប្បយុត្ត-  
 ប្បច្ចយា ។ នស្សនេន បហាតត្វហេតុតា នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតា ធម្មំ  
 បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ច នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ច  
 ធម្មា ... នស្សនេន បហាតត្វហេតុតំ ឯកំ  
 ទទ្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា តយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទទ្ធេ ...

គី ខន្ធភា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង  
 វត្ថុផង ខន្ធទ... (ពឹងផ្អែក)នឹងវត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ខន្ធភា ពឹង  
 ផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលច្រឡំដោយវិចីកំច្ឆាផង មោហៈផង ខន្ធទ...  
 (ពឹងផ្អែក)នឹងវត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ... គឺ ចិត្តស-  
 មុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធទ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង  
 ពួកមហាក្ខតផង (ពឹងផ្អែក)នឹងពួកខន្ធទ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ចិត្តស-  
 មុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធទ ដែលច្រឡំដោយវិចីកំច្ឆាផង មោហៈផង  
 (ពឹងផ្អែក)នឹងពួកខន្ធទផង មោហៈផង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មោហៈ  
 ដែលច្រឡំដោយវិចីកំច្ឆា ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធទ ដែលច្រឡំដោយវិចីកំច្ឆា  
 ផង វត្ថុផង (ពឹងផ្អែក)នឹងវត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។ ពួកធម៌ ដែល  
 មានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមាន  
 ហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ... គឺ ខន្ធភា ពឹងផ្អែកនឹង  
 ខន្ធទ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង វត្ថុផង ខន្ធទ...

នស្សនេន បហាគព្វហេតុកោ ខន្ធ ច មហាភូត  
 ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា  
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិចី-  
 កើត្តាសហគតំ ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា មោហកា បច្ចយា  
 តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានកា រូបំ ទ្វេ ខន្ធ ច ...  
 ខន្ធ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ  
 ច មោហកា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិចីកើត្តាសហគតំ  
 ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា តយោ ខន្ធ មោហា  
 ច ទ្វេ ខន្ធ ច ... វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ ករ-  
 យាយ ... តីណិ ។ នស្សនេន សនិសា ។ នស្ស-  
 នេន បហាគព្វហេតុកា ធម្មំ បច្ចយា នស្សនេន បហា-  
 គព្វហេតុកោ ធម្មោ ... អត្ថិប្បច្ចយា ចិត្ថិប្បច្ចយា  
 វិគតប្បច្ចយា អវិគតប្បច្ចយា ។

[៧០] ហេតុយា សត្តាស អារម្មណេ សត្តាស  
 អនិបត្តិយា សត្តាស អនន្តរេ សត្តាស សម-  
 នន្តរេ សត្តាស សហជីវេតេ សត្តាស អញ្ញាមញ្ញា  
 សត្តាស វិស្សយេ សត្តាស ឧបវិស្សយេ សត្តាស

ចិត្តា ប្បច្ចយា ព័ន្ធន៍ផ្អែកខន្ធ ដែលមានហេតុគ្រប់លះ ដោយ  
 នស្សនេន ពួកមហាភូតផង ពួកខន្ធ (ព័ន្ធន៍ផ្អែក)នឹងវត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្ត-  
 ប្បច្ច័យ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ព័ន្ធន៍ផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ  
 ខន្ធតក្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កិ (ព័ន្ធន៍ផ្អែក)នឹងខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយ  
 វិចីកើត្តាផង វត្ថុផង មោហាផង នឹងខន្ធ ២ ផង ... ពួកខន្ធ ព័ន្ធន៍ផ្អែកនឹង  
 វត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ព័ន្ធន៍ផ្អែកនឹងពួកខន្ធផង មោ-  
 ហាផង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធតក្កិ មោហក្កិ ព័ន្ធន៍ផ្អែកនឹងខន្ធ ១  
 ដែលច្រឡំដោយវិចីកើត្តាផង វត្ថុផង ... នឹងខន្ធ ២ ផង ... ព័ន្ធន៍ផ្អែក  
 នឹងវត្ថុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ដោយការវាចា ... (បានដល់តាម  
 ច្បាប់និងវិសេដ្ឋនា) ត លើក ។ ( ពាក្យនេះ ) ដូចគ្នានឹងនស្សនេ-  
 ករៈ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុគ្រប់លះ ដោយនស្សនេ ព័ន្ធន៍ផ្អែកនឹង  
 ធម៌ ដែលមានហេតុគ្រប់លះ ដោយនស្សនេ ... ព្រោះអត្ថិប្បច្ច័យ  
 នត្ថិប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៧០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានពាក្យ ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ  
 មានពាក្យ ១៧ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ មានពាក្យ ១៧ ក្នុងអនន្តរេប្បច្ច័យ  
 មានពាក្យ ១៧ ក្នុងសមនន្តរេប្បច្ច័យ មានពាក្យ ១៧ ក្នុងសហជីវេតេប្បច្ច័យ  
 មានពាក្យ ១៧ ក្នុងញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានពាក្យ ១៧ ក្នុងវិស្ស-  
 យប្បច្ច័យ មានពាក្យ ១៧ ក្នុងឧបវិស្សយប្បច្ច័យ មានពាក្យ ១៧

បុរេជានេ សត្តរស អាសេវនេ សត្តរស កម្មេ សត្តរស  
 វិចារកេ ឯកំ អាហារេ សត្តរស វិជ្ជិយេ សត្តរស  
 ឈានេ សត្តរស មត្តេ សត្តរស សម្បយុត្តេ សត្ត-  
 រស វិប្បយុត្តេ សត្តរស អត្ថិយា សត្តរស នត្ថិយា  
 សត្តរស វិនេ សត្តរស អវិនេ សត្តរស ។ ឯវំ  
 គណេតវំ ។

អនុលោមំ ។

[៧០] ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ នម្នំ បច្ចយា  
 នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ  
 នម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិច្ឆាសហគតេ  
 ខន្ធ បច្ចយា វិចិត្តិច្ឆាសហគតោ មោហោ ។

[៧២] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ នម្នំ បច្ចយា  
 នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ  
 នម្មោ . . ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ បច្ចយា ឧទ្ធច្ចស-  
 ហគតោ មោហោ ។

ក្នុងបុរេជានេសត្តរស មានព្រះ ១៧ ក្នុងអាសវនេសត្តរស មានព្រះ ១៧  
 ក្នុងកម្មេសត្តរស មានព្រះ ១៧ ក្នុងវិចារកេសត្តរស មានព្រះ ១ ក្នុង  
 អាហារេសត្តរស មានព្រះ ១៧ ក្នុងវិជ្ជិយេសត្តរស មានព្រះ ១៧ ក្នុង  
 ឈានេសត្តរស មានព្រះ ១៧ ក្នុងមត្តេសត្តរស មានព្រះ ១៧ ក្នុងសម្ប-  
 យុត្តេសត្តរស មានព្រះ ១៧ ក្នុងវិប្បយុត្តេសត្តរស មានព្រះ ១៧ ក្នុងអត្ថិ-  
 យាសត្តរស មានព្រះ ១៧ ក្នុងនត្ថិយាសត្តរស មានព្រះ ១៧ ក្នុងវិនេសត្តរស  
 មានព្រះ ១៧ ក្នុងអវិនេសត្តរស មានព្រះ ១៧ ។ បណ្ឌិត ត្រូវរាប់  
 យ៉ាងនេះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៧១] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា ព័ន្ធដ្នែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ មោហៈ ដែល  
 ច្រឡំដោយវិចិត្តិច្ឆា ព័ន្ធដ្នែកនឹងពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិច្ឆា ។

[៧២] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា ព័ន្ធដ្នែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ភាវនា . . . គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ព័ន្ធដ្នែកនឹងពួកខន្ធ  
 ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[៧៣] នៅ ឧស្សនៈនៃ ភាវណាយ បរាគមន៍-  
 ហេតុកម្ម ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន នៅ ឧស្សនៈនៃ ភាវណាយ  
 បរាគមន៍ហេតុកម្ម ធម្មំ... អហេតុកម្ម នៅ ឧស្ស-  
 នៈនៃ ភាវណាយ បរាគមន៍ហេតុកម្ម ធម្មំ ធម្មំ  
 បច្ចុប្បន្ន តាម ឧប្បាស ចិត្តសមុប្បាសន្ត រូបំ អហេ-  
 តុកម្មនិសង្ខត្តន្ត... ។ បរិបូណ៌ ។ បន្ទាយ-  
 តនំ បច្ចុប្បន្ន ចក្ខុវិញ្ញាណំ តាយាយតនំ បច្ចុប្ប-  
 តាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ បច្ចុប្បន្ន អហេតុកម្ម នៅ ឧស្ស-  
 នៈនៃ ភាវណាយ បរាគមន៍ហេតុកម្ម ធម្មំ បច្ចុប្ប-  
 វិចិត្តន្តសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

[៧៤] ឧស្សនៈនៃ បរាគមន៍ហេតុកម្មន្ត នៅ  
 ឧស្សនៈនៃ ភាវណាយ បរាគមន៍ហេតុកម្ម ធម្មំ  
 បច្ចុប្បន្ន នៅ ឧស្សនៈនៃ ភាវណាយ បរាគមន៍-  
 ហេតុកម្ម ធម្មំ... វិចិត្តន្តសហគតោ ឧទ្ធច្ច ប-  
 វត្ថុកម្ម បច្ចុប្បន្ន វិចិត្តន្តសហគតោ មោហោ ។

[៧៥] ភាវណាយ បរាគមន៍ហេតុកម្មន្ត នៅ  
 ឧស្សនៈនៃ ភាវណាយ បរាគមន៍ហេតុកម្ម ធម្មំ  
 បច្ចុប្បន្ន នៅ ឧស្សនៈនៃ ភាវណាយ បរា-  
 គមន៍ហេតុកម្ម ធម្មំ ឧប្បន្តតំ អហេតុកម្មបច្ចុប្បន្ន

[៧៦] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ... គឺ ទទួល ក្តី ចិត្តសមុប្បាស-  
 រូបក្តី តឹងផ្អែកនឹងទទួល ១ ជាអហេតុកម្ម ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាអហេតុកម្ម ក្នុងអហេតុ-  
 កម្មនិសង្ខត្តន្ត... ។ បរិបូណ៌ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ តឹងផ្អែកនឹង  
 ចក្ខុយតនៈ តាយវិញ្ញាណ តឹងផ្អែកនឹងតាយាយតនៈ ពួកទទួល ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ជា  
 អហេតុកម្ម តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តន្ត ច្រឡំ  
 ដោយឧទ្ធច្ច តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[៧៧] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនាផង ... គឺ មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តន្ត តឹងផ្អែក  
 នឹងពួកទទួល ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តន្តផង វត្ថុផង ។

[៧៨] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុបច្ចុប្បន្ន

ឧទ្ធច្ចុសហតតេ ខន្ធ ច វត្ថុញ បច្ចយា ឧទ្ធច្ចុសហតតោ មោហោ ។

[៣៦] នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ន អារម្មណប្បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកេ ខន្ធ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៣៧] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ... ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកេ ខន្ធ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៣៨] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ... នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកេ ខន្ធ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកេ ខន្ធ បច្ចយា តតតត្ថា រូបំ ខន្ធ បច្ចយា វត្ថុ ឯតំ មហាក្ខនំ ... ពាហិវ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ... ។

គី មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចុៈ ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចុៈផង វត្ថុផង ។

[៣៦] ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនាការម្នាលប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ។

[៣៧] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ... គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ។

[៣៨] ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ... គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា កដ្ឋក្ខារ ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ មហាក្ខត ១ ... ពាហិវ ... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧត្តសមុដ្ឋាន ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។

(៧៩) និស្សនេស បរោតត្ថហេតុក្កិល លេខ  
និស្សនេស ន ភាវនាយ បរោតត្ថហេតុក្កិល ធម្មំ  
បច្ចុប្បេក្ខ លេខ និស្សនេស ន ភាវនាយ បរោតត្ថហេតុ-  
ក្កិល ធម្មំ . . . និស្សនេស បរោតត្ថហេតុក្កិល  
ខន្ធ ច មហាភូតេ ច បច្ចុប្បេក្ខ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ  
វិចិត្តិច្ឆាសហគតេ ខន្ធ ច មហាភូតេ បច្ចុប្បេក្ខ  
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៨០) ភាវនាយ បរោតត្ថហេតុក្កិល លេខ  
និស្សនេស ន ភាវនាយ បរោតត្ថហេតុក្កិល ធម្មំ  
បច្ចុប្បេក្ខ លេខ និស្សនេស ន ភាវនាយ បរោតត្ថហេតុ-  
ក្កិល ធម្មំ ឧប្បន្នតិ ន អារម្មណប្បច្ចុប្បេក្ខ ភាវនាយ  
បរោតត្ថហេតុក្កិល ខន្ធ ច មហាភូតេ ច បច្ចុប្បេក្ខ  
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧទ្ធច្ចុសហគតេ ខន្ធ ច មហាភូតេ  
បច្ចុប្បេក្ខ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៨១) និស្សនេស បរោតត្ថហេតុក្កិល ធម្មំ បច្ចុ-  
ប្បេក្ខ និស្សនេស បរោតត្ថហេតុក្កិល ធម្មំ ឧប្បន្នតិ  
ន អនិច្ចតិប្បច្ចុប្បេក្ខ ។ សហជាតសនិសំ ។ ន អនន្ត-  
រាប្បច្ចុប្បេក្ខ នសមនន្តរាប្បច្ចុប្បេក្ខ ន អនន្តរាប្បច្ចុប្បេក្ខ

(៧៩) ធម្មំ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយភាវនា តឹងផ្អែកនឹងធម្មំ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយភាវនាផង . . . គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប តឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែល  
មានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ពួកមហាភូតផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប  
តឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិច្ឆាផង មហាភូតផង ។

(៨០) ធម្មំ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយភាវនា តឹងផ្អែកនឹងធម្មំ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ភាវនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនករម្នាលាប្បច្ចុប្បេក្ខ គឺ ចិត្ត-  
សមុដ្ឋានរូប តឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា  
ផង ពួកមហាភូតផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប តឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែល  
ច្រឡំ ដោយឧទ្ធច្ចុសផង មហាភូតផង ។

(៨១) ធម្មំ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ តឹងផ្អែក  
នឹងធម្មំ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង  
ព្រោះនករម្នាលាប្បច្ចុប្បេក្ខ ។ (ពាក្យនេះ) ដូចគ្នានឹងសហជាតប្បច្ចុប្បេក្ខ  
ដែរ ។ ព្រោះនករម្នាលាប្បច្ចុប្បេក្ខ នសមនន្តរាប្បច្ចុប្បេក្ខ ន អនន្តរាប្បច្ចុប្បេក្ខ

នឧបនិស្សយប្បច្ចយា នបុរេជានប្បច្ចយា ។ បនិច្ច-  
ភារេ បច្ចនិយសនិសំ ។ តេស បញ្ញា និដ្ឋានំ ។  
នបច្ឆាជានប្បច្ចយា នភាសេវនប្បច្ចយា ។

[៨២] នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ច-  
យា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ  
នកម្មប្បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកេ ទន្ធវ  
បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកា ចេតនា ។

[៨៣] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្ម-  
ប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកេ ទន្ធវ បច្ចយា  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ចេតនា ។

[៨៤] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា  
នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកេ ទន្ធវ  
បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកា ចេតនា ពាហិវ ... ភាហារសមុដ្ឋានំ ...  
ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... វត្ថុំ បច្ចយា នេវ នស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ចេតនា ។

នឧបនិស្សយប្បច្ចយ នន័នបុរេជានប្បច្ចយ ។ (ពាក្យខ្លះ) ដូចគ្នា  
នន័នបច្ចនិយៈ ក្នុងបដិច្ចវារវដ្ឋា ។ បញ្ញាទេ មិនផ្សេងគ្នាទេ ។  
ព្រោះនបច្ឆាជានប្បច្ចយ នន័នភាសេវនប្បច្ចយ ។

[៨៤] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ព័ន្ធផ្អែក  
នន័នធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ  
នកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ព័ន្ធ  
ផ្អែកនន័នពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ។

[៨៥] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ព័ន្ធផ្អែកនន័ន  
ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះន-  
កម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ព័ន្ធផ្អែក  
នន័នពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ។

[៨៦] ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយភាវនា ព័ន្ធផ្អែកនន័នធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
ទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ  
គឺ ចេតនា ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយភាវនា ព័ន្ធផ្អែកនន័នពួកខន្ធ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
ទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ពាហិវ ... ភាហារស-  
មុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... ចេតនា ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ព័ន្ធផ្អែកនន័នវត្ថុ ។

លេខ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតំ ធម្មំ  
 បច្ចយា ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ  
 នកម្មប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា ឧស្សនេន បហាតត្វ-  
 ហេតុតោ ចេតនា វិចិត្តិក្ខាសហគតំ មោហំ បច្ចយា  
 សម្បយុត្តកា ចេតនា ។ លេខ ឧស្សនេន ន ភាវ-  
 នាយ បហាតត្វហេតុតំ ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ... វត្ថុំ បច្ចយា ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុតោ ចេតនា ឧទ្ធចូសហគតំ មោហំ  
 បច្ចយា សម្បយុត្តកា ចេតនា ។

[៨៥] ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុតត្វ លេខ  
 ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតត្វ ធម្មំ  
 បច្ចយា ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ...  
 ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ឧទ្ធច វត្ថុត្វ បច្ច-  
 យា ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ចេតនា វិចិត្ត-  
 ក្ខាសហគតេ ឧទ្ធច មោហត្វ បច្ចយា សម្ប-  
 យុត្តកា ចេតនា ។

[៨៦] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតត្វ លេខ ឧស្ស-  
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតត្វ ធម្មំ បច្ច-  
 យា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ ព័ន្ធផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា វេទកើត  
 ឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ឧស្សនៈ ព័ន្ធផ្អែកនឹងវត្ថុ សម្បយុត្តកចេតនា ព័ន្ធផ្អែកនឹងមោហាៈ  
 ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា  
 ព័ន្ធផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយការវិនា ... គឺ ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា  
 ព័ន្ធផ្អែកនឹងវត្ថុ សម្បយុត្តកចេតនា ព័ន្ធផ្អែកនឹងមោហាៈ ដែលច្រឡំ  
 ដោយឧទ្ធចៈ ។

[៨៥] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ ព័ន្ធផ្អែកនឹង  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាផង ... គឺ ចេតនា  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ ព័ន្ធផ្អែកនឹងភ្នកខន្ធ ដែលមាន  
 ហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈផង វត្ថុផង សម្បយុត្តកចេតនា ព័ន្ធផ្អែកនឹងភ្នកខន្ធ  
 ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខាផង មោហាផង ។

[៨៦] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ព័ន្ធផ្អែកនឹងធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាផង វេទកើតឡើង



ឧបាសម្ពុទ្ធយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ខន្ធ  
 ច វត្ថុតា បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា  
 ចេតនា ឧទ្ធច្ចុសហតេ ខន្ធ ច មោហតា បច្ចយា  
 សម្បយុត្តកា ចេតនា ។

[៨៧] នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ នន្ទំ បច្ច-  
 យា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ នេហ្ម ឧប្បជ្ជតិ  
 នវិបាកប្បច្ចយា ។ បរិបុណ្ណំ ។ បដិសន្ធិំ នត្ថិ ។  
 ... នអាហារប្បច្ចយា តាហិវ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ...  
 អសញ្ញាសត្តានំ ... ។ ... នត្រ័យប្បច្ចយា តា-  
 ហិវ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ...  
 អសញ្ញាសត្តានំ មហាត្វតេ បច្ចយា រូបវិភិក្ខុយំ ។  
 ... នឈាឧប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ  
 ខន្ធ ... តាហិវ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុ-  
 ដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ... ។ ... នមគ្គប្បច្ចយា  
 អហេតុកំ ឯកំ ... នសម្បយុត្តប្បច្ចយា នវិប្បយុត្ត-  
 ប្បច្ចយា ។ បដិច្ចវាប្បច្ចនិយេ នវិប្បយុត្តសនិសំ  
 និដ្ឋានំ ។ ឯកានិស ។ ខោនត្ថប្បច្ចយា ខោវិគ-  
 តប្បច្ចយា ។

ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការខា  
 តឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការខាផង វេជ្ជ  
 សម្បយុត្តកចេតនា តឹងផ្អែកនឹងពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចុះផង  
 មោហាផង ។

[៨៧] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ តឹងផ្អែក  
 នឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ រឺហេតុត្រូវលះ ព្រោះ  
 នវិបាកប្បច្ចយ ។ បរិបុណ្ណំ ។ បដិសន្ធិមិមានេ ។ ... ព្រោះ  
 នអាហារប្បច្ចយ តាហិវ ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... របស់ពួកអសញ្ញា-  
 សត្វ ... ។ ... ព្រោះនត្រ័យប្បច្ចយ តាហិវ ... អាហារ-  
 សមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... រូបវិភិក្ខុយ តឹងផ្អែកនឹងពួកមហា-  
 ត្វ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ ... ព្រោះនឈាឧប្បច្ចយ ខន្ធ ខ  
 ដែលច្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ... តាហិវ ... អាហារសមុដ្ឋាន ...  
 ឧតុសមុដ្ឋាន ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។ ... ព្រោះ  
 នមគ្គប្បច្ចយ (ខន្ធ) ខ ជាអហេតុកៈ ... ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ចយ  
 នឹងនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។ ពាក្យនេះ មិនផ្សេងគ្នាទេ ដូចគ្នានឹងនវិប្ប-  
 យុត្តប្បច្ចយ ក្នុងបដិច្ចវាប្បច្ចនិយៈដែរ ។ មានវាវៈ ១១ ។ ព្រោះ  
 ខោនត្ថប្បច្ចយ នឹងខោវិគតប្បច្ចយ ។

[៥៦] ឧបេតុប្បច្ចយា ឧភារម្មណោ បញ្ច  
 ឧអធិបតីយា សត្តរស ឧអធិន្តរេ បញ្ច ឧសម-  
 ធិន្តរេ បញ្ច ឧអភាមតោ បញ្ច ឧឧបនិស្សយេ បញ្ច  
 ឧបុរេវានេ ភេតស ឧបច្ឆានីតេ សត្តរស ឧភារស-  
 វនេ សត្តរស ឧតក្ខេ សត្ត ឧវិចារតេ សត្តរស  
 ឧអាហារេ ឯតំ ឧសង្ខ្រិយេ ឯតំ ឧឈានេ ឯតំ  
 ឧមត្តេ ឯតំ ឧសម្បយុត្តេ បញ្ច ឧវិប្បយុត្តេ ឯតា-  
 ធស ឧបាធិយា បញ្ច ឧវាតេតេ បញ្ច ។ ឯវិ  
 គណេតតំ ។

បច្ចនិយំ ។

[៥៧] ឧបេតុប្បច្ចយា ឧភារម្មណោ បញ្ច ...  
 ឧអធិបតីយា សត្តរស ឧអធិន្តរេ បញ្ច ឧសម-  
 ធិន្តរេ បញ្ច ឧអភាមតោ បញ្ច ឧឧបនិស្សយេ បញ្ច  
 ឧបុរេវានេ ភេតស ឧបច្ឆានីតេ សត្តរស ឧភា-  
 សវនេ សត្តរស ឧតក្ខេ សត្ត ឧវិចារតេ សត្តរស

[៥៨] ក្នុងនេហតុប្បច្ចយ មានករៈ ៥ ក្នុងនេការម្មណប្បច្ចយ  
 មានករៈ ៥ ក្នុងនេអធិបតីប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ក្នុងនេអធិន្តរេប្បច្ចយ  
 មានករៈ ៥ ក្នុងនេសមមន្តរេប្បច្ចយ មានករៈ ៥ ក្នុងនេអភាមតាប្បច្ចយ  
 មានករៈ ៥ ក្នុងនេឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានករៈ ៥ ក្នុងនេបុរេ-  
 វានេប្បច្ចយ មានករៈ ១៣ ក្នុងនេបច្ឆានីតប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ក្នុង  
 នេភារសវនេប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ក្នុងនេកម្មប្បច្ចយ មានករៈ ៧ ក្នុង  
 នេវិបាកប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ក្នុងនេអាហារេប្បច្ចយ មានករៈ ១ ក្នុង  
 នេសង្ខ្រិយេប្បច្ចយ មានករៈ ១ ក្នុងនេឈានេប្បច្ចយ មានករៈ ១ ក្នុងនេ-  
 មត្តប្បច្ចយ មានករៈ ១ ក្នុងនេសម្បយុត្តប្បច្ចយ មានករៈ ៥ ក្នុងនេ-  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានករៈ ១១ ក្នុងនេនាទតិប្បច្ចយ មានករៈ ៥ ក្នុង  
 នេវាតេតប្បច្ចយ មានករៈ ៥ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនិយៈ ។

[៥៩] ក្នុងនេការម្មណប្បច្ចយ មានករៈ ៥ ព្រោះនេហតុប្បច្ចយ ...  
 ក្នុងនេអធិបតីប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ក្នុងនេអធិន្តរេប្បច្ចយ មានករៈ ៥  
 ក្នុងនេសមមន្តរេប្បច្ចយ មានករៈ ៥ ក្នុងនេអភាមតាប្បច្ចយ មានករៈ ៥  
 ក្នុងនេឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានករៈ ៥ ក្នុងនេបុរេវានេប្បច្ចយ មានករៈ ១៣  
 ក្នុងនេបច្ឆានីតប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ក្នុងនេភារសវនេប្បច្ចយ មានករៈ  
 ១៧ ក្នុងនេកម្មប្បច្ចយ មានករៈ ៧ ក្នុងនេវិបាកប្បច្ចយ មានករៈ ១៧

ឧសម្បយុត្តេ បញ្ច ធិប្បយុត្តេ ឯកាធស លោកត្ថិ-  
យា បញ្ច លោកតេ បញ្ច ។ ឯវំ គលោកត្ថំ ។

អនុលោមប្បដ្ឋាន ។

(៧០) ឧបោតុប្បដ្ឋយា អាម្ពុលោ បញ្ច ...

អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច សហវេនេ បញ្ច  
អន្តរមេវេ បញ្ច ធិស្សយេ បញ្ច ធិបធិស្សយេ បញ្ច  
បុរេវេនេ បញ្ច អាសេវេនេ បញ្ច តាម្ព បញ្ច វិចា-  
តេ ឯតំ វាហារេ បញ្ច វ័ន្ត្រិយេ បញ្ច ឈានេ  
បញ្ច បត្តេ បញ្ច សម្បយុត្តេ បញ្ច វិប្បយុត្តេ បញ្ច  
អត្ថិយា បញ្ច ធន្ថិយា បញ្ច វិគតេ បញ្ច អវិគតេ  
បញ្ច ។ ឯវំ គលោកត្ថំ ។

បច្ឆន្និយានុលាមិ ។

បច្ឆយវិពា និដ្ឋិតោ ។

ធិស្សយវិពា បច្ឆយវិសធិសោ ។

ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១១  
ក្នុងនោត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនោត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ។  
បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋាន ។

(៧០) ក្នុងការម្ពលាប្បដ្ឋយ មានព័រៈ៥ ព្រោះវេហតុប្បដ្ឋយ ...

ក្នុងអនន្តរេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងសមនន្តរេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥  
ក្នុងសហវេនេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងអន្តរមេវេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥  
ក្នុងធិស្សយេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងធិបធិស្សយេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥  
ក្នុងបុរេវេនេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងអាសេវេនេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥  
ក្នុងតាម្ពប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងវិចាតេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ក្នុង  
វាហារេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងវ័ន្ត្រិយេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងឈានេ-  
ប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងបត្តេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងសម្បយុត្តប្ប-  
ដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនោត្តប្បដ្ឋយ  
មានព័រៈ ៥ ក្នុងនោត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងវិគតេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥  
ក្នុងអវិគតេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ចប់ បច្ឆន្និយានុលាមិ ។

ចប់ បច្ឆយវិពា (និដ្ឋិតោ) ។

ធិស្សយព័រៈ ដូចគ្នានឹងបច្ឆយព័រៈដែរ ។

សំណួរទី៣

[៨០] និស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ សំ-  
សង្ខា និស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតំ  
ហេតុប្បច្ចយា និស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធ  
សំសង្ខា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ សំសង្ខា ទ្វេ ខន្ធា ។

[៨១] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ សំ-  
សង្ខា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ... ភាវ-  
នាយ បហាតត្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធ សំសង្ខា តយោ  
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ សំសង្ខា ទ្វេ ខន្ធា ។

[៨២] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកំ ធម្មំ សំសង្ខា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ... នេវ និស្សនេន ន  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ឯកំ ខន្ធ សំសង្ខា តយោ  
ខន្ធា បដិសន្ធិត្តណោ ... ។ នេវ និស្សនេន ន  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ សំសង្ខា និស្ស-  
នេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ... វិនិកិច្ចាសហ-  
តតំ មោហំ សំសង្ខា សម្បយុត្តកា ខន្ធា ។ នេវ  
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ សំ-  
សង្ខា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ... ឧទ្ធច្ច-  
សហតតំ មោហំ សំសង្ខា សម្បយុត្តកា ខន្ធា ។

សំណួរទី៤

[៨៣] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ច្រឡំនឹង  
ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ  
ហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ ខន្ធ ២ ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ។

[៨៤] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធមិ  
ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ... គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១  
ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ខន្ធ ២ ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ។

[៨៥] ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
ទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ... គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១  
ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា  
ក្នុងបដិសន្ធិត្តណៈ ... ។ ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយភាវនា ... ក្នុងសម្បយុត្តកក្កន្ធ ច្រឡំនឹងមោហាៈ ដែលច្រឡំ  
ដោយវិចិក្ខុ ។ ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ច្រឡំ  
នឹងធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ភាវនា ... គឺ ក្នុងសម្បយុត្តកក្កន្ធ ច្រឡំនឹងមោហាៈ ដែលច្រឡំ  
ដោយទុច្ចតៈ ។

(៩៤) នស្សនេន បហាតត្វហេតុកកា លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ធម្មំ សំសដ្ឋោ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកកា ធម្មោ ... វិចិត្តិត្តាសហគតំ ឯកំ ទទ្ធកា មោហកា សំសដ្ឋា តយោ ទទ្ធា ... ទ្វេ ទទ្ធា ។

(៩៥) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ធម្មំ សំសដ្ឋោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ធម្មោ ... ទទ្ធកាសហគតំ ឯកំ ទទ្ធកា មោហកា សំសដ្ឋា តយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទទ្ធា ... ។

(៩៦) នស្សនេន បហាតត្វហេតុកកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ភាវនាធម្មច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកកំ ឯកំ ទទ្ធកំ សំសដ្ឋា តយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទទ្ធា ... ។ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ លេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកា ធម្មោ ... វិចិត្តិត្តាសហគតេ ទទ្ធា សំសដ្ឋោ វិចិត្តិត្តាសហគតោ មោហោ ។

(៩៧) ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ... គឺ ទទ្ធកា ច្រឡំនឹងទទ្ធក ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិត្តាផង មោហាផង ... ទទ្ធក ។

(៩៨) ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ... ទទ្ធកា ច្រឡំនឹងទទ្ធក ដែលច្រឡំដោយទទ្ធកផង មោហាផង ទទ្ធក ... ។

(៩៩) ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្នាញ់ច្រឡំ គឺ ទទ្ធកា ច្រឡំនឹងទទ្ធក ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ទទ្ធក ... ។ ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ គឺ មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិត្តា ច្រឡំនឹងទទ្ធកទទ្ធក ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិត្តា ។

នស្សនេន បហាតត្ថយោតុក្កិកេ ធម្មំ សំសដ្ឋាន នស្សនេន  
 នេន បហាតត្ថយោតុក្កិកោ ច នេវ នស្សនេន ន  
 ភាវនាយ បហាតត្ថយោតុក្កិកោ ច ធម្មា ... វិច្ច-  
 ក្កិញ្ញាសហគតំ ឯកំ ទន្ធិ សំសដ្ឋាន តយោ ទន្ធា  
 មោហោ ច ទ្វេ ទន្ធា ... ។ ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 យោតុក្កិកេ ធម្មំ សំសដ្ឋាន ... តីណិ ។

(៧៧) នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 យោតុក្កិកេ ធម្មំ សំសដ្ឋាន នេវ នស្សនេន ន ភាវ-  
 នាយ បហាតត្ថយោតុក្កិកោ ធម្មា ... នេវ នស្ស-  
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថយោតុក្កិកេ ឯកំ ទន្ធិ  
 សំសដ្ឋាន តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា សំសដ្ឋាន ទ្វេ  
 ទន្ធា បដិសន្ធិត្ថលោ ... ។ នេវ នស្សនេន ន  
 ភាវនាយ បហាតត្ថយោតុក្កិកេ ធម្មំ សំសដ្ឋាន នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថយោតុក្កិកោ ធម្មា ...  
 វិច្ចក្កិញ្ញាសហគតំ មោហំ សំសដ្ឋាន សម្បយុត្តកា  
 ទន្ធា ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 យោតុក្កិកេ ធម្មំ សំសដ្ឋាន ភាវនាយ បហាតត្ថយោតុ-  
 ក្កិកោ ធម្មា ... ឧទ្ធចូសហគតំ មោហំ សំសដ្ឋាន  
 សម្បយុត្តកា ទន្ធា ។

ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈក្តី ធម៌ ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ក្តី ច្រឡំនឹងធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ ... គឺ ខន្ធពក្កិ មោហៈ  
 ក្តី ច្រឡំនឹងខន្ធទ ដែលច្រឡំដោយវិច្ចក្កិញ្ញា ខន្ធទ ... ។ ច្រឡំ  
 នឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ... (បានដល់ពាក្យ  
 បុព្វា នឹងវិសដ្ឋនា) ព លើក ។

(៧៨) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ... គឺ ខន្ធពក្កិ ច្រឡំនឹងខន្ធទ ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ខន្ធទ  
 ច្រឡំនឹងខន្ធទ ក្នុងបដិសន្ធិត្ថលោ ... ។ ធម៌ ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធម៌  
 ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវ-  
 នា ... គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធិ ច្រឡំនឹងមោហៈ ដែលច្រឡំដោយ  
 វិច្ចក្កិញ្ញា ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹង  
 ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
 ភាវនា ... គឺ ពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធិ ច្រឡំនឹងមោហៈ ដែលច្រឡំ  
 ដោយឧទ្ធចូសៈ ។

[៩៨] និស្សនេន បហាតត្វហេតុកក្ខ លេវ  
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកក្ខ ធម្មំ  
 សំសដ្ឋោ និស្សនេន បហាតត្វហេតុកក្ខា ធម្មោ ...  
 វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធឱ មោហក្ខ សំសដ្ឋា  
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ច មោហក្ខ សំសដ្ឋា ។

[៩៩] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកក្ខ លេវ និស្ស-  
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកក្ខ ធម្មំ សំ-  
 សដ្ឋោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកក្ខា ធម្មោ ឧប្ប-  
 ជ្ជតិ ភាវនាយប្បច្ចយា ឧន្ធចូសហគតំ ឯកំ ខន្ធឱ  
 មោហក្ខ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ... ។

[១០០] និស្សនេន បហាតត្វហេតុកក្ខ ធម្មំ សំ-  
 សដ្ឋោ និស្សនេន បហាតត្វហេតុកក្ខា ធម្មោ ឧប្ប-  
 ជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា និស្សនេន បហាតត្វហេតុកក្ខ  
 ឯកំ ខន្ធឱ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ... ។  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកក្ខ ធម្មំ សំសដ្ឋោ ...  
 ឯកំ ។ លេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុកក្ខ ធម្មំ សំសដ្ឋោ លេវ និស្សនេន ន  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកក្ខា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ-

[៩៨] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ច្រឡំពីធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមានហេតុបំបែកត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសផង ... គឺ ខន្ធឱ ហ  
 ច្រឡំនឹងខន្ធឱ ខ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខាផង មោហៈផង ច្រឡំនឹង  
 ខន្ធឱ ផង មោហៈផង ។

[៩៩] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ច្រឡំនឹងធម៌  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ  
 ភាវនាយប្បច្ចយ គឺ ខន្ធឱ ច្រឡំនឹងខន្ធឱ ដែលច្រឡំដោយខន្ធឱ  
 ផង មោហៈផង ខន្ធឱ ... ។

[១០០] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ច្រឡំនឹង  
 ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិ-  
 បតិប្បច្ចយ គឺ ខន្ធឱ ច្រឡំនឹងខន្ធឱ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈ (ច្រឡំ)នឹងខន្ធឱ ... ។ ... ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានហេតុ  
 ត្រូវលះ ដោយការវិនា ... ខន្ធឱ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង

អធិបតិប្បច្ចយា នេវ និស្សនេន ន ការវនាយ បហា-  
តត្វហេតុក្កំ ឯតំ ទន្ធិ សំស្ក្រឹតា តយោ ទន្ធា  
ទ្វេ ទន្ធា ... អនន្តរាប្បច្ចយា សមនន្តរាប្បច្ចយា ។

(១០១) និស្សនេន បហាតត្វហេតុក្កំ ធម្មំ សំ-  
ស្ក្រឹតា និស្សនេន បហាតត្វហេតុក្កំ ធម្មំ ទប្ប-  
ជ្ជតិ សហជាតប្បច្ចយា អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា និស្ស-  
យេប្បច្ចយា ទបនិស្សយេប្បច្ចយា បុរេជាតប្បច្ចយា  
អាសេវនប្បច្ចយា កម្មប្បច្ចយា វិហាកប្បច្ចយា រា-  
ហារប្បច្ចយា វត្ថុនិយមប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មគ្គ-  
ប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថ-  
ប្បច្ចយា នត្ថប្បច្ចយា វិភតប្បច្ចយា អវិភតប្បច្ចយា ។

(១០២) ហេតុយា សត្ត អវច្ឆនោ ឯតានិស  
អធិបតិយា តិណំ អនន្តរេ ឯតានិស សមនន្តរេ  
ឯតានិស សហជាតេ ឯតានិស អញ្ញាមញ្ញា  
ឯតានិស និស្សយេ ឯតានិស ទបនិស្សយេ ឯតា-  
និស បុរេជាតេ ឯតានិស អាសេវនេ ឯតានិស  
កម្មេ ឯតានិស វិហាកេ ឯតំ អាហារេ ឯតា-  
និស វត្ថុនិយេ ឯតានិស ឈានេ ឯតានិស

ព្រោះអធិបតិប្បច្ចយ គឺ ខន្ធភ ច្រឡំនឹងខន្ធទ ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវា ខន្ធទ ... ព្រោះ  
អនន្តរាប្បច្ចយ និងសមនន្តរាប្បច្ចយ ។

(១០១) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ច្រឡំនឹង  
ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ រើបើកឡើង ព្រោះស-  
ហជាតប្បច្ចយ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយ និងស្សយប្បច្ចយ ទបនិស្សយប្បច្ចយ  
បុរេជាតប្បច្ចយ អាសេវនប្បច្ចយ កម្មប្បច្ចយ វិហាកប្បច្ចយ អាហា-  
រាប្បច្ចយ វត្ថុនិយមប្បច្ចយ ឈានប្បច្ចយ មគ្គប្បច្ចយ សម្បយុត្តប្បច្ចយ  
វិប្បយុត្តប្បច្ចយ អត្ថប្បច្ចយ នត្ថប្បច្ចយ វិភតប្បច្ចយ និងអវិភតប្បច្ចយ ។

(១០២) ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានពីរ ៧ ក្នុងការច្នៃប្រឌិតប្បច្ចយ  
មានពីរៈ ១១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ចយ មានពីរៈ ៣ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ចយ មាន  
ពីរៈ ១១ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ចយ មានពីរៈ ១១ ក្នុងសហជាតប្បច្ចយ  
មានពីរៈ ១១ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយ មានពីរៈ ១១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ចយ មាន  
ពីរៈ ១១ ក្នុងទបនិស្សយប្បច្ចយ មានពីរៈ ១១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ចយ  
មានពីរៈ ១១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ចយ មានពីរៈ ១១ ក្នុងកម្មប្បច្ចយ មាន  
ពីរៈ ១១ ក្នុងវិហាកប្បច្ចយ មានពីរៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ចយ មានពីរៈ ១១  
ក្នុងវត្ថុនិយមប្បច្ចយ មានពីរៈ ១១ ក្នុងឈានប្បច្ចយ មានពីរៈ ១១



មត្តោ ឯកាទស សម្បយុត្តោ ឯកាទស វិប្បយុត្តោ  
 ឯកាទស អត្ថិយា ឯកាទស នត្ថិយា ឯកាទស វិគ-  
 តោ ឯកាទស អវិគតោ ឯកាទស ។ ឯវំ គណោតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

[១០៣] និស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ សំ-  
 សង្ខា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ នហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហ-  
 កតោ ខន្ធេ សំសង្ខា វិចិត្តិក្ខាសហកតោ មោហោ ។

[១០៤] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ សំ-  
 សង្ខា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ នហេតុប្បច្ចយា ឧទ្ធច្ចសហ-  
 កតោ ខន្ធេ សំសង្ខា ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។

[១០៥] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកំ ធម្មំ សំសង្ខា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ នហេតុប្បច្ចយា  
 អហេតុកំ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្ខា តយោ ខន្ធា ទ្វេ  
 ខន្ធេ សំសង្ខា ទ្វេ ខន្ធា អហេតុកប្បជ្ឈនិសង្ខត្ត-  
 ណោ ... ។

ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុង  
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងនត្ថប្ប-  
 ច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ  
 មានវារៈ ១១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[១០៣] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយវស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 វស្សនៈ រឺ បកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហា ដែល  
 ច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ច្រឡំនឹងពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ។

[១០៤] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយវស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ភាវនា រឺ បកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហា ដែលច្រឡំ  
 ដោយឧទ្ធច្ចៈ ច្រឡំនឹងពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[១០៥] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយវស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយភាវនា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
 វស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា រឺ បកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្ប-  
 ច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៧ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ជាតាហតុកៈ ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយវស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ខន្ធ ២ ច្រឡំនឹង  
 ខន្ធ ២ ក្នុងអហេតុកប្បជ្ឈនិសង្ខត្តណៈ ... ។

[១០៦] ឧស្សនេស បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ធម្មំ ...  
 នអធិបតិប្បច្ចយា ។ សហជាតសទិសំ ។ ធម្មេវជា-  
 តប្បច្ចយា នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា នអាសេវនប្បច្ចយា  
 នកម្មប្បច្ចយា សត្ត ។ នវិចារកប្បច្ចយា នឈាន-  
 ប្បច្ចយា នមគ្គប្បច្ចយា នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

[១០៧] នហេតុយា ភីណិ នអធិបតិយា ឯកា-  
 នស ធម្មេវជាតេ ឯកានស នបច្ឆាជាតេ ឯកានស  
 នអាសេវនេ ឯកានស នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ  
 ឯកានស នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ  
 ឯកានស ។ ឯវំ កណោតត្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[១០៨] នហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា សត្ត ...  
 ធម្មេវជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសេវនេ  
 សត្ត នកម្មេ សត្ត នវិចារកេ សត្ត នវិប្បយុត្តេ  
 សត្ត ។ ឯវំ កណោតត្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[១០៦] នីតិធមិ ដែលមានហេតុក្រវលៈ ដោយឧស្សនៈ ...  
 ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ ។ ដូចគ្នានឹងសហជាតប្បច្ចយដែរ ។ ព្រោះន-  
 បុរេជាតប្បច្ចយ នបច្ឆាជាតប្បច្ចយ នអាសវនប្បច្ចយ ននកម្មប្បច្ចយ  
 បានដល់វារៈ៧ ។ ព្រោះនវិចារកប្បច្ចយ នឈានប្បច្ចយ នមគ្គប្បច្ចយ  
 ននវិប្បយុត្តប្បច្ចយ ។

[១០៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ចយ  
 មានវារៈ ១១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ១១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្ប-  
 ច្ចយ មានវារៈ ១១ ក្នុងនអាសវនប្បច្ចយ មានវារៈ ១១ ក្នុង  
 នកម្មប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិចារកប្បច្ចយ មានវារៈ ១១ ក្នុង  
 នឈានប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្ប-  
 យុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ១១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[១០៨] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ ...  
 ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ៧  
 ក្នុងនអាសវនប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុង  
 នវិចារកប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ។  
 បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[១០៩] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ តីណិ . . .

អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ សហជានេ តីណិ  
អភាមតោ តីណិ ធិស្សយេ តីណិ ឧបធិស្សយេ  
តីណិ បុរេជានេ តីណិ អាសវនេ តីណិ កាម្ម  
តីណិ វិចារេ ឯកំ អាហារេ តីណិ វេទ្ខិយេ  
តីណិ ឈានេ តីណិ មាត្ត ទ្វេ សម្បយុត្តេ តីណិ  
វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្ថិយា តីណិ នត្ថិយា តីណិ  
វិនេតេ តីណិ អវិកេតេ តីណិ ។ ឯវំ កាលោតង្គំ ។

បច្ចនិយានុលោមំ ។

សម្បយុត្តកំពេ សំសង្ការសង្ខេសោ ។

បញ្ញាវិវា

[១១០] នស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ នម្មោ

នស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស នម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋ-  
យេន បច្ចយោ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកា ហេតុ  
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ច-  
យោ ។ បេ ។

[១០៩] ក្នុងការប្បដ្ឋថ្វីយ មានព្រះ ៣ ព្រះមហេតុប្បដ្ឋីយ . . .

ក្នុងអនន្តរេប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងសមនន្តរេប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣  
ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងអភាមតាប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣  
ក្នុងធិស្សយេប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងឧបធិស្សយេប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣  
ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងអាសវនេប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣  
ក្នុងកាម្មប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងវិចារេប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ១ ក្នុង  
ហារេប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងវេទ្ខិយេប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងឈា-  
នេប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងមាត្តប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ២ ក្នុងសម្បយុត្ត-  
ប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងអត្ថិយ-  
ថ្វីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងនត្ថិយេប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ក្នុងវិនេតេប្បដ្ឋីយ  
មានព្រះ ៣ ក្នុងអវិកេតេប្បដ្ឋីយ មានព្រះ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីកប់  
យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនិយានុលោមំ ។

សម្បយុត្តកំពេ ដូចគ្នានឹងសំសង្ការសង្ខេសោ ។

បញ្ញាវិវា

[១១០] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជា  
បច្ចីយ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយ  
ហេតុប្បដ្ឋីយ គឺ ពួកហេតុ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
ជាបច្ចីយ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយហេតុប្បដ្ឋីយ ។ បេ ។

ឧបសគ្គ បហាតត្វហេតុក្កត្តិកេ បញ្ញាវិហ

[១១១] នស្សនេន បហាតត្វហេតុក្កតា នង្គោ  
នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កតស្ស  
នម្ពស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ នស្សនេន  
បហាតត្វហេតុក្កតា ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ  
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១២] នស្សនេន បហាតត្វហេតុក្កតា នង្គោ  
នស្សនេន បហាតត្វហេតុក្កតស្ស ច នេវ នស្សនេន ន  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កតស្ស ច នម្ពស្ស ហេតុប្បច្ច-  
យេន បច្ចយោ នស្សនេន បហាតត្វហេតុក្កតា ហេតុ  
សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានេវ រូបានំ  
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ភាវនាយ ... តីណិ  
។ បេ ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
ក្កតា នង្គោ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ ... ឯតំ ។

[១១៣] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុក្កតា នង្គោ នស្សនេន បហាតត្វហេតុក្កតស្ស  
នម្ពស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចិត្តិច្ឆាសហ-  
ក្កតា មោហោ សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ ហេតុប្បច្ច-  
យេន បច្ចយោ ។

ឧបសគ្គ បហាតត្វហេតុក្កត្តិកេ បញ្ញាវិហ

[១១១] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជា  
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយការវិនាស ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ តួកហេតុ ដែលមានហេតុ  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃតួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយ  
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១២] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជា  
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសផង  
ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ តួកហេតុ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃតួកសម្បយុត្តកក្នុងផង តួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង  
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ដោយការវិនាស ... បានដល់វិវាទ ៣ ។ បេ ។  
ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ការវិនាស (ដែលមានហេតុ)មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយការវិនាស ... បានដល់វិវាទ ១ ។

[១១៣] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហា ដែលច្រឡំដោយ  
វិចិត្តិច្ឆា ជាបច្ច័យ នៃតួកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៤] ទេវំ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ឧទ្ធចូសហកតោ  
 មោហោ សម្បយុត្តកានំ ទទ្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន  
 បច្ចយោ ។

[១១៥] ទេវំ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស  
 ច ទេវំ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
 ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វិចិត្តិក្ខាសហ-  
 កតោ មោហោ សម្បយុត្តកានំ ទទ្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-  
 នានក្ខ រូបាទំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[១១៦] ទេវំ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុកោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
 ច ទេវំ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
 ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ឧទ្ធចូសហក-  
 តោ មោហោ សម្បយុត្តកានំ ទទ្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-  
 នានក្ខ រូបាទំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[១១៤] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ការវិនា ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធចូៈ  
 ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[១១៥] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយការវិនាផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំ  
 ដោយវិចិត្តិក្ខា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋា-  
 នផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[១១៦] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវិនាផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំ  
 ដោយឧទ្ធចូៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋា-  
 នផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

(១១៧) នស្សនេន បហាតត្វហេតុកេនា ធម្មោ

នស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ភតំ អស្សនេតិ អភិនទ្គតិ តំ អារក្ខ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកេនា ភកោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិត្វា ឧប្បជ្ជតិ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ អស្សនេតិ អភិនទ្គតិ តំ អារក្ខ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកេនា ភកោ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិត្វា ឧប្បជ្ជតិ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិត្វា អារក្ខ វិចិត្តិត្វា ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ទោមនស្សំ អារក្ខ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិត្វា ឧប្បជ្ជតិ ។

(១១៨) នស្សនេន បហាតត្វហេតុកេនា ធម្មោ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកេនា បហីនេ តិលេសេ

(១១៧) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ

នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយការម្សេងប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះភគៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ភគៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាជ្ញាឡូកៈនោះ រើបកើតឡើង ធិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្តិត្វា កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង (បុគ្គល) ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះធិដ្ឋិ ភគៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាជ្ញាឡូកៈនោះ រើបកើតឡើង ធិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្តិត្វា កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង វិចិត្តិត្វា ប្រាជ្ញាឡូកៈវិចិត្តិត្វា រើបកើតឡើង ធិដ្ឋិ កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាជ្ញាឡូកៈទោមនស្ស ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ រើបកើតឡើង ធិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្តិត្វា កើតឡើង ។

(១១៨) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា ដោយការម្សេងប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ពិបាកណាពួកតិលេស ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដែលលះបង់ហើយ ខ្វះពួកតិលេស

បច្ចុវេត្តន្តិ វិក្កម្ហិតេ ... បុព្វេ ។ មេ ។ ឧស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុកោ ខន្ធ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្ត-  
 តោ ... ចេតោបរិយញ្ញាណោ ឧស្សនេន បហាតត្វ-  
 ហេតុកា ខន្ធ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសា-  
 ធុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាគម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគ-  
 តំសញ្ញាណស្ស ភាវជ្ឈនាយ មោហស្ស ច អារម្មណ-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១១៩) ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ច នេវ ឧស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស  
 ... ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ខន្ធ អារត្ត  
 វិចិត្តិញ្ញាសហតតា ខន្ធ ច មោហោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១២០) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណ-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ វាតំ  
 អស្សនេនិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុកោ វតោ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ភាវ-  
 នាយ បហាតត្វហេតុកំ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ

ដែលសង្កេតសង្ខារឃើញ ... ក្នុងកាលបុរា ។ មេ ។ (វិញ្ញាណ)  
 ខ្ញុំពួកខ្លួន ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្បែក ជាដើម។ ដោយ  
 ទុក្ខ មិនបែនច្នៃ ... ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ក្នុងខ្លួន ដែលមាន  
 ហេតុត្រូវលះ ដោយស្បែក ជាដើម ខែការពិចារណា ខ្ញុំចេតោ-  
 បរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ យថាគម្មបកញ្ញាណ អនាគត-  
 សញ្ញាណ និងមោហៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(១១៩) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្បែក ជាដើម  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្បែកផង ធម៌ ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយស្បែក មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសផង ...  
 គឺ ក្នុងខ្លួន ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញាតិ មោហៈក្តី ប្រាជ្ញាខ្ញុំពួកខ្លួន  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយស្បែក ទើបកើតឡើង ។

(១២០) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាដើម  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ  
 គឺ (បុគ្គល) ក្រេតក្ស រីករាយ ចំពោះពន្លឺ ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះ ដោយការវិនា ពន្លឺ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា  
 ប្រាជ្ញា ខ្ញុំពួកនោះ ទើបកើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោម-  
 នស្ស ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ

អារត្ត ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កំ  
 ឆោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កំ  
 ឆោមនស្សំ អារត្ត ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កំ  
 ឆោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។

(១២១) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កោ ឆម្មោ  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុក្កស្ស ឆម្មស្ស . . . ភាវ-  
 នាយ បហាតត្វហេតុក្កំ ពតំ អស្សនេតិ អភិទទ្ទតិ  
 តំ អារត្ត នស្សនេន បហាតត្វហេតុក្កោ ពតោ  
 ឧប្បជ្ឈតិ ឆិដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈតិ វិចីតិច្ឆា ឧប្បជ្ឈតិ នស្ស-  
 នេន បហាតត្វហេតុក្កំ ឆោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ  
 អារត្ត ឆិដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈតិ វិចីតិច្ឆា ឧប្បជ្ឈតិ នស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុក្កំ ឆោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុក្កំ ឆោមនស្សំ អារត្ត នស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុក្កំ ឆោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ឆិដ្ឋំ ឧប្ប-  
 ជ្ឈតិ វិចីតិច្ឆា ឧប្បជ្ឈតិ ។

(១២២) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កោ ឆម្មោ  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កស្ស  
 ឆម្មស្ស . . . អរិយា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុក្កំ  
 បហិធំ តិលេសំ បច្ចវេត្តន្តំ វិត្តម្ពិតតិលេសំ . . .

ប្រាភូត្វវទ្ធច្ចៈ វេបកើតឡើង ភោមនស្ស ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះ ដោយការវា កើតឡើង ភោមនស្ស ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយការវា ប្រាភូត្វវទ្ធចៈ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
 ការវា វេបកើតឡើង ទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ។

(១២៣) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវា ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ . . . គឺ (បុគ្គល)  
 ត្រេតអា វិកលយ វិចារេតៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវា  
 ពតៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាភូត្វវទ្ធចៈនោះ  
 វេបកើតឡើង ឆិដ្ឋំ កើតឡើង វិចីតិច្ឆា កើតឡើង ភោមនស្ស ដែល  
 មានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង ឆិដ្ឋំ ប្រាភូត្វវទ្ធច្ចៈ  
 វេបកើតឡើង វិចីតិច្ឆា កើតឡើង ភោមនស្ស ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង ភោមនស្ស ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ ប្រាភូត្វវទ្ធចៈនោះ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ការវា វេបកើតឡើង ឆិដ្ឋំ កើតឡើង វិចីតិច្ឆា កើតឡើង ។

(១២៤) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវា  
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយការវា . . . គឺ ពួកព្រះអរិយបុគ្គល  
 ពិចារណា នូវកិលេស ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការ-  
 វា ដែលលះចង់ហើយ នូវកិលេសដែលសង្កត់សង្កិនហើយ . . .



បុព្វេ សមុទាទិណ្ឌោ . . . ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
តេ ខន្ធ អនិច្ចតោ . . . ចេតោបរិយញ្ញាណោ ភាវ-  
នាយ បហាតត្វហេតុតា ខន្ធ ចេតោបរិយញ្ញា-  
ណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាគម្ភ-  
បកញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស ភាវន្តនាយ  
មោហស្ស ច អារម្មណប្បដូយេន បដូយោ ។

[១២៣] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ  
នស្សនេន បហាតត្វហេតុតស្ស ច នេវ នស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតស្ស ច ធម្មស្ស  
អារម្មណប្បដូយេន បដូយោ ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុតេ ខន្ធ អារត្ត វិចិត្តិច្ឆាសហគតា ខន្ធ ច  
មោហោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១២៤] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតស្ស ច នេវ នស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតស្ស ច ធម្មស្ស . . .  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតេ ខន្ធ អារត្ត ឧត្តច្ច-  
សហគតា ខន្ធ ច មោហោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(ត្វកតិលេស) ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលបុរុស . . . ពួកខន្ធ វែល  
មានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាមិនទៀង . . . ពួកខន្ធ ដែល  
មានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ជាបច្ច័យ  
នៃការវិនាណា ខ្សែចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ  
យថាគម្ភបកញ្ញាណ អនាគតសញ្ញាណ នឹងមោហា ដោយអារម្មណ-  
ប្បដូយ ។

[១២៥] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិន  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាផង ដោយការប្តូ-  
រជាប្រច័យ គឺ ខន្ធាន្តិក្ខាយ ដែលប្រឡំដោយវិចិត្តិច្ឆាភ្នំ មោហាភ្នំ  
ប្រាជ្ញា ខ្សែខន្ធាន្តិក្ខាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា  
ទើបកើតឡើង ។

[១២៦] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា (ជាបច្ច័យ)  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាផង ដែលមានហេតុមិន  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាផង . . . គឺ ខន្ធ  
តាំងឡាយ ដែលប្រឡំដោយឧត្តច្ចៈភ្នំ មោហាភ្នំ ប្រាជ្ញា ខ្សែខន្ធ  
តាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ។

[១២៥] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកោ នម្មោ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ការម្ពណាប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ នាធំ នត្វា ... ។ វិគ្គារេតត្វំ និស្សនត្ថិក-  
សនិសំ ។ ... ភាវនាយ មោហស្ស ច ការម្ព-  
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២៦] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាត-  
ត្វហេតុកោ នម្មោ និស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស  
ធម្មស្ស ការម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាធំ នត្វា ... ។  
យថា និស្សនត្ថិកំ ។

[១២៧] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកោ នម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
ធម្មស្ស ការម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាធំ នត្វា ... ។  
យថា និស្សនត្ថិកំ ។

[១២៨] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកោ នម្មោ និស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស  
ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
កស្ស ច ធម្មស្ស ... ចត្តំ ភាវនា វិចិត្តិច្ឆាសមា-  
គតា ខន្ធា ច មោហោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ សោតំ... វត្ថុ ...

[១២៥] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា ដោយការប្រឡងប្បច្ច័យ គឺ  
(បុគ្គល) ឲ្យបាន ... ។ (ពាក្យនេះ) ប្រាកដស្មើដោយឧស្សនភ័ក្ត្រៈ  
ដែលបណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ។ ... ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា  
ផង នៃមោហៈផង ដោយការប្រឡងប្បច្ច័យ ។

[១២៦] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ឧស្សនៈ ដោយការប្រឡងប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យបាន ... ។ ដូច  
ឧស្សនភ័ក្ត្រៈ ។

[១២៧] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយការនា ដោយការប្រឡងប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យបាន ... ។  
ដូចឧស្សនភ័ក្ត្រៈ ។

[១២៨] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ឧស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយការនាផង ... គឺ ខន្ធាវង់ឡាយ ដែលប្រឡងដោយវិចិត្តិច្ឆាភ័ក្ត្រ  
មោហៈភ័ក្ត្រ ប្រាជ្ញា ខ្លឹមចក្ខុ ចើបកើតឡើង ខ្លាសាតៈ ... ខ្លាវត្ថុ ...

នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកេ  
ខន្ធ ភាវត្ត វិចីតិច្ឆាសហគតា ខន្ធ ច មោហា  
ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១២៩] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកេ នឃ្មេ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកេស្ស  
ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកេស្ស  
ច នឃ្មេស្ស ភាវនាយប្បត្តយេន បច្ចុយោ តត្ថំ . . .  
តត្ថំ . . . នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
កេ ខន្ធ ភាវត្ត តត្ថុសហគតា ខន្ធ ច មោហា  
ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៣០] នស្សនេន បហាតត្វហេតុកេ ច នេវ  
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកេ ច នឃ្មេ  
នស្សនេន បហាតត្វហេតុកេស្ស នឃ្មេស្ស . . . វិចី-  
តិច្ឆាសហគតេ ខន្ធ ច មោហា ភាវត្ត នស្សនេន  
បហាតត្វហេតុកេ ខន្ធ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៣១] នស្សនេន បហាតត្វហេតុកេ ច នេវ  
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកេ ច នឃ្មេ

ខន្ធតាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចីតិច្ឆា មោហា ប្រាជ្ញា ខ្ញុំខន្ធ  
តាំងឡាយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយការវិនា រើបកើតឡើង ។

[១២៩] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយការវិនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការវិនាផង ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធតាំងឡាយ  
ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្បក្តិ មោហា ប្រាជ្ញា ខ្ញុំចក្ក . . . ខ្ញុំ  
តត្ថំ . . . ខ្ញុំខន្ធតាំងឡាយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា រើបកើតឡើង ។

[១៣០] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា  
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ . . . គឺ  
ខន្ធតាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាជ្ញា ខ្ញុំ  
ខន្ធតាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចីតិច្ឆាផង មោហាផង រើបកើត  
ឡើង ។

[១៣១] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា

នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កស្ស  
 ធម្មស្ស ភាវនាបច្ឆាយេន បច្ឆាយោ វិចិត្តិត្តាសមា-  
 គតេ ខន្ធេ ច មោហាញ ភាវន្ត នេវ ទស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កា ខន្ធា ច មោហោ  
 ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១៣២) ទស្សនេន បហាតត្ថបោតុក្កោ ច នេវ  
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កោ ច ធម្មា  
 ទស្សនេន បហាតត្ថបោតុក្កស្ស ច នេវ ទស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កស្ស ច ធម្មស្ស...  
 វិចិត្តិត្តាសមាគតេ ខន្ធេ ច មោហាញ ភាវន្ត វិចិត្ត-  
 ិត្តាសមាគតា ខន្ធា ច មោហោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១៣៣) ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កោ ច នេវ  
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កោ ច ធម្មា  
 ទស្សនេន បហាតត្ថបោតុក្កស្ស ធម្មស្ស... ឧទ្ធច្ច-  
 សមាគតេ ខន្ធេ ច មោហាញ ភាវន្ត ទស្សនេន  
 បហាតត្ថបោតុក្កា ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១៣៤) ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កោ ច នេវ  
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កោ ច

ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការនា ដោយការមូលាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយ  
 ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា  
 ក្តី មោហៈក្តី ប្រាភូ នូវខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិត្តាផង  
 មោហៈផង រើបកើតឡើង ។

(១៣៤) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាក្តី ជា  
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាផង...  
 គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិត្តាក្តី មោហៈក្តី ប្រាភូ  
 នូវខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិត្តាផង មោហៈផង រើបកើត  
 ឡើង ។

(១៣៥) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនាក្តី ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាក្តី  
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ... គឺ ខន្ធ  
 ចាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ប្រាភូ នូវខន្ធ  
 ចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយទុក្ខផង មោហៈផង រើបកើតឡើង ។

(១៣៦) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនាក្តី ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាក្តី

ធម្មា ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស ធម្មស្ស ...  
ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ ច មោហញ អារត្ត ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកា ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១៣៥) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ច នៅ  
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ច ធម្មា  
នៅ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស  
ធម្មស្ស ... ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ ច មោហញ អារ-  
ត្ត នៅ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា  
ខន្ធា ច មោហា ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១៣៦) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ច នៅ  
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ច ធម្មា  
នស្សនេន បហាតត្វហេតុកកស្ស ច នៅ នស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស ច ធម្មស្ស ...  
ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ ច មោហញ អារត្ត វិចីក្ខា-  
សហគតា ខន្ធា ច មោហា ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១៣៧) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ច នៅ  
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ច ធម្មា  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស ច នៅ នស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស ច ធម្មស្ស ...

ជាបច្ច័យ វៃធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវា គឺ ខន្ធ  
តាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវា ប្រាជ្ញា នូវខន្ធ  
តាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្នះផង មោហាផង វើបកើតឡើង ។

(១៣៨) ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវា ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវា ជា  
បច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយការវា ... គឺ ខន្ធតាំងឡាយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវា មោហា ប្រាជ្ញា នូវខន្ធ  
តាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្នះផង មោហាផង វើបកើតឡើង ។

(១៣៩) ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវា ដែលមាន  
ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវា ជា  
បច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមាន  
ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវាផង ...  
គឺ ខន្ធតាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចីក្ខា មោហា ប្រាជ្ញា នូវខន្ធ  
តាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្នះផង មោហាផង វើបកើតឡើង ។

(១៤០) ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវា ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវា ជា  
បច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវាផង ដែលមាន  
ហេតុ មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវាផង ...

ឧទ្ធច្ចាសហតតេ ខន្ធទា ធម្មោហោ មាវត្ថុ ឧទ្ធច្ចា-  
សហតតា ខន្ធទា ធម្មោហោ ធម្ម ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១៣៨) ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អនិប-  
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឧស្សនត្ថិតាសនិសំ ។  
នស បញ្ញា ។

(១៣៩) ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-  
យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ឧស្សនេន បហាតត្វ-  
ហេតុកោ ខន្ធទា បច្ឆិមា បច្ឆិមា ឧស្សនេន បហា-  
តត្វហេតុកានំ ខន្ធទានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៤០) ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា  
វិចិត្តិក្ខាសហតតា ខន្ធទា បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស មោ-  
ហស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧស្សនេន បហា-  
តត្វហេតុកោ ខន្ធទា វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។

តី ខន្ធទានំឡាយ ដែលប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈក្តី មោហៈក្តី ប្រាព្វ  
នូវខន្ធទានំឡាយ ដែលប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង មោហៈផង ទើបកើត  
ឡើង ។

(១៣៨) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអនិបតិប្បច្ច័យ ។  
(ពាក្យនេះ) ប្រាកដស្មើដោយទស្សនគ្គិកៈដែរ ។ ប្រសា ១០ យ៉ាង ។

(១៣៩) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ  
គឺ ខន្ធទានំឡាយ មុន ។ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជា  
បច្ច័យ នៃខន្ធទានំឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ទស្សនៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១៤០) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ការវិនា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទានំឡាយមុន ។ ដែលប្រឡំដោយ  
វិចិត្តិក្ខា ជាបច្ច័យ នៃមោហៈក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ខន្ធទានំ-  
ឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ  
(ការចេញ) ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

អំពីធម្មវិធី អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(១៤១) និស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ និម្មេ-  
និស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ន លេវ និស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ន ធម្មស្ស អនន្ត-  
វប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិនិគ្គាសហ-  
តតា ខន្ធា បច្ឆិមា បច្ឆិមា វិនិគ្គាសហតតា ខន្ធា  
ខន្ធា មោហស្ស ន អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៤២) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ និម្មេ ភា-  
វនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ច-  
យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកោ ខន្ធា បច្ឆិមា បច្ឆិមា ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកា ខន្ធា អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៤៣) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ និម្មេ  
លេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
ធម្មស្ស . . . បុរិមា បុរិមា ឧត្តច្ចសហតតា ខន្ធា  
បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស មោហស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ខន្ធា វដ្តា-  
នស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អំពីប្រព័ន្ធ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(១៤៤) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជា  
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមាន  
ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសផង ដោយ  
អនន្តវប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្តវប្បច្ច័យ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រច្នា ជា  
បច្ច័យ នៃខន្ធាន្តវប្បច្ច័យ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រច្នាផង  
មោហៈផង ដោយអនន្តវប្បច្ច័យ ។

(១៤៥) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ដោយអនន្តវប្បច្ច័យ គឺ  
ខន្ធាន្តវប្បច្ច័យមុន ។ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ  
នៃខន្ធាន្តវប្បច្ច័យ ក្រោយ ។ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា  
ដោយអនន្តវប្បច្ច័យ ។

(១៤៦) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុ មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយការវិនា . . . គឺ ខន្ធាន្តវប្បច្ច័យមុន ។ ដែលច្រឡំដោយខន្ធាច្ចៈ  
ជាបច្ច័យ នៃមោហៈក្រោយ ។ ដោយអនន្តវប្បច្ច័យ ខន្ធាន្តវប្បច្ច័យ  
ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃវដ្តាច្ចៈ ដោយ  
អនន្តវប្បច្ច័យ ។

[១៤៤] ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ ឆន្ទោ  
 ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកស្ស ច នេវ ធស្សនេន ន  
 ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស ... បុរិ-  
 មា បុរិមា ឧទ្ធច្ចសហគតា ខន្ធា បដិមា បដិមា  
 ឧទ្ធច្ចសហគតា ខន្ធា មោហស្ស ច អនន្តប្បដ្ឋ-  
 យេន បច្ចយោ ។

[១៤៥] នេវ ធស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុកោ ឆន្ទោ នេវ ធស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកស្ស ធម្មស្ស ... បុរិមោ បុរិមោ វិចិត្តិច្ឆា-  
 សហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ បដិមស្ស  
 បដិមស្ស វិចិត្តិច្ឆាសហគតស្ស ឧទ្ធច្ចសហគតស្ស  
 មោហស្ស អនន្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា  
 នេវ ធស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ  
 ខន្ធា បដិមា បដិមា នេវ ធស្សនេន ន ភាវ-  
 នាយ បហាតត្ថហេតុកានំ ខន្ធា អនន្តប្បដ្ឋយេន  
 បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេតា-  
 នស្ស ។ សន្តិភំ ។ និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវ  
 សញ្ញាសញ្ញាយតំ វេលសមាបន្តិយា អនន្តប្បដ្ឋ-  
 យេន បច្ចយោ ។

[១៤៦] ឈិ វេលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ  
 នៃឆរិ វេលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនាផង វេលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនាផង ... គឺ ខន្ធ  
 តាំងឡាយ មុនៗ វេលច្រឡំដោយខ្លួនច្នៃ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធថាត់ឡាយ  
 ក្រោយៗ វេលច្រឡំដោយខ្លួនច្នៃផង មោហៈផង ដោយអនន្តប្បដ្ឋយ៍ ។

[១៤៧] ឈិ វេលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃឆរិ វេលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយ  
 ឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ... គឺ មោហៈមុនៗ វេលច្រឡំ  
 ដោយវិចិត្តិច្ឆា ច្រឡំដោយខ្លួនច្នៃ ជាបច្ច័យ នៃមោហៈក្រោយៗ វេល  
 ច្រឡំដោយវិចិត្តិច្ឆា ច្រឡំដោយខ្លួនច្នៃ ដោយអនន្តប្បដ្ឋយ៍ ខន្ធថាត់-  
 ឡាយមុនៗ វេលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធថាត់ឡាយក្រោយៗ វេលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ដោយអនន្តប្ប-  
 ដ្ឋយ៍ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃ  
 វេតានៈ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ នេវសញ្ញាសញ្ញាយតនៈ (លេស  
 ក្រោយបុគ្គល) កាលចេញ អំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃវេលសមាបត្តិ  
 ដោយអនន្តប្បដ្ឋយ៍ ។



[១៤២] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកោ ធម្មោ នស្សនេន បហាតត្ថហេតុ-  
 កស្ស ធម្មស្ស ... បុរិមោ បុរិមោ វិចិត្តិក្ខាសហ-  
 កតោ មោហោ បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ វិចិត្តិក្ខាសហ-  
 កតាធំ ទទ្ធាធំ អនន្តរច្ចុយេន បច្ចុយោ អាវដ្ឋោ  
 នស្សនេន បហាតត្ថហេតុកតាធំ ទទ្ធាធំ អនន្តរច្ចុ-  
 យេន បច្ចុយោ ។

[១៤៣] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុកោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកស្ស  
 ធម្មស្ស ... បុរិមោ បុរិមោ ឧទ្ធច្ចុសហកតោ មោហោ  
 បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ ឧទ្ធច្ចុសហកតាធំ ទទ្ធាធំ អនន្ត-  
 រច្ចុយេន បច្ចុយោ អាវដ្ឋោ ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុកតាធំ ទទ្ធាធំ អនន្តរច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[១៤៤] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកោ ធម្មោ នស្សនេន បហាតត្ថហេតុកស្ស  
 ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកស្ស  
 ច ធម្មស្ស ... បុរិមោ បុរិមោ វិចិត្តិក្ខាសហកតោ  
 មោហោ បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ វិចិត្តិក្ខាសហកតាធំ

[១៤៥] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវា ជាប់ជួយ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈ ... គឺ មោហៈ មុនៗ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ជាប់ជួយ  
 នៃខន្ធភាំងឡាយ ក្រោយៗ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ដោយអនន្ត-  
 រច្ចុយេន ភាវនៈ (ការពិចារណា) ជាប់ជួយ នៃខន្ធភាំងឡាយ ដែល  
 មានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអនន្តរច្ចុយេន ។

[១៤៦] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវា ជាប់ជួយ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយការវា ... គឺ មោហៈ មុនៗ ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្នះ ជា  
 ប់ជួយ នៃខន្ធភាំងឡាយ ក្រោយៗ ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្នះ ដោយ  
 អនន្តរច្ចុយេន ភាវនៈ ជាប់ជួយ នៃខន្ធភាំងឡាយ ដែលមានហេតុ  
 ត្រូវលះ ដោយការវា ដោយអនន្តរច្ចុយេន ។

[១៤៧] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវា ជាប់ជួយ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយការវាផង ... គឺ មោហៈ មុនៗ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា  
 ជាប់ជួយ នៃខន្ធភាំងឡាយ ក្រោយៗ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខាផង

ទន្ទាន់ មោហស្ស ច អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចយោ  
ភាវជ្ជនា វិចិត្តិក្ខាសហគតានំ ទន្ទានំ មោហស្ស ច  
អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចយោ ។

(១៤៩) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាវត្ថុ-  
ហេតុកោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាវត្ថុហេតុកស្ស ច  
នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាវត្ថុហេតុកស្ស ច  
ធម្មស្ស... បុរិមោ បុរិមោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ  
បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ ឧទ្ធច្ចសហគតានំ ទន្ទានំ មោ-  
ហស្ស ច អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចយោ ភាវជ្ជនា ឧទ្ធច្ច-  
សហគតានំ ទន្ទានំ មោហស្ស ច អនន្តរវ្យាប្បយេន  
បច្ចយោ ។

(១៥០) ទស្សនេន បហាវត្ថុហេតុកោ ច នេវ  
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាវត្ថុហេតុកោ ច ធម្មោ  
ទស្សនេន បហាវត្ថុហេតុកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាប្ប-  
យេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ វិចិត្តិក្ខាសហគតា  
ទន្ទា ច មោហោ ច បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ វិចិត្តិក្ខា-  
សហគតានំ ទន្ទានំ អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចយោ ។

(១៥១) ទស្សនេន បហាវត្ថុហេតុកោ ច នេវ  
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាវត្ថុហេតុកោ ច ធម្មោ

មោហាវជ្ជនំ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ភាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃទន្ទានំ ឡាយ  
ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខាវជ្ជនំ មោហាវជ្ជនំ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

(១៤៩) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ភាវនាវជ្ជនំ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយភាវនាវជ្ជនំ... គឺ មោហាមុន ។ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ជា  
បច្ច័យ នៃទន្ទានំ ឡាយក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈវជ្ជនំ មោហា-  
វជ្ជនំ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ភាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃទន្ទានំ ឡាយ ដែល  
ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈវជ្ជនំ មោហាវជ្ជនំ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

(១៥០) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាក្តី  
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយ  
អនន្តរវ្យាប្បយេន គឺ ទន្ទានំ ឡាយ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា  
មោហក្តី ជាបច្ច័យ នៃទន្ទានំ ឡាយ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយ  
វិចិត្តិក្ខា ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

(១៥១) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាក្តី

នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
 ធម្មស្ស ... បុរិមា បុរិមា វិចិត្តិក្ខាសហគតា ទន្ធា  
 ច មោហោ ច បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស មោហស្ស អនន្ត-  
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចិត្តិក្ខាសហគតា ទន្ធា ច  
 មោហោ ច វុជ្ជានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៥២) ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ច នេវ  
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច ធម្មា  
 ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ច នេវ ទស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស ...  
 បុរិមា បុរិមា វិចិត្តិក្ខាសហគតា ទន្ធា ច មោហោ  
 ច បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ វិចិត្តិក្ខាសហគតាធំ ទន្ធាធំ  
 មោហស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៥៣) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នេវ  
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច ធម្មា  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ តីណី ។ ទស្សនេន សទិសំ គមធំ ។

(១៥៤) ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មា  
 ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស សម-  
 នន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនន្តរសទិសំ ។

(ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយការវិនាស ... គឺ ខន្ធាន្តរឡាយ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយ  
 វិចិត្តិក្ខាភ្នំ មោហៈភ្នំ ជាបច្ច័យ នៃមោហៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្ត-  
 រប្បច្ច័យ ខន្ធាន្តរឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខាភ្នំ មោហៈភ្នំ ជា  
 បច្ច័យ នៃវុជ្ជានៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១៥៥) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈភ្នំ ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស (ជា  
 បច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសផង ...  
 គឺ ខន្ធាន្តរឡាយ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខាភ្នំ មោហៈភ្នំ ជា  
 បច្ច័យ នៃខន្ធាន្តរឡាយ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខាផង  
 មោហៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១៥៦) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាស ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស  
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាស ដោយអនន្ត-  
 រប្បច្ច័យ (បានដល់តាក្យបុត្តានិវិសដ្ឋនា) ពលីក ។ ដំណើរ  
 (នេះ) ប្រាកដស្មើ ដោយទស្សនៈវិវាទ ។

(១៥៧) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយសមនន្តរ-  
 ប្បច្ច័យ ។ (តាក្យនេះ) ប្រាកដស្មើ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យវិវាទ ។

សហជាតប្បជ្ជយេន បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ បដិច្ច-  
ករេ សហជាតសទិសំ ។ អញ្ញមញ្ញប្បជ្ជយេន បច្ច-  
យោ ។ សង្ខតំ ។ បដិច្ចករេ អញ្ញមញ្ញសទិសំ ។  
និស្សយប្បជ្ជយេន បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ បច្ចយករេ  
និស្សយករសទិសំ ។ វិសុំ យដនា នត្ថិ ។

[១៥៥] និស្សនេន បរាគព្វហេតុក្កិកា នម្មោ  
និស្សនេន បរាគព្វហេតុក្កិកស្ស នម្មស្ស ឧបនិស្ស-  
យប្បជ្ជយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត-  
រូបនិស្សយោ បកកូបនិស្សយោ ។ បកកូបនិស្ស-  
យោ និស្សនេន បរាគព្វហេតុក្កិកំ រាគំ ឧបនិស្ស-  
យោ ចាលំ បាធិតិ ... សង្ខំ កិច្ចតិ និស្សនេន  
បរាគព្វហេតុក្កិកំ នោសំ ... មោហំ ... ទិដ្ឋិ ...  
បត្ថនំ ឧបនិស្សយោ ចាលំ បាធិតិ ... សង្ខំ កិច្ចតិ  
និស្សនេន បរាគព្វហេតុក្កិកា រាគោ ... នោសោ  
មោហោ ទិដ្ឋិ ... បត្ថនា និស្សនេន បរាគព្វហេតុ-  
ក្កិកស្ស រាគស្ស បត្ថនាយ ឧបនិស្សយប្បជ្ជយេន  
បច្ចយោ ។

ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បជ្ជយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ (ពាក្យនេះ)  
ប្រាកដស្មើ ដោយសហជាតប្បជ្ជយ ក្នុងបដិច្ចករវិជ្ជា ។ ជាបច្ច័យ  
ដោយអញ្ញមញ្ញប្បជ្ជយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ (ពាក្យនេះ) ប្រាកដ  
ស្មើដោយអញ្ញមញ្ញប្បជ្ជយ ក្នុងបដិច្ចករវិជ្ជា ។ ជាបច្ច័យ ដោយ  
និស្សយប្បជ្ជយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ (ពាក្យនេះ) ប្រាកដស្មើ ដោយ  
និស្សយករៈ ក្នុងបច្ច័យករវិជ្ជា ។ កំណត្តផ្សេងៗ (នៃធម៌ទាំងនោះ)  
មិនមានទេ ។

[១៥៥] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយឧបនិស្ស-  
យប្បជ្ជយ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកកូប-  
និស្សយ ។ បកកូបនិស្សយ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យនូវរាគៈ ដែលមាន  
ហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ហើយសម្លាប់សត្វ ... បំបែកសង្ឃ  
នូវរោសៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ... នូវមោហៈ  
... នូវទិដ្ឋិ ... អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយសម្លាប់សត្វ ...  
បំបែកសង្ឃ រាគៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ...  
រោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ និង  
សេចក្តីប្រាថ្នា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយឧប-  
និស្សយប្បជ្ជយ ។

(១៥៦) ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 នេវ ឧស្សនេន ន កាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បត្ថយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-  
 និស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ  
 ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ កតំ ឧបនិស្សយ នាធំ  
 ទេតិ ... សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ ឧស្សនេន បហាតត្វ-  
 ហេតុកំ ទោសំ ... មោហំ ... ទិដ្ឋិ ... បត្តនំ  
 ឧបនិស្សយ នាធំ ទេតិ ... សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ  
 ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ កតោ ... បត្តនា  
 សទ្ធាយ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-  
 កស្ស ធុត្តស្ស វេលសមាបត្តិយោ មោហស្ស ច  
 ឧបនិស្សយប្បត្ថយេន បច្ចយោ ។

(១៥៧) ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ច នេវ ឧស្សនេន  
 ន កាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស ឧប-  
 និស្សយប្បត្ថយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បក-  
 ត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ ឧស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុកោ កតោ ... ទោសោ មោហា  
 ទិដ្ឋិ ... បត្តនា វិចិត្តិក្ខាសហាតតាធំ ខន្ធាធំ មោ-  
 ហស្ស ច ឧបនិស្សយប្បត្ថយេន បច្ចយោ ។

(១៥៨) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
 ការវា ហើយឧបនិស្សយប្បត្ថយេន បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ និងបក-  
 ត្ថបនិស្សយ ។ បកត្ថបនិស្សយ គឺ កត្តា អាស្រ័យនូវកត្តា ដែល  
 មានហេតុត្រូវលះ ហើយទស្សនៈ ហើយទស្សនៈ ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ  
 ឲ្យកើតឡើង ក្នុងសេចក្តី ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ...  
 ខ្លះមាហៈ ... ក្នុងវិជ្ជា ... អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយទស្ស-  
 នៈ ... ក្នុងសេចក្តី ឲ្យកើតឡើង កត្តា ដែលមានហេតុត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា បញ្ញា  
 កាយិកស្ស កាយិកស្ស វេលសមាបត្តិ និងមោហៈ ដោយឧបនិស្ស-  
 យប្បត្ថយេន ។

(១៥៩) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវាផង ដោយ  
 ឧបនិស្សយប្បត្ថយេន បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ និងបកត្ថបនិស្សយ ។  
 បកត្ថបនិស្សយ គឺ កត្តា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ...  
 ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាធំឡាយ  
 ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខាផង នៃមោហៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បត្ថយេន ។

[១៥៨] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្ស-  
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត-  
រូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វបនិស្ស-  
យោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ភតោ ... ធា-  
សោ មោហោ មាដោ ... បត្តនា ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកស្ស ភកស្ស ធាសស្ស មោហស្ស មាដស្ស  
បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៩] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ  
នស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ឧប-  
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ  
អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វ-  
បនិស្សយោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ភកំ  
ឧបនិស្សយោ ចាណំ មាដនិ ... សង្ឃំ ភិក្ខុតិ  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ ធាសំ ... មោហំ ...  
មាដំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សយោ ចាណំ មាដនិ  
... សង្ឃំ ភិក្ខុតិ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ  
ភតោ ... បត្តនា នស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស  
ភកស្ស ធាសស្ស មោហស្ស មាដស្ស បត្តនាយ

[១៦០] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ  
បានដល់ការធូល្យបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្វបនិស្ស័យ ។  
បកត្វបនិស្ស័យ គឺ ភកៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ...  
តោសៈ មោហៈ មាដៈ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃភកៈ  
តោសៈ មោហៈ មាដៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយភាវនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៦១] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ ដោយឧបនិស្ស-  
យប្បច្ច័យ បានដល់ការធូល្យបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្វប-  
និស្ស័យ ។ បកត្វបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ឡូកៈ ដែល  
មានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ហើយសម្លាប់សត្វ ... បំបែក  
សង្ឃ ឡូតោសៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ... ឡូ  
តោហៈ ... ឡូមានៈ ... កាស្រ័យ ឡូសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយ  
សម្លាប់សត្វ ... បំបែកសង្ឃ ភកៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ភាវនា ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃភកៈ តោសៈ មោហៈ  
និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្តកណ្តោ ធម្ម-  
រាគោ បរកណ្តោ ធម្មរាគស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ សត្តបរិក្កហោ ធម្មរាគោ បរបរិក្កហោ ធម្ម-  
រាគស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦០] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរុប-  
និស្សយោ មគត្ថបនិស្សយោ ។ មគត្ថបនិស្សយោ  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកំ រតំ ឧបនិស្សយ ធានំ  
ទេតិ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកំ ទោសំ ... មោហំ ... មាធំ ... មត្តធំ  
ឧបនិស្សយ ធានំ ទេតិ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ រាគោ ... មត្តនា  
សទ្ធាយ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-  
កស្ស ធុត្តស្ស ផលសមាបត្តិយា មោហស្ស ច  
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦១] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
និស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ច នេវ និស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស ...

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេន នន្តរុតៈ ក្នុងព្រាហ្មរបស់ខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃ  
នន្តរុតៈ ក្នុងព្រាហ្មរបស់បុគ្គលដទៃ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នន្តរុតៈ  
ក្នុងការហ្វូងហែងរបស់ខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃនន្តរុតៈ ក្នុងការហ្វូងហែង  
របស់បុគ្គលដទៃ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៦០] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ភាវនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរុបនិស្សយ និងមក-  
ត្ថបនិស្សយ ។ មគត្ថបនិស្សយ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យនូវរតៈ ដែល  
មានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ហើយនូវទាន ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ  
ឲ្យកើតឡើង នូវវេទនាៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ...  
នូវវេទនាៈ ... នូវវេទនាៈ ... អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយនូវ  
ទាន ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង រតៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយភាវនា ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា បញ្ញា កាយិក-  
សុខ កាយិកទុក្ខ ផលសមាបត្តិ និងវេទនាៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៦១] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា (ជាបច្ច័យ)  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុ  
មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ...

បកត្ថបដិស្សយោ ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កោ  
រាតោ ... បត្តនា វិចិត្តិក្ខាសហគតានំ ទន្ធានំ មោ-  
ហាស្ស ច ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦២] ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កោ ឆម្មោ  
ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កស្ស ច ទេវ ទស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុក្កស្ស ច ឆម្មស្ស ឧប-  
ដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបដិស្សយោ បក-  
ត្ថបដិស្សយោ ។ បកត្ថបដិស្សយោ ភាវនាយ បហា-  
តត្ថបោតុក្កោ រាតោ ... បត្តនា ឧទ្ធច្ចសហគតានំ  
ទន្ធានំ មោហាស្ស ច ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦៣] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្ថបោតុក្កោ ឆម្មោ ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្ថបោតុក្កស្ស ឆម្មស្ស ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបដិស្សយោ អនន្តរូបដិស្សយោ  
បកត្ថបដិស្សយោ ។ បកត្ថបដិស្សយោ សន្ធិ ឧប-  
ដិស្សយ នានំ ទេតិ ... សទាបត្តិ ឧប្បាទេតិ  
សីលំ ... បញ្ញា កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ធុត្ថំ  
ឧត្ថំ កោជនំ សេនាសនំ ... មោហំ ឧបដិស្សយ

បកត្ថបដិស្សយ គឺ រាតៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការខា ...  
សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធថាវិក្យាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្ត  
ជន៍ មោហាជន៍ ដោយឧបដិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៦៤] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការខា ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការខាជន៍ ដែលមានហេតុមិន  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការខាជន៍ ដោយ  
ឧបដិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបដិស្សយ និងបកត្ថបដិស្សយ ។  
បកត្ថបដិស្សយ គឺ រាតៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការខា ...  
សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធថាវិក្យាយ ដែលច្រឡំដោយឧប្បា-  
ជន៍ នៃមោហាជន៍ ដោយឧបដិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៦៥] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការខា ដោយឧបដិស្សយប្បច្ច័យ  
បានដល់អារម្មណ្ឌបដិស្សយ អនន្តរូបដិស្សយ និងបកត្ថបដិស្សយ ។  
បកត្ថបដិស្សយ គឺ បុគ្គល ពាស្រ័យនូវសង្ខារ ហើយឲ្យខាន ...  
ញាតិសហបក្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវសីល ... នូវបុញ្ញា កាយិកសុខ  
កាយិកកុក្ខ រដ្ឋ កោដន សេនាសនៈ ... ពាស្រ័យនូវមោហា



នាង ទេតិ ... សន្ធា ... មោហោ សង្ខារ ផល-  
សមាបត្តិយា មោហាស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។

(១៦៤) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស  
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្ពណ្ណ-  
បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។  
បកត្វបនិស្សយោ សន្ធិំ ឧបនិស្សាយ ... ធិដ្ឋិ  
តណ្ហាតិ សីលំ ... បញ្ញំ តាយិកំ សុខំ តាយិកំ  
ទុក្ខំ សេនាសនំ ... មោហំ ឧបនិស្សាយ ចាលំ  
ហនតិ ... សង្ឃំ ភិក្ខុតិ សង្ខា ... សេនាសនំ ...  
មោហោ ច ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស វតស្ស  
បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៦៥) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្ពណ្ណ-  
បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។  
បកត្វបនិស្សយោ សន្ធិំ ឧបនិស្សាយ ... មាង  
ជម្លេតិ មោហំ ឧបនិស្សាយ ... មាង ជម្លេតិ

ហើយទ្យាវាទ ... សង្ខា ... មោហា ជាច្ច័យ នៃសង្ខា នៃ  
ផលសមាបត្តិ និងមោហា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៦៤) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ពណ្ណបរិនិស្ស័យ  
អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្វបរិនិស្ស័យ ។ បកត្វបរិនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល  
កាស្រ័យទូរសង្ខា ... ប្រការនិដ្ឋិ ទូរសីលំ ... ទូរវច្ឆា ទូរ  
កាយិកសុខ ទូរកាយិកទុក្ខ ទូរសេនាសនៈ ... កាស្រ័យទូរមោហា  
ហើយសម្លាប់សត្វ ... បំបែកសង្ឃី សង្ខា ... សេនាសនៈ ...  
និងមោហា ជាច្ច័យ នៃវាទៈ ពិចារណៈប្រដ្ឋាន វិជ្ជាបាយហេតុ  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៦៥) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយភាវនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ពណ្ណបរិនិស្ស័យ  
អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្វបរិនិស្ស័យ ។ បកត្វបរិនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល  
កាស្រ័យសង្ខា ... កម្វីនីមានៈ កាស្រ័យមោហា... កម្វីនីមានៈ

សទ្ធា ... សេនាសនំ ... មោហោ ច ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកស្ស ភកស្ស បត្តនាយ ឧបនិស្ស-  
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦៦] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកោ ឆន្ទោ ទស្សនេន បហាតត្វហេតុ-  
កស្ស ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកស្ស ច ឆម្ពស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-  
យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។ បក-  
ក្ខបនិស្សយោ សទ្ធា ... បញ្ញា កាយិកំ សុខំ  
កាយិកំ មុត្តំ សេនាសនំ ... មោហោ ច វិចិ-  
តិច្ឆាសហគតានំ ទន្ធានំ វេហាស្ស ច ឧបនិស្ស-  
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦៧] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកោ ឆន្ទោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
កស្ស ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកស្ស ច ឆម្ពស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។  
បកក្ខបនិស្សយោ សទ្ធា ... សេនាសនំ ...

សទ្ធា ... សេនាសនៈ ... ទិវមោហា ជាបច្ច័យ នៃពតៈ ទិវ  
សេចក្តីប្រាថ្នា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ដោយឧបនិស្ស-  
យប្បច្ច័យ ។

[១៦៦] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ឧស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយការវិនាផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ  
និងបកក្ខបនិស្ស័យ ។ បកក្ខបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា ... បញ្ញា កាយិក-  
សុខ កាយិកមុត្ត សេនាសនៈ ... ទិវមោហា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ  
ពាំងឡាយ ដែលព្រៀងដោយវិចិត្រច្ឆានផង នៃមោហាផង ដោយឧប-  
និស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៦៧] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ការវិនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយការវិនាផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ  
និងបកក្ខបនិស្ស័យ ។ បកក្ខបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា ... សេនាសនៈ ...

មោហោ ច ឧទ្ធច្ចុស្សហតតានំ ខន្ធានំ មោហាស្ស  
ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៦៥) នស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ច នេវ  
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ច ចម្មា  
នស្សនេន បហាតត្វហេតុតស្ស ចម្មស្ស ឧបនិស្ស-  
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វ-  
បនិស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ វិចីកិច្ឆាសហ-  
តតា ខន្ធា ច មោហោ ច នស្សនេន បហាតត្វ-  
ហេតុតស្ស រាគស្ស បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។

(១៦៦) នស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ច នេវ  
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ច ចម្មា  
នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតស្ស  
ចម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-  
និស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ  
វិចីកិច្ឆាសហតតា ខន្ធា ច មោហោ ច សន្ធាយ  
បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស  
នុត្តរស្ស ផលសមាបត្តិយា មោហាស្ស ច ឧបនិស្ស-  
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

និវមោហាៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំខ្សោយ ដែលច្រឡំដោយខន្ធាៈផង  
នៃមោហាៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៦៧) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសក្តី ជា  
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយឧប-  
និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ និងបកត្វបនិស្សយ ។  
បកត្វបនិស្សយ គឺ ខន្ធានំខ្សោយ ដែលច្រឡំដោយវិចីកិច្ឆាក្តី មោហាៈ  
ក្តី ជាបច្ច័យ, នៃរាគៈ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៦៨) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសក្តី ជា  
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយការវិនាស ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ និង  
បកត្វបនិស្សយ ។ បកត្វបនិស្សយ គឺ ខន្ធានំខ្សោយ ដែលច្រឡំ  
ដោយវិចីកិច្ឆាក្តី មោហាៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសន្ធា បញ្ញា កាយិកសុខ  
កាយិកទុក្ខ ផលសមាបត្តិផង នៃមោហាៈផង ដោយឧបនិស្សយ-  
ប្បច្ច័យ ។

[១៧០] ឧស្សនេស បរោតត្ថយោតុក្កតំ ច លេវ  
 ឧស្សនេស ឧ ភាវនាយ បរោតត្ថយោតុក្កតំ ច ធម្មា  
 ឧស្សនេស បរោតត្ថយោតុក្កតំ ច លេវ ឧស្សនេស  
 ឧ ភាវនាយ បរោតត្ថយោតុក្កតំ ច ធម្មស្ស ឧប-  
 ដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបដិស្សយោ បត-  
 ត្ថបដិស្សយោ ។ បតត្ថបដិស្សយោ វិចិត្តិច្ឆាសហ-  
 គតា ទន្ធា ច លោហោ ច វិចិត្តិច្ឆាសហគតានំ ទន្ធានំ  
 លោហស្ស ច ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧១] ភាវនាយ បរោតត្ថយោតុក្កតំ ច លេវ  
 ឧស្សនេស ឧ ភាវនាយ បរោតត្ថយោតុក្កតំ ច ធម្មា  
 ឧស្សនេស បរោតត្ថយោតុក្កតំ ធម្មស្ស ឧបដិស្ស-  
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបដិស្សយោ បតត្ថប-  
 ដិស្សយោ ។ បតត្ថបដិស្សយោ ទុន្ធច្ចសហគតា  
 ទន្ធា ច លោហោ ច ឧស្សនេស បរោតត្ថយោតុ-  
 ក្កតំ រាគស្ស បត្តនាយ ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[១៧២] ភាវនាយ បរោតត្ថយោតុក្កតំ ច លេវ  
 ឧស្សនេស ឧ ភាវនាយ បរោតត្ថយោតុក្កតំ ច ធម្មា

[១៧០] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈក្តី ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ជា  
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈផង ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ដោយ  
 ឧបដិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបដិស្សយោ និងបកក្ខបដិស្សយោ ។  
 បកក្ខបដិស្សយោ គឺ ខន្ធាន័ឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិច្ឆាក្តី មោហា-  
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន័ឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិច្ឆាផង នៃមោហា-  
 ផង ដោយឧបដិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៧១] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ ដោយឧបដិស្សយប្ប-  
 ច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបដិស្សយោ និងបកក្ខបដិស្សយោ ។ បកក្ខបដិស្សយោ  
 គឺ ខន្ធាន័ឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧត្តច្ឆៈក្តី មោហក្តី ជាបច្ច័យ  
 នៃរាគៈ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ  
 ដោយឧបដិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៧២] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា

ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ  
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថប-  
 និស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ ឧទ្ធច្ចសហគតា  
 ទន្ធា ច មោហោ ច ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
 កកស្ស រកកស្ស បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

(១៧៣) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស ច នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស ច ធម្មា  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស  
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-  
 និស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ  
 ឧទ្ធច្ចសហគតា ទន្ធា ច មោហោ ច សន្ធាយ  
 ផលសមាបត្តិយា មោហាស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ ។

(១៧៤) ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស ច នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស ច ធម្មា  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុកកស្ស ច នេវ នស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកកស្ស ច ធម្មស្ស ...

ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ដោយ  
 ទបនិស្សយប្បច្ច័យ បានផលអនន្តរូបនិស្សយ និងបកត្ថបនិស្សយ ។  
 បកត្ថបនិស្សយ គឺ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចក្ខី មោហា-  
 ក្ខី ជាបច្ច័យ នៃរកៈ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយការវិនា ដោយទបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៧៥) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា ជា  
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយការវិនា ដោយទបនិស្សយប្បច្ច័យ បានផលអនន្តរូបនិស្សយ  
 និងបកត្ថបនិស្សយ ។ បកត្ថបនិស្សយ គឺ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលច្រឡំ  
 ដោយឧទ្ធច្ចក្ខី មោហា-ក្ខី ជាបច្ច័យ នៃសន្ធា នៃផលសមាបត្តិផង  
 នៃមោហាផង ដោយទបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៧៦) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា (ជាបច្ច័យ)  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាផង ...

ឧទ្ធច្ចុសហតតា ទន្ធា ច មោហោ ច វិចិត្តន្តាសហ-  
តតានំ ទន្ធានំ មោហាស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។

[១៧៥] ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ ច លេវ  
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ ច នន្តា  
ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកស្ស ច លេវ និស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកស្ស ច នន្តស្ស ឧប-  
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បត-  
ត្ថបនិស្សយោ ។ បតត្ថបនិស្សយោ ឧទ្ធច្ចុសហតតា  
ទន្ធា ច មោហោ ច ឧទ្ធច្ចុសហតតានំ ទន្ធានំ មោ-  
ហាស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៦] លេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្ថហេតុកោ នន្តា លេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្ថហេតុកស្ស នន្តស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្ម-  
ណបុរេជាតំ ចត្តំ អនិច្ចតោ ... វិមស្សតិ សោតំ  
... វត្ថុ អនិច្ចតោ ... វិមស្សតិ និព្វេន ចត្តនា  
រូបំ ... និព្វាយ សោតនាគុយា ... រូបាយតនំ

គី ខន្ធានំឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចុក្កី មោហាភ្នំ ជាបច្ច័យ នៃ  
ខន្ធានំឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តន្តាផង នៃមោហាផង ដោយឧប-  
និស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៧៥] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនាភ្នំ ដែលមាន  
ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាភ្នំ ជា  
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនាផង ដែលមាន  
ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាផង ដោយ  
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ និងចកកូបនិស្សយ ។  
ចកកូបនិស្សយ គឺ ខន្ធានំឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចុក្កី មោហាភ្នំ  
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចុផង ពោហេតុ  
ផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៧៦] ធម៌ ដែលមានហេតុប៉ងត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ប៉ង  
ត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ ពោហេតុ ដែលមានហេតុប៉ងត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ ប៉ងត្រូវលះ ដោយការនា ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បាន  
ដល់ការម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ ការម្មណបុរេជាត គឺ  
បុគ្គល ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំវត្ថុ ជាមិនទៀង ... ឃើញច្បាស់ ខ្ញុំ  
លោកៈ ... ខ្ញុំវត្ថុ ជាមិនទៀង ... ខ្ញុំរូប ដោយចកកូបនិស្សយ  
និព្វេន ... ដោយនិព្វេសោតនាគុយា ... រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)

ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ដោយផ្កាយនន្ទៈ កាយវិញ្ញាណស្ស  
 បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បទ្ធយោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្ខុយេ-  
 នន្ទៈ ... កាយាយេនន្ទៈ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកានំ ទទ្ធានំ  
 មោហស្ស ច បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បទ្ធយោ ។

[១៧៧] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុកោ ធម្មោ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស  
 នម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បទ្ធយោ អារម្មណបុរេ-  
 ជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ ចក្ខុ ...  
 វត្ថុ អស្សាទេតិ អភិទទ្ធាតំ តំ អារត្ត នស្សនេន  
 បហាតត្វហេតុកោ រកោ ... ទិដ្ឋិ ... វិទិត្តា ...  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។  
 វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកានំ  
 ទទ្ធានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បទ្ធយោ ។

[១៧៨] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុកោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
 នម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បទ្ធយោ អារម្មណបុរេ-  
 ជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ ចក្ខុ ...

នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយផ្កាយនន្ទៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយ  
 បុរេជាតប្បដ្ឋយេន ។ ឯវត្ថុបុរេជាតំ គឺ ចក្ខុយេនន្ទៈ ... កាយាយេនន្ទៈ  
 (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង  
 នៃមោហៈផង ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយេន ។

[១៧៧] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយេន បានដល់អារម្មណបុរេជាតំ និង  
 វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ គឺ បុគ្គល គ្រេកអរ រីករាយ ចំពោះ  
 ចក្ខុ ... ចំពោះវត្ថុ រាគៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 ប្រាជ្ញា ឪវចក្ខុនោះ ... ទិដ្ឋិ ... វិទិត្តា ... រោមរាស្ស ដែល  
 មានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាតំ គឺ វត្ថុ  
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយេន ។

[១៧៨] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ភាវនា ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយេន បានដល់អារម្មណបុរេជាតំ និងវត្ថុបុរេ-  
 ជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ គឺ បុគ្គល គ្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចក្ខុ ...

វត្ថុ មស្សនេតិ អភិធន្តិ វត្ថុ ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថៈហេតុកោ រកោ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ  
 ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកំ ធាមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។  
 វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកានំ ឧទ្ធា-  
 នំ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៩] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតត្ថហេតុកស្ស  
 ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកស្ស  
 ច ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ-  
 បុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អារម្មណបុរេជានំ ចត្តំ...  
 វត្ថុ អារត្ត វិចិត្តិញ្ញាសហតតា ឧទ្ធា ច មោហោ ច  
 ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ វិចិត្តិញ្ញាសហតតានំ  
 ឧទ្ធានំ មោហស្ស ច បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨០] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុកោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកស្ស  
 ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកស្ស  
 ច ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ-  
 បុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អារម្មណបុរេជានំ ចត្តំ...  
 វត្ថុ អារត្ត ឧទ្ធច្ចសហតតា ឧទ្ធា ច មោហោ ច

ចំពោះវត្ថុ ពតៈ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការងារ ប្រាជ្ញា ទ្វេវត្ថុ  
 នោះ រើបកើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង រោមនស្ស ដែលមាន  
 ហេតុត្រូវលះ ដោយការងារ កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ  
 ជាបច្ច័យ នៃឧទ្ធច្ចន៍ឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការងារ  
 ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

[១៨១] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការងារ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយការងារផង ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណបុរេជាន  
 និងវត្ថុបុរេជាន ។ ការម្សណបុរេជាន គឺ ឧទ្ធច្ចន៍ឡាយ ដែលច្រឡំ  
 ដោយវិចិត្តិញ្ញា មោហៈក្តី ប្រាជ្ញា ទ្វេវត្ថុ... ទ្វេវត្ថុ រើបកើតឡើង ។  
 ឯវត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃឧទ្ធច្ចន៍ឡាយ ដែលច្រឡំដោយ  
 វិចិត្តិញ្ញាផង នៃមោហៈផង ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

[១៨២] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការងារ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយការងារផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយការងារផង ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណបុរេ-  
 ជាន និងវត្ថុបុរេជាន ។ ការម្សណបុរេជាន គឺ ឧទ្ធច្ចន៍ឡាយ  
 ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈក្តី មោហៈក្តី ប្រាជ្ញា ទ្វេវត្ថុ... ទ្វេវត្ថុ



ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ ឧទ្ធច្ចុសហតតានំ ខន្ធជំ  
មោហស្ស ច បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨១] នស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
ធម្មស្ស បច្ឆាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជានា  
នស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ខន្ធា បុរេជានស្ស  
វសស្ស កាយស្ស បច្ឆាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨២] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
ធម្មស្ស បច្ឆាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជានា  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ខន្ធា បុរេជានស្ស វ-  
សស្ស កាយស្ស បច្ឆាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨៣] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកោ ធម្មោ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជានប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ បច្ឆាជានា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកោ ខន្ធា បុរេជានស្ស វសស្ស កា-  
យស្ស បច្ឆាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទើបកើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធជំនិស្សយ  
ដែលច្រឡំដោយឧប្បន្នផង នៃមោហៈផង ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

[១៨១] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយភាវនា ដោយបច្ឆាជានប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាន គឺ ខន្ធជំនិស្ស-  
យ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ  
នេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជានប្បច្ច័យ ។

[១៨២] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ភាវនា ដោយបច្ឆាជានប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាន គឺ ខន្ធជំនិស្សយ  
ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល  
កើតមុន ដោយបច្ឆាជានប្បច្ច័យ ។

[១៨៣] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ដោយបច្ឆាជានប្បច្ច័យ  
បានដល់បច្ឆាជាន គឺ ខន្ធជំនិស្សយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ  
ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជានប្បច្ច័យ ។

[១៧៤] ទស្សនេន បរិវាទន្តរោក្ខន្ធក្នុង ច នៅ  
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បរិវាទន្តរោក្ខន្ធក្នុង ច ធម្មា  
 នៅ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បរិវាទន្តរោក្ខន្ធក្នុង  
 ធម្មស្ស បដ្ឋាជានិប្បត្តយេន បច្ចយោ បដ្ឋាជានិ  
 វិចិត្តិក្ខាសហគតា ខន្ធា ប មោហោ ច បុរេជានិស្ស  
 វេសស្ស កាយស្ស បដ្ឋាជានិប្បត្តយេន បច្ចយោ ។

[១៧៥] ភាវនាយ បរិវាទន្តរោក្ខន្ធក្នុង ច នៅ  
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បរិវាទន្តរោក្ខន្ធក្នុង ច ធម្មា  
 នៅ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បរិវាទន្តរោក្ខន្ធក្នុង  
 ធម្មស្ស បដ្ឋាជានិប្បត្តយេន បច្ចយោ បដ្ឋាជានិ  
 វិចិត្តិក្ខាសហគតា ខន្ធា ប មោហោ ច បុរេជានិស្ស  
 វេសស្ស កាយស្ស បដ្ឋាជានិប្បត្តយេន បច្ចយោ ។

[១៧៦] ទស្សនេន បរិវាទន្តរោក្ខន្ធក្នុង ធម្មា  
 ទស្សនេន បរិវាទន្តរោក្ខន្ធក្នុង ធម្មស្ស អាសេ  
 វនិប្បត្តយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ទស្សនេន  
 បរិវាទន្តរោក្ខន្ធក្នុង ខន្ធា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ ទស្ស  
 នេន បរិវាទន្តរោក្ខន្ធក្នុង ខន្ធាធំ អាសេវនិប្បត្តយេន  
 បច្ចយោ ។

[១៧៧] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ជា  
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយភាវនា ដោយបដ្ឋាជានិប្បត្តយេន បានដល់បដ្ឋាជានិ គឺ ខន្ធ  
 តាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា មោហៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ  
 នេះ ដែលកើតមុន ដោយបដ្ឋាជានិប្បត្តយេន ។

[១៧៨] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ជា  
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា ដោយបដ្ឋាជានិប្បត្តយេន បានដល់បដ្ឋាជានិ គឺ ខន្ធាតាំង  
 ឡាយ ដែលច្រឡំដោយទស្សនៈក្តី មោហៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ  
 ដែលកើតមុន ដោយបដ្ឋាជានិប្បត្តយេន ។

[១៧៩] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអាសេវនិប្បត្តយេន  
 គឺ ខន្ធាតាំងឡាយមុនៗ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជា  
 បច្ច័យ នៃខន្ធាតាំងឡាយ ក្រោយៗ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈ ដោយអាសេវនិប្បត្តយេន ។

[១៨៧] ធនស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ  
 នេវ ធនស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតស្ស  
 ធម្មស្ស ... បុរិមា បុរិមា វិចិត្តិក្ខាសហគតា ខន្ធា  
 បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស មោហស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[១៨៨] ធនស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ  
 ធនស្សនេន បហាតត្វហេតុតស្ស ច នេវ ធនស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតស្ស ច ធម្មស្ស អា-  
 សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិចិត្តិក្ខា-  
 សហគតា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ វិចិត្តិក្ខាសហ-  
 គតាធំ ខន្ធាធំ មោហស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[១៨៩] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតស្ស ធម្មស្ស ។ សង្ខត្តំ ។  
 វេទនំ វិញ្ញាណំ ។ នេវ ធនស្សនេន ន ភាវនាយ ។ បេ ។  
 អាសេវនមូលតេ វុដ្ឋានស្សមិ ភាវន្ននាយមិ បហា-  
 តត្វំ ។ សត្តវស បញ្ញា បរិបុណ្ណា អនន្តរសទិសា ។

[១៨៧] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
 ភាវនា ... គឺ ខន្ធានាំឡើយ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ជា  
 បច្ច័យ នៃមោហៈ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៨៨] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ដោយអាសេវ-  
 នប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានាំឡើយ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ជាបច្ច័យ  
 នៃខន្ធានាំឡើយ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខាផង នៃមោហៈ  
 ផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៨៩] ធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ  
 នៃធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ។ សេចក្តីបំប្រុង ។  
 ពាក្យទាំងនេះ បានដល់ព័រពេញលើក ។ មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
 មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ។ បេ ។ (កិលេសធាតុ) ដែលបុគ្គលត្រូវ  
 លះ (ជាបច្ច័យ) នៃការចេញផង នៃការចោលរណផង ដូចគ្នា  
 អាសេវនប្បច្ច័យជាទូល ។ បញ្ញា ១៧ ដ៏បរិបូណ៌ ប្រាកដស្មើដោយ  
 អនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១៧០) និស្សនេន បរិហាតត្វហេតុកត្តា ធម្មោ  
និស្សនេន បរិហាតត្វហេតុកត្តា ធម្មស្ស កម្ម-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ និស្សនេន បរិហាតត្វហេតុកត្តា  
ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ទទ្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។

(១៧១) និស្សនេន បរិហាតត្វហេតុកត្តា ធម្មោ  
នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បរិហាតត្វហេតុកត្តា  
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សមាធិនា នាធា-  
ខណិកា ។ សមាធិនា និស្សនេន បរិហាតត្វហេតុ-  
កត្តា ចេតនា មោហស្ស វិត្តសមុដ្ឋានាធខន្ធ រូបាទំ  
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាធាខណិកា និស្សនេន  
បរិហាតត្វហេតុកត្តា ចេតនា វិហាកានំ ទទ្ធានំ កម្មត្ថា  
ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧២) និស្សនេន បរិហាតត្វហេតុកត្តា ធម្មោ  
និស្សនេន បរិហាតត្វហេតុកត្តា ច នេវ និស្សនេន  
ន ភាវនាយ បរិហាតត្វហេតុកត្តា ច ធម្មស្ស ...  
និស្សនេន បរិហាតត្វហេតុកត្តា ចេតនា សម្បយុត្ត-  
កានំ ទទ្ធានំ មោហស្ស ច វិត្តសមុដ្ឋានាធខន្ធ  
រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១៧០) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ  
ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក  
សម្បយុត្តកត្តន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(១៧១) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ភាវនា ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។  
សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជា  
បច្ច័យ នៃមោហៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង មោហប្បច្ច័យ ។  
នានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
ជាបច្ច័យ នៃទទ្ធានំឡាយ ព្រំវិហាកផង ពួកកម្មត្ថាឡាយផង ដោយ  
កម្មប្បច្ច័យ ។

(១៧២) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលហេតុហេតុមិន  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ... គឺ ចេតនា  
ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-  
កត្តន្ធផង មោហៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[១៧៣] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា ចេ-  
 តនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[១៧៤] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុកា ចេតនា មោហស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានត្វ  
 រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៥] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច នេវ នស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស កម្ម-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកា  
 ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ មោហស្ស ច ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានានត្វ រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៦] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្វហេតុកោ ធម្មោ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ

[១៧៧] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនា ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ  
 ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃសម្ប-  
 យុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[១៧៨] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
 ការនា ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ការនា ជាបច្ច័យ នៃមោហៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ  
 កម្មប្បច្ច័យ ។

[១៧៩] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនាផង ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាផង ដោយកម្ម-  
 ប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ  
 នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង មោហៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ  
 កម្មប្បច្ច័យ ។

[១៨០] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា ដោយកម្មប្បច្ច័យ

សហជនតា ធានាខណ៌តា ។ សហជនតា ទេវ  
 ទស្សនៈ ទ ភាវនាយ បរិយាកាសបុគ្គលិក បញ្ញាវិបាក  
 សម្បយុត្តកាន់ ខន្ធន់ ចិត្តសមុដ្ឋាននា រូបន់  
 កម្មប្បវត្តន៍ បច្ចុយោ បដិសន្ធិត្តលោ ... ។  
 ធានាខណ៌តា ទេវ ទស្សនៈ ទ ភាវនាយ បរិយាកាស  
 បុគ្គលិក បញ្ញាវិបាក ខន្ធន់ កម្មប្បវត្តន៍ ច  
 រូបន់ កម្មប្បវត្តន៍ បច្ចុយោ ។

[១៩៧] ទេវ ទស្សនៈ ទ ភាវនាយ បរិយាកាស  
 បុគ្គលិក បញ្ញាវិបាក ធានា ទេវ ទស្សនៈ ទ ភាវនាយ  
 បរិយាកាសបុគ្គលិក បញ្ញាវិបាក ខន្ធន់ កម្មប្បវត្តន៍ បច្ចុយោ ។  
 បដិសន្ធិត្តលោ ។ វិបាក ខន្ធន់ កម្មប្បវត្តន៍ ។

[១៩៨] ទស្សនៈ បរិយាកាសបុគ្គលិក បញ្ញាវិបាក  
 ទស្សនៈ បរិយាកាសបុគ្គលិក បញ្ញាវិបាក ភាវនា  
 ប្បវត្តន៍ បច្ចុយោ ទស្សនៈ បរិយាកាសបុគ្គលិក  
 ភាវនា សម្បយុត្តកាន់ ខន្ធន់ ភាវនាប្បវត្តន៍ បច្ចុយោ ។

[១៩៩] ទស្សនៈ បរិយាកាសបុគ្គលិក បញ្ញាវិបាក  
 ទេវ ទស្សនៈ ទ ភាវនាយ បរិយាកាសបុគ្គលិក បញ្ញាវិបាក  
 ធានា ... ទស្សនៈ បរិយាកាសបុគ្គលិក ភាវនា

បានដល់សហជន ខន្ធន់ខណ៌តា ។ សហជន គឺ ទេវតា  
 ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
 ភាវនា ជាបច្ច័យ នៃក្នុងសម្បយុត្តកក្កដន៍ ក្នុងចិត្តសមុដ្ឋានប្រដន៍  
 ដោយកម្មប្បវត្តន៍ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធានាខណ៌តា  
 គឺ ទេវតា ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធន់ខណ៌តា ជាវិបាកនៃ កម្មប្បវត្តន៍  
 ប្រដន៍ ដោយកម្មប្បវត្តន៍ ។

[១៩៧] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ដោយវិបាកប្បវត្តន៍ ។  
 បដិសន្ធិត្តលោ ។ ខន្ធន់ខណ៌តា ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ។

[១៩៨] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយភាវនាប្បវត្តន៍  
 បានដល់ភាវនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃក្នុងសម្បយុត្តកក្កដន៍ ដោយភាវនាប្បវត្តន៍ ។

[១៩៩] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
 ភាវនា ... បានដល់ភាវនា ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ

មោហស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ស រូបាណំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០០) ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ច ឆេវ ឧស្សនេន ឧ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស ... ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ អាហារា សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ មោហស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ស រូបាណំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភាវនាយ ... តីណិ ។ ឧស្សនេន សទិសំ ។

(២០១) ឆេវ ឧស្សនេន ឧ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ឆេវ ឧស្សនេន ឧ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឆេវ ឧស្សនេន ឧ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុតោ អាហារា សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ស រូបាណំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ វេសិទ្ធិត្ថលោកនធឿតារោ អាហារោ ឥមស្ស តាយស្ស ។

(២០២) ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុតោ ធម្មោ ... ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អាហារសទិសំ ។ មោហោ តាតថោ ។ ភាវនាយ ... តីណិ ។

ជាបច្ច័យ នៃមោហាផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(២០០) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស ... បានដល់អាហារ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង មោហាផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ដោយការវិនាស ... (បានដល់ពាក្យបុព្វានិវិសដ្ឋនា) ព លើក ។ (ពាក្យនេះ) ប្រាកដស្មើដោយទស្សនៈ ។

(២០១) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស ដោយអាហារប្បច្ច័យ បានដល់អាហារ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ គតទ្បិញ្ញាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(២០២) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ... ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ (បានដល់ពាក្យបុព្វានិវិសដ្ឋនា) ព លើក ។ (ពាក្យនេះ) ប្រាកដស្មើដោយអាហារប្បច្ច័យ ។ មោហា ក៏បណ្តាំគតប្បវេទី (ឲ្យដូចគ្នា) ដោយការវិនាស ... (បានដល់ពាក្យបុព្វានិវិសដ្ឋនា) ព លើក ។

(២០៣) នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-

តត្ថហេតុកោ ធម្មោ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្ថហេតុកាស្ស ធម្មស្ស ... នេវ និស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកា សង្កាយា សម្ម-  
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ។ សង្ខតំ ។ ចតុត្រ័យំ ចតុ-  
វិញ្ញាណស្ស កាយត្រ័យំ ... រូបជីវិតត្រ័យំ កាស្ត-  
រូបានំ សង្កាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ លាមប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នែម សហេតុ-  
កា កាតត្ថា ។ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
បដិច្ចវេ សម្មយុត្តវាសនិសំ ។

(២០៤) និស្សនេន បហាតត្ថហេតុកោ ធម្មោ  
នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកាស្ស  
ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ  
បច្ឆាជាតំ ។ និស្សនត្ថិតិសនិសំ ។

(២០៥) ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ ធម្មោ  
នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកាស្ស  
ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ  
បច្ឆាជាតំ ។ និស្សនត្ថិតិសនិសំ ។

(២០៣) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិន

ត្រូវលះដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា ... គឺ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ  
ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនា  
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ចតុត្រ័យ (ជា  
បច្ច័យ) នៃចតុវិញ្ញាណ កាយត្រ័យ ... ប្រជីវិតត្រ័យ ជាបច្ច័យ  
នៃកង្ការទាំងឡាយ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយលា-  
នប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។ ពួកធម៌ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ  
មួយអង្វើ ដោយហេតុទាំងនេះ បណ្តែតឆប្បវិធី ។ ជាបច្ច័យ ដោយ  
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ (ពាក្យនេះ) ប្រាកដស្មើដោយឧស្សនត្ថិតិ ។  
បដិច្ចវេ ។

(២០៤) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយ  
ការនា ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។  
(ពាក្យនេះ) ប្រាកដស្មើដោយឧស្សនត្ថិតិ ។

(២០៥) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ការនា ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។  
(ពាក្យនេះ) ប្រាកដស្មើដោយឧស្សនត្ថិតិ ។



[២០២] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកោ ធម្មោ ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាតត្ថហេតុកស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ បុរេ-  
 ជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ ទស្សនត្ថិតសមិសំ ។ បច្ឆា-  
 ជាតា ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេ-  
 តុកា ខន្ធវា ច មោហោ ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស  
 កាយស្ស ។

[២០៣] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតត្ថហេតុកស្ស  
 ធម្មស្ស ... ។ បុរេជាតំ វត្ថុ ទស្សនេន បហាតត្ថ-  
 ហេតុកានំ ខន្ធវានំ ។

[២០៤] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុកោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកស្ស  
 ធម្មស្ស ... ។ បុរេជាតំ វត្ថុ ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុកានំ ខន្ធវានំ ។

[២០៥] ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតត្ថហេតុ-  
 កស្ស ច ទេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស ... ។ បុរេជាតំ វត្ថុ

[២០៦] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស ... បានដល់សហជាត  
 បុរេជាត និងបច្ឆាជាត ។ (ពាក្យនេះ) ប្រាកដស្មើដោយទស្ស-  
 នក្ខិកៈ ។ បច្ឆាជាត គឺ ខន្ធវានំឡាយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស មោហាភិក្ខុ ជាបច្ច័យ នៃ  
 កាយនេះ ដែលកើតមុន ។

[២០៧] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ ... ។ បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធវានំឡាយ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ។

[២០៨] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយការវិនាស ... ។ បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធវានំឡាយ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាស ។

[២០៩] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការវិនាសផង ... ។ បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ

វិចិត្តក្ខន្ធាសហគតានំ ទទ្ធានំ មោហាស្ស ច វិប្ប-  
យុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[២០០] នៅ និស្សនេស ន ភាវនាយ បហា-  
តត្ថបេតកក្កិកេ ចន្ទ្រា ភាវនាយ បហាតត្ថបេតកក្កិកេ  
ច នៅ និស្សនេស ន ភាវនាយ បហាតត្ថបេតក-  
ក្កិកេ ច ធម្មស្ស ... ។ បុរេជានំ វត្ថុ ទទ្ធានុស-  
ហគតានំ ទទ្ធានំ មោហាស្ស ច វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន  
បច្ចយោ ។

[២០១] និស្សនេស បហាតត្ថបេតកក្កិកេ ច នៅ  
និស្សនេស ន ភាវនាយ បហាតត្ថបេតកក្កិកេ ច ចន្ទ្រា  
នៅ និស្សនេស ន ភាវនាយ បហាតត្ថបេតកក្កិកេ  
ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជានំ បច្ឆា-  
ជានំ ។ សហជានា វិចិត្តក្ខន្ធាសហគតា ទទ្ធា ច  
មោហោ ច វិចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-  
យេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជានា វិចិត្តក្ខន្ធាសហគតា ទទ្ធា  
ច មោហោ ច បុរេជានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស  
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តក្ខន្ធានំ នៃមោហាផង ដោយ  
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ។

[២០២] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយការនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយការនាផង ... ។ បុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ  
ខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយខន្ធច្នះផង មោហាផង ដោយវិប្ប-  
យុត្តប្បដ្ឋយេន ។

[២០៣] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយការនា ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បានដល់សហជាន និងបច្ឆាជាន ។  
សហជាន គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តក្ខន្ធានំ មោហា  
ជាបច្ច័យ នៃវិចិត្តសមុដ្ឋានប្រឆាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ។  
បច្ឆាជាន គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តក្ខន្ធានំ មោហា  
គឺ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន ។

[២០២] ភាវនាយ បមាធាតុហេតុតោ ន លេខ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បមាធាតុហេតុតោ ក ធម្មា  
 លេខ នស្សនេន ន ភាវនាយ បមាធាតុហេតុតស្ស  
 ធម្មស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ  
 បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា ឧទ្ធច្ចសហគតា ទដ្ឋា ច  
 មោហោ ច ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាទំ ។ បច្ឆាជាតា  
 ឧទ្ធច្ចសហគតា ទដ្ឋា ច មោហោ ច បុរេជានស្ស  
 នសស្ស តាយស្ស វិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[២០៣] នស្សនេន បមាធាតុហេតុតោ នធម្មា  
 នស្សនេន បមាធាតុហេតុតស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បដ្ឋ-  
 យេន បច្ចយោ នស្សនេន បមាធាតុហេតុតោ ឯតោ  
 ទដ្ឋា ... ។

[២០៤] នស្សនេន បមាធាតុហេតុតោ នធម្មា  
 លេខ នស្សនេន ន ភាវនាយ បមាធាតុហេតុតស្ស  
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆា-  
 ជាតំ ។ សហជាតា នស្សនេន បមាធាតុហេតុតោ  
 ទដ្ឋា ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាទំ អត្ថិប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[២០៥] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការនាគី ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាគី  
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយការនា ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយេន បានដល់សហជាត, និង  
 បច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធហាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយទុដ្ឋុ-  
 ក្តី មោហក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃភូតចិត្តសមុដ្ឋានរូប ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ  
 ខន្ធហាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយទុដ្ឋុក្តី មោហក្តី ជាបច្ច័យ នៃ  
 កាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយេន ។

[២០៦] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ ក៏  
 ខន្ធទ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ . . . ។

[២០៧] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
 ដោយការនា ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយេន បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។  
 សហជាត គឺ ខន្ធហាំងឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
 ទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបអាំងឡាយ ដោយអត្ថិប្បដ្ឋយេន ។

សហជាតា វិនិច្ឆ័យាសហគតា ទន្ធា ហោហស្ស  
ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ស រូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
បច្ឆាជាតា ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកតា ទន្ធា បុរេ-  
ជាតស្ស ឥស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៥) ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកតោ ឆម្ពោ  
ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកតស្ស ច នេវ ឧស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកតស្ស ច ឆម្ពស្ស ...  
ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកតោ ឆម្ពោ ទន្ធា តំណ្អង្គំ  
ទន្ធាណំ ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ស រូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ វិនិច្ឆ័យាសហគតោ ឯតោ ទន្ធា តំណ្អង្គំ  
ទន្ធាណំ ហោហស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ស រូបាណំ អត្ថិ-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
កតោ ឆម្ពោ ... តីណិ ។

(២០៦) នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកតោ ឆម្ពោ នេវ ឧស្សនេន ន ភាវនាយ  
បហាតត្វហេតុកតស្ស ឆម្ពស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ វិនិច្ឆ័យំ ។

(មួយទៀត) សហជាត គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលច្រឡំដោយ  
វិចិត្តិក្ខា ជាបច្ច័យ នៃមាហាផង នៃក្នុងចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ  
អត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលមានហេតុត្រូវ  
លះ ដោយឧស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលតើតមុន ដោយ  
អត្ថិប្បច្ច័យ ។

(២០៧) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ (ជាបច្ច័យ)  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិន  
ត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ... គឺ ខន្ធទ  
១ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ផង  
នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបន្តរាយផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធទ ដែលច្រឡំ  
ដោយវិចិត្តិក្ខា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ផង ហេតុហេតុ ពិត្តសមុដ្ឋាន  
ផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា  
... (បានដល់ពាក្យបុព្វា នឹងវិសដ្ឋនា) ព លើក ។

(២០៨) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
លះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ  
បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ឆាជាត អាហារ វិនិច្ឆ័យ ។

សហជាតោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកោ ឯកោ ឧម្មោ វិនិច្ឆ័យំ ឧទ្ធានំ ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានានាម រូបាទំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិនិ-  
 ត្តិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ចិត្តស-  
 មុដ្ឋានាទំ រូបាទំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-  
 ត្តាលោ អសញ្ញាសត្តានំ ... ។ បុរេជានំ ចតុំ ...  
 វត្ថុំ ... អនិច្ចតោ ... ទិវេន ចតុំ រូបំ ចស្សតិ  
 ទិវាយ សោតនាតុយា សន្តំ សុណាតិ រូបាយនំ  
 ចតុវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស  
 ចក្ខាយនំ ... កាយាយនំ ... វត្ថុ នេវ ទស្ស-  
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកានំ ឧទ្ធានំ  
 មោហស្ស ច អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បន្ទាជាតា  
 នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ  
 ឧទ្ធា ច មោហោ ច បុរេជានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស  
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កតន្នីកាហោ អាហារោ  
 ឥមស្ស កាយស្ស រូបជីវិត្រ័យំ កដត្តារូបាទំ ។

[២០៧] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថ-  
 ហេតុកោ ឧម្មោ ទស្សនេន បហាតត្ថហេតុកស្ស  
 ឧម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជានំ ។

សហជាត គឺ ខន្ធទ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធត្ប ផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូប  
 ទាំងឡាយផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រ  
 ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ជាបច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយ ដោយ  
 អត្តិប្បច្ច័យ នៃពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងទណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ឯបុរេ-  
 ជាន គឺ (បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ) ចំពោះចក្ខុ ... ចំពោះវត្ថុ  
 ... ជាមិនទៀង ... បុគ្គល ឃើញរូប ដោយទិវចក្ខុ ឮសំឡេង  
 ដោយទិវាសាតនាតុ ឮយកនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោដ្ឋ-  
 ព្វាយកនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ចក្ខាយកនៈ ... កាយ-  
 យកនៈ ... វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានហេតុមិនត្រូវ  
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង នៃមោហៈផង  
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ ឯបន្ទាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានហេតុ  
 មិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ដោយក្តី  
 ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយក្តីប្បច្ច័យ ។ កតន្នីកា-  
 ហារ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយនេះ រូបជីវិត្រ័យ (ជាបច្ច័យ) នៃ  
 កដត្តារូបទាំងឡាយ ។

[២០៧] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយទស្សនៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានផលសហជាត ខិត្តបុរេជាន ។

សហជាតោ វិចិត្រិក្ខាសហគតោ មោហោ សម្ប-  
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេ-  
 ជានំ ចត្តុំ ... វត្ថុំ អស្សនេតិ អភិទន្ធិតិ តំ អារត្ត-  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ភគោ ឧប្បជ្ឈតិ  
 ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ វិចិត្រិក្ខា ... នស្សនេន បហាតត្វ-  
 ហេតុកំ ធាមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ វត្ថុ នស្សនេន បហា-  
 តត្វហេតុកានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៨) នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច  
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បុរេ-  
 ជានំ ។ សហជាតោ ឧទ្ធចូសហគតោ មោហោ  
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
 បុរេជានំ ចត្តុំ អស្សនេតិ អភិទន្ធិតិ វត្ថុ ភាវនាយ  
 បហាតត្វហេតុកានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៩) នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
 ហេតុកោ ធម្មោ នស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ច  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច  
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ

សហជាត គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រិក្ខា ជាបច្ច័យ នៃ  
 សម្បយុត្តកក្នុងចំណោម ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាន គឺ បុគ្គល  
 ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចត្តុំ វត្ថុ ចំពោះវត្ថុ ភគៈ ដែលមាន  
 ហេតុត្រូវលះ ដោយខស្សនៈ ប្រាជ្ញា នូវចត្តុនោះ ទើបកើតឡើង  
 ធិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រិក្ខា ... ខោមនស្ស ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយខស្សនៈ កើតឡើង វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំច្បាយ ដែល  
 មានហេតុត្រូវលះ ដោយខស្សនៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(២១៨) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយខស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយការខា ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាន ។  
 សហជាត គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវត្ថុច្បុះ ជាបច្ច័យ នៃសម្ប-  
 យុត្តកក្នុងចំណោម ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាន គឺ បុគ្គល  
 ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចត្តុំ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំច្បាយ ដែល  
 មានហេតុត្រូវលះ ដោយការខា ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(២១៩) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយខស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយខស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយខស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការខាផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត

បុរេជានំ ។ សហជានតោ វិចិត្តិញ្ញាសហគតោ មោហោ  
 សម្បយុត្តកានំ ទទ្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានុ រូចានំ  
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជានំ ចត្តំ អារត្ត  
 វិចិត្តិញ្ញាសហគតោ ទទ្ធា ច មោហោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ  
 វត្ថុំ អារត្ត វត្ថុ វិចិត្តិញ្ញាសហគតានំ ទទ្ធានំ មោហាស្ស  
 ច អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២០] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 តត្ថហេតុកោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកស្ស  
 ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុ-  
 កស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-  
 ជានំ បុរេជានំ ។ សហជានតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ  
 មោហោ សម្បយុត្តកានំ ទទ្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានុ  
 រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជានំ ចត្តំ  
 អារត្ត ឧទ្ធច្ចសហគតោ ទទ្ធា ច មោហោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ  
 វត្ថុំ អារត្ត វត្ថុ ឧទ្ធច្ចសហគតានំ ទទ្ធានំ មោហាស្ស  
 ច អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២១] ទស្សនេន បហាតត្ថហេតុកោ ច នេវ  
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ ច ធម្មោ

និវបុរេជានំ ។ សហជានតោ គី មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា  
 ជានិច្ច វិនិច្ឆ័យ ឧប្បយុត្តកក្នុងខ្លាំងឡាយផង វិនិច្ឆ័យសមុដ្ឋានប្រឆាំង-  
 ឡាយផង ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ។ ឯបុរេជានំ គឺ ខ្លាំងឡាយ ដែល  
 ច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា មោហាៈក្តី ប្រាជ្ញា មូលក្តី រើបើកឡើង វត្ថុ  
 ប្រាជ្ញា មូលក្តី ជានិច្ច វិនិច្ឆ័យ ឧប្បយុត្តកក្នុងខ្លាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា  
 ផង នៃមោហាផង ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ។

[២២០] ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
 ត្រូវលះ ដោយការខំ ជានិច្ច វិនិច្ឆ័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
 ដោយការខំផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
 លះ ដោយការខំផង ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន បានដល់សហជានំ និង  
 បុរេជានំ ។ សហជានតោ គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយទទ្ធាៈ ជា  
 ជានិច្ច វិនិច្ឆ័យ ឧប្បយុត្តកក្នុងខ្លាំងឡាយផង វិនិច្ឆ័យសមុដ្ឋានប្រឆាំងឡាយ  
 ផង ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ។ ឯបុរេជានំ គឺ ខ្លាំងឡាយ ដែល  
 ច្រឡំដោយទទ្ធាៈក្តី មោហាៈក្តី ប្រាជ្ញា មូលក្តី រើបើកឡើង វត្ថុ  
 ប្រាជ្ញា មូលក្តី ជានិច្ច វិនិច្ឆ័យ ឧប្បយុត្តកក្នុងខ្លាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយទទ្ធាផង  
 នៃមោហាផង ដោយអត្ថិប្បច្ចយេន ។

[២២១] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយហេតុក្តី

ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ បញ្ញាវិហ

ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ឧស្សនេន អត្ថិប្បច្ច-  
យេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតា  
ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តា ឯកោ ទន្ធា ច វត្ថុ  
ច វិនិច្ឆ័យំ ទន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ  
ទន្ធា ... វិនិច្ឆ័យាសហតតា ឯកោ ទន្ធា ច  
មោហោ ច វិនិច្ឆ័យំ ទន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
ទ្វេ ទន្ធា ... ។

[២២២] ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តា ច នៅ  
ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តា ច ឧស្ស  
នេន ឧស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកត្តិកេ ឧស្ស  
នេន ... សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ចាជាតំ អាហារ  
វត្ថុយំ ។ សហជាតា ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តា  
ទន្ធា ច មហាភូតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ថិប្បច្ច-  
យេន បច្ចយោ ។ សហជាតា វិនិច្ឆ័យាសហតតា  
ទន្ធា ច មោហោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ថិ-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតា វិនិច្ឆ័យាសហ-  
តតា ទន្ធា ច វត្ថុ ច មោហាស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា វិនិច្ឆ័យាសហតតា ទន្ធា ច  
មោហោ ច បុរេជាតិស្ស វត្ថុស្ស កាយស្ស

ឧស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ បញ្ញាវិហ

ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ ដោយ  
អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១  
ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣  
ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រភ័ក្ត្រក្តី  
មោហៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... ។

[២២២] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈក្តី ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា (ជា  
បច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយឧស្សនៈ មិនត្រូវលះ  
ដោយភាវនា ... បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចាជាត អាហារ  
និងវត្ថុយំ ។ សហជាត គឺ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយឧស្សនៈក្តី មហាភូតចាំនឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋានប្រ  
ចាំនឡាយ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ (មួយទៀត) សហជាត គឺ ខន្ធ  
ចាំនឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រភ័ក្ត្រក្តី មោហៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃចិត្ត-  
សមុដ្ឋានប្រចាំនឡាយ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ (មួយទៀតទៀត) សហ-  
ជាត គឺ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រភ័ក្ត្រក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ  
នៃមោហៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឈ្នួលជាត គឺ ខន្ធចាំនឡាយ ដែល  
ច្រឡំដោយវិចិត្រភ័ក្ត្រក្តី មោហៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន



អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ បច្ឆាដាតា នស្សនេន  
 បហាតត្ថបោតុតោ ខន្ធោ ច កតាឡិកាហោ អាហារោ  
 ន ឥសស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។  
 បច្ឆាដាតា នស្សនេន បហាតត្ថបោតុតោ ខន្ធោ ច រូប-  
 ដិវិគីត្រិយក្ខ កតត្ថារូបាធំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(២២៣) នស្សនេន បហាតត្ថបោតុតោ ច នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុតោ ច នម្មា  
 នស្សនេន បហាតត្ថបោតុតស្ស ច នេវ នស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុតស្ស ច នម្មស្ស អត្ថិ-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហធាតុំ បុរោដាតុំ ។ សហ-  
 ធាតោ វិចីកិច្ឆាសហគតោ ឯកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ  
 ច តិណ្ណង្គំ ខន្ធចំ មោហស្ស ច អត្ថិប្បច្ចយេន  
 បច្ចុយោ ទ្វេ ខន្ធា ... វិចីកិច្ឆាសហគតោ ឯកោ  
 ខន្ធោ ច មោហោ ច តិណ្ណង្គំ ខន្ធចំ ចិត្តសមុដ្ឋា-  
 នានក្ខ រូបាធំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ទ្វេ ខន្ធា  
 ច មោហោ ច ... ។

(២២៤) ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុតោ ច នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថបោតុតោ ច នម្មា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ដោយអត្ថិប្បច្ចយ ។ (មួយទៀត) បច្ឆាដាត គឺ ខន្ធចំខ្សោយ  
 ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី កតាឡិកាហោក្តី ជាបច្ច័យ  
 នៃកាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ចយ ។ (មួយវិញទៀត) បច្ឆាដាត គឺ  
 ខន្ធចំខ្សោយ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី រូបដិវិគីត្រិយ  
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃកតត្ថារូបខ្សោយ ដោយអត្ថិប្បច្ចយ ។

(២២៥) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាក្តី ជា  
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ដោយ  
 អត្ថិប្បច្ចយ បានដល់សហធាតុ និងបុរោដាត ។ សហធាតុ គឺ ខន្ធទ  
 ដែលច្រឡំដោយវិចីកិច្ឆាក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ផង មោហៈ  
 ផង ដោយអត្ថិប្បច្ចយ ខន្ធ ២ ... ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយវិចីកិច្ឆា  
 ក្តី មោហៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបខ្សោយ  
 ផង ដោយអត្ថិប្បច្ចយ ខន្ធ ២ ក្តី មោហៈក្តី ... ។

(២២៦) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនាក្តី ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាក្តី

ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ បញ្ញាភិពេ

ការវាយ . . . ។ សង្ខីត្តំ ។ តិស្សោ បញ្ញា ទស្សនេន ឈេន វិភង្គិតា ។ ឧទ្ធច្ចន្តិ ឈិយាមេតទ្ធំ ។

នត្ថិវិភង្គិតវិប្បច្ចុយ ។

(២២៥) ហេតុយា ឯកាននស អារម្មណេ ឯកវិស អធិបតិយា នស អនន្តរេ សត្តរស សមនន្តរេ សត្តរស សហជានេ សត្តរស អតាមរោ ឯកាននស ឯស្សយេ សត្តរស ឧបឯស្សយេ ឯកវិស មុរេជានេ បញ្ញា បន្ទាជានេ បញ្ញា អាសវនេ សត្តរស តាម្មេ សត្ត វិចារេ ឯកា អាហារេ សត្តន្រ្ទិយេ សត្ត ឈានេ សត្ត មត្តេ សត្ត សម្មយុត្តេ ឯកាននស វិប្បយុត្តេ វេ កត្តិយា សត្តរស ធម្មិយា សត្តរស វិភង្គេ សត្តរស អវិភង្គេ សត្តរស ។ ឯវិភង្គិតវិប្បច្ចុយ ។

អនុលោមំ ។

(២២៦) ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណវ្បច្ចុយេន បច្ចុយោ សហជានវ្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ឧបឯស្សយវ្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកត្តិកេ បញ្ញាភិពេ

ដោយការវា . . . ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ប្រសា យ៉ាង បណ្ឌិត គប្បីចែកគាមទស្សន៍យ ។ ពាក្យថាឧទ្ធច្ចៈ បណ្ឌិត គប្បីកំណត់បាន ។ ចប់ នត្ថិវិភង្គិតវិប្បច្ចុយ ។

(២២៥) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន៣៖ ២១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១០ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១៧ ក្នុងសហជានប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១៧ ក្នុងតាមរោប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១១ ក្នុងខិន្ធស្សយប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១៧ ក្នុងឧបឯស្សយប្បច្ច័យ មាន៣៖ ២១ ក្នុងមុរេជានប្បច្ច័យ មាន៣៖ ៥ ក្នុងបន្ទាជានប្បច្ច័យ មាន៣៖ ៥ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១៧ ក្នុងតាម្មេប្បច្ច័យ មាន៣៖ ៧ ក្នុងវិចារប្បច្ច័យ មាន៣៖ ៧ ក្នុងតាហារប្បច្ច័យ មាន៣៖ ៧ ក្នុងន្រ្ទិយប្បច្ច័យ មាន៣៖ ៧ ក្នុងសម្មយុត្តប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន៣៖ ៧ ក្នុងកត្តិប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១៧ ក្នុងធម្មិប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១៧ ក្នុងវិភង្គិតប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១៧ ក្នុងអវិភង្គិតប្បច្ច័យ មាន៣៖ ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីកំណត់បាន ។

ចប់ អនុលោម ។

(២២៦) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបឯស្សយប្បច្ច័យ ។

[២២៧] នស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆា-  
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៨] នស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ច នេវ នស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស អា-  
 រម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-  
 យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៩] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណ-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣០] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណ-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៧] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
 ភាវនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជា  
 បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ  
 ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២២៨] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិន  
 ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ដោយអា-  
 រម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ  
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២២៩] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ  
 ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៣០] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ  
 ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[ ២៣១ ] ភាវជាយ បហាតត្វហេតុតោ នាម្មា  
 នេវ និស្សនេន ន ភាវជាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
 នម្មស្ស អវម្ពណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-  
 ច្ចយេន បច្ចយោ តុបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

( ၆၈၆ ) ကာဘိဿ ဗဿဒတ္တမာရုဏိကာ သဒ္ဓါ  
 သပ္ပာယေသ ဗဿဒတ္တမာရုဏိဇ္ဇန္တိ ဗ ဝေဇံ သပ္ပာယေသ  
 သ ကာဘိဿ ဗဿဒတ္တမာရုဏိဇ္ဇန္တိ ဗ သဒ္ဓါသပ္ပာ  
 ကာဗ္ဗုလုပ္ပတ္တိယေသ ဗတ္တယာ ဂုဗသိန္တယဗ္ဗတ္တယေသ  
 ဗတ္တယော ။

( ၆၈၈ ) ကာသီယ ဗဟကတ္တုဟေရုဇ္ဇန္တာ သေဉ္စု  
 ကာသီယ ဗဟကတ္တုဟေရုဇ္ဇန္တဗ္ဗ ဝ ဝေဇ ဝေဗ္ဗဇေဝ  
 သ ကာသီယ ဗဟကတ္တုဟေရုဇ္ဇန္တဗ္ဗ ဝ သဉ္စုဗ္ဗ ဓာ-  
 ဂဉ္စုဏဗ္ဗဉ္စုဉ္စုယေဝ ဗဉ္စုယော ဗဟပါနဉ္စုဉ္စုယေဝ ဗဉ္စု-  
 ယော ခုဗသီဗ္ဗုယဉ္စုဉ္စုယေဝ ဗဉ္စုယော ။

(២.៣២) លើ ទិស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
 ឡាហុត្តរោ ចាត្រា លើ ទិស្សនេន ន ភាវនាយ  
 បហាឡាហុត្តរោ ធម្មស្ម័យ អារម្មណប្បន្ទយន

(២៣១) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាច្រើន  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយ  
ភាវនា ដោយការក្នុងច្បាប់ ជាច្រើន ដោយសហជាតិច្បាប់ ជា  
ច្រើន ដោយឧបនិស្សយន្តច្បាប់ ជាច្រើន ដោយច្បាប់ជាតិច្បាប់ ។

(២៣២) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិន  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ដោយការម្ន-  
ណាច្បាស់ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយធម្មច្បាស់ ។

(២៣៣) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ  
នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាជន៍ ដែលមានហេតុមិន  
ត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាជន៍ ដោយការ  
ធូលាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហវាទប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ  
ទុបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៣៤) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ  
ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា ដោយការមូលាប្បច្ច័យ

បទ្ទយោ សហជាតប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ ឧបនិស្ស-  
យប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ បុរេជាតប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ  
បច្ឆាជាតប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ កម្មប្បទ្ទយេន បទ្ទ-  
យោ អាហារប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ ឥន្ទ្រិយប្បទ្ទយេន  
បទ្ទយោ ។

(២៣៥) នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកោ ធម្មោ និស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស  
ធម្មស្ស អារម្មណប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ សហជាតប្បទ្ទ-  
យេន បទ្ទយោ ឧបនិស្សយប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ  
បុរេជាតប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ ។

(២៣៦) នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្វហេតុកោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
ធម្មស្ស អារម្មណប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ សហជាតប្បទ្ទ-  
យេន បទ្ទយោ ឧបនិស្សយប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ  
បុរេជាតប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ ។

(២៣៧) នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វ-  
ហេតុកោ ធម្មោ និស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស  
ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-  
កស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បទ្ទយេន បទ្ទយោ

ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ  
ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ  
ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជា  
បច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(២៣៥) ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ទស្សនៈ ដោយការម្នាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជា  
បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៣៦) ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិន  
ត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយ  
ការវិនា ដោយការម្នាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ  
ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៣៧) ធមិ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
មិនត្រូវលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានហេតុត្រូវ  
លះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាផង ដោយការម្នាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ

សហជានប្បដ្ឋានយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋានយេន  
បច្ចុយោ បុរេជានប្បដ្ឋានយេន បច្ចុយោ ។

(២៣៩) នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-  
តត្ថៈហត្ថុតោ ច ឆ្មា ភាវនាយ បហាតត្ថៈហត្ថុកកស្ស  
ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថៈហត្ថុ-  
កកស្ស ច ឆ្មាស្ស អារម្មណប្បដ្ឋានយេន បច្ចុយោ  
សហជានប្បដ្ឋានយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋានយេន  
បច្ចុយោ បុរេជានប្បដ្ឋានយេន បច្ចុយោ ។

(២៤០) និស្សនេន បហាតត្ថៈហត្ថុតោ ច នេវ  
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថៈហត្ថុតោ ច ឆ្មា  
និស្សនេន បហាតត្ថៈហត្ថុកកស្ស ឆ្មាស្ស អារម្មណ-  
ប្បដ្ឋានយេន បច្ចុយោ សហជានប្បដ្ឋានយេន បច្ចុយោ  
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋានយេន បច្ចុយោ ។ នេវ សហជានំ  
បុរេជានំ មិស្សកតំ អត្ថំ ចាលិយំ តាតត្ថំ កណ្ត-  
នាយ ឧបទាហន្តា កណ្តតត្ថំ ។

(២៤១) និស្សនេន បហាតត្ថៈហត្ថុតោ ច នេវ  
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថៈហត្ថុតោ ច  
ឆ្មា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថៈហត្ថុ-  
កកស្ស ឆ្មាស្ស . . . សហជានំ បុរេជានំ បច្ចុជានំ

ដោយសហជានប្បដ្ឋាយ ជានប្បដ្ឋាយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ ជាន  
ប្បដ្ឋាយ ដោយបុរេជានប្បដ្ឋាយ ។

(២៤២) ធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ  
មិនត្រូវលះ ដោយការនា ជានប្បដ្ឋាយ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ  
ដោយការនាផង ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយការនាផង ដោយអារម្មណប្បដ្ឋាយ ជានប្បដ្ឋាយ ដោយសហ-  
ជានប្បដ្ឋាយ ជានប្បដ្ឋាយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ ជានប្បដ្ឋាយ ដោយ  
បុរេជានប្បដ្ឋាយ ។

(២៤៣) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាក្តី ជាន  
ប្បដ្ឋាយ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអារម្ម-  
ណប្បដ្ឋាយ ជានប្បដ្ឋាយ ដោយសហជានប្បដ្ឋាយ ជានប្បដ្ឋាយ ដោយឧប-  
និស្សយប្បដ្ឋាយ ។ សហជានប្បដ្ឋាយ និងបុរេជានប្បដ្ឋាយ ដែលតាំងនៅ  
ក្នុងការប្រឡង រមែងមាន ក្នុងទីនេះ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើតាម (ឱវដ្ឋថ)  
ក្នុងបាលី បណ្ឌិត គប្បីនិពណ៌នាហើយរាប់ (តាមលំដាប់) នៃការរាប់ ។

(២៤៤) ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការនាក្តី (ជាន  
ប្បដ្ឋាយ) នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយការនា . . . បានដល់សហជាន បុរេជាន បច្ចុជាន

អាហារ ឧបន្ថ្រៃយ ។ ឥតាមិ អាម្ពណាប្បច្ចយោ ឧប-  
 និស្សយប្បច្ចយោ អត្ថិ ចាលិយំ នត្ថិ ករណាន្តេន  
 ឧបដារត្វា ករណាតត្ថំ ។

[២២០] នស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ច នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច ធម្មា  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ច នេវ នស្សនេន  
 ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស  
 អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឥតាមិ  
 សហជាតំ បុរេជាតំ យំ មិស្សតប្បញ្ញា អត្ថិ ចា-  
 លិយំ ន កាតត្ថំ ។

[២២២] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច ធម្មា  
 នស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណា-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៣] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នេវ  
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច ធម្មា  
 ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណា-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អាហារ ឧបន្ថ្រៃយ ។ តួកអាម្ពណាប្បច្ចយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយ  
 វមន៍មាន ក្នុងទីនេះដែរ មិនមាន ក្នុងទីលំនៅ បណ្ឌិត កាលរាប់  
 គប្បតិចារណាហើយរាប់ចុះ ។

[២២១] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈក្តី ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ជា  
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង វិញមាន  
 ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនាផង ដោយ  
 អាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ  
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ សហជាតប្បច្ច័យ និងបុរេជាតប្បច្ច័យ ដែល  
 ជាមិស្សតប្បញ្ញា ក៏មាន ក្នុងទីនេះដែរ បណ្ឌិត កុំគប្បធ្វើ ដូចក្នុងទីលំ  
 ឡើយ ។

[២២២] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ជា  
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអាម្ព-  
 ណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២២៣] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ដែល  
 មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយភាវនា ជា  
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា ដោយ  
 អាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ

ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ ឥតាមិ សហ-  
ជានំ បុរេជានំ យំ មិស្សកប្បញ្ញា អត្ថំ ។

[២២៤] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នៅ  
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នធម្មា  
នៅ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស  
នធម្មស្ស ... សហជានំ បុរេជានំ បញ្ញាជានំ អាហារំ  
ឥន្ទ្រិយំ ។ ឥតាមិ អារម្មណឧបទិស្សយា អត្ថំ ។

[២២៥] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នៅ  
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នធម្មា  
និស្សនេន បហាតត្វហេតុកស្ស ច នៅ និស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច នធម្មស្ស  
អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន  
បដ្ឋយោ ។

[២២៦] ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នៅ  
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ ច នធម្មា  
ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច នៅ និស្សនេន  
ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកស្ស ច នធម្មស្ស អារម្ម-  
ណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហជានប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ

ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ ។ សហជានប្បដ្ឋយ និងបុរេជានប្បដ្ឋយ  
ដែលជាមិស្សកប្បញ្ញា ក៏មាន ក្នុងទីនេះដែរ ។

[២២៧] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាស ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស (ជា  
បច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវ  
លះ ដោយការវិនាស ... បានដល់សហជាន បុរេជាន បញ្ញាជាន  
អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ អារម្មណប្បដ្ឋយ និងឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ  
ក៏មាន ក្នុងទីនេះដែរ ។

[២២៨] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាស ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស ជា  
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយទស្សនៈផង ដែល  
មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាសផង  
ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ ។

[២២៩] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាស ដែលមាន  
ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស ជា  
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះ ដោយការវិនាស ដែលមាន  
ហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះ ដោយការវិនាស ដោយ  
អារម្មណប្បដ្ឋយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជានប្បដ្ឋយ ជាបច្ច័យ



ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ននាបិ សហា-  
ដាតំ បុរេជានំ អត្ថំ យេ តេ បញ្ញា ន លំទិតា  
តេ ចាលិយំ គណោត្តានំ ព្យត្តនេន ន សមេន្តិ  
តេ ចាលិយំ ន លំទិតា គណនា ចាគតា ហោន្តិ  
យទិ សំសយោ ឧប្បជ្ឈតិ អនុលោមេ អត្ថិប្បច្ចយេ  
បេត្តិតតំ ។

[២២៧] នហេតុយា ឯតវីស នអារម្មណេ ន-  
អនិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នសហជានេ  
នអនាមន្តេ នទិស្សយេ នឧបទិស្សយេ នបុរេជានេ  
នបច្ចាជានេ នអាសវនេ នតម្មេ នវិចារេនេ នអា-  
ហារេ នស្រ្តិយេ នឈានេ នមគ្គេ នសម្បយុត្តេ  
នវិប្បយុត្តេ នោអត្ថិយា នោនត្ថិយា នោវិគតេ នោ-  
អវិគតេ សព្វត្ថ ឯតវីស ។ ឯវំ គណោតតំ ។

បច្ចនិយំ ។

[២២៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ឯតា-  
នស . . . នអនិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ

ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចយេ ។ សហជានប្បច្ចយេ ននិបុរេជានប្បច្ចយេ កំ  
មាន ក្នុងទីនេះដែរ ពួកប្រសាណា ដែលលោកមិនបានសរសេរហើយ  
ពួកប្រសាណោះ មិនសមដោយព្យត្តនៈ របស់លោកកាលរាប់ក្នុងបាលី  
ពួកប្រសាណោះ លោកមិនបានសរសេរទុកក្នុងបាលីទេ តែការរាប់ កំ  
រើមន៍ប្រាកដ បើសេចក្តីសន្ស័យកើតឡើង បណ្ឌិត គប្បីចិន្តាមើល  
ក្នុងអត្ថប្បច្ចយេ ដែលជាអនុលោមចុះ ។

[២២៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ចយេ មានព្រះ ២១ ក្នុងនអារម្មណ-  
ប្បច្ចយេ ក្នុងនអនិបតិប្បច្ចយេ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ចយេ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ចយេ  
ក្នុងនសហជានប្បច្ចយេ ក្នុងនអនាមន្តប្បច្ចយេ ក្នុងនទិស្សយប្បច្ចយេ  
ក្នុងនឧបទិស្សយប្បច្ចយេ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ចយេ ក្នុងនបច្ចាជានប្បច្ចយេ  
ក្នុងនអាសវនប្បច្ចយេ ក្នុងនតម្មប្បច្ចយេ ក្នុងនវិចារប្បច្ចយេ ក្នុងនអា-  
ហារប្បច្ចយេ ក្នុងនស្រ្តិយប្បច្ចយេ ក្នុងនឈានប្បច្ចយេ ក្នុងនមគ្គប្បច្ចយេ  
ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ចយេ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ចយេ ក្នុងនោអត្ថប្បច្ចយេ ក្នុង  
នោនត្ថប្បច្ចយេ ក្នុងនោវិគតប្បច្ចយេ ក្នុងនអវិគតប្បច្ចយេ ព្រះព្រះ២១  
ទាំងអស់ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ចប់ ចច្ចនិយៈ ។

[២២៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ចយេ មានព្រះ ១១ ព្រះហេតុប្ប-  
ច្ចយេ . . . ក្នុងនអនិបតិប្បច្ចយេ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ចយេ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ចយេ

ឯតាទស ឧដ្ឋាមត្តោ តីណិ ឧបនិស្សយេ ឧប-  
រជាតេ ឧបច្ឆាជាតេ ឧអាសវនេ ឧត្ថេ ឧវិចារតេ  
ឧអាហារេ ឧន្រ្ទិយេ ឧឈានេ ឧមត្តេ ឯតាទស  
ឧសម្បយុត្តេ តីណិ ឧវិប្បយុត្តេ បញ្ច នោនតិយា  
ឯតាទស នោវិចារតេ ឯតាទស ។ ឯវំ គណេតវំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

(២២៩) ឧហេតុប្បច្ចយា ការម្មណោ ឯតាទស ...  
អនិបតិយា ឧស អនន្តរេ សត្តរស សមនន្តរេ  
សត្តរស សហជាតេ សត្តរស អត្តាមត្តោ ឯតា-  
ទស ឧស្សយេ សត្តរស ឧបនិស្សយេ ឯតាទស  
ឧបរជាតេ បញ្ច ឧបច្ឆាជាតេ បញ្ច អាសវនេ សត្ត-  
រស ត្ថេ សត្ត វិចារតេ ឯតំ អាហារេ សត្ត  
ន្រ្ទិយេ សត្ត ឈានេ សត្ត មត្តេ សត្ត សម្ប-  
យុត្តេ ឯតាទស វិប្បយុត្តេ ឧវ អតិយា សត្តរស

មានវារៈ ១១ ក្នុងអត្តាមត្តាប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយ-  
ប្បច្ចយ ក្នុងឧបរជាតប្បច្ចយ ក្នុងឧបច្ឆាជាតប្បច្ចយ ក្នុងឧអាសវនប្ប-  
ច្ចយ ក្នុងឧត្ថប្បច្ចយ ក្នុងឧវិចារតប្បច្ចយ ក្នុងឧអាហារប្បច្ចយ ក្នុង  
ឧន្រ្ទិយប្បច្ចយ ក្នុងឧឈានប្បច្ចយ ក្នុងឧមត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ១១  
ក្នុងឧសម្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ៥  
ក្នុងនោនតិប្បច្ចយ មានវារៈ ១១ ក្នុងនោវិចារតប្បច្ចយ មានវារៈ ១១ ។  
បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

(២២៩) ក្នុងការម្មណប្បច្ចយ មានវារៈ ២១ ត្រាននហេតុប្បច្ចយ  
... ក្នុងអនិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរេប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧  
ក្នុងសមនន្តរេប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧  
ក្នុងអត្តាមត្តាប្បច្ចយ មានវារៈ ១១ ក្នុងឧស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧  
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ ២១ ក្នុងឧបរជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ៥  
ក្នុងឧបច្ឆាជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ ក្នុងឧអាសវនប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧  
ក្នុងឧត្ថប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧវិចារតប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងឧអាហារ-  
ប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧន្រ្ទិយប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧឈាន-  
ប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧមត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧសម្បយុត្តប្បច្ចយ  
មានវារៈ ១១ ក្នុងឧវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអតិយាប្បច្ចយ មានវារៈ ១៧

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សុត្តន្តបិដកេ អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ  
សុត្តន្តបិដកេ អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ  
សុត្តន្តបិដកេ អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បច្ចេកយានុលោម ។

ទស្សនេន បរិវារក្ខន្ធមាតុកត្ថិតំ ទេវមំ និព្វិនំ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កងទត្ថប្បច្ច័យ មានភរៈ ១៧ កងវិគតប្បច្ច័យ មានភរៈ ១៧ កង  
អវិគតប្បច្ច័យ មានភរៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ចម្លើយ បច្ចេកយានុលោម ។

ចម្លើយ ទស្សនេន បរិវារក្ខន្ធមាតុកត្ថិតំ ទេវមំ និព្វិនំ

អាចយតាមីត្តិកំ

បដិច្ចវិរា

[២៥០] អាចយតាមី ធម្មំ បដិច្ច អាចយតាមី  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អាចយតាមី ឯតំ  
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទេ ខន្ធ បដិច្ច ទេ  
 ខន្ធា ។ អាចយតាមី ធម្មំ បដិច្ច ឯកោចយតាមីនា-  
 បចយតាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អាចយ-  
 តាមី ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អាចយតាមី  
 ធម្មំ បដិច្ច អាចយតាមី ប ឯកោចយតាមីនាបចយ-  
 តាមី ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អាចយតាមី  
 ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានក្ខ រូបំ  
 ទេ ខន្ធ បដិច្ច ទេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានក្ខ រូបំ ។

[២៥១] អបចយតាមី ធម្មំ បដិច្ច អបចយ-  
 តាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អបចយតាមី  
 ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទេ ខន្ធ បដិច្ច  
 ទេ ខន្ធា ។ អបចយតាមី ធម្មំ បដិច្ច ឯកោចយ-  
 តាមីនាបចយតាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា  
 អបចយតាមី ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

អាចយតាមីត្តិកៈ

បដិច្ចវិរា

[២៥០] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវ  
 ការសន្សំ រើបតីតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ព អាស្រ័យខន្ធ ខ  
 ដែលដល់នូវការសន្សំ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលមិនដល់  
 នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវការ  
 សន្សំ រើបតីតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អា-  
 ស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ។ ធម៌ ដែលដល់នូវការ  
 សន្សំក្តី ធម៌ ដែលមិនដែលដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំក្តី  
 អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ រើបតីតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ  
 គឺ ខន្ធ ពក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ខ ដែលដល់នូវការ  
 សន្សំ ខន្ធ ២ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[២៥១] ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវ  
 ការមិនសន្សំ រើបតីតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ព អាស្រ័យ  
 ខន្ធ ខ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌  
 ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការមិនសន្សំ រើបតីតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ។

អបចយតាមី ធម្មំ បដិច្ច អបចយតាមី ច នេវាចយ-  
 តាមី នាបចយតាមី ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា  
 អបចយតាមី ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទទ្ធា ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ទទ្ធា ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

(២៥២) នេវាចយតាមីនាបចយតាមី ធម្មំ បដិច្ច  
 នេវាចយតាមីនាប យតាមី ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-  
 ប្បដ្ឋយា នេវាចយតាមីនាបចយតាមី ឯកំ ទន្ធិ  
 បដិច្ច តយោ ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ...  
 បដិសន្ធិត្តយោ នេវាចយតាមីនាបចយតាមី ឯកំ  
 ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទទ្ធា តតតតា ច រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ  
 ... ទទ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ទទ្ធា ឯកំ មហា-  
 ភូតំ បដិច្ច តយោ មហាភូតា ទ្វេ មហាភូតេ បដិច្ច  
 ទ្វេ មហាភូតា មហាភូតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ  
 តតតតារូបំ ឧបាទារូបំ ។

(២៥៣) អាចយតាមីញ្ច នេវាចយតាមីនាប-  
 ចយតាមីញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នេវាចយតាមីនាបចយ-  
 តាមី ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អាចយតាមី  
 ទទ្វេ ច មហាភូតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិន  
 ដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ទើប  
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធតា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អា-  
 ស្រ័យខន្ធ ១ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក  
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(២៥៤) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 អាស្រ័យធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ទើប  
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធតា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អា-  
 ស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ នូវ  
 ខន្ធ ២ ... ខន្ធតា ក្តី កដត្តាបូក អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនដល់ នូវ  
 ការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ក្នុងនោះវិធីបដិច្ច ខន្ធ ២  
 ... វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធថាវង្សាយ ខន្ធថាវង្សាយ អាស្រ័យខន្ធថាវង្សាយ  
 ក្នុង ៣ អាស្រ័យមហាភូត ១ មហាភូត ២ អាស្រ័យមហាភូត ២ ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានបូក កដត្តាបូក និងឧបាទារូប អាស្រ័យមហាភូតថាវង្សាយ ។

(២៥៥) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ អាស្រ័យធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំផង ធមិ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង ទើបកើតឡើង  
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យខន្ធថាវង្សាយ  
 ដែលដល់នូវការសន្សំផង មហាភូតថាវង្សាយផង ។

អបចយតាមិត្ត លេខ១យតាមិតាម យតាមិត្ត ធម្ម័  
 បដិច្ច លេខ១យតាមិតាមចយតាមិត្ត ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ  
 ហេតុប្បដ្ឋយោ អបចយតាមិត្ត ១ទ្វេ ២ មហាក្ខតេ ២  
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៥២) អាចយតាមិត្ត ធម្ម័ បដិច្ច អាចយតាមិត្ត  
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អាម្ពណប្បដ្ឋយោ អាចយតាមិត្ត ឯតំ  
 ១ន្តំ បដិច្ច តយោ ១ន្តា ទ្វេ ១ទ្វេ ... ។

(២៥៣) អបចយតាមិត្ត ធម្ម័ បដិច្ច អបចយតាមិត្ត  
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អាម្ពណប្បដ្ឋយោ អបចយតាមិត្ត  
 ឯតំ ១ន្តំ បដិច្ច តយោ ១ន្តា ទ្វេ ១ទ្វេ ... ។

(២៥៤) លេខ១យតាមិតាមចយតាមិត្ត ធម្ម័ បដិច្ច  
 លេខ១យតាមិតាមចយតាមិត្ត ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អាម្ព-  
 ណប្បដ្ឋយោ លេខ១យតាមិតាមចយតាមិត្ត ឯតំ ១ន្តំ  
 បដិច្ច តយោ ១ន្តា ទ្វេ ១ទ្វេ បដិច្ច ... បដិសន្ធិ-  
 ត្ថយោ វត្ថុំ បដិច្ច ១ន្តា ។

(២៥៥) អាចយតាមិត្ត ធម្ម័ បដិច្ច អាចយតាមិត្ត  
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ អធិបតីប្បដ្ឋយោ តិណំ ។ ...  
 អបចយតាមិត្ត ធម្មា ... អធិបតីប្បដ្ឋយោ តិណំ ។

ធម្មិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យ  
 ធម្មិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំផង ធម្មិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ  
 មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ  
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ផង មហាក្ខតាំងឡាយផង ។

(២៥៦) ធម្មិ ដែលដល់នូវការសន្សំ អាស្រ័យធម្មិ ដែលដល់  
 នូវការសន្សំ ទើបកើតឡើង ព្រោះការប្រឈមប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣  
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលដល់នូវការសន្សំ នូវខន្ធ ២ ... ។

(២៥៧) ធម្មិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធម្មិ ដែល  
 ដល់នូវការមិនសន្សំ ទើបកើតឡើង ព្រោះការប្រឈមប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ  
 ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ នូវខន្ធ ២ ... ។

(២៥៨) ធម្មិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 សន្សំ អាស្រ័យធម្មិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ទើបកើតឡើង ព្រោះការប្រឈមប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១  
 ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យខន្ធ ២ ...  
 ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(២៥៩) ធម្មិ ដែលដល់នូវការសន្សំ អាស្រ័យធម្មិ ដែលដល់  
 នូវការសន្សំ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតីប្បដ្ឋយ (បានដល់ពាក្យប្រា-  
 ជ័យវិសដ្ឋនា) ពលីក ។ ... ធម្មិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ...  
 ព្រោះអធិបតីប្បដ្ឋយ (បានដល់ពាក្យប្រាជ័យវិសដ្ឋនា) ពលីក ។

នេកំចយតាមិណាបចយតាមិ ធម្មំ បដិច្ច នេកំចយតា-  
 មិណាបចយតាមិ ធម្មោ ... ឯកំ ។ បដិសន្ធិ នត្ថិ ។  
 ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា ។ បេ ។  
 មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ ។  
 អាចយតាមិកា នេកំចយតាមិណាបចយតាមិកា ធម្មំ  
 បដិច្ច នេកំចយតាមិណាបចយតាមិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ  
 អធិបតិប្បច្ចយា អាចយតាមិ ខន្ធទេ ច មហាក្ខតេ ច  
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អបចយតាមិកា នេកំច-  
 យតាមិណាបចយតាមិកា ធម្មំ បដិច្ច នេកំចយតាមិណា-  
 បចយតាមិ ធម្មោ ... អធិបតិប្បច្ចយា អបចយតាមិ  
 ខន្ធទេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២៥៩] អាចយតាមិ ធម្មំ បដិច្ច អាចយតាមិ  
 ធម្មោ ... អនន្តរប្បច្ចយា សមនន្តរប្បច្ចយា សហ-  
 ជាតប្បច្ចយា សទ្ធម៌ មហាក្ខតា តាតកា ។ អញ្ញ-  
 មញ្ញប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានម្បិ កាតតារូបម្បិ ឧបា-  
 ទារូបម្បិ នត្ថិ ។ និស្សយប្បច្ចយា ឧបនិស្សយប្បច្ច-  
 យា បុរេជាតប្បច្ចយា អាសេវនប្បច្ចយា កម្មប្បច្ច-  
 យា វិបាកប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា វិនិច្ឆ័យប្បច្ចយា

ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ កាស្រ័យធមិ  
 ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ ... មិនដល់នូវការមិនសន្សំ បានដល់  
 ពរៈ ១ ។ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។ មហាក្ខត ៣ កាស្រ័យមហា-  
 ក្ខត ១ ។ បេ ។ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប នឹងឧបាទារូប កាស្រ័យមហាក្ខត  
 ទាំងឡាយ ។ ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ កាស្រ័យធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំផង ធមិ ដែលមិនដល់  
 នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិប-  
 តិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កាស្រ័យទទួលទាំងឡាយ ដែលដល់នូវ  
 ការសន្សំផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។ ធមិ ដែលមិនដល់នូវការ  
 សន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ កាស្រ័យធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ផង មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង ... ព្រោះអធិប-  
 តិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កាស្រ័យទទួលទាំងឡាយ ដែលដល់នូវ  
 ការមិនសន្សំផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

[២៥៨] ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ កាស្រ័យធមិ ដែលដល់នូវ  
 ការសន្សំ ... ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ នឹងសហជាត-  
 ប្បច្ច័យ ឯមហាក្ខតទាំងអស់ ចល្លាត គប្បីធ្វើចុះ ។ ចិត្តសមុដ្ឋាន-  
 រូបក្តី កងក្ការូបក្តី ឧបាទារូបក្តី មិនមាន ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យទេ ។  
 ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ ទបនិស្សយប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ កាសេ-  
 វនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ វិនិច្ឆ័យប្បច្ច័យ

ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្ប-  
យុត្តប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ ធនប្បច្ច័យ វិភត្តប្បច្ច័យ  
អវិភត្តប្បច្ច័យ ។

(២៥៩) ហេតុយា នវ អារម្មណេ តីណិ អធិ-  
បតិយា នវ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ ស-  
ហជាតេ នវ អត្តាមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ នវ ឧប-  
និស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសវវេនេ តីណិ  
កម្មេ នវ វិចារតេ ឯតំ អាហារេ នវ វត្ថុយេ  
នវ ឈានេ នវ មគ្គេ នវ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្ប-  
យុត្តេ នវ អត្ថយា នវ ធនយា តីណិ វិភត្តេ តីណិ  
អវិភត្តេ នវ ។ ឯវំ កលោតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

(២៦០) អាជ្ញាយុកម្មំ ធម្មំ បដិច្ច អាជ្ញាយុកម្មំ  
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ច័យា វិចិត្តិក្ខាសហគតេ  
ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ បដិច្ច វិចិត្តិក្ខាសហគតា  
ឧទ្ធច្ចសហគតា មោហោ ។

ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថ-  
ប្បច្ច័យ ធនប្បច្ច័យ វិភត្តប្បច្ច័យ ធនវិភត្តប្បច្ច័យ ។

(២៥៩) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានព្រះ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ  
មានព្រះ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានព្រះ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន  
ព្រះ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានព្រះ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន  
ព្រះ ៩ ក្នុងអត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ មានព្រះ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន  
ព្រះ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានព្រះ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន  
ព្រះ ៣ ក្នុងអាសវវេនប្បច្ច័យ មានព្រះ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានព្រះ ៩  
ក្នុងវិចារកប្បច្ច័យ មានព្រះ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានព្រះ ៩ ក្នុង  
វត្ថុនិយប្បច្ច័យ មានព្រះ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានព្រះ ៩ ក្នុងមគ្គ-  
ប្បច្ច័យ មានព្រះ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព្រះ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្ត-  
ប្បច្ច័យ មានព្រះ ៩ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានព្រះ ៩ ក្នុងធនប្បច្ច័យ មាន  
ព្រះ ៣ ក្នុងវិភត្តប្បច្ច័យ មានព្រះ ៣ ក្នុងអវិភត្តប្បច្ច័យ មានព្រះ ៩ ។  
បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ចប់ អនុលោម ។

(២៦០) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែល  
ដល់នូវការសន្សំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុ  
ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យខន្ធច្បាំងឡាយ  
ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។



(២២១) នេកេចយតាមិធាបចយតាមិ ធម្មំ បដិច្ច  
 នេកេចយតាមិធាបចយតាមិ ធម្មោ . . . នហេតុប្បដ្ឋ-  
 យា អហេតុកំ នេកេចយតាមិធាបចយតាមិ ឯកំ  
 ខន្ធំ បដិច្ច នយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ  
 ខន្ធទ្វេ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិត្វកណោ ខន្ធទ្វេ បដិច្ច  
 វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ . . . តាហិវ . . .  
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្វានំ  
 ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ។

(២២២) អាចយតាមិ ធម្មំ បដិច្ច នេកេចយតា-  
 មិធាបចយតាមិ ធម្មោ . . . នការម្មណាប្បដ្ឋយា អា-  
 ចយតាមិ ខន្ធទ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អបច-  
 យតាមិ ធម្មំ បដិច្ច នេកេចយតាមិធាបចយតាមិ  
 ធម្មោ . . . នការម្មណាប្បដ្ឋយា អបចយតាមិ ខន្ធទ្វេ  
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២២៣) នេកេចយតាមិធាបចយតាមិ ធម្មំ បដិច្ច  
 នេកេចយតាមិធាបចយតាមិ ធម្មោ . . . នការម្ម-  
 ណាប្បដ្ឋយា នេកេចយតាមិធាបចយតាមិ ខន្ធទ្វេ បដិច្ច  
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្វកណោ ខន្ធទ្វេ បដិច្ច វត្ថុ

(២២១) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 អាស្រ័យធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ . . .  
 ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទ្វេ វត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យខន្ធទ្វេ  
 ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាអហេតុកៈ នូវ  
 ខន្ធទ្វេ . . . វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធទ្វេតាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិ-  
 សន្ធិ ខន្ធទ្វេតាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ១ . . . តាហិវ . . .  
 អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . អាស្រ័យមហាក្ខត ១  
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

(២២២) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ អាស្រ័យធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ . . . ព្រោះនការម្មណាប្ប-  
 ដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យខន្ធទ្វេតាំងឡាយ ដែលដល់នូវការ  
 សន្សំ ។ ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 អាស្រ័យធមិ ដែលមិនដល់នូវការមិនសន្សំ . . . ព្រោះនការម្មណាប្ប-  
 ដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យខន្ធទ្វេតាំងឡាយ ដែលមិនដល់  
 នូវការមិនសន្សំ ។

(២២៣) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 អាស្រ័យធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ . . . ព្រោះ  
 នការម្មណាប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យខន្ធទ្វេតាំងឡាយ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធទ្វេតាំងឡាយ

ឯតំ មហាក្ខតំ . . . តាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .

ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។

(២២៤) អាធនយតាមិត្តិកេ ធម៌ធនយតាមិតាបធនយតាមិតាមិត្តិកេ ធម៌ បដិច្ច ធម៌ធនយតាមិតាបធនយតាមិតាមិត្តិកេ . . . ឧភារម្មណាប្បច្ចយា អាធនយតាមិ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២២៥) អបធនយតាមិត្តិកេ ធម៌ធនយតាមិតាបធនយតាមិតាមិត្តិកេ ធម៌ បដិច្ច ធម៌ធនយតាមិតាបធនយតាមិតាមិត្តិកេ . . . ឧភារម្មណាប្បច្ចយា អបធនយតាមិ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២២៦) អាធនយតាមិ ធម៌ បដិច្ច អាធនយតាមិ ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ឧអធិបតិប្បច្ចយា តិណិ ។ អបធនយតាមិ ធម៌ បដិច្ច អបធនយតាមិ ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ឧអធិបតិប្បច្ចយា អបធនយតាមិ ខន្ធ បដិច្ច អបធនយតាមិ អធិបតិ ។ ធម៌ធនយតាមិតាបធនយតាមិ ធម៌ បដិច្ច ធម៌ធនយតាមិតាបធនយតាមិ ធម៌ . . .

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ មហាក្ខត ខ . . . តាហិរ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . លសត្ថកអសញ្ញាសត្ថ . . . ។

(២២៤) ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំផង ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង . . . ព្រោះនាការម្មណាប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខ្លួនវាឯងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំផង មហាក្ខតវាឯងឡាយផង ។

(២២៥) ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំផង ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង . . . ព្រោះនាការម្មណាប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខ្លួនវាឯងឡាយ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំផង មហាក្ខតវាឯងឡាយផង ។

(២២៦) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ រើបកើតឡើង ព្រោះនកធម៌បតិប្បច្ចយ (បានដល់នាការបុច្ឆាធិនិវិសេដ្ឋនា) ពរលើក ។ ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនដល់នូវការមិនសន្សំ រើបកើតឡើង ព្រោះនកធម៌បតិប្បច្ចយ គឺ អធិបតិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យខ្លួនវាឯងឡាយ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ។ ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ . . .

ន អធិបតិប្បច្ចយា នេវចយតាមិណាបចយតាមិ ឯតំ  
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ  
 ខទ្វេ ... បដិសន្ធិត្ថលោ ខទ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច  
 ខន្ធា ឯតំ មហាក្ខតំ ... តាហិវំ ... ។ សន្និទ្ធំ ។  
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯតំ មហាក្ខតំ ... ។

(២២៧) អាចយតាមិក្ស នេវចយតាមិណាបចយ  
 តាមិក្ស ធម្មំ បដិច្ច នេវចយតាមិណាបចយតាមិ  
 ធម្មោ ... ន អធិបតិប្បច្ចយា អាចយតាមិ ខទ្វេ ច  
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២២៨) អាចយតាមិ ធម្មំ បដិច្ច នេវចយតា  
 មិណាបចយតាមិ ធម្មោ ... ន អនន្តរាប្បច្ចយា នសម  
 នន្តរាប្បច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា នឧបនិស្សយប្បច្ច  
 យា នចុរេវានាតប្បច្ចយា តុសលត្ថិតសនិសា សត្ត  
 បញ្ញា . ។ នបច្ឆានាតប្បច្ចយា ។

(២២៩) អាចយតាមិ ធម្មំ បដិច្ច អាចយតាមិ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអាសវនប្បច្ចយា តីលិវំ ។ អមចយ  
 តាមិ ធម្មំ បដិច្ច នេវចយតាមិណាបចយតាមិ ធម្មោ

ព្រោះន អធិបតិប្បច្ចយា គឺ ខន្ធ ពុក្ខំ ចិត្តសមុដ្ឋានប្បក្ខំ អាស្រ័យខន្ធ ខ  
 ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ នូវខន្ធ ២ ... វត្ថុ  
 អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធចាំងឡាយ អា  
 ស្រ័យ វត្ថុ មហាក្ខត ខ ... តាហិវំ ... ។ សេចក្តីចម្រើន ។  
 នូវមហាក្ខត ខ របស់ភិក្ខុអសញ្ញាសត្វ ... ។

(២២៧) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ អាស្រ័យធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំផង ធមិ ដែលមិនដល់នូវ  
 ការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង ... ព្រោះន អធិបតិប្បច្ចយា គឺ  
 ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំផង  
 មហាក្ខតចាំងឡាយផង ។

(២២៨) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 អាស្រ័យធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ... ព្រោះន អនន្តរាប្បច្ចយា  
 នសមនន្តរាប្បច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា នឧបនិស្សយប្បច្ចយា និងន  
 បុរេជាតប្បច្ចយា ប្រសាទាំង ៧ (នេះ) ប្រាកដស្មើដោយកុសលភ្នែក  
 ដែរ ។ ព្រោះន បច្ឆានាតប្បច្ចយា ។

(២២៩) ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ អាស្រ័យធមិ ដែលដល់  
 នូវការសន្សំ ទើបតែឡើង ព្រោះន ការសន្សំច្បង (បានដល់តាក្ស  
 បុត្តា និងវិសដ្ឋនា) ពុលីក ។ ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ  
 មិនដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ

ឧប្បន្នតិ និកាយសាវត្ថុធម្មយោ អបចយតាមិ ។ ទន្ទេ  
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នេកចយតាមិនាបច-  
 យតាមិ ធម្មំ បដិច្ច នេកចយតាមិនាបចយតាមិ  
 ឆម្មោ ... និកាយសាវត្ថុធម្មយោ វិកាយ បញ្ញា ។ សរេន្ទ  
 មហាក្ខតា តាតត្វា ។

(២៧០) អាធម្មតាមិត្តភក្តិ នេកចយតាមិនាបចយ-  
 តាមិត្តភក្តិ ធម្មំ បដិច្ច នេកចយតាមិនាបចយតាមិ  
 ឆម្មោ ... និកាយសាវត្ថុធម្មយោ អាធម្មតាមិ ទន្ទេ ច  
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អាធម្ម-  
 តាមិត្តភក្តិ នេកចយតាមិនាបចយតាមិត្តភក្តិ ធម្មំ បដិច្ច  
 នេកចយតាមិនាបចយតាមិ ឆម្មោ ឧប្បន្នតិ និកាយសា-  
 វត្ថុធម្មយោ អបចយតាមិ ទន្ទេ ច មហាក្ខតេ ច  
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៧១) អាធម្មតាមិ ធម្មំ បដិច្ច អាធម្ម-  
 តាមិ ឆម្មោ ឧប្បន្នតិ និកាយសាវត្ថុធម្មយោ អាធម្មតាមិ  
 ទន្ទេ បដិច្ច អាធម្មតាមិ ខេត្តនា ។ អបច-  
 យតាមិ ធម្មំ បដិច្ច អបចយតាមិ ឆម្មោ ...

ទើបកើតឡើង ព្រោះនិកាយសាវត្ថុធម្មយោ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ  
 ខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ។ ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការ  
 សន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនដល់នូវការ  
 សន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ... ព្រោះនិកាយសាវត្ថុធម្មយោ បាន  
 ដល់បញ្ញា ១ ។ មហាក្ខតាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ។

(២៧០) ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំផង ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ  
 មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង ... ព្រោះនិកាយសាវត្ថុធម្មយោ គឺ ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំផង មហា-  
 ក្ខតាំងឡាយផង ។ ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការ  
 មិនសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំផង ធម៌ ដែលមិនដល់  
 នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនិកាយ-  
 សាវត្ថុធម្មយោ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែល  
 ដល់នូវការមិនសន្សំផង មហាក្ខតាំងឡាយផង ។

(២៧១) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវ  
 ការសន្សំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិកាយសាវត្ថុធម្មយោ គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវ  
 ការសន្សំ អាស្រ័យខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ។ ធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការមិនសន្សំ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ ...

នកកម្មប្បច្ចយា អបចយតាមី ខន្ធ បដិច្ច អបចយ-  
តាមី ចេតនា ។ នេវាចយតាមីនាបចយតាមី ធម្ម្ន្ន  
បដិច្ច នេវាចយតាមីនាបចយតាមី ធម្មោ . . . នកកម្ម-  
ប្បច្ចយា នេវាចយតាមីនាបចយតាមី ខន្ធ បដិច្ច  
នេវាចយតាមីនាបចយតាមី ចេតនា ពាហិរំ . . . អា-  
ហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ វតី មហាក្ខតំ . . . ។

[២៧២] អាចយតាមី ធម្ម្ន្ន បដិច្ច អាចយតាមី  
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិទាកកម្មប្បច្ចយា បរិបុណ្ណំ បដិសន្ធិ  
នត្ថិ ។ បេ ។ នអាហារប្បច្ចយា នស្រ្តីយប្បច្ចយា  
នឈានប្បច្ចយា នមក្ខប្បច្ចយា នសម្បយុត្តប្បច្ចយា  
នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា តីណិ ។ នោនត្ថប្បច្ចយា នោវិ-  
តតប្បច្ចយា ។

[២៧៣] នហេតុយា ទ្វេ នអាម្មណោ បញ្ច  
នអធិបតីយា ធ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ  
បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច

ព្រោះនកកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវការបំបាត់សង្ស័យ អាស្រ័យ  
ខន្ធច្បាំងឡាយ ដែលដល់នូវការមិនសង្ស័យ ។ ធម៌ ដែលមិនដល់នូវ  
ការសង្ស័យ មិនដល់នូវការមិនសង្ស័យ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនដល់នូវ  
ការសង្ស័យ មិនដល់នូវការមិនសង្ស័យ . . . ព្រោះនកកម្មប្បច្ចយ គឺ  
ចេតនា ដែលមិនដល់នូវការសង្ស័យ មិនដល់នូវការមិនសង្ស័យ អាស្រ័យ  
ខន្ធច្បាំងឡាយ ដែលមិនដល់នូវការសង្ស័យ មិនដល់នូវការមិនសង្ស័យ  
ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន មហា-  
ក្ខត ។ . . ។

[២៧៤] ធម៌ ដែលដល់នូវការសង្ស័យ អាស្រ័យធម៌ ដែល  
ដល់នូវការសង្ស័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ចយ គឺ បដិសន្ធិ ដ៏  
បរិបុណ្ណ មិនខានទេ ។ បេ ។ ព្រោះនកាហារប្បច្ចយ នស្រ្តីយប្បច្ចយ  
នឈានប្បច្ចយ នមក្ខប្បច្ចយ នសម្បយុត្តប្បច្ចយ និងនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ  
(បានដល់ពាក្យបុព្វ និងវិសដ្ឋនា) ព លើក ។ ព្រោះនោនត្ថប្បច្ចយ  
និងនោវិតតប្បច្ចយ ។

[២៧៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ចយ មានព័រៈ ២ ក្នុងនការម្មណ-  
ប្បច្ចយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនអធិបតីប្បច្ចយ មានព័រៈ ៦ ក្នុងនអនន្ត-  
រេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរេប្បច្ចយ មានព័រៈ ៥ ក្នុង  
នអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានព័រៈ ៥

នបុរេជានតេ សត្ត ធម្មត្ថាជានតេ នវំ នអាសេវនេ  
សត្ត ធកត្តេ តីណិ នវិចានតេ នវំ នអាហារេ  
ឯកំ នវន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ  
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្ថិយា  
បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។ ឯវំ គណេតត្ថំ ។

បច្ចន័យំ ។

[២៧២] ហេតុប្បច្ចយា នអាម្មណោ បញ្ច ...  
នអធិបតិយា ន នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ បញ្ច  
នអត្តាមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជានតេ  
សត្ត ធម្មត្ថាជានតេ នវំ នអាសេវនេ សត្ត ធកត្តេ  
តីណិ នវិចានតេ នវំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្ប-  
យុត្តេ តីណិ នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។  
ឯវំ គណេតត្ថំ ។

ក្នុងនបុរេជានតេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជានតេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧  
ក្នុងនអាសេវនេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៣ ក្នុង  
នវិចានតេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១ ក្នុង  
នវន្ទ្រិយេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១ ក្នុងន-  
មត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុង  
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៣ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥  
ក្នុងនោវិគតេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ចប់ បច្ចន័យៈ ។

[២៧២] ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ  
... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៦ ក្នុងនអនន្តរេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥  
ក្នុងនសមនន្តរេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនអត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥  
ក្នុងនឧបនិស្សយេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនបុរេជានតេប្បច្ច័យ មានព័រៈ  
៧ ក្នុងនបច្ចាជានតេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនេប្បច្ច័យ មាន  
ព័រៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៣ ក្នុងនវិចានតេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧  
ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៣  
ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនោវិគតេប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ។  
បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចន័យៈ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២៧៥] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ទេ . . .  
អនន្តរេ ទេ សមនន្តរេ ទេ សហជាតេ ទេ អញ្ញា-  
មញ្ញា វិស្សយេ បុរេជាតេ អាសវនេ តត្ថេ ទេ  
វិចារតេ ឯតំ អាហារេ ទេ ឥន្ទ្រិយេ ទេ ឈានេ  
ទេ មត្ត ឯតំ សម្បយុត្តេ ទេ វិប្បយុត្តេ អត្ថិយា  
ធនត្ថិយា វិគតេ អវិគតេ ទេ ។ ឯវំ តណោតតំ ។

ច្ចេយ្យានុលោមំ ។

បដិច្ចវិហ ។

សហជាតវារោ បដិច្ចវារសនិសោ ។

បច្ចយវិហ

[២៧៦] អាធមយតាមី ធម្មំ បច្ចយា អាធមយតាមី  
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អាធមយតាមី ឯតំ ទន្ធិ  
បច្ចយា តយោ ទន្ធា ទេ ទន្ធស្វេ បច្ចយា ទេ ទន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២៧៧] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ព្រោះនហេតុប្ប-  
ដ្ឋយ . . . ក្នុងអនន្តរេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ក្នុងសមនន្តរេប្បដ្ឋយ មាន  
ព័រៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ  
ក្នុងវិស្សយប្បដ្ឋយ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ ក្នុងអាសវនប្បដ្ឋយ ក្នុង  
តត្ថប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ក្នុងវិចារតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ក្នុងអាហា-  
រេប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ក្នុងឈាន-  
ប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ក្នុងមត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្ប-  
ដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ ក្នុងធនត្ថប្បដ្ឋយ  
ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ។ បល្លាភ គប្បីរាប់  
យ៉ាងនេះ ។

ចប់ បច្ចយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវិហ ។

សហជាតព័រៈ ប្រាកដស្មើដោយបដិច្ចព័រៈដែរ ។

បច្ចយវិវៈ

[២៧៨] ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែល  
ដល់នូវការសន្សំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ទន្ធា ពឹង  
ផ្អែកនឹងទន្ធទ ដែលដល់នូវការសន្សំ ទន្ធទ ពឹងផ្អែកនឹងទន្ធទ ។

អាធនយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា នេវាធនយតាមិធាបធនយ-  
 តាមិ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយា អាធនយតាមិ ទន្ធទ្វា  
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អាធនយតាមិ ធម្មំ  
 បច្ចយា អាធនយតាមិ ច នេវាធនយតាមិធាបធនយតាមិ  
 ច ធម្មោ ... អាធនយតាមិ ឯកំ ទន្ធទ្វា បច្ចយា តយោ  
 ទន្ធទ្វា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ទន្ធទ្វា ... ។ អបរា-  
 យតាមិ ធម្មំ បច្ចយា ... តីណិ ។

[២៧៧] នេវាធនយតាមិធាបធនយតាមិ ធម្មំ បច្ច-  
 យា នេវាធនយតាមិធាបធនយតាមិ ធម្មោ ... ហេតុ-  
 ប្បច្ចយា នេវាធនយតាមិធាបធនយតាមិ ឯកំ ទន្ធទ្វា  
 បច្ចយា តយោ ទន្ធទ្វា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ  
 ទន្ធទ្វា ... បដិសន្ធិត្តុណោ ទន្ធទ្វា បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុ  
 បច្ចយា ទន្ធទ្វា ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា  
 នេវាធនយតាមិធាបធនយតាមិ ទន្ធទ្វា ។ នេវាធនយតាមិ-  
 ធាបធនយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា អាធនយតាមិ ធម្មោ ...  
 ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា អាធនយតាមិ ទន្ធទ្វា ។

ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹង  
 ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ... ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន-  
 រូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ។ ធមិ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំក្តី (ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំក្តី) ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ... គឺ ខន្ធសក្ក ក្តី  
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលដល់នូវការសន្សំ នឹងខន្ធទ  
 ២ ... ។ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ... (បានដល់  
 ពាក្យបុព្វានិវេសន៍នា) ព្យលើក ។

[២៧៧] ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការ  
 មិនសន្សំ ... ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធសក្ក ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី  
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 នឹងខន្ធទ ២ ... វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំងឡាយ ក្នុងឈាននៃបដិ-  
 សន្ធិ ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ខន្ធទ  
 ចាំងឡាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹង  
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ... ព្រោះហេតុប្ប-  
 ច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។



នេវាចយតាមីនាបចយតាមី ធម្មំ បច្ចយា អបចយ-  
 តាមី ធម្មោ ... វត្ថុំ បច្ចយា អបចយតាមី ខន្ធា ។  
 នេវាចយតាមីនាបចយតាមី ធម្មំ បច្ចយា អាចយតា-  
 មី ច នេវាចយតាមីនាបចយតាមី ច ធម្មោ ... វត្ថុំ  
 បច្ចយា អាចយតាមី ខន្ធា មហាក្សតេ បច្ចយា ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នេវាចយតាមីនាបចយតាមី ធម្មំ  
 បច្ចយា អបចយតាមី ច នេវាចយតាមីនាបចយតាមី  
 ច ធម្មោ ... វត្ថុំ បច្ចយា អបចយតាមី ខន្ធា មហា-  
 ក្សតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២៧៥] អាចយតាមីនា នេវាចយតាមីនាបចយ-  
 តាមីនា ធម្មំ បច្ចយា អាចយតាមី ធម្មោ ... ហេតុ-  
 ប្បច្ចយា អាចយតាមី ឯកំ ខន្ធា វត្ថុនា បច្ចយា  
 តយោ ខន្ធា ទេ ខន្ធា ... ។ អាចយតាមីនា នេវាចយ-  
 តាមីនាបចយតាមីនា ធម្មំ បច្ចយា នេវាចយតាមីនា  
 បចយតាមី ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយា អាចយតាមី  
 ខន្ធា ច មហាក្សតេ វ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនដល់នូវការ  
 សន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ... គឺ ខន្ធានឹងឡាយ ដែល  
 ដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំក្តី  
 ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំក្តី ពឹងផ្អែក  
 នឹងធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ...  
 គឺ ខន្ធានឹងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុ-  
 ដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្សត្រនឹងឡាយ ។ ធមិ ដែលដល់នូវការ  
 មិនសន្សំក្តី ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំក្តី  
 ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ...  
 គឺ ខន្ធានឹងឡាយ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្សត្រនឹងឡាយ ។

[២៧៦] ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលដល់  
 នូវការសន្សំផង ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំផង ... ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធា  
 ដែលដល់នូវការសន្សំផង វត្ថុផង នឹងខន្ធា ... ។ ធមិ ដែលមិន  
 ដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលដល់  
 នូវការសន្សំផង ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំផង ... ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹង  
 ខន្ធានឹងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំផង មហាក្សត្រនឹងឡាយផង ។



តាយាយតនំ បច្ចយា តាយាវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា  
 នេកចយតាមីនាបចយតាមី ខន្ធា ។ នេកចយតាមី-  
 នាបចយតាមី ធម្មំ បច្ចយា អាចយតាមី ធម្មោ ...  
 វត្ថុំ បច្ចយា អាចយតាមី ខន្ធា ។ នេកចយតាមី-  
 នាបចយតាមី ធម្មំ បច្ចយា អបចយតាមី ធម្មោ ...  
 វត្ថុំ បច្ចយា អបចយតាមី ខន្ធា ។

(២៨០) អាចយតាមីកា នេកចយតាមីនាបចយ-  
 តាមីកា ធម្មំ បច្ចយា អាចយតាមី ធម្មោ ... អាច-  
 យតាមី ឯកំ ខន្ធា វត្ថុកា បច្ចយា តាយា ខន្ធា  
 ទ្វេ ខន្ធា ... ។

(២៨២) អបចយតាមីកា នេកចយតាមីនាបចយ-  
 តាមីកា ធម្មំ បច្ចយា អបចយតាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ  
 អារម្មណប្បច្ចយា អបចយតាមី ឯកំ ខន្ធា វត្ថុកា  
 បច្ចយា តាយា ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ... ។

(២៨៣) អាចយតាមី ធម្មំ បច្ចយា អាចយ-  
 តាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចយា តីណិ ។

តាយាវិញ្ញាណំ តីនិផ្នែកនីតតាយាយតនៈ ខន្ធានិច្ចាយ ដែលមិន  
 ដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ផ្នែកនីតត ។ ធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ តីនិផ្នែកនីតធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់  
 នូវការមិនសន្សំ ... គឺ ខន្ធានិច្ចាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ តីនិ  
 ផ្នែកនីតត ។ ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ តីនិផ្នែកនីតធម៌ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ... គឺ ខន្ធានិច្ចាយ  
 ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ តីនិផ្នែកនីតត ។

(២៨១) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ តីនិផ្នែកនីតធម៌ ដែលដល់  
 នូវការសន្សំផង ធម៌ ដែល មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំផង ... គឺ ខន្ធា តីនិផ្នែកនីតខន្ធា ដែលដល់នូវការ  
 សន្សំផង វត្ថុផង (តីនិផ្នែក) នីតខន្ធា ២ ... ។

(២៨២) ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ តីនិផ្នែកនីតធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការមិនសន្សំផង ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវ  
 ការមិនសន្សំផង វេចកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា  
 តីនិផ្នែកនីតខន្ធា ដែលដល់នូវការមិនសន្សំផង វត្ថុផង (តីនិផ្នែក)  
 នីតខន្ធា ២ ... ។

(២៨៣) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ តីនិផ្នែកនីតធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ វេចកើតឡើង ព្រោះអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់ព្រះពុទ្ធ ។



[២៨៥] អបចយតាមី ធម្មំ . . អត្ថាមត្ថាប្បច្ចយា

និស្សយប្បច្ចយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយា បុរេជានប្បច្ច-  
យា អាសេវនប្បច្ចយា កម្មប្បច្ចយា វិចារកប្បច្ចយា  
អាហារប្បច្ចយា ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មគ្គ-  
ប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថិ-  
ប្បច្ចយា នត្ថិប្បច្ចយា វិភតប្បច្ចយា អវិភតប្បច្ចយា ។

[២៨៦] ហេតុយា សត្តាស អារម្មណេ សត្ត

អនិច្ចតិយា សត្តាស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត  
សហជានេ សត្តាស អត្ថាមត្ថា សត្ត និស្សយេ  
សត្តាស ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជានេ សត្ត អាសេ-  
វនេ សត្ត កម្មេ សត្តាស វិចារកេ ឯកំ អាហារេ  
សត្តាស ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មគ្គេ សត្តាស សម្ប-  
យុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្តាស អត្ថិយា សត្តាស  
នត្ថិយា សត្ត វិភតេ សត្ត អវិភតេ សត្តាស ។  
ឯវំ កណោតត្ថំ ។

[២៨៧] កំណីវដ្តកន្តិធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ . . .

ព្រោះអត្ថាមត្ថាប្បច្ចយ និស្សយប្បច្ចយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយ បុរេ-  
ជានប្បច្ចយ អាសេវនប្បច្ចយ កម្មប្បច្ចយ វិចារកប្បច្ចយ អាហារ-  
ប្បច្ចយ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយ ឈានប្បច្ចយ មគ្គប្បច្ចយ សម្បយុត្ត-  
ប្បច្ចយ វិប្បយុត្តប្បច្ចយ អត្ថិប្បច្ចយ នត្ថិប្បច្ចយ វិភតប្បច្ចយ  
និងអវិភតប្បច្ចយ ។

[២៨៨] កុណិហេតុប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ

មានករៈ ៧ ក្នុងអនិច្ចតិប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ចយ  
មានករៈ ៧ ក្នុងសហជានប្បច្ចយ មានករៈ ៧ ក្នុងសហជានប្បច្ចយ  
មានករៈ ១៧ ក្នុងអត្ថាមត្ថាប្បច្ចយ មានករៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ចយ  
មានករៈ ១៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានករៈ ៧ ក្នុងបុរេជានប្បច្ចយ  
មានករៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ចយ មានករៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ចយ មានករៈ  
១៧ ក្នុងវិចារកប្បច្ចយ មានករៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ចយ មានករៈ ១៧  
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ចយ ឈានប្បច្ចយ និងមគ្គប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ក្នុង  
សម្បយុត្តប្បច្ចយ មានករៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ក្នុង  
អត្ថិប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ក្នុងនត្ថិប្បច្ចយ មានករៈ ៧ ក្នុងវិភតប្បច្ចយ  
មានករៈ ៧ ក្នុងអវិភតប្បច្ចយ មានករៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់  
យ៉ាងនេះ ។

(២៨៧) អាចយកមិត្តិក បច្ចុយក្រោ អាចយកមិត្តិក  
 ឆ្មោ ឧប្បជ្ជតិ នេហតុប្បជ្ជយា វិចិត្តាសហគតេ  
 ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ បច្ចុយា វិចិត្តាសហគតេ  
 ឧទ្ធច្ចសហគតេ មោហោ ។ នេវចយតាមិធម្មចយ-  
 តាមិ ឆ្មោ បច្ចុយា នេវចយតាមិធម្មចយតាមិ ឆ្មោ  
 ... នេហតុប្បជ្ជយា អហតុតំ នេវចយតាមិធម្ម-  
 ចយតាមិ ឯតំ ខន្ធ បច្ចុយា តយោ ខន្ធ ចិត្តស-  
 ទុដ្ឋានតា រូបំ ទ្វេ ខន្ធ ... អហតុតុប្បជ្ជសន្និ-  
 ត្តនោ ។ សន្និតំ ។ អសញ្ញាសត្តានំ ឯតំ មហា-  
 ភូតំ ... ចក្កាយតនំ បច្ចុយា ចក្កវិញ្ញាណំ តា-  
 យាយតនំ បច្ចុយា តាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ បច្ចុយា  
 អហតុតា នេវចយតាមិធម្មចយតាមិ ខន្ធ ។  
 នេវចយតាមិធម្មចយតាមិ ឆ្មោ បច្ចុយា អាចយ-  
 តាមិ ឆ្មោ ... នេហតុប្បជ្ជយា វត្ថុ បច្ចុយា វិចិត្ត-  
 តាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ មោហោ ។

(២៨៨) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ រើបកើតឡើង ព្រោះនេហតុប្បជ្ជយ គឺ មោហា ដែល  
 ច្រឡំដោយវិចិត្តិកា ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធច្វះខាងឡាយ  
 ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិកា ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ ។ ធម៌ ដែលមិនដល់នូវ  
 ការសន្សំ មិនដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនដល់នូវ  
 ការសន្សំ មិនដល់នូវការសន្សំ ... ព្រោះនេហតុប្បជ្ជយ គឺ  
 ខន្ធ ពាក្យ ចិត្តសមុប្បាទភូតំ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ជាអហតុតៈ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ...  
 ក្នុងនោះនៃអហតុតុប្បជ្ជសន្និ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ (ពឹងផ្អែក) នឹង  
 មហាភូត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ចក្កវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹង  
 ចក្កាយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ ខន្ធច្វះខាងឡាយ  
 ជាអហតុតៈ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹង  
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិន  
 ដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ... ព្រោះនេហតុប្បជ្ជយ គឺ  
 មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិកា ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

(២៨៨) អាចយតាមិកា នេកាចយតាមិកាបចយតាមិកា ធម្មំ បច្ចយា អាចយតាមិ ធម្មោ ... ធមោតុប្បច្ចយា វិចិត្តក្ខាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ទន្ធន វត្ថុកា បច្ចយា វិចិត្តក្ខាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ មោហោ ។

(២៨៩) អាចយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា នេកាចយតាមិកាបចយតាមិ ធម្មោ ... ធមោរម្មណាប្បច្ចយា ។ សន្តិកំ ។ បដិច្ចវាសនិសំ ។

(២៩០) អាចយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា អាចយតាមិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា តីណំ ។ អបចយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា អបចយតាមិ ធម្មោ ... នអធិបតិប្បច្ចយា អបចយតាមិ ទន្ធន បច្ចយា អបចយតាមិ អធិបតិ ។ នេកាចយតាមិកាបចយតាមិ ធម្មំ ។ សន្តិកំ ។ អសញ្ញាសត្តានំ ចត្វាយតនំ បច្ចយា ចត្វាវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ ... វត្ថុ បច្ចយា នេកាចយតាមិកាបចយតាមិ ទន្ធន ។ នេកាចយតាមិកាបចយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា អាចយតាមិ ធម្មោ ...

(២៨៨) ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំផង ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង ... ព្រោះនរោត្តមប្បច្ចយ គឺ មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ តឹងផ្អែកនឹងឧទ្ធច្ចៈទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង វត្ថុផង ។

(២៨៩) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការបិណេស្ស តឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ... ព្រោះនរោត្តមប្បច្ចយ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ ភាគនេះ ប្រាកដស្មើដោយបដិច្ចវាសនៈ ។

(២៩០) ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ រើបរើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បច្ចយ បានដល់វារៈ ពលីក ។ ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ... ព្រោះនរោត្តមប្បច្ចយ គឺ ធមិ ជាធម៌បិណេស្ស ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងឧទ្ធច្ចៈទាំងឡាយ ដែលដល់នូវការបិណេស្ស ។ (តឹងផ្អែក) នឹងធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។ ចត្វាវិញ្ញាណ តឹងផ្អែកនឹងចត្វាយតនៈ របស់ភ្នកអសញ្ញាសត្វ (តឹងផ្អែក) នឹងកាយាយតនៈ ... ឧទ្ធច្ចៈទាំងឡាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការបិណេស្ស ...

នអធិបតិប្បត្តយា វត្ថុ បច្ចយា អាចយតាមិ ទន្ធា ។  
 នេវាចយតាមិធាបចយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា អបចយ-  
 តាមិ ធម្មោ ... នអធិបតិប្បត្តយា វត្ថុ បច្ចយា អ-  
 បចយតាមិ អធិបតិ ។ នេវាចយតាមិធាបចយតាមិ  
 ធម្មំ បច្ចយា អាចយតាមិ ច នេវាចយតាមិធា-  
 បចយតាមិ ច ធម្មោ ... នអធិបតិប្បត្តយា វត្ថុ  
 បច្ចយា អាចយតាមិ ទន្ធា មហាក្កតេ បច្ចយា ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៩០) អាចយតាមិត្តិក នេវាចយតាមិធាបចយ-  
 តាមិត្តិក ធម្មំ បច្ចយា អាចយតាមិ ធម្មោ ... នអ-  
 ធិបតិប្បត្តយា អាចយតាមិ វត្ថុ ទន្ធា វត្ថុត្តា  
 បច្ចយា តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ... ។ អាចយតា-  
 មិត្តិក នេវាចយតាមិធាបចយតាមិត្តិក ធម្មំ បច្ចយា  
 នេវាចយតាមិធាបចយតាមិ ធម្មោ ... អាចយតាមិ  
 ទទ្វេ ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ព្រោះនអធិបតិប្បត្តយ គឺ ទន្ធាទាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ពឹង  
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ . . . ព្រោះនអធិ-  
 បតិប្បត្តយ គឺ ធម៌ ជាអធិបតិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹងផ្អែក  
 នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការ  
 សន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនដល់នូវការ  
 សន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ . . . ព្រោះនអធិបតិប្បត្តយ គឺ ទន្ធា  
 ទាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប  
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្កតទាយ ។

(២៩១) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំផង ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការ  
 មិនសន្សំផង . . . ព្រោះនអធិបតិប្បត្តយ គឺ ទន្ធា ព្រោះពឹងផ្អែកនឹង  
 ទន្ធា ដែលដល់នូវការសន្សំផង វត្ថុផង ពឹងផ្អែកនឹងទន្ធា ២ . . . ។  
 ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹង  
 ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំផង ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិន  
 ដល់នូវការមិនសន្សំផង . . . គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងទន្ធា  
 ទាយ ដែលដល់នូវការសន្សំផង មហាក្កតទាយផង ។



អាចយតាមិកា ឆេក៍ចយតាមិនាបចយតាមិកា ឆម្ព័  
 បច្ចយា អាចយតាមិ ច ឆេក៍ចយតាមិនាបចយតាមិ  
 ច ឆម្ពា ... អាចយតាមិ ឯកំ ខន្ធភ្ន វត្ថុវា  
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ... អាចយតាមិ  
 ខន្ធទេ ច មហាភូតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៩២) អបចយតាមិកា ឆេក៍ចយតាមិនាបច-  
 យតាមិកា ឆម្ព័ បច្ចយា អបចយតាមិ ឆម្ពា ...  
 នអធិបតិប្បច្ចយា អបចយតាមិ ខន្ធទេ ច វត្ថុវា  
 បច្ចយា អបចយតាមិ អធិបតិ ។ នអនន្តរប្បច្ចយា  
 នសមនន្តរប្បច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយា នឧបនិស្ស-  
 យប្បច្ចយា នមុរេជានប្បច្ចយា បដិច្ចវាសនិសា សត្ត  
 បត្យា ។ នបច្ឆាជានប្បច្ចយា បរិមុណ្ឌំ ។

(២៩៣) អាចយតាមិ ឆម្ព័ បច្ចយា អាច-  
 យតាមិ ឆម្ពា ... នអាសេវនប្បច្ចយា តិណំ ។  
 អបចយតាមិ ឆម្ព័ បច្ចយា ឆេក៍ចយតាមិនាប-  
 ចយតាមិ ឆម្ពា ... នអាសេវនប្បច្ចយា អបច-  
 យតាមិ ខន្ធទេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ធម៌ ដែលដល់នូវការសង្ស័យ ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសង្ស័យ មិនដល់  
 នូវការមិនសង្ស័យ តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលដល់នូវការសង្ស័យ ធម៌ ដែល  
 មិនដល់នូវការសង្ស័យ មិនដល់នូវការមិនសង្ស័យ ... គឺ ខន្ធតា  
 តឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលដល់នូវការសង្ស័យ វត្ថុផង (តឹងផ្អែក) នឹង  
 ខន្ធ ២ ... ចិត្តសមុដ្ឋានរូប តឹងផ្អែកនឹងខន្ធហាំងឡាយ ដែលដល់  
 នូវការសង្ស័យ មហេតុករាំងឡាយផង ។

(២៩៤) ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសង្ស័យ តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការមិនសង្ស័យ ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសង្ស័យ មិនដល់នូវ  
 ការមិនសង្ស័យ ... ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ធម៌ ជាអធិបតិ  
 ដែលដល់នូវការមិនសង្ស័យ តឹងផ្អែកនឹងខន្ធហាំងឡាយ ដែលដល់នូវការ  
 មិនសង្ស័យ វត្ថុផង ។ ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ  
 នអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និងនបុរេជានប្បច្ច័យ បញ្ញា  
 ៧ ប្រាកដស្មើដោយបដិច្ចវារៈ ។ ព្រោះនបច្ឆាជានប្បច្ច័យ (នេះ)  
 ជាតាក្យត្រប់គ្រាន់ ។

(២៩៥) ធម៌ ដែលដល់នូវការសង្ស័យ តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសង្ស័យ ... ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ បានដល់វារៈ ពា  
 លើក ។ ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសង្ស័យ មិនដល់នូវការមិនសង្ស័យ តឹង  
 ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសង្ស័យ ... ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ  
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប តឹងផ្អែកនឹងខន្ធហាំងឡាយ ដែលដល់នូវការមិនសង្ស័យ ។

ឯកោចយតាមិកាបចយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា ឯកោចយ-  
 តាមិកាបចយតាមិ ធម្មោ ។ សង្កត្តំ ។ អសត្តា-  
 សត្តានំ . . . ធម្មាយតនំ បច្ចយា កាយាយតនំ  
 បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា ឯកោចយតាមិកាបចយតាមិ  
 ទន្ធា ។ ឯកោចយតាមិកាបចយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា  
 អាចយតាមិ ធម្មោ . . . ឧភាសេវឧប្បច្ចយា វត្ថុំ  
 បច្ចយា អាចយតាមិ ទន្ធា ។ ឯកោចយតាមិកាប-  
 ចយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា អាចយតាមិ ច ឯកោចយ-  
 តាមិកាបចយតាមិ ច ធម្មា . . . វត្ថុំ បច្ចយា អាច-  
 យតាមិ ទន្ធា មហាក្ខតេ បច្ចយា វិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២៩២] អាចយតាមិកា ឯកោចយតាមិ.

កាបចយតាមិកា ធម្មំ បច្ចយា អាចយតាមិ  
 ធម្មោ . . . អាចយតាមិ វត្ថុំ ទន្ធា វត្ថុកា  
 បច្ចយា តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ . . . ។ អាច-  
 យតាមិកា ឯកោចយតាមិកាបចយតាមិកា ធម្មំ  
 បច្ចយា ឯកោចយតាមិកាបចយតាមិ ធម្មោ . . .

ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ គឺផ្អែកនឹង  
 ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ។ លេខក្តី  
 ប្រែប្រួល ។ លេខក្តីអសត្តាសត្វ . . . ខន្ធាន្សំឡាយ ដែលមិនដល់  
 នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ គឺផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ គឺ  
 ផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ គឺផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ  
 គឺផ្អែកនឹង ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 . . . ក្រោមការសន្សំប្រែប្រួល គឺ ខន្ធាន្សំឡាយ ដែលដល់នូវការ  
 សន្សំ គឺផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំក្តី ធមិ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំក្តី គឺផ្អែកនឹងធមិ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ . . . គឺ ខន្ធាន្សំឡាយ  
 ដែលដល់នូវការសន្សំ គឺផ្អែកនឹងវត្ថុ វិត្តសមុដ្ឋានរូប គឺផ្អែកនឹង  
 មហាក្ខតតាំងឡាយ ។

[២៩២] ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ គឺផ្អែកនឹងធមិ ដែលដល់  
 នូវការសន្សំផង ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ផង . . . គឺ ខន្ធា គឺផ្អែកនឹងខន្ធា ដែលដល់នូវការសន្សំផង  
 វត្ថុផង (គឺផ្អែក) នឹងខន្ធា ២ . . . ។ ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ  
 មិនដល់នូវការមិនសន្សំ គឺផ្អែកនឹងធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំផង  
 ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង . . .

អាចយន្តាមី ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អាចយន្តាមីកា ឆេតោយន្តាមីនា-  
 ចយន្តាមីកា ឆម្ពំ បច្ចយា អាចយន្តាមី ច ឆេតា-  
 ចយន្តាមីនា បចយន្តាមី ច ឆម្ពា . . . អាចយន្តាមី  
 វិកតំ ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា តយោ ខន្ធា ខន្ធ ខន្ធ  
 ច វត្ថុកា បច្ចយា អាចយន្តាមី ខន្ធ ច មហាក្ខតេ  
 ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អាចយន្តាមីកា  
 ឆេតោយន្តាមីនា បចយន្តាមីកា ឆម្ពំ បច្ចយា ឆេតា-  
 យន្តាមីនា បចយន្តាមី ឆម្ពា . . . ឧភាសេវឧប្បច្ចយា  
 អបចយន្តាមី ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចយា ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២៩៥) អាចយន្តាមី ឆម្ពំ បច្ចយា អាចយន្តាមី  
 ឆម្ពា ឧប្បជ្ជតិ ឧត្តប្បច្ចយា អាចយន្តាមី ខន្ធ  
 បច្ចយា អាចយន្តាមី ចេតនា ។ អបចយន្តាមី ឆម្ពំ  
 បច្ចយា អបចយន្តាមី ឆម្ពា . . . ឧត្តប្បច្ចយា  
 អបចយន្តាមី ខន្ធ បច្ចយា អបចយន្តាមី ចេតនា ។

គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធវាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ  
 ផង នឹងមហាក្ខតវាំងឡាយផង ។ ឆម្ពំ ដែលដល់នូវការសន្សំក្តី  
 ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំក្តី ពឹងផ្អែក  
 នឹងធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំផង ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ  
 មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង . . . គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១  
 ដែលដល់នូវការសន្សំផង រតន្ត ចិត្តសមុដ្ឋានូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២  
 ផង រតន្ត ខន្ធវាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំផង មហាក្ខត  
 វាំងឡាយផង ។ ឆម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការ  
 មិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំផង ធម៌ ដែលមិន  
 ដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង . . . ព្រោះនការសា-  
 នប្បថ្មយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធវាំងឡាយ ដែលដល់  
 នូវការមិនសន្សំផង មហាក្ខតវាំងឡាយផង ។

(២៩៥) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បថ្មយ គឺ ចេតនា ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធវាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ។  
 ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលដល់នូវការ  
 មិនសន្សំ . . . ព្រោះនកម្មប្បថ្មយ គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវការ  
 មិនសន្សំ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធវាំងឡាយ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ។

នេកថយតាមិតាមថយតាមី ឆម្ព័ បច្ចុយវៈ នេកថយ-  
 តាមិតាមថយតាមី ឆម្ព័ . . . នេកថយតាមី ឆម្ព័  
 ថយតាមិតាមថយតាមី ឆម្ព័ បច្ចុយវៈ នេកថយតា-  
 មិតាមថយតាមី ចេតនា តាមិតាមី . . . អាថយតាមី  
 ឆម្ព័ . . . ឆម្ព័ បច្ចុយវៈ . . . ឆម្ព័ បច្ចុយវៈ នេកថយតាមី-  
 នេកថយតាមី ចេតនា ។ នេកថយតាមិតាមថយតាមី  
 ឆម្ព័ បច្ចុយវៈ អាថយតាមី ឆម្ព័ . . . នេកថយតាមី  
 ឆម្ព័ បច្ចុយវៈ អាថយតាមី ចេតនា ។ នេកថយតាមី-  
 នេកថយតាមី ឆម្ព័ បច្ចុយវៈ អាថយតាមី ឆម្ព័ . . .  
 នេកថយតាមី ឆម្ព័ បច្ចុយវៈ អាថយតាមី ចេតនា ។

(២៩៦) អាថយតាមិតាមី នេកថយតាមិតាមថយ-  
 តាមិតាមី ឆម្ព័ បច្ចុយវៈ អាថយតាមី ឆម្ព័ . . . នេ-  
 កថយតាមី អាថយតាមី ឆម្ព័ បច្ចុយវៈ ឆម្ព័ បច្ចុយវៈ  
 អាថយតាមី ចេតនា ។

ឆម្ព័ ដែលមិនដល់ខ្ញុំការសន្សំ មិនដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំ តឹងផ្អែកនឹង  
 ឆម្ព័ ដែលមិនដល់ខ្ញុំការសន្សំ មិនដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំ . . . ព្រោះ  
 នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមិនដល់ខ្ញុំការសន្សំ មិនដល់ខ្ញុំការ  
 មិនសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងខ្លួនតាំងឡាយ ដែលមិនដល់ខ្ញុំការសន្សំ មិន  
 ដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំ តាមិតាមី . . . អាថយតាមី ឆម្ព័ . . . ឆម្ព័  
 សម្ព័ ឆម្ព័ . . . ចេតនា ដែលមិនដល់ខ្ញុំការសន្សំ មិនដល់ខ្ញុំការ  
 មិនសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ឆម្ព័ ដែលដល់ខ្ញុំការសន្សំ តឹងផ្អែក  
 នឹងឆម្ព័ ដែលមិនដល់ខ្ញុំការសន្សំ មិនដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំ . . . ព្រោះ  
 នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលដល់ខ្ញុំការសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។  
 ឆម្ព័ ដែលដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងឆម្ព័ ដែលមិនដល់ខ្ញុំការ  
 សន្សំ មិនដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំ . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា  
 ដែលដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

(២៩៦) ឆម្ព័ ដែលដល់ខ្ញុំការសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងឆម្ព័ ដែលដល់  
 ខ្ញុំការសន្សំផង ឆម្ព័ ដែលមិនដល់ខ្ញុំការសន្សំ មិនដល់ខ្ញុំការមិន  
 សន្សំផង . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលដល់ខ្ញុំការ  
 សន្សំ តឹងផ្អែកនឹងខ្លួនតាំងឡាយ ដែលដល់ខ្ញុំការសន្សំផង វត្ថុផង ។

[២៩៧] អបចយតាមិក្ខុ ឆេវចយតាមិធាបចយ-  
 តាមិក្ខុ ធម្មំ បច្ចយា អបចយតាមិ ធម្មោ ...  
 នកម្មប្បច្ចយា អបចយតាមិ ខន្ធទេ ច វត្ថុក្ខុ បច្ច-  
 យា អាចយតាមិ ចេតនា ។

[២៩៨] អាចយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា អាចយតាមិ  
 ធម្មោ ... នវិចារកម្មប្បច្ចយា ។ បរិបុណ្ណំ កាតតំ ។  
 បដិសន្ធិត្ថុណោ នត្ថិ ។

[២៩៩] ឆេវចយតាមិធាបចយតាមិ ធម្មំ បច្ចយា  
 ឆេវចយតាមិធាបចយតាមិ ធម្មោ ... នអាហារ-  
 វប្បច្ចយា ពាហិរំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញា-  
 សត្តានំ ... ។

[៣០០] ... នវត្ថុយប្បច្ចយា ពាហិរំ ...  
 អាហារវសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ  
 មហាភូតេ បច្ចយា រូបដីវតិវត្ថុយំ ។

[៣០១] ... នឈានប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណំ  
 ពាហិរំ ... អាហារវសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អ-  
 សញ្ញាសត្តានំ ... ចត្វាយតនំ បច្ចយា ចត្វាវិញ្ញាណំ  
 កាយាយតនំ ... ។

[២៩៧] ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការមិនសន្សំផង ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការ  
 មិនសន្សំផង ... ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវការ  
 សន្សំ តឹងផ្អែកនឹងខន្ធទេទាយ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំផង វត្ថុផង ។

[២៩៨] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលដល់  
 នូវការសន្សំ... ព្រោះនវិចារកម្មប្បច្ចយ ។ បណ្ឌិតភក្សៈធ្វើឲ្យបរិបូណ៌ (គ្រប់  
 បទទាំងអស់) ។ (អាចយតាមិធម៌) មិនមាន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិខ្លះ ។

[២៩៩] ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ... ព្រោះនអាហារវប្បច្ចយ គឺ ពាហិរំ... ឧតុសមុដ្ឋាន...  
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ... ។

[៣០០] ... ព្រោះនវត្ថុយប្បច្ចយ គឺ ពាហិរំ... អាហារ-  
 វសមុដ្ឋាន... ឧតុសមុដ្ឋាន... របស់វត្ថុនៃធម៌ តឹងផ្អែកនឹងមហា-  
 ភូតទាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

[៣០១] ... ព្រោះនឈានប្បច្ចយ គឺ ចត្វាវិញ្ញាណ (តឹងផ្អែក)  
 នឹងពាហិរំ... អាហារវសមុដ្ឋាន... ឧតុសមុដ្ឋាន... របស់  
 ពួកអសញ្ញាសត្វ... ចត្វាវិញ្ញាណ តឹងផ្អែកនឹងចត្វាយតនៈ (កាយវិញ្ញាណ  
 តឹងផ្អែក) នឹងកាយាយតនៈ... ។

( ៣០៦ ) ... ឧបត្ថម្ភបុព្វយោ អហោតុត្ថា ខេត្ត-  
យតាមីនាមនយតាមី ។ សង្ក្ខត្តំ ។ អសង្ខត្តសត្តានំ  
ឯតំ មហាភូតំ ... ចត្វាយតនំ បព្វយោ ចត្តុ-  
វិញ្ញាណំ តាយាយតនំ បព្វយោ វត្ថុំ បព្វយោ អ-  
ហោតុត្ថា ខេត្តយតាមី ... ឧបត្ថម្ភបុព្វបុព្វយោ  
ឧបត្ថម្ភបុព្វបុព្វយោ ។ បដិច្ចវាសនិសំ តីណំ ។  
នោឧត្តបុព្វយោ នោវិគតបុព្វយោ ។

[illegible]

សាច់ប្រាក់មិត្តិកៈ បច្ចុប្បន្នៈ

(៣០២) ... ព្រោះឧបត្ថម្ភច្បង គឺ ធម៌ ដែលមិនដល់ខ្ញុំការសន្សំ មិនដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំ ជាអហេតុកៈ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ មហាត្ថក ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ចក្ខុវិញ្ញាណ តឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយាននៈ (កាយវិញ្ញាណ) តឹងផ្អែកនឹងកាយយាននៈ ធម៌ ដែលមិនដល់ខ្ញុំការសន្សំ ជាអហេតុកៈ តឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ... ព្រោះឧសម្បយុត្តប្បថ្នយ និងឧវិជ្ជយុត្តប្បថ្នយ ។ (កថាវគ្គប្បថ្ន និងវិសដ្ឋនា) ៣ លើកប្រាគដស្តីដោយបដិច្ចករវេទនា ។ ព្រោះនោឧត្តិប្បថ្នយ និងនោវិគប្បថ្នយ ។

(៣០៣) ក្នុងនោះហេតុប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ៤ ក្នុងនោះអារម្មណប្បដ្ឋាន  
មានពីរ៖ ៥ ក្នុងនោះអធិបត្ថប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ១២ ក្នុងនោះអនន្តប្បដ្ឋាន  
មានពីរ៖ ៥ ក្នុងនោះសមនន្តប្បដ្ឋាន អនុភាពប្បដ្ឋាន និងនិរុបនិស្ស-  
យប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ៥ ក្នុងនោះបុរេជានប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ៧ ក្នុងនោះបច្ចា-  
ជានប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ១៧ ក្នុងនោះសេវនប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ១១ ក្នុងនោះ  
កម្មប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ៧ ក្នុងនោះវិបាកប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ១៧ ក្នុងនោះអាហារ-  
ប្បដ្ឋាន នវន្តិយប្បដ្ឋាន និរោធថប្បដ្ឋាន និងនិមិត្តប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ១  
ក្នុងនោះសម្បយុត្តប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ៥ ក្នុងនោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ៣  
ក្នុងនោះនាគប្បដ្ឋាន និងនោះវិគតប្បដ្ឋាន មានពីរ៖ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បី  
រាប់យ៉ាងនេះ ។

(៣០២) ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ បញ្ច . . .

នអធិបតីយា ទ្វាទស នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នអត្តា-  
មញ្ញេ នឧបនិស្សយេ បញ្ច បុរេជានេ សត្ត ន-  
បច្ឆាជានេ សត្តរសេ ជំអាសេវនេ ឯកាទសេ នករម្ម-  
សត្ត នវិហារេកា សត្តរសេ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្ប-  
យុត្តេ ភីណំ នោនត្តិយា នោវិគតេ បញ្ច ។ ឯវំ  
កណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បដ្ឋន័យំ ។

(៣០៥) នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ចត្តារិ . . .

អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជានេ អត្តាមញ្ញេ និស្សយេ  
ឧបនិស្សយេ បុរេជានេ អាសេវនេ ករម្មេ ចត្តារិ  
វិហារេកា ឯកំ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ  
ចត្តារិ មត្តេ ភីណំ សម្បយុត្តេ វិប្បយុត្តេ អត្តិយា  
នត្តិយា វិគតេ ចត្តារិ អវិគតេ ចត្តារិ ។ ឯវំ  
កណោតត្ថំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បច្ចយវារោ សមញ្ញោ ។

និស្សយវារោ បច្ចយវារសធិសោ ។

(៣០៤) ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

. . . ក្នុងអធិបតីប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១២ ក្នុងអនន្តប្បដ្ឋយ នសម-  
នន្តប្បដ្ឋយ អត្តាមញ្ញប្បដ្ឋយ និងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥  
ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងបុរេជានប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១៧  
ក្នុងអាសវនប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១១ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧  
ក្នុងវិហារប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១៧ ក្នុងនិសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥  
ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនាទតិប្បដ្ឋយ និងនោវិគ-  
តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋន័យៈ ។

(៣០៥) ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ព្រោះនោះហេតុប្បដ្ឋយ

. . . ក្នុងអនន្តប្បដ្ឋយ សមនន្តប្បដ្ឋយ សហជានប្បដ្ឋយ អត្តាមញ្ញ-  
ប្បដ្ឋយ និស្សយប្បដ្ឋយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ បុរេជានប្បដ្ឋយ អា-  
សវនប្បដ្ឋយ និងកម្មប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ក្នុងវិហារប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១  
ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ និងឈានប្បដ្ឋយ  
មានព័រៈ ៤ ក្នុងមត្តប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនិសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វិប្ប-  
យុត្តប្បដ្ឋយ អត្តិប្បដ្ឋយ នត្តិប្បដ្ឋយ និងវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤  
ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បច្ចយវារៈ ។

និស្សយវារៈ ប្រាកដស៊ីដោយបច្ចយវារៈដែរ ។

សំលេងរំលោភ

[៣០៦] អាចយកមក ឆ្លុះ សំសង្ហា អាចយកមក  
ឆ្លោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អាចយកមក ឯក  
ទ្វ្យ សំសង្ហា តាយោ ទ្វា ទ្វេ ទ្វេ សំសង្ហា ។

[៣០៧] អាចយកមក ឆ្លុះ សំសង្ហា អាចយក  
មក ឆ្លោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អាចយកមក  
ឯក ទ្វ្យ សំសង្ហា តាយោ ទ្វា ទ្វេ ទ្វេ ... ។

[៣០៨] អាចយកមក ឆ្លុះ សំសង្ហា អាចយកមក  
ឆ្លោ ... អាចយកមក ឆ្លុះ សំសង្ហា តាយោ  
ទ្វា ទ្វេ ទ្វេ ... បដិសន្ធិត្តយោ ... ។

[៣០៩] អាចយកមក ឆ្លុះ សំសង្ហា អាចយក  
មក ឆ្លោ ឧប្បជ្ជតិ អាម្ពណប្បដ្ឋយា អធិបតីប្ប  
ដ្ឋយា អនន្តប្បដ្ឋយា សមនន្តប្បដ្ឋយា សហជា  
តប្បដ្ឋយា អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា ឱស្សយប្បដ្ឋយា ឧប  
ឱស្សយប្បដ្ឋយា បុរោជាតប្បដ្ឋយា កាសវនប្បដ្ឋយា  
កម្មប្បដ្ឋយា វិបាកប្បដ្ឋយា កាហារប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រ  
យប្បដ្ឋយា ឈានប្បដ្ឋយា មគ្គប្បដ្ឋយា សម្បយុត្ត  
ប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថប្បដ្ឋយា នត្ថប្បដ្ឋយា  
វិភតប្បដ្ឋយា អវិភតប្បដ្ឋយា ។

សំលេងរំលោភ

[៣១០] ឯក ដែលដល់ខ្ញុំការសន្យា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលដល់  
ខ្ញុំការសន្យា រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹង  
ខន្ធ ១ ដែលដល់ខ្ញុំការសន្យា ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ។

[៣១១] ឯក ដែលដល់ខ្ញុំការសន្យា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែល  
ដល់ខ្ញុំការសន្យា រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ខន្ធ ៣  
ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលដល់ខ្ញុំការសន្យា ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ... ។

[៣១២] ឯក ដែលដល់ខ្ញុំការសន្យា មិនដល់ខ្ញុំការសន្យា  
ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំការសន្យា មិនដល់ខ្ញុំការសន្យា ...  
គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលដល់ខ្ញុំការសន្យា មិនដល់ខ្ញុំ  
ការសន្យា ច្រឡំនឹងខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣១៣] ធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំការសន្យា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលដល់  
ខ្ញុំការសន្យា រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា អធិបតីប្បដ្ឋយា  
អនន្តប្បដ្ឋយា សមនន្តប្បដ្ឋយា សហជាតប្បដ្ឋយា កញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា  
ឱស្សយប្បដ្ឋយា ឧបឱស្សយប្បដ្ឋយា បុរោជាតប្បដ្ឋយា កាសវនប្បដ្ឋយា  
កម្មប្បដ្ឋយា វិបាកប្បដ្ឋយា កាហារប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រយប្បដ្ឋយា  
ឈានប្បដ្ឋយា មគ្គប្បដ្ឋយា សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ថប្បដ្ឋយា  
នត្ថប្បដ្ឋយា វិភតប្បដ្ឋយា និងអវិភតប្បដ្ឋយា ។



[៣០១] ហេតុយា តីណិ អាមាណា អធិប-  
 តិយា អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជាតេ អញ្ញមញ្ញ  
 និស្សយេ ទុបនិស្សយេ បុរេជាតេ អាសេវនេ តត្ថេ  
 សត្វត្ថ តីណិ ។ វិចារតេ ឯតំ អាហារេ តីណិ  
 វុទ្ធិយេ ឈានេ មត្តេ សម្បយុត្តេ វិប្បយុត្តេ  
 អត្ថិយា នត្ថិយា វិគតេ អវិគតេ តីណិ ។ ឯ  
 កណោតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

[៣០២] អាចយតាមី ធម្មំ សំសង្ខារោ អាចយ-  
 តាមី ធម្មោ ទុប្បន្នតិ នហេតុប្បន្នយា វិចិត្តិក្ខា-  
 សហគតេ ទុទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធសំសង្ខារោ វិចិត្តិ-  
 ក្ខិក្ខាសហគតេ ទុទ្ធច្ចសហគតេ មោហោ ។

[៣០៣] នេកចយតាមីនាបចយតាមី ធម្មំ សំ-  
 សង្ខារោ នេកចយតាមីនាបចយតាមី ធម្មោ ... ន-  
 ហេតុប្បន្នយា អហេតុតំ នេកចយតាមីនាបចយតាមី  
 ឯតំ ខន្ធសំសង្ខារោ តយោ ខន្ធា ខន្ធា ខន្ធា ...  
 អហេតុកប្បន្និសង្ខត្តណោ ... ។

[៣០៤] ក្នុងហេតុប្បន្និយ មានករៈ ៣ ក្នុងអាមាណប្បន្និយ  
 អធិបតិប្បន្និយ អនន្តរេប្បន្និយ សមនន្តរេប្បន្និយ សហជាតប្បន្និយ  
 អញ្ញមញ្ញប្បន្និយ និស្សយប្បន្និយ ទុបនិស្សយប្បន្និយ បុរេជាតប្បន្និយ  
 អាសេវនប្បន្និយ និងកម្មប្បន្និយ មានករៈ ៣ ទាំងអស់ ។ ក្នុង  
 វិចារប្បន្និយ មានករៈ ១ ក្នុងអាហារប្បន្និយ មានករៈ ៣ ក្នុង  
 វុទ្ធិប្បន្និយ ឈានប្បន្និយ មត្តប្បន្និយ សម្បយុត្តប្បន្និយ វិប្ប-  
 យុត្តប្បន្និយ អត្ថប្បន្និយ នត្ថប្បន្និយ វិគតប្បន្និយ និងអវិគតប្បន្និយ  
 មានករៈ ៣ ។ ចល្លិតតប្បិកប័យ៉ាងនេះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៣០៥] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលដល់នូវ  
 ការសន្សំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនេះហេតុប្បន្និយ គឺ មោហាៈ ដែល  
 ច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ច្រឡំដោយទុទ្ធចៈ ច្រឡំនឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែល  
 ច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ច្រឡំដោយខន្ធចៈ ។

[៣០៦] ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ...  
 ព្រោះនេះហេតុប្បន្និយ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ នឹងខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈ  
 នៃអហេតុកប្បន្និសង្ខ ... ។



អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣១៦) ហេតុប្បដ្ឋយា ឧបសម្ពាទិយា តិណិ ...  
 ឧបសម្ពាទិយា តិណិ ឧបសម្ពាទិយា តិណិ ឧបសម្ពាទិយា  
 ទ្វេ ឧត្តរេ តិណិ ឧបសម្ពាទិយា តិណិ ឧបសម្ពាទិយា  
 តិណិ ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បដ្ឋនីយំ ។

(៣១៧) ឧបសម្ពាទិយា អនុលោម ទ្វេ ...  
 អនុលោម សម្ពាទិយា សម្ពាទិយា អនុលោម ទ្វេ ...  
 ឧបសម្ពាទិយា ឧបសម្ពាទិយា អនុលោម ទ្វេ ...  
 ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

សំសង្ករាមំ ។

សម្ពាទិយា ឧបសម្ពាទិយា សំសង្ករាមំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣១៦) ក្នុងអភិធម្មបិដក មានកថា ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋនីយំ  
 ... ក្នុងអភិធម្មបិដក មានកថា ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋនីយំ មាន  
 កថា ៣ ក្នុងអភិធម្មបិដក មានកថា ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋនីយំ មាន  
 កថា ៣ ក្នុងអភិធម្មបិដក មានកថា ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋនីយំ មាន  
 កថា ៣ ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋនីយំ ។

(៣១៧) ក្នុងអភិធម្មបិដក មានកថា ៦ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋនីយំ ...  
 ក្នុងអភិធម្មបិដក មានកថា ៦ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋនីយំ មាន  
 កថា ៦ ក្នុងអភិធម្មបិដក មានកថា ៦ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋនីយំ មាន  
 កថា ៦ ក្នុងអភិធម្មបិដក មានកថា ៦ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋនីយំ មាន  
 កថា ៦ ក្នុងអភិធម្មបិដក មានកថា ៦ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋនីយំ មាន  
 កថា ៦ ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោមំ ។

ចប់ សំសង្ករាមំ ។

សម្ពាទិយា ឧបសម្ពាទិយា សំសង្ករាមំ ។

បញ្ញាវិវា

[៣១៣] អាចយតាមី ឆន្ទោ អាចយតាមីស្ស  
 ឆន្ទស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អាចយតាមី  
 ហេតុ សម្បយុត្តកាធំ ទង្វាធំ ហេតុប្បដ្ឋយេន  
 បច្ចយោ ។

[៣១៤] អាចយតាមី ឆន្ទោ នេកចយតាមីនា-  
 បចយតាមីស្ស ឆន្ទស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ  
 អាចយតាមី ហេតុ វិត្តសមុដ្ឋានាធំ រូបាធំ ហេ-  
 តុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៣២០] អាចយតាមី ឆន្ទោ អាចយតាមីស្ស  
 ច នេកចយតាមីនាបចយតាមីស្ស ច ឆន្ទស្ស ហេតុ-  
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អាចយតាមី ហេតុ សម្បយុត្ត-  
 កាធំ ទង្វាធំ វិត្តសមុដ្ឋានាធំ រូបាធំ ហេតុប្បដ្ឋ-  
 យេន បច្ចយោ ។

[៣២១] អាចយតាមី ឆន្ទោ អាចយតាមីស្ស  
 ឆន្ទស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ តីណី ។

បញ្ញាវិវា

[៣១៨] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែលដល់  
 នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកត្តា ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[៣១៩] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ  
 ហេតុទាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋាន  
 ទាំងឡាយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[៣២០] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំផង នៃធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការ  
 មិនសន្សំផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែលដល់នូវ  
 ការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកត្តាផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-  
 រូបផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន ។

[៣២១] ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយហេតុប្បដ្ឋយេន (បានដល់ដំណើរនៃបុព្វ-  
 និមិត្តវិសដ្ឋនា) ៣ លើក ។

[៣២២] អាចយកាមិជាបចយកាមិ ធម្មោ អាចយកាមិជាបចយកាមិស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាចយកាមិជាបចយកាមិ ហេតុ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានកា រូនានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្វាលោ អាចយកាមិជាបចយកាមិ ហេតុ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តាច រូនានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២៣] អាចយកាមិ ធម្មោ អាចយកាមិស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នានំ ធិត្វាសីលំ សមាធិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចីណ្ណានំ បច្ចវេក្ខតិ លោហា វុដ្ឋហិត្វា លានំ បច្ចវេក្ខតិ សេត្វា បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ វិក្ខម្ពិវេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សមុទាចីណ្ណំ កិលេសេ ជាទន្ធិ សេត្វា វា បុដ្ឋេជ្ឈនា វា អាចយកាមិ ខន្ធានំ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិទទ្ធី តំ អាវត្តរាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ... វិចិត្តា ... ឧទ្ធច្ចំ ...

[៣២៤] ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធទាំងឡាយផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ហេតុទាំងឡាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធទាំងឡាយផង នៃកដត្តារូបទាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ កដត្តានៃបដិសន្ធិ ។

[៣២៥] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយការម្សណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមាធានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ពិចារណានូវបុព្វកម្មនោះ ពិចារណានូវបុព្វកម្មទាំងឡាយ ដែលបានសន្សំទុកល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញអំពីឈានហើយពិចារណា នូវឈាន (ចំណែកទាំង) សេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយ ពិចារណា នូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលបានលះបង់ហើយ ពិចារណា នូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលបានសង្កត់សង្កិនហើយ ស្គាល់នូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលពុះពោរឡើង ក្នុងកាលមុន សេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយក្តី បុព្វជ្ជនទាំងឡាយក្តី ឃើញច្បាស់ នូវទន្ធទាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា វិនិច្ឆ័យក្រកអរ រីករាយ ពតៈ ប្រាវត្ត នូវអំពីនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ... វិចិត្តា ... ឧទ្ធច្ចៈ...

គោមនស្ស ឧប្បជ្ឈតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោ ន អាថយ  
 តាមីចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាទន្តិ អាគាសានញ្ញាយត-  
 នកុសលំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនកុសលស្ស អាម្មណា-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាភិញ្ញញ្ញាយតនកុសលំ នេ-  
 សញ្ញាធាសញ្ញាយតនកុសលស្ស អាថយតាមី ខន្ធ  
 តន្ត្រីនញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនក-  
 សាទុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាភិក្ខុបកញ្ញាណស្ស អនា-  
 តតិសញ្ញាណស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២២) អាថយតាមី ឆន្ទោ នេកថយតាមី-  
 ធាបថយតាមីស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-  
 យោ អរហា បហំនេ កីលេសេ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ  
 សមុទាចិណ្ឌា កីលេសេ ជាជាតិ អាថយតាមី  
 ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ  
 ចេតោបរិយញ្ញាណោ ន អាថយតាមីចិត្តសមដ្ឋិស្ស  
 ចិត្តំ ជាជាតិ សេក្ខា កំ បុដ្ឋជ្ឈនា កំ អាថយ-  
 តាមី ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ  
 កុសលេ និរុទ្ធេ វិទាកោ តុណាម្មណតា ឧប្បជ្ឈតិ

គោមនស្ស កើតឡើង លោកទាំងនោះ រមែងដឹង ខ្ញុំចិត្តរបស់បុគ្គល  
 អ្នកព្រមព្រៀងដោយចិត្ត ដែលដល់ខ្ញុំការសន្សំ ដោយចេតោបរិយ-  
 ញ្ញាណ អាគាសានញ្ញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ ខែវិញ្ញាណញ្ញាយត-  
 នកុសល ដោយអាម្មណាប្បច្ច័យ អាភិញ្ញាញ្ញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ  
 ខែខេសញ្ញាធាសញ្ញាយតនកុសល ខន្ធទាំងឡាយ ដែលដល់ខ្ញុំការ  
 សន្សំ ជាបច្ច័យ ខែតន្ត្រីនញ្ញាណ ខែចេតោបរិយញ្ញាណ ខែបុព្វេ-  
 នកសាទុស្សតិញ្ញាណ ខែយថាភិក្ខុបកញ្ញាណ ខែអនាតតិសញ្ញាណ  
 ដោយអាម្មណាប្បច្ច័យ ។

(៣២២) ធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំការសន្សំ ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែល  
 មិនដល់ខ្ញុំការសន្សំ មិនដល់ខ្ញុំការមិនសន្សំ ដោយអាម្មណាប្បច្ច័យ  
 គឺ ព្រះអរហន្ត ពិចារណា នូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលលះបាទហើយ  
 ស្គាល់នូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលពុះពារឡើង ក្នុងកាលមុន ឃើញ  
 ច្បាស់ ខ្ញុំខន្ធទាំងឡាយ ដែលដល់ខ្ញុំការសន្សំ ថាមិនទៀង ជា  
 ទុក្ខ ជាអនត្តា ស្គាល់នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកព្រមព្រៀងដោយចិត្ត  
 ដែលដល់ខ្ញុំការសន្សំ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ សេក្ខបុគ្គលទាំង-  
 ឡាយក្តី បុដ្ឋជ្ឈនទាំងឡាយក្តី រមែងឃើញច្បាស់ ខ្ញុំខន្ធទាំងឡាយ  
 ដែលដល់ខ្ញុំការសន្សំ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា កាល  
 បើកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះតតាម្មណ៍

អាចយកាមី ខន្ធ អស្សាធនិ អភិទន្ធនិ តំ អាវត្ត  
 រកោ ឧប្បជ្ជនិ ឆោមទស្សំ ឧប្បជ្ជនិ អកុសលេ ធិរុទ្ធ  
 វិចារកោ តទារម្មណតា ឧប្បជ្ជនិ អាគាសានញ្ចាយត-  
 ទកុសលំ វិញ្ញាណញ្ចាយតទវិចារកស្មំ ច កិរិយស្ស  
 ច អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាភិញ្ចញ្ចាយតទ-  
 កុសលំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតទវិចារកស្មំ ច កិរិ-  
 យស្ស ច អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាចយកាមី  
 ខន្ធ នេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេវិកាសានុស្សតិ-  
 ញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកតញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញា-  
 ណស្ស អាវជ្ជនាយ អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២៥] អបចយកាមី ធម្មោ អាចយកាមីស្ស  
 ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេត្វា មត្តា  
 វដ្ឋេវត្វា មត្តំ បច្ចវេត្តន្តំ នេតោបរិយញ្ញាណេន  
 អបចយកាមិចិត្តសមន្តីស្ស ចិត្តំ ជានន្តំ អបចយកាមី  
 ខន្ធ នេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេវិកាសានុស្ស-  
 តិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អាម្ពណាប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ ។

បុគ្គល ក្រេតអរ រីកាយ ចំពោះខន្ធចំណុំឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ  
 រកៈ ប្រាជ្ញា ខ្យល់សេចក្តីក្រេតអរនោះ ទើបកើតឡើង ឆោមទស្ស  
 កើតឡើង កាលបើអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះ  
 តទារម្មណំ អាគាសានញ្ចាយតទកុសល ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ចាយ-  
 តទវិបាកផង នៃកិរិយាផង ដោយការម្ពណប្បច្ច័យ អាភិញ្ចញ្ចាយតទ-  
 កុសល ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញាណសញ្ញាយតទវិបាកផង នៃកិរិយាផង  
 ដោយការម្ពណប្បច្ច័យ ខន្ធចំណុំឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ  
 នៃការវិចារណា នូវចេតាបរិយញ្ញាណ បុព្វេវិកាសានុស្សតិញ្ញាណ  
 យថាកម្មបកតញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្ពណប្បច្ច័យ ។

[៣២៥] ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយការម្ពណប្បច្ច័យ គឺ សេតុបុគ្គល  
 ចំណុំឡាយ ចេញអំពីមគ្គ វិចារណានូវមគ្គ ស្គាល់នូវចិត្ត របស់បុគ្គល  
 អ្នកព្រមព្រៀងដោយចិត្ត ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយចេតាបរិ-  
 យញ្ញាណ ខន្ធចំណុំឡាយ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃ  
 ចេតាបរិយញ្ញាណ បុព្វេវិកាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ  
 ដោយការម្ពណប្បច្ច័យ ។

អាថយតាមិត្តពេ បញ្ញាវរ្ម័ន

(៣២២) អាថយតាមិត្តពេ ឆន្ទោ នេភិចយតាមិ-  
 ជាបថយតាមិត្តស្ស ឆន្ទស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចុ-  
 យោ អាហា បត្តា វុដ្ឋចិត្តា មត្តំ បច្ចុវេក្ខតិ ចេ-  
 តោបរិយញ្ញាណោន អាថយតាមិត្តសមន្តីស្ស ចិត្តំ  
 ជាធាតិ អាថយតាមិត្ត ឧទ្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស  
 បុព្វេនិកា វា ទុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតិសញ្ញាណស្ស  
 អាវច្ឆនាយ អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៣២៣) នេភិចយតាមិត្តជាបថយតាមិត្ត ឆន្ទោ នេ-  
 ភិចយតាមិត្តជាបថយតាមិត្តស្ស ឆន្ទស្ស អាម្ពណាប្បច្ចុ-  
 យេន បច្ចុយោ អាហា ផលំ បច្ចុវេក្ខតិ ធិញ្ញានំ បច្ចុ-  
 វេក្ខតិ ធិញ្ញានំ ផលស្ស អាវច្ឆនាយ អាម្ពណាប្បច្ចុ-  
 យេន បច្ចុយោ អាហា ឆត្តំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ  
 អនត្តតោ វិបស្សនិ សោតំ . . . វត្ថុ . . . នេភិច-  
 យតាមិត្តជាបថយតាមិត្ត ឧទ្ធា អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្ត-  
 តោ វិបស្សនិ ធិត្វេន ឆត្តុនា រូបំ បស្សនិ ធិញ្ញា-  
 យ សោតនាគុយា សន្តិ សុណាតិ ចេតោបរិយញ្ញា-  
 ណោន នេភិចយតាមិត្តជាបថយតាមិត្តចិត្តសមន្តីស្ស  
 ចិត្តំ ជាធាតិ អាគាសានក្សាយតនតិរិយំ វិញ្ញា-  
 ណក្សាយតនតិរិយស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ

(៣២៤) ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយការម្នេញច្រើន  
 គឺ ព្រះអរហន្ត ចេញអំពីមគ្គ ពិចារណានុវេស ក្នុងនូវចិត្ត របស់  
 បុគ្គល អ្នកព្រមព្រៀងដោយចិត្ត ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយចេ-  
 តោបរិយញ្ញាណ ខន្ធចំណង្វាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ  
 នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិកាសុស្សតិញ្ញាណ  
 និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយការម្នេញច្រើន ។

(៣២៥) ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ ដោយការម្នេញច្រើន គឺ ព្រះអរហន្ត ពិចារណានុវេស ពិ-  
 ចារណានុវេសន្តោ (ព្រះវេស) ព្រះវេសន្តោ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា  
 នុវេស ដោយការម្នេញច្រើន ព្រះអរហន្ត ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ  
 ចាំមិនខៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា ឃើញច្បាស់ នូវសាគរ . . . នូវ  
 វត្ថុ . . . នូវខន្ធចំណង្វាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការ  
 មិនសន្សំ ចាំមិនខៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា ឃើញនូវរូប ដោយចក្ខុ  
 ដូចជាទិព្វ ឬនូវសំឡេង ដោយសោតនាគុ ដូចជាទិព្វ ក្នុងនូវចិត្ត  
 របស់បុគ្គល ព្រមព្រៀងដោយចិត្ត ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់  
 នូវការមិនសន្សំ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ និងអានាសានក្សាយតន-  
 តិរិយា ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណក្សាយតនតិរិយា ដោយការម្នេញច្រើន



អភិក្ខត្តាញ្ញាយតនតិវិយំ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតន-  
 តិវិយស្ស រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោន្តត្វាយ-  
 តនំ កាយវិញ្ញាណស្ស ទេវតាយតាមិជាបចយតាមិ  
 ទត្វា នន្ទិវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស  
 បុព្វេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស  
 អាវុដ្ឋនាយ អាវុដ្ឋនាប្បច្ចយេន បច្ចយេន ។

(៣២៨) ទេវតាយតាមិជាបចយតាមិ ធម្មោ  
 អាចយតាមិស្ស ធម្មស្ស អាវុដ្ឋនាប្បច្ចយេន បច្ច-  
 យេន សេត្វា ផលំ បច្ចវេត្តន្តិ ជិវ្ហានំ បច្ចវេត្តន្តិ  
 ជិវ្ហានំ តោត្រកុស្ស ភេទានស្ស អាវុដ្ឋនាប្បច្ចយេន  
 បច្ចយេន សេត្វា វា បុដ្ឋន្តនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ  
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិទន្ធន្តិ  
 តំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ នោមទស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ  
 សោតំ ... វត្ថុ ... ទេវតាយតាមិជាបចយតាមិ ទទ្ធ  
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ  
 អភិទន្ធន្តិ តំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ  
 វិចិត្តា ... នោមទស្សំ ... ទិព្វេន ចក្កា  
 រូបំ បស្សន្តិ ជិវ្ហាយ សោតនាគុយា សន្តិ សុណាន្តិ

អភិក្ខត្តាញ្ញាយតនតិវិយំ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនតិវិយ-  
 រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ វិបស្សន្តិវិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ តនៈ ជាបច្ច័យ វិទ-  
 កាយវិញ្ញាណ ឧប្បវាចិក្ខុយេ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវ  
 ការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ វិសារណិការណា នូវវិជ្ជាវិញ្ញាណ ចេតោ-  
 បរិយញ្ញាណ បុព្វេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណ មិនអនាគតសញ្ញាណ ដោយ  
 អាវុដ្ឋនាប្បច្ច័យ ។

(៣២៨) ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយអាវុដ្ឋនាប្បច្ច័យ  
 គឺ សេតុបុគ្គលទាំងឡាយ ពិចារណានូវផល ពិចារណានូវព្រះនិព្វាន  
 (ព្រោះថា) ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ ខែគោត្រកុ ខែរាជានៈ ដោយអាវុ-  
 ដ្ឋនាប្បច្ច័យ សេតុបុគ្គលទាំងឡាយក្តី បុព្វជ្ជនទាំងឡាយក្តី ឃើញច្បាស់  
 នូវចក្ក ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា វេមន៍ត្រេកអរ រីករាយ រកៈ  
 ប្រាជ្ញា នូវសេចក្តីត្រេកអរនោះ ទើបកើតឡើង ចោមទស្ស កើតឡើង  
 ឃើញច្បាស់ នូវសាគៈ... នូវវត្ថុ... នូវទទ្ធទាំងឡាយ ដែលមិន  
 ដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជា  
 អនត្តា វេមន៍ត្រេកអរ រីករាយ រកៈ ប្រាជ្ញា នូវសេចក្តីត្រេកអរនោះ  
 ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្តា... ចោមទស្ស... ឃើញនូវ  
 រូប ដោយចក្ក ដូចជាទិព្វ ឮនូវសំឡេង ដោយសោតនាគុ ដូចជាទិព្វ

ចេតនា បរិយញ្ញាណោ ន ទេវតាយតាមិទាបចយតាមិ-  
 ចិត្តសមម្ព័ស្ស ចិត្តំ ជាទាតិ ទេវតាយតាមិទាបចយ-  
 តាមិ ទុច្ចា ឥទ្ធិវិជញ្ញាណស្ស ចេតនាបរិយញ្ញាណស្ស  
 បុព្វេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស  
 អារម្មណប្បដូយេន បដូយោ ។

[៣២៩] ទេវតាយតាមិទាបចយតាមិ ធម្មោ  
 អបចយតាមិស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដូយេន បដូយោ  
 ជំពូរំ មគ្គស្ស អារម្មណប្បដូយេន បដូយោ ។

[៣៣០] អាចយតាមិ ធម្មោ អាចយតាមិស្ស  
 ធម្មស្ស អធិបតីប្បដូយេន បដូយោ អារម្មណាធិបតិ  
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ធានំ ធានា សិលំ  
 សមាទិយិត្វា ទោសាសេតាម្មំ តត្វា តំ កុំ តត្វា បដូ-  
 វេត្តតិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ឌានំ តត្វា តុំ បដូវេត្តតិ  
 ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កុំ តត្វា បដូវេត្តតិ  
 អាចយតាមិ ទុច្ចា កុំ តត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្ទតិ  
 តំ កុំ តត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។  
 សហជាតាធិបតិ អាចយតាមិ អធិបតី សម្បយុត្ត-  
 កានំ ទុច្ចា អធិបតីប្បដូយេន បដូយោ ។

ស្គាល់ប្រព័ន្ធ យល់ប្រព័ន្ធស្រឡាត្រៀងដោយចិត្ត ដែលមិនដល់នូវការ  
 សន្សំ ព័ទ្ធរបស់ការបំរើសន្សំ ដោយចេតនាបរិយញ្ញាណ ទុច្ចាទាំង  
 ឡាយ ដែលបំរើដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាច្រើន  
 នៃឥទ្ធិវិជញ្ញាណ បុព្វេនិកសាទុស្សតិញ្ញាណ និង  
 អនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បដូយ ។

[៣២៩] បើ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ជាច្រើន នៃធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយការម្មណប្បដូយ គឺ  
 ព្រះទិវាន ជាច្រើន នៃមគ្គ ដោយការម្មណប្បដូយ ។

[៣៣០] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាច្រើន នៃធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ ដោយអធិបតីប្បដូយ បានដល់ អារម្មណាធិបតិ និង  
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យបាន សមាទានសីល  
 ធ្វើទោសវកម្ម ធ្វើនូវបុញ្ញកម្មនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយវិចារណា  
 ធ្វើនូវបុញ្ញកម្មទាំងឡាយ ដែលបានសន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យ  
 ជាទីគោរព ហើយវិចារណា ចេញអំពីឈាន ធ្វើឈាន ឲ្យជាទី  
 គោរព ហើយវិចារណា ធ្វើនូវទុច្ចាទាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ  
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ ពន្លឺ ធ្វើនូវបុញ្ញកម្មនោះ  
 ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ  
 គឺ ធម៌ ជាអធិបតី ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាច្រើន នៃសម្បយុត្ត-  
 កក្កនទាំងឡាយ ដោយអធិបតីប្បដូយ ។

[៣៣១] អាចយតាមិ នធម្មោ នេវាចយតាមិ-  
 ចាបចយតាមិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 សហជាតាធិបតិ អាចយតាមិ អធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ  
 វូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣២] អាចយតាមិ នធម្មោ អាចយតាមិស្ស  
 ច នេវាចយតាមិនាបចយតាមិស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិ-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ អាចយតាមិ  
 អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ  
 វូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៣] អបចយតាមិ នធម្មោ អបចយតាមិស្ស  
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិ-  
 បតិ អាចយតាមិ អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ  
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៤] អបចយតាមិ នធម្មោ អាចយតាមិស្ស  
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ  
 សេត្វា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[៣៣៥] អបចយតាមិ នធម្មោ នេវាចយតាមិនា-  
 បចយតាមិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ

[៣៣១] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាច្រើន ខែធម៌ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាន  
 ដល់សហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌ ជាអធិបតិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជា  
 ច្រើន ខែចិត្តសម្បយុត្តកាន់ឡាយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៣៣២] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាច្រើន ខែធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំផង ខែធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការ  
 មិនសន្សំផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌  
 ជាអធិបតិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាច្រើន ខែសម្បយុត្តកាន់ឡាយ  
 ផង ខែចិត្តសម្បយុត្តកាន់ឡាយផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៣៣៣] ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាច្រើន ខែធម៌  
 ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជា-  
 តាធិបតិ គឺ ធម៌ ជាអធិបតិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាច្រើន ខែ  
 សម្បយុត្តកាន់ឡាយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៣៣៤] ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាច្រើន ខែធម៌  
 ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ  
 គឺ សេត្វបុគ្គលតាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើនូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព  
 ហើយវិចារណា ។

[៣៣៥] ធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាច្រើន ខែធម៌  
 ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ

អាម្ពណាធិបតី សហជាតាធិបតី ។ អាម្ពណាធិបតី  
 អរហា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គុ កុរុ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ។  
 សហជាតាធិបតី អបចយកាមិ អធិបតី ចិត្តសមុដ្ឋា-  
 បាធិ រូបាធិ ។ បេ ។

(៣៣៦) អបចយកាមិ ធម្មោ អបចយកាមិស្ស  
 ច ធម្មោ អបចយកាមិធម្មោ អបចយកាមិស្ស ធម្មស្ស អធិ-  
 បតីប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតី អបចយ-  
 កាមិ អធិបតី សម្បយុត្តកាធិ ខន្ធាធិ ចិត្តសមុដ្ឋា-  
 បាធិ រូបាធិ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(៣៣៧) ធម្មោ អបចយកាមិធម្មោ អបចយកាមិស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ច-  
 យេន បច្ចុយោ អាម្ពណាធិបតី សហជាតាធិបតី ។  
 អាម្ពណាធិបតី អរហា វេលំ កុរុ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ  
 ធិត្វាធិ កុរុ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ធិត្វាធិ វេលំស្ស អធិ-  
 បតីប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ សហជាតាធិបតី ធម្ម-  
 ចយកាមិធម្មោ អធិបតី សម្បយុត្តកាធិ  
 ខន្ធាធិ ចិត្តសមុដ្ឋាបាធិ រូបាធិ អធិបតីប្បច្ចយេន  
 បច្ចុយោ ។

បានដល់អាម្ពណាធិបតី និងសហជាតាធិបតី ។ អាម្ពណាធិបតី គឺ  
 ព្រះអរហន្ត ធ្វើឲ្យវេលំ ធ្វើឲ្យមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយភិបាណា ។  
 និងសហជាតាធិបតី គឺ ធម៌ ជាអធិបតី ដែលដល់ឲ្យការមិនសន្សំ (ជា  
 បច្ច័យ) នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយ ។ បេ ។

(៣៣៦) ធម៌ ដែលដល់ឲ្យការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់ឲ្យការមិនសន្សំផង នៃធម៌ ដែលមិនដល់ឲ្យការសន្សំ មិនដល់ឲ្យ  
 ការមិនសន្សំផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតី គឺ ធម៌  
 ជាអធិបតី ដែលដល់ឲ្យការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកត្តាទាំង-  
 ឡាយផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(៣៣៧) ធម៌ ដែលមិនដល់ឲ្យការសន្សំ មិនដល់ឲ្យការមិន  
 សន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនដល់ឲ្យការសន្សំ មិនដល់ឲ្យការមិន  
 សន្សំ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់អាម្ពណាធិបតី និងសហជាតា-  
 ធិបតី ។ អាម្ពណាធិបតី គឺ ព្រះអរហន្ត ធ្វើឲ្យវេលំ ឲ្យជាទីគោរព  
 ហើយភិបាណា ធ្វើឲ្យព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព ហើយភិបាណា  
 (ចំណែកខាង)ព្រះនិព្វាន ក៏ជាបច្ច័យ នៃដល់ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។  
 សហជាតាធិបតី គឺ ធម៌ ជាអធិបតី ដែលមិនដល់ឲ្យការសន្សំ មិន  
 ដល់ឲ្យការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកត្តាទាំងឡាយផង នៃចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(៣៣៨) នេវាចយតាមិធាបចយតាមិ ធម្មោ អា-  
 ចយតាមិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
 អាម្ពណាធិបតិ សេក្ខា ផលំ កុំ កត្វា បច្ច-  
 វេក្ខន្តិ ធិញ្ចំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ធិញ្ចំ គោត្រ-  
 កុស្ស វេណានស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ  
 កុំ កត្វា អស្សនេតិ វត្ថុ ... នេវាចយតាមិធាបច-  
 យតាមិ ទទ្ធេ កុំ កត្វា អស្សនេតិ អភិធម្មតិ តំ  
 កុំ កត្វា វគោ ឧប្បជ្ឈតិ ធិដ្ឋំ ... ។

(៣៣៩) នេវាចយតាមិធាបចយតាមិ ធម្មោ  
 អបចយតាមិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 អាម្ពណាធិបតិ ធិញ្ចំ មគ្គស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។ វេ ។ បច្ចយោ ។

(៣៤០) អាចយតាមិ ធម្មោ អាចយតាមិស្ស  
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា  
 អាចយតាមិ ទន្ធា បច្ចិមាធិ បច្ចិមាធិ អាចយតាមិធិ  
 ទន្ធាធិ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ គោ-  
 ត្រកុស្ស អនុលោមំ វេណានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

(៣៣៨) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ  
 បានដល់ការម្មណាធិបតិ គឺ សេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើនូវផល ឲ្យជាទី  
 គោរព ហើយពិចារណា ធ្វើនូវព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា  
 (ចំណែកទាំង) ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកុ នៃវេទានៈ ដោយអធិ-  
 បតិប្បច្ច័យ បុគ្គល ធ្វើនូវចក្ខុ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ នូវវត្ថុ ...  
 ធ្វើនូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រនៈ ធ្វើនូវសេចក្តីត្រេកអរនោះ  
 ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ធិដ្ឋំ ... ។

(៣៣៩) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាន  
 ដល់ការម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអធិបតិ-  
 ប្បច្ច័យ ។ វេ ។ ជាបច្ច័យ ។

(៣៤០) ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ មុនៗ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ក្រោយៗ ដែលដល់នូវ  
 ការសន្សំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកុ  
 អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៣៤១) អាចយតាមិ ឆម្មោ អាចយតាមិស្ស ឆម្មស្ស . . . គោត្រក្ខ មគ្គស្ស វេទានំ មគ្គស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤២) អាចយតាមិ ឆម្មោ នេវាចយតាមិធាបចយតាមិស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាចយតាមិ ខន្ធា វុដ្ឋាធស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេត្តានំ អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសលំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤៣) អបចយតាមិ ឆម្មោ នេវាចយតាមិធាបចយតាមិស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ មត្តោ ផលស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤៤) នេវាចយតាមិធាបចយតាមិ ឆម្មោ នេវាចយតាមិធាបចយតាមិស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា នេវាចយតាមិធាបចយតាមិ ខន្ធា បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ ខន្ធានំ កវន្តំ អាវដ្ឋនាយ កិរិយំ វុដ្ឋាធស្ស អរហតោ អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤៥) ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ . . . គោត្រក្ខ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៣៤៦) ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា ទាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម របស់សេត្តបុគ្គលទាំងឡាយ (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសល របស់បុគ្គលកាលចេញអំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៣៤៧) ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៣៤៨) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាទាំងឡាយ មុនៗ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធាទាំងឡាយ ក្រោយៗ កវន្តៈ (ជាបច្ច័យ) នៃភាវជ្ជនៈកិរិយា (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ អនុលោម របស់ព្រះអរហន្ត (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា របស់បុគ្គលកាលចេញអំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៣៤៥) ឯកាយតាមិទាបចយតាមិ ធម្មោ  
អាចយតាមិស្ស ធម្មស្ស ... អាវុទ្ធា អាចយតាមិធំ  
ឧត្តានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤៦) អាចយតាមិ ធម្មោ អាចយតាមិស្ស  
ធម្មស្ស សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសនិសំ ។  
សហជាតប្បច្ចយេ បដិច្ចវារេ សហជាតសនិសា នវ  
បញ្ញា ។ អតាមតាប្បច្ចយេ បដិច្ចវារេ អតាមតាស-  
និសំ តីណិ ។ និស្សយប្បច្ចយេ បច្ចយវារេ និស្ស-  
យសនិសំ ។ ចត្តារិមិ ហិ វិសុំ យដថា នត្ថិ ។  
តេរស បញ្ញា ។

(៣៤៧) អាចយតាមិ ធម្មោ អាចយតាមិស្ស  
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាវម្មណ្ឌប-  
និស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។  
បកត្ថបនិស្សយោ អាចយតាមិ សង្ខំ ឧបនិស្សយ  
នាធំ ទេតិ សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ ... លាភំ ...  
វិបស្សនំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាធំ  
ជម្លៀតិ ទិដ្ឋិ តណ្ហាតិ អាចយតាមិ សីលំ ... សុតំ  
ចាតំ បញ្ញំ វាតំ ទោសំ មោហំ មាធំ ទិដ្ឋិ ...

(៣៤៨) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
(ជាបច្ច័យ) ដែល ដែលដល់នូវការសន្សំ ... ភាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ  
នៃឧទ្ធចក្ខុវិញ្ញាណ ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៣៤៩) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវការសន្សំ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ (តាមនេះ) ប្រាកដស្មើ  
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យដែរ ។ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានបញ្ញា ៧ ប្រាកដ  
ស្មើដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងបដិច្ចវារេដែរ ។ ក្នុងអតាមតាប្បច្ច័យ  
មានបញ្ញា ៣ ប្រាកដស្មើដោយអតាមតាប្បច្ច័យ ក្នុងបដិច្ចវារេដែរ ។  
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានបញ្ញាប្រាកដស្មើដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុង  
បច្ច័យវារេដែរ ។ បញ្ញា ៤ យ៉ាង មិនមានផ្សេងគ្នាគឺ (នៃបច្ច័យ  
ទាំងនោះ) ១០ ។ បញ្ញា ១៣ ។

(៣៥០) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវការសន្សំ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌបនិ-  
ស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ  
បុគ្គល អាស្រ័យ នូវស្នា ដែលដល់នូវការសន្សំ ហើយឲ្យបាន  
នូវសីល ... នូវឧបោសថកម្ម ... ញាតិលាភ ... ញាតិ  
វិបស្សនា ... ញាតិអភិញ្ញា ... ញាតិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង  
តាម្នីមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលដល់នូវការសន្សំ ...  
នូវសុតៈ ចាតៈ បញ្ញា វាតៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ...

បន្តិច ឧបនិស្សយ នាង នេតិ សីល ... ឧបា-  
 សថកម្ម ... ឈាន ... វិបស្សន ... អភិញ្ញា ...  
 សមាបត្តិ ... ចានា ហានតិ សង្ឃ កិច្ចតិ អាចយ-  
 តាមិ សន្តា ... បញ្ញា រកេ ... បន្តិច អាចយ-  
 តាមិយា សន្តាយ បញ្ញាយ រកេស្ស បន្តិចាយ ឧប-  
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បវេមស្ស ឈានស្ស  
 បរិកម្ម បវេមស្ស ឈានស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។ បេ ។ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស បរិ-  
 កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ បវេម ឈាន ធុតិយស្ស ឈានស្ស  
 ។ បេ ។ អាកិញ្ញញ្ញាយតន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយ-  
 តនស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤៨) អាចយតាមិ ធម្មា អបចយតាមិស្ស  
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-  
 និស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ  
 បវេមស្ស មត្តស្ស បរិកម្ម បវេមស្ស មត្តស្ស  
 ចតុត្ថស្ស មត្តស្ស បរិកម្ម ចតុត្ថស្ស មត្តស្ស ឧប-  
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយច្បាស់ នូវសីល ... នូវឧបាស-  
 កម្ម ... ញ្ញាវិធាន ... ញ្ញាវិបស្សនា ... ញ្ញាវិអភិញ្ញា ...  
 ញ្ញាវិសមាបត្តិ ... សម្រាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ សន្តា ដែលដល់នូវ  
 ការសន្សំ ... បញ្ញា រកៈ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសន្តា  
 ដែលដល់នូវការសន្សំ នៃបញ្ញា នៃរកៈ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧប-  
 និស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃបឋមដ្ឋាន ជាបច្ច័យ នៃបឋមដ្ឋាន ដោយ  
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ បរិកម្ម នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតន  
 ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ  
 បឋមដ្ឋាន ជាបច្ច័យ នៃធុតិយដ្ឋាន ។ បេ ។ អាកិញ្ញញ្ញាយតន  
 ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣៤៨) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ  
 នឹងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បរិកម្ម នៃមគ្គទី ១ (ជា  
 បច្ច័យ) នៃមគ្គទី ១ បរិកម្ម នៃមគ្គទី ២ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២  
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។



(៣៤៩) អាចយតាមិ ធម្មោ នេកចយតាមិធា-  
 បចយតាមិស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-  
 យោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្តរូបទិស្សយោ ។ បក-  
 ត្តរូបទិស្សយោ អាចយតាមិ សន្ធិំ ឧបទិស្សយ អត្តាធំ  
 អាតារេតិ បរិតារេតិ បរិយដ្ឋិម្ហលកំ ធុត្តំ បច្ចុទុ-  
 កោតិ អាចយតាមិ សីលំ ... បញ្ញំ ... វាតំ ... បន្តធំ  
 ឧបទិស្សយ អត្តាធំ អាតារេតិ បរិតារេតិ បរិយដ្ឋិ-  
 ម្ហលកំ ធុត្តំ បច្ចុទុកោតិ អាចយតាមិ សន្ធា ...  
 បញ្ញា ... វាតោ ... បន្តធំ កាយិកស្ស សុខស្ស  
 កាយិកស្ស ធុត្តស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧបទិស្ស-  
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលាកុសលំ កម្មំ វិចា-  
 កស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥០) អបចយតាមិ ធម្មោ អបចយតាមិស្ស  
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្តរូប-  
 ទិស្សយោ បរមោ មត្តោ ធុតិយស្ស មត្តស្ស តតិ-  
 យោ មត្តោ ធុតុត្តស្ស មត្តស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ ។

(៣៥១) អបចយតាមិ ធម្មោ អាចយតាមិស្ស  
 ធម្មស្ស ... អារម្មណរូបទិស្សយោ បកត្តរូបទិស្សយោ ។

(៣៤៩) ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ  
 បានដល់អនន្តរូបទិស្សយ និងបកត្តរូបទិស្សយ ។ បកត្តរូបទិស្សយ គឺ បុគ្គល  
 អាស្រ័យ នូវសង្ខារ ដែលដល់នូវការសន្សំ ហើយភ្ញាក់ខ្លួន ឲ្យក្តៅខ្លួន  
 ឲ្យក្តៅដុំវិញ ទទួលនូវទុក្ខ ដែលមានការស្វែងរកជាមូល នូវសីល ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ ... នូវបញ្ញា ... នូវវាតៈ ... អាស្រ័យ នូវសេចក្តី  
 ប្រាថ្នា ហើយភ្ញាក់ខ្លួន ឲ្យក្តៅខ្លួន ឲ្យក្តៅដុំវិញ ទទួលនូវទុក្ខ ដែល  
 មានការស្វែងរកជាមូល សង្ខារ ដែលដល់នូវការសន្សំ ... បញ្ញា ...  
 វាតៈ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ នៃកាយិកទុក្ខ នៃ  
 ផលសមាបត្តិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ កុសលាកុសលកម្ម ជាបច្ច័យ  
 នៃវិបាក ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣៥០) ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល  
 ដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្តរូបទិស្សយ  
 គឺ មគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ៤  
 ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣៥១) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការមិនសន្សំ (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ ... បានដល់អារម្មណរូបទិស្សយ និងបកត្តរូបទិស្សយ ។

បតត្ថបដិស្សយោ សេត្វា មត្តំ ឧបដិស្សយេ  
អនុប្បដ្ឋំ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧប្បដ្ឋំ សមាបដ្ឋតិ  
សន្ធាវេ អនិច្ចតោ ធុត្វតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ មត្តោ  
សេត្វាធំ អត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធាយ ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធាយ ជំរុត្តិ-  
ប្បដិសម្ពិទ្ធាយ បដិកាលាប្បដិសម្ពិទ្ធាយ ឋានាឋាន-  
កោសល្យស្ស ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥២) អបចយតាមិ ធម្មោ នេវាចយតាមិទា-  
បចយតាមិស្ស ធម្មស្ស . . . ការម្មណ្ឌបដិស្សយោ  
អនន្តរូបដិស្សយោ បតត្ថបដិស្សយោ ។ បតត្ថប-  
ដិស្សយោ ការយា មត្តំ ឧបដិស្សយេ អនុប្បដ្ឋំ តិ-  
រិយសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧប្បដ្ឋំ សមាបដ្ឋតិ . . .  
ឋានាឋានកោសល្យស្ស ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-  
យោ មត្តោ ផលសមាបត្តិយា ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។

(៣៥៣) នេវាចយតាមិទាបចយតាមិ ធម្មោ  
នេវាចយតាមិទាបចយតាមិស្ស ធម្មស្ស ឧប្ប-  
ដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណ្ឌបដិស្សយោ  
អនន្តរូបដិស្សយោ បតត្ថបដិស្សយោ ។ បតត្ថ-  
បដិស្សយោ តាយិកំ សុខំ ឧបដិស្សយេ

បតត្ថបដិស្សយេ គឺ លេចបុគ្គលព័ន្ធភាយ ពាស្រ័យ ខ្ញុំមគ្គ ហើយ  
ញ្ញាតិសមាបត្តិ វិញ្ញាណសាមីកិក ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់សមាបត្តិ  
ដែលកើតឡើងហើយ ហើយព្យាស ខ្ញុំសន្ធាវេព័ន្ធភាយ ថាមិនទៀង  
ជាទុក្ខ ជាអនាត្ថ ឬ ជាបច្ច័យ នៃអត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធា នៃធម្មប្បដិ-  
សម្ពិទ្ធា នៃជំរុត្តិប្បដិសម្ពិទ្ធា នៃបដិកាលាប្បដិសម្ពិទ្ធា នៃឋានាឋាន-  
កោសល្យ របស់សេត្វាព័ន្ធភាយ ដោយឧបដិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣៥៤) ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល  
មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ . . . បានដល់ ការម្មណ្ឌ-  
បដិស្សយេ ការម្មណ្ឌបដិស្សយេ និងបតត្ថបដិស្សយេ ។ បតត្ថបដិស្សយេ  
គឺ ព្រះអរហន្ត ព្យាសយ ខ្ញុំមគ្គ ញ្ញាតិកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិន  
ទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើង  
ហើយ . . . ជាបច្ច័យ នៃឋានាឋានកោសល្យ ដោយឧបដិស្សយប្បច្ច័យ  
មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧបដិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣៥៥) ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
ដោយឧបដិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌបដិស្សយេ អនន្តរូបដិស្សយេ  
និងបតត្ថបដិស្សយេ ។ បតត្ថបដិស្សយេ គឺ បុគ្គល ពាស្រ័យ ខ្ញុំតាយិកសុខ

[២០២] បរិវត្តំ ចម្ពំ បច្ចយា បរិវត្តា ធម្មោ

ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា បរិវត្តំ វេកំ ទង្គំ បច្ចយា  
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខទ្វេ . . . បដិសន្ធិត្ថលោ វត្ថុ  
បច្ចយា ខន្ធា ចត្តាយត្ថនំ បច្ចយា ចត្តវិញ្ញាណំ  
តាយាយត្ថនំ បច្ចយា . . . វត្ថុ បច្ចយា បរិវត្តា ខន្ធា ។  
អវិសេសា ច បញ្ញា ហេតុប្បច្ចយសនិសា សត្ត  
តាតត្វា ។ អធិបតិប្បច្ចយា បដិសន្ធិ ធន្តិ សត្តរស  
បញ្ញា បរិបុណ្ណា ។ អនន្តរប្បច្ចយា ។ សន្ធិតំ ។  
អវិកតប្បច្ចយា ។

[២០៣] ហេតុយា សត្តរស អារម្មណ សត្ត  
អធិបតិយា សត្តរស អនន្តរ សត្ត សមនន្តរ សត្ត  
សហជាតេ សត្តរស អញ្ញាមញ្ញោ នវំ ជិស្សយេ សត្ត-  
រស ឧបជិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ សត្ត អាសេវនេ  
សត្ត កម្មេ សត្តរស វិចារកេ សត្តរស អា-  
ហារេ សត្តរស វស្ស័យេ ឈានេ មក្កេ សត្តរស

[២០៤] ធម៌ ដែលមានសភាពក្នុងចន្លោះ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល

មានសភាពក្នុងចន្លោះ រើបើកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព្យា  
ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពក្នុងចន្លោះ នឹងខន្ធ ២ . . . ខន្ធចាំង-  
ឡាយ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ក្នុងឈ្មោះវេទបដិសន្ធិ ចត្តវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក  
នឹងចត្តាយតនៈ ពឹងផ្អែក នឹងតាយាយតនៈ . . . ខន្ធចាំងឡាយ  
ដែលមានសភាពក្នុងចន្លោះ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ បញ្ញា ៦ យ៉ាង ដ៏សេស  
ប្រាកដស្មើដោយហេតុប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យទៅជាបញ្ញា ៧  
យ៉ាង ។ បដិសន្ធិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មិនមានទេ បញ្ញា ១៧ យ៉ាង  
មានគ្រប់គ្រាន់ហើយ ។ ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្លែង ។  
ព្រោះអវិកតប្បច្ច័យ ។

[២០៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានពីរៈ ១៧ ក្នុងការមូលប្បច្ច័យ  
មានពីរៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានពីរៈ ១៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន  
ពីរៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន  
ពីរៈ ១៧ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្នុងជិស្សយប្បច្ច័យ មាន  
ពីរៈ ១៧ ក្នុងឧបជិស្សយប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ  
មានពីរៈ ៧ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មាន  
ពីរៈ ១៧ ក្នុងវិចារកប្បច្ច័យ មានពីរៈ ១៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានពីរៈ  
១៧ ក្នុងវស្ស័យប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ និងមក្កប្បច្ច័យ មានពីរៈ ១៧

[៣៥៥] នេភិចយតាមិទាបចយតាមិ ធម្មោ  
អបចយតាមិស្ម ធម្មស្ម ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបដិស្សយោ អនន្តរូបដិស្សយោ  
បតតូបដិស្សយោ ។ បតតូបដិស្សយោ កាយិកំ  
សុខំ ឧបដិស្សយេ មត្តំ ឧប្បាទេតិ កាយិកំ ទុក្ខំ  
... សេនាសនំ ឧបដិស្សយេ មត្តំ ឧប្បាទេតិ កា-  
យិកំ សុខំ ... កាយិកំ ទុក្ខំ ... សេនាសនំ  
មត្តស្ម ឧបដិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៥៦] នេភិចយតាមិទាបចយតាមិ ធម្មោ  
នេភិចយតាមិទាបចយតាមិស្ម ធម្មស្ម បុរេជានប្ប-  
ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។  
អារម្មណ្ឌបុរេជានំ អរហន្ត ចត្តំ ... វត្ថុ អនិច្ចតោ  
ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ និរោធន ចត្តុដា រូបំ  
បស្សនិ ជំរាយ សោតនាតុយា សន្តំ សុលាតិ  
រូបាយតនំ ចត្តុវិញ្ញាណស្ម ដោជ្ឈតាយតនំ កាយ-  
វិញ្ញាណស្ម បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេ-  
ជានំ ចត្តុយតនំ ចត្តុវិញ្ញាណស្ម កាយាយតនំ  
កាយវិញ្ញាណស្ម វត្ថុ នេភិចយតាមិទាបចយតាមិ  
ទន្ធនំ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៥៧] ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
សន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយឧបនិស្ស-  
យប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សត្តបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថ-  
បនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវកាយិកសុខ  
ហើយញ្ញាវិវត្ត ឲ្យកើត នូវកាយិកទុក្ខ ... អាស្រ័យ នូវសេនា-  
សនៈ ហើយញ្ញាវិវត្ត ឲ្យកើត នូវកាយិកសុខ ... នូវកាយិក-  
ទុក្ខ ... សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៥៨] ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សត្តបុរេជាន និងវត្ថុបុរេជាន ។  
ការម្សត្តបុរេជាន គឺ ព្រះអរហន្ត ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ... នូវវត្ថុ ថា  
មិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា ឃើញរូប ដោយចក្ខុដូចជាជិព្វ ឮសំឡេង  
ដោយសោតជាដូចជាជិព្វ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ  
ដោជ្ឈតាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជានប្ប-  
ច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាន គឺ ចត្តុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ  
កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃទន្ធន  
ទាំងឡាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

(៣៥៧) នេវចយតាមិណបចយតាមិ ធម្មោ  
 អាចយតាមិស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 អាម្មណបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អាម្មណបុរេជានំ  
 សេត្វា វា បុថុជ្ឈនា វា ចត្តំ ... វត្ថុ អធិច្ចតោ  
 ធុត្តតោ អធុត្តតោ វិមស្សនំ អស្សនេន្តំ អភិធម្មន្តំ  
 តំ អាវុត្តំ វាតោ ធុប្បជ្ជនំ ទោមនស្សំ ធុប្បជ្ជនំ  
 ធិត្វេន ចត្តុដា រូបំ បស្សនិ ធិត្វាយ សោតនាតុ-  
 យា សន្តំ សុណាតិ ។ វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ អាចយតា-  
 មីនំ ទន្ធានំ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥៨) នេវចយតាមិណបចយតាមិ ធម្មោ  
 អបចយតាមិស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ អបចយតាមីនំ ទន្ធានំ បុរេជានប្ប-  
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥៩) អាចយតាមិ ធម្មោ នេវចយតាមិណ-  
 បចយតាមិស្ស ធម្មស្ស បច្ចាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 បច្ចាជានា អាចយតាមី ទន្ធា បុរេជានស្ស វេសស្ស  
 កាយស្ស បច្ចាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៦០) អបចយតាមិ ធម្មោ នេវចយតាមិណ-  
 បចយតាមិស្ស ធម្មស្ស បច្ចាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ

(៣៥៧) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ  
 បានដល់ការម្នាបុរេជាន និវត្តបុរេជាន ។ ការម្នាបុរេជាន គឺ  
 សេតុបគ្គលនាំងឡាយក្តី បុថុជ្ឈនាំងឡាយក្តី វេមិឃេញច្បាស់ នូវចក្ខុ  
 ... នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាវត្ថុ ជាអនត្តា ហើយក្រេតអរ កែកយ  
 ពតៈ ប្រាជ្ញា នូវសេចក្តីកែកយនោះ ទើបកើតឡើង ភេមនស្ស  
 កើតឡើង ឃើញរូប ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វ ឮសំឡេង ដោយសោតនាតុ  
 ដូចជាទិព្វ ។ ឯវត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃទន្ធានាំងឡាយ  
 ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

(៣៥៨) ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយបុរេជាន-  
 ប្បច្ច័យ បានដល់វត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃទន្ធានាំងឡាយ  
 ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

(៣៥៩) ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយបច្ចាជានប្បច្ច័យ  
 បានដល់បច្ចាជាន គឺ ទន្ធានាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ  
 នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជានប្បច្ច័យ ។

(៣៦០) ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល  
 មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយបច្ចាជានប្បច្ច័យ

បច្ឆាជាតា អាចយោគី ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥសស្ស  
កាយស្ស បច្ឆាជាតប្បដូរយេន បច្ចយោ ។

[៣៦១] នេវាចយោគីនាបចយោគី ធម្មោ  
នេវាចយោគីនាបចយោគីស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្ប-  
ដូរយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា នេវាចយោគីនាបចយោ-  
គី ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥសស្ស កាយស្ស បច្ឆា-  
ជាតប្បដូរយេន បច្ចយោ ។

[៣៦២] អាចយោគី ធម្មោ អាចយោគីស្ស  
ធម្មស្ស អាសេវនប្បដូរយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា  
អាចយោគី ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អាចយោគីធំ  
ខន្ធាធំ អាសេវនប្បដូរយេន បច្ចយោ អនុលោម  
តោត្រកុស្ស អនុលោម វេទានស្ស អាសេវនប្បដូ-  
រយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៣] អាចយោគី ធម្មោ អបចយោគីស្ស  
ធម្មស្ស អាសេវនប្បដូរយេន បច្ចយោ តោត្រកុ  
មត្តស្ស វេទានធំ មត្តស្ស អាសេវនប្បដូរយេន  
បច្ចយោ ។

បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ខន្ធាវង្សាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ  
នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បដូរយេន ។

[៣៦៤] ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
ដោយបច្ឆាជាតប្បដូរយេន បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ខន្ធាវង្សាយ ដែល  
មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ  
ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បដូរយេន ។

[៣៦៥] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវការសន្សំ ដោយអាសេវនប្បដូរយេន គឺ ខន្ធាវង្សាយ មុនៗ  
ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាវង្សាយ ក្រោយៗ ដែល  
ដល់នូវការសន្សំ ដោយអាសេវនប្បដូរយេន អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃ  
តោត្រកុ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ ដោយអាសេវនប្បដូរយេន ។

[៣៦៦] ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយអាសេវនប្បដូរយេន គឺ តោត្រកុ (ជាបច្ច័យ)  
នៃមត្ត វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមត្ត ដោយអាសេវនប្បដូរយេន ។

(៣៦៤) នេវាចយតាមិធាបចយតាមិ ធម្មោ  
 នេវាចយតាមិធាបចយតាមិស្ស ធម្មស្ស ... បុរិមា  
 បុរិមា នេវាចយតាមិធាបចយតាមិ ទន្ធា បច្ឆិមា  
 បច្ឆិមា នេវាចយតាមិធាបចយតាមិ ទន្ធា អា-  
 សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៦៥) អាចយតាមិ ធម្មោ អាចយតាមិស្ស  
 ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាចយតាមិ ចេតនា  
 សម្បយុត្តកានំ ទន្ធានំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៦៦) អាចយតាមិ ធម្មោ នេវាចយតាមិធា-  
 បចយតាមិស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 សហជាតា ធានាខណិកា ។ សហជាតា អាចយ-  
 តាមិ ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាណំ កក្កប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។ ធានាខណិកា អាចយតាមិ ចេតនា  
 វិវាទានំ ទន្ធានំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៦៧) អាចយតាមិ ធម្មោ អាចយតាមិស្ស  
 ច នេវាចយតាមិធាបចយតាមិស្ស ច ធម្មស្ស ...  
 អាចយតាមិ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ទន្ធានំ ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបាណំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៦៨) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ជាបច្ច័យ ឯធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ... គឺ ខន្ធចង្កាយ មុនៗ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់  
 នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចង្កាយ ក្រោយៗ ដែលមិនដល់  
 នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣៦៩) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវការសន្សំ  
 ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កន្ធចង្កាយ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៣៧០) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិន  
 ដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់  
 សហជាត ឯនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលដល់  
 នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបចង្កាយ ដោយកម្មប្ប-  
 ច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវការសន្សំ ជា  
 បច្ច័យ នៃវិបាកកក្កន្ធចង្កាយផង នៃកង្ការូបចង្កាយផង ដោយ  
 កម្មប្បច្ច័យ ។

(៣៧១) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំផង នៃធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវ  
 ការមិនសន្សំផង ... គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ  
 នៃសម្បយុត្តកក្កន្ធចង្កាយផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូប ចង្កាយផង  
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៦៨] អបចយតាមិ ធម្មោ អបចយតាមិស្ស  
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អបចយតាមិ ចេតនា  
សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៩] អបចយតាមិ ធម្មោ នេវចយតាមិនា.  
បចយតាមិស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
សហជាតា ជាតាទណិកា ។ សហជាតា អបចយ.  
តាមិ ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋាបាទំ រូបាទំ ។ ជាតាទណិ-  
កា អបចយតាមិ ចេតនា វិហាកានំ ទដ្ឋានំ កម្ម-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧០] អបចយតាមិ ធម្មោ អបចយតាមិស្ស  
ច នេវចយតាមិនាបចយតាមិស្ស ច ធម្មស្ស កម្ម-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អបចយតាមិ ចេតនា សម្ប-  
យុត្តកានំ ទដ្ឋានំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទំ រូបាទំ កម្ម-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧១] នេវចយតាមិនាបចយតាមិ ធម្មោ  
នេវចយតាមិនាបចយតាមិស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ច-  
យេន បច្ចយោ នេវចយតាមិនាបចយតាមិ ចេតនា

[៣៦៨] ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល  
ដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវការ  
មិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កន្ធានីឡាយ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៦៩] ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែល  
មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់  
សហជាត និវត្តនាទណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវ  
ការមិនសន្សំ (ជាបច្ច័យ) នៃចិត្តសមុដ្ឋានុបទ្ធានីឡាយ ។ ឯនាទ-  
ណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃវិហាកក្កន្ធា  
នីឡាយ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៧០] ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ  
ដែលដល់នូវការមិនសន្សំផង នៃធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិន  
ដល់នូវការមិនសន្សំផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលដល់  
នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កន្ធានីឡាយផង នៃចិត្ត-  
សមុដ្ឋានុបទ្ធានីឡាយផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៧១] ធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
សន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការ  
មិនសន្សំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ



សម្បយុត្តភាវំ ខន្ធារំ ចិត្តសមុដ្ឋានានិក្ខ រូបាវំ  
 កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណា នេកិចយ-  
 ភាវិយាបចយភាវិ បេតយា សម្បយុត្តភាវំ ខន្ធារំ  
 កក្កត្តា វ រូបាវំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧២] នេកិចយភាវិយាបចយភាវិ ឆន្ទោ នេ-  
 កិចយភាវិយាបចយភាវិស្ស ឆម្ពស្ស វិចារកប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ វិចារកោ នេកិចយភាវិយាបចយភាវិ វិចារកោ  
 ខន្ធារំ វិចារកំ ខន្ធារំ បដិសន្ធិត្តុណា ខន្ធារំ វិចារកំ  
 វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៣] អាចយភាវិ ឆន្ទោ អាចយភាវិស្ស  
 ឆម្ពស្ស អាហារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៤] អាចយភាវិ ឆន្ទោ នេកិចយ-  
 ភាវិយាបចយភាវិស្ស ឆម្ពស្ស វិចារកប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចយោជាតំ ។ សហជាតា  
 អាចយភាវិ ខន្ធារំ ចិត្តសមុដ្ឋានានិក្ខ រូបាវំ

មិនដល់ការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កត្តាវាំងឡាយផង នៃ  
 ចិត្តសមុដ្ឋានប្រឆាំងឡាយផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែល  
 មិនដល់ការសន្សំ មិនដល់ការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្ត-  
 កក្កត្តាវាំងឡាយផង នៃកក្កត្តាប្រឆាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ  
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៧៥] ធម៌ ដែលមិនដល់ការសន្សំ មិនដល់ការមិន  
 សន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនដល់ការសន្សំ មិនដល់ការមិន  
 សន្សំ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធខ ជាវិបាក ដែលមិនដល់ការ  
 សន្សំ មិនដល់ការមិនសន្សំ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធត ខន្ធតាំងឡាយ  
 ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៧៦] ធម៌ ដែលដល់ការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់ការសន្សំ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិចារកប្បច្ច័យ  
 ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ  
 ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៧៧] ធម៌ ដែលដល់ការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 មិនដល់ការសន្សំ មិនដល់ការមិនសន្សំ ដោយវិចារកប្បច្ច័យ  
 ប្រឆាំង បានដល់សហជាត ទិដ្ឋបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធតាំង-  
 ឡាយ ដែលដល់ការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋានប្រឆាំងឡាយ

វិប្បយុត្តប្បដូយេន បច្ចុយោ ។ បច្ឆាជាតា អាច-  
យតាមី ខន្ធោ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស  
វិប្បយុត្តប្បដូយេន បច្ចុយោ ។

(៣៧៥) បឋមយតាមី ឆន្ទោ នេកិចយតាមីនាប-  
ចយតាមីស្ស ឆន្ទស្ស វិប្បយុត្តប្បដូយេន បច្ចុយោ  
សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អបចយតាមី ខន្ធោ  
ចិត្តសមុដ្ឋានាធំ រូបាធំ វិប្បយុត្តប្បដូយេន បច្ចុយោ ។  
បច្ឆាជាតា អបចយតាមី ខន្ធោ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស  
កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដូយេន បច្ចុយោ ។

(៣៧៦) នេកិចយតាមីនាបចយតាមី ឆន្ទោ  
នេកិចយតាមីនាបចយតាមីស្ស ឆន្ទស្ស វិប្ប-  
យុត្តប្បដូយេន បច្ចុយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆា-  
ជាតំ ។ សហជាតា នេកិចយតាមីនាបចយតាមី  
ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានាធំ រូបាធំ វិប្បយុត្តប្បដូយេន  
បច្ចុយោ បដិសន្ធិកូលោ នេកិចយតាមីនាបចយតាមី  
ខន្ធោ កតត្ថារូបាធំ វិប្បយុត្តប្បដូយេន បច្ចុយោ  
ខន្ធោ វត្ថុស្ស វិប្បយុត្តប្បដូយេន បច្ចុយោ វត្ថុ  
ខន្ធោធំ វិប្បយុត្តប្បដូយេន បច្ចុយោ ។ បុរេជាតំ

ដោយវិប្បយុត្តប្បដូយេន ។ បច្ឆាជាតា គឺ ខន្ធានិច្ឆាយ ដែល  
ដល់នូវការសន្សំ ជាច្រើន នៃកាយនេះ ដែលភីតមុន ដោយ  
វិប្បយុត្តប្បដូយេន ។

(៣៧៧) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាច្រើន នៃធម៌ ដែលមិន  
ដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយវិប្បយុត្តប្បដូយេន បាន  
ដល់សហជាត បុរេជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធានិច្ឆាយ ដែល  
ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាច្រើន នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបាធំ ដោយ  
វិប្បយុត្តប្បដូយេន ។ បច្ឆាជាត គឺ ខន្ធានិច្ឆាយ ដែលដល់នូវការមិន  
សន្សំ ជាច្រើន នៃកាយនេះ ដែលភីតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បដូយេន ។

(៣៧៨) ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
ជាច្រើន នៃធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
ដោយវិប្បយុត្តប្បដូយេន បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ឆាជាត ។  
សហជាត គឺ ខន្ធានិច្ឆាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវ  
ការមិនសន្សំ ជាច្រើន នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបាធំ ដោយវិប្បយុត្ត-  
ប្បដូយេន ខន្ធានិច្ឆាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
សន្សំ ជាច្រើន នៃកតត្ថារូបាធំ ដោយវិប្បយុត្តប្បដូយេន ក្នុង  
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធានិច្ឆាយ ជាច្រើន នៃវត្ថុ ដោយវិប្បយុត្តប្ប-  
ដូយេន វត្ថុ ជាច្រើន នៃខន្ធានិច្ឆាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បដូយេន ។ បុរេជាត

ចក្ខុយោគនំ . . កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ  
 នេកចយតាមិទាបចយតាមិនំ ខន្ធនំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-  
 យេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា នេកចយតាមិទាបច-  
 យតាមិ ខន្ធបុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស ។

(៣៧៧) នេកចយតាមិទាបចយតាមិ ធម្មោ  
 អាចយតាមិស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ  
 បុរេជានំ វត្ថុ អាចយតាមិនំ ខន្ធនំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-  
 យេន បច្ចយោ ។

(៣៧៨) នេកចយតាមិទាបចយតាមិ ធម្មោ  
 អបចយតាមិស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ច-  
 យោ បុរេជានំ វត្ថុ អបចយតាមិនំ ខន្ធនំ វិប្បយុត្ត-  
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៣៧៩) អាចយតាមិ ធម្មោ អាចយតាមិស្ស  
 ធម្មស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អាចយតាមិ ឯកោ  
 ខន្ធនំ តិណ្ឌនំ ខន្ធនំ ។

(៣៨០) អាចយតាមិ ធម្មោ នេកចយតាមិទា-  
 បចយតាមិស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ

គី ចក្ខុយោគនំ . . . កាយាយតនំ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ  
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់  
 នូវការមិនសន្សំ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ខន្ធនំ វិ-  
 ប្បយោ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ (ជាបច្ច័យ)  
 នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ។

(៣៧៧) ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ បាន  
 ដល់បុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធនំ វិប្បយោ ដែលដល់នូវការ  
 សន្សំ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ ។

(៣៧៨) ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ  
 បានដល់បុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធនំ វិប្បយោ ដែលដល់នូវ  
 ការមិនសន្សំ ដោយវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយោ ។

(៣៧៩) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំ ដោយអត្ថប្បដ្ឋយោ គឺ ខន្ធនំ ដែលដល់នូវការសន្សំ  
 (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធនំ ។

(៣៨០) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយអត្ថប្បដ្ឋយោ

សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អាឈយតាមិ  
 ខត្តា ចិត្តសមុដ្ឋានាធិ រូបាធិ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-  
 យោ ។ បច្ឆាជាតា អាឈយតាមិ ខត្តា បុរេជាតស្ស  
 សមស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨០] អាឈយតាមិ ធម្មោ អាឈយតាមិស្ស  
 ច ធម្មោឈយតាមិធម្មោឈយតាមិស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថ-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាឈយតាមិ ឯកោ ខត្តា  
 តិណ្ឌង្គំ ខត្តាធិ ចិត្តសមុដ្ឋានាធិ រូបាធិ អត្ថប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ ទេ ខត្តា ... ។ អបឈយតាមិ  
 ធម្មោ ... តីណិ ។ អាឈយតាមិធម្មោធម្មោ កាតវ្យំ ។

[៣៨២] ធម្មោឈយតាមិធម្មោឈយតាមិ ធម្មោ ធម្ម-  
 ោឈយតាមិធម្មោឈយតាមិស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ  
 វត្ថុន្ត្រយំ ។ សហជាតា ធម្មោឈយតាមិធម្មោឈយតាមិ  
 ឯកោ ខត្តា តិណ្ឌង្គំ ខត្តាធិ ចិត្តសមុដ្ឋានាធិ  
 រូបាធិ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទេ ខត្តា ... បដិ-  
 សន្និក្ខណោ ខត្តា វត្ថុស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ  
 ខត្តាធិ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ ...  
 តាហារំ ... អាហារំ ... ឧត្តុ ... អសញ្ញាសត្តានំ ... ។

បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា គឺ ខន្ធាង្គឡាយ  
 ដែលដល់បុរេជាតំ ជាបច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបាធិឡាយ ដោយ  
 អត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាតា គឺ ខន្ធាង្គឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ  
 ជាបច្ច័យ នៃកាយរាង ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៣៨១] ធម្មិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម្មិ ដែល  
 ដល់នូវការសន្សំផង នៃធម្មិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការ  
 មិនសន្សំផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជា  
 បច្ច័យ នៃខន្ធតាផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបាធិឡាយផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ  
 ខន្ធទ ... ។ ធម្មិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ... (ករវន្តបុព្វាទិវិ-  
 សដ្ឋនា) ព លើក ។ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើតាមន័យក្នុងអាឈយតាមិធម្មិ ។

[៣៨២] ធម្មិ មិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិន  
 សន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធម្មិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការ  
 មិនសន្សំ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ឆាជាត  
 អាហារ និងវត្ថុន្ត្រយ ។ សហជាតា គឺ ខន្ធទ ដែលមិនដល់នូវ  
 ការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធតាផង នៃ  
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបាធិឡាយផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធទ ... ខន្ធទ  
 តាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ  
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាង្គឡាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ មហាក្ខត ទ ...  
 តាហារ ... អាហារ ... ឧត្តុ ... នៃពួកអសញ្ញាសត្ត ... ។

បុរេជាតំ អរហន្តំ ចតុត្ថំ ... វត្ថុតំ អនិច្ចតោ នុត្តតោ  
 អនុត្តតោ វិបស្សនិ ធិត្វេន ចតុត្ថា រូបំ ... ធិត្វាយ  
 សោគនាតុយា សន្នំ សុណាតិ រូបាយតនំ ចតុត្ថ-  
 វិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជនាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស ចត្តា-  
 យតនំ ចតុវិញ្ញាណស្ស ... កាយាយតនំ កាយ-  
 វិញ្ញាណស្ស វត្ថុ នេវាចយតាមិទាបចយតាមិទំ ទដ្ឋានំ  
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា នេវាចយតា-  
 មិទាបចយតាមិ ទដ្ឋា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស  
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កតធីត្ថាការេ អាហារេ  
 ឥមស្ស កាយស្ស រូបជីវិត្រ្ទិយំ កតត្ថារូបានំ ។

(៣៨៣) នេវាចយតាមិទាបចយតាមិ នម្មោ  
 អាចយតាមិស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេ-  
 ជាតំ សេត្វា វា បុព្វជ្ឈនា វា ចតុត្ថំ អនិច្ចតោ នុត្តតោ  
 អនុត្តតោ វិបស្សនិ អស្សានេន្នំ អភិទទ្ធន្នំ តំ អារត្ត-  
 កតោ ... នោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ សោតំ ... វត្ថុតំ  
 អនិច្ចតោ ... វិបស្សនិ អស្សានេន្នំ អភិទទ្ធន្នំ តំ អារត្ត-  
 កតោ ... នោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ធិត្វេន ចតុត្ថា រូបំ  
 ... ធិត្វាយ សោគនាតុយា សន្នំ សុណាតិ វត្ថុ  
 អាចយតាមិទំ ទដ្ឋានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បុរេជាតំ គឺ បុរេបាល្យ ហើយច្បាស់ នូវចតុត្ថំ ... នូវវត្ថុ ជាមិន  
 ចៀង ដូច្នេះ វិបស្សន្ត (ឃើញ) រូប ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វ ... ពុំ  
 សំរេច ដោយសោគនាតុដូចជាទិព្វ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចតុត្ថ-  
 វិញ្ញាណ ដោជ្ជនាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ចត្តាយតនៈ  
 (ជាបច្ច័យ) នៃចតុវិញ្ញាណ ... កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយ-  
 វិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ  
 មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធ  
 ចាំងឡាយ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ  
 នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ កតធីត្ថាការេ (ជា  
 បច្ច័យ) នៃកាយនេះ រូបជីវិត្រ្ទិយ (ជាបច្ច័យ) នៃកតត្ថារូបចាំងឡាយ ។

(៣៨៣) ធម៌ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ  
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់  
 បុរេជាត គឺ សេក្ខបុគ្គលចាំងឡាយក្តី បុព្វជ្ឈនចាំងឡាយក្តី ឃើញ  
 ច្បាស់ នូវចតុត្ថំ ជាមិនចៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា ហើយត្រេកអរ រីករាយ  
 រកៈ ប្រាជ្ញា នូវសេចក្តីរីករាយនោះ ... ទោមនស្ស កើតឡើង នូវ  
 សោគៈ... ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ជាមិនចៀង... ហើយត្រេកអរ រីករាយ  
 រកៈ ប្រាជ្ញា នូវសេចក្តីរីករាយនោះ... ទោមនស្ស កើតឡើង នូវរូប  
 ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វ ... ពុំសំរេច ដោយសោគនាតុដូចជាទិព្វ វត្ថុ  
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

យតាមិ ច ឆន្ទា អោយតាមិបាបធម៌តាមិស្ស  
 ឆន្ទស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចា-  
 ជាតំ អាហារំ វេទ្ធ្នយំ ។ សហជាតា អាចយតាមិ  
 ទន្ធា ច មហាក្ខតា ច វិត្តសមុដ្ឋានំ រូបានំ  
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា អាចយតាមិ  
 ទន្ធា ច កិលេដ្ឋីការោ អាហារោ ច វេទស្ស កា-  
 យស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា  
 អាចយតាមិ ទន្ធា ច រូបជីវិត្រ្ន្និយេត្ថុ កជត្តារូបានំ  
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧៦) ធម៌ ដែលដល់នូវការសន្សំក្តី ធម៌ ដែលមិនដល់នូវ  
ការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនដល់  
នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ បាឧដល់  
សហជាត បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត ខន្ធ  
ទាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំក្តី មហាក្ខតទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ  
នៃចិត្តសមុដ្ឋានប្រទាំងឡាយ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ  
ខន្ធទាំងឡាយ ដែលដល់នូវការសន្សំក្តី ភពឡឺង្ការហារក្តី ជាបច្ច័យ  
នៃកាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែល  
ដល់នូវការសន្សំក្តី ប្រជីវិត្រិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃកដត្តាប្រទាំងឡាយ  
ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៣៨៧] អបចយតាមិ ច នេវាចយតាមិបាបច-  
 យតាមិ ច ធម្មា អបចយតាមិស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ ។ ទ្វេ កាតត្វា ធន្យ្យតនយេន ។  
 នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨៨] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ សត្ត  
 អធិបតីយា ធន អនន្តរេ ន សមនន្តរេ ន សហ-  
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញោ តីណិ ធិស្សយេ តេរស ឧប-  
 ធិស្សយេ នវ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ  
 អាសវនេ តីណិ កាម្មេ សត្ត វិចារេត ឯកំ  
 អាហារេ សត្ត វេទ្រិយេ សត្ត ឈានេ សត្ត មត្តេ  
 សត្ត សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា  
 តេរស នត្ថិយា ន វិភតេ ន អវិភតេ តេរស ។

[៣៨៧] អង្គ វិសេសវលំហូតាមិសម្បត្តិ ធមិ ដែលមិនដល់ខ្លា  
 តាមសម្ប ចំណង់ហូតាមិសម្បត្តិ ជាច្រើន នៃធមិ ដែលដល់ខ្លា  
 តាមិសម្ប ដោយអត្ថិប្បច្ចយ ។ ច្រើនវាដំណើរ បណ្ឌិត គប្បត្វើ  
 តាមន័យដែលសំដែងរួចហើយ ។ (ធមិ) ជាច្រើន ដោយនត្ថិប្បច្ចយ  
 ជាច្រើន ដោយវិភតប្បច្ចយ ជាច្រើន ដោយអវិភតប្បច្ចយ ។

[៣៨៨] ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានវាៈ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ  
 មានវាៈ៧ ក្នុងអធិបតីប្បច្ចយ មានវាៈ១០ ក្នុងអនន្តរេប្បច្ចយ  
 មានវាៈ៦ ក្នុងសមនន្តរេប្បច្ចយ មានវាៈ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ចយ  
 មានវាៈ៧ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយ មានវាៈ៣ ក្នុងធិស្សយប្បច្ចយ  
 មានវាៈ១៣ ក្នុងឧបធិស្សយប្បច្ចយ មានវាៈ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ចយ  
 មានវាៈ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ចយ មានវាៈ៣ ក្នុងអាសវនេប្បច្ចយ  
 មានវាៈ៣ ក្នុងកាម្មប្បច្ចយ មានវាៈ៧ ក្នុងវិចារេតប្បច្ចយ មានវាៈ  
 ១ ក្នុងអាហារប្បច្ចយ មានវាៈ៧ ក្នុងវេទ្រិយប្បច្ចយ មានវាៈ៧  
 ក្នុងឈានប្បច្ចយ មានវាៈ៧ ក្នុងមត្តប្បច្ចយ មានវាៈ៧ ក្នុងសម្ប-  
 យុត្តប្បច្ចយ មានវាៈ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានវាៈ៥ ក្នុងអត្ថិប្ប-  
 ច្ចយ មានវាៈ១៣ ក្នុងនត្ថិប្បច្ចយ មានវាៈ៦ ក្នុងវិភតប្បច្ចយ មាន  
 វាៈ៦ ក្នុងអវិភតប្បច្ចយ មានវាៈ១៣ ។

[៣៨៩] អាចយកាមិត្តិក ឆន្ទោ អាចយកាមិត្តិក ឆន្ទស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩០] អាចយកាមិត្តិក ឆន្ទោ អបចយកាមិត្តិក ឆន្ទស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩១] អាចយកាមិត្តិក ឆន្ទោ នេកចយកាមិត្តិក ឆន្ទស្ស ឆន្ទស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩២] អាចយកាមិត្តិក ឆន្ទោ អាចយកាមិត្តិក ឆន្ទស្ស នេកចយកាមិត្តិក ឆន្ទស្ស ឆន្ទស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៣] អបចយកាមិត្តិក ឆន្ទោ អបចយកាមិត្តិក ឆន្ទស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៤] អបចយកាមិត្តិក ឆន្ទោ អាចយកាមិត្តិក ឆន្ទស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨៩] ឆមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃឆមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយការម្ពណាប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៩០] ឆមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃឆមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៩១] ឆមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃឆមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយការម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតត្ថប្បច្ច័យ ។

[៣៩២] ឆមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃឆមិ ដែលដល់នូវការសន្សំផង នៃឆមិ ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៣៩៣] ឆមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃឆមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៩៤] ឆមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃឆមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ដោយការម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។





[៤០០] អាចយតាមី ច នេវាចយតាមីនាបច-  
យតាមី ច ធម្មា អាចយតាមីស្ស ធម្មស្ស ...  
សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[៤០១] អាចយតាមី ច នេវាចយតាមីនាបច-  
យតាមី ច ធម្មា នេវាចយតាមីនាបចយតាមីស្ស  
ធម្មស្ស ... សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ វត្ថុន្ទ្រិយំ ។

[៤០២] អបចយតាមី ច នេវាបចតាមីនាបចយ-  
តាមី ច ធម្មា អបចយតាមីស្ស ធម្មស្ស ... សហ-  
ជាតំ បុរេជាតំ ។

[៤០៣] អបចយតាមី ច នេវាបចតាមីនាបច-  
យតាមី ច ធម្មា នេវាបចយតាមីនាបចយតាមីស្ស  
ធម្មស្ស ... សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ វត្ថុន្ទ្រិយំ ។

[៤០៤] នហេតុយា បណ្ណាស នការម្មណោ នអ-  
ធិបតីយា នអនន្តរ នសមនន្តរ បណ្ណាស នសហ-  
ជារត ឯកានស នអញ្ញាមញ្ញា ឯកានស នធិស្សយេ  
ឯកានស នឧបធិស្សយេ ឧទ្ទស នបុរេជារត តេស

[៤០០] ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ធមិ ដែលមិនដល់នូវការ  
សន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលដល់នូវការ  
សន្សំ ... បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

[៤០១] ធមិ ដែលដល់នូវការសន្សំ ធមិ ដែលមិនដល់នូវការ  
សន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនដល់នូវ  
ការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ... បានដល់សហជាត បច្ឆាជាត  
អាហារ និងវត្ថុន្ទ្រិយ ។

[៤០២] ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ធមិ ដែលមិនដល់នូវ  
ការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលដល់នូវ  
ការមិនសន្សំ ... បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

[៤០៣] ធមិ ដែលដល់នូវការមិនសន្សំ ធមិ ដែលមិនដល់  
នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនដល់  
នូវការសន្សំ មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ... បានដល់សហជាត បច្ឆាជាត  
អាហារ និងវត្ថុន្ទ្រិយ ។

[៤០៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៥ ក្នុងនការម្មណាប្ប-  
ច្ច័យ នអធិបតីប្បច្ច័យ នអនន្តរប្បច្ច័យ និងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មាន  
វារៈ ១៥ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ  
មានវារៈ ១១ ក្នុងនធិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងនឧប-  
ធិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនបុរេជារតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

នបច្ឆាជានេ បណ្ណាស នអាសវនេ នគរម្មេ នវិហានេ  
 នអាហារេ នភ័ន្ត្រិយេ នឈានេ នមន្តេ បណ្ណាស  
 នសម្បយុត្តេ ឯតានស នវិប្បយុត្តេ នវ នោអត្ថិ-  
 យា នវ នោនត្ថិយា បណ្ណាស នោវិហានេ បណ្ណាស  
 នោវិហានេ នវ ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចុទ្ទិយំ ។

[២០៥] នបោតុប្បច្ចយា នអាម្មណេ សត្ត ។  
 នអធិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ សត្ត នអា-  
 មញ្ញេ តីណំ នឧបទិស្សយេ សត្ត នបុរេជានេ  
 នបច្ឆាជានេ នអាសវនេ នគរម្មេ នវិហានេ នអា-  
 ហារេ នភ័ន្ត្រិយេ នឈានេ នមន្តេ សត្ត នសម្ប-  
 យុត្តេ តីណំ នវិប្បយុត្តេ តីណំ នោនត្ថិយា សត្ត  
 នោវិហានេ សត្ត ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បច្ចុទ្ទិយំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនបច្ឆាជានប្បច្ច័យ មានករៈ ១៥ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ នកម្មប្ប-  
 ច្ច័យ នវិហានប្បច្ច័យ នអាហារប្បច្ច័យ នភ័ន្ត្រិយប្បច្ច័យ នឈាន-  
 ប្បច្ច័យ ននមន្តប្បច្ច័យ មានករៈ ១៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន  
 ករៈ ១១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានករៈ ៨ ក្នុងនោវិហានប្បច្ច័យ មាន  
 ករៈ ៨ ក្នុងនោវិហានប្បច្ច័យ មានករៈ ១៥ ក្នុងនោវិហានប្បច្ច័យ មាន  
 ករៈ ១៥ ក្នុងនោវិហានប្បច្ច័យ មានករៈ ៨ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់  
 យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុទ្ទិយៈ ។

[២០៦] ក្នុងនអាម្មណប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ព្រោះនបោតុប្បច្ច័យ  
 ... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តរេប្បច្ច័យ ននសមនន្តរេប្បច្ច័យ មាន  
 ករៈ ៧ ក្នុងនអាម្មណប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនឧបទិស្សយប្បច្ច័យ  
 មានករៈ ៧ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ច័យ នបច្ឆាជានប្បច្ច័យ នអាសវនប្ប-  
 ច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិហានប្បច្ច័យ នអាហារប្បច្ច័យ នភ័ន្ត្រិយប្ប-  
 ច្ច័យ នឈានប្បច្ច័យ ននមន្តប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុ-  
 ត្តប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនោ-  
 វិហានប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ក្នុងនោវិហានប្បច្ច័យ មានករៈ ៧ ។ បណ្ឌិត  
 គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចុទ្ទិយៈ ។

[៤០៦] ធម្មោតុប្បត្តិយា អារម្មណេ សត្ត ...

អធិបតីយា ធរស អនន្តរេ ឆ សមនន្តរេ ឆ សហ-  
 ជាតេ ធរ អញ្ញាមញ្ញោ តីណិ ធិស្សយេ តេរស  
 ឧបធិស្សយេ ធរ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ  
 អាសេវនេ តីណិ តតម្មេ សត្ត វិចារតេ ឯតំ អាហារ-  
 រេ សត្ត វង្រ្កិយេ ឈានេ មត្តេ សត្ត សម្បយុត្តេ  
 តីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ញា អត្តិយា តេរស ធន្តិយា ឆ  
 វិចតេ ឆ អវិចតេ តេរស ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចនិយាទុណមំ ។

អាឈយតាមិក្កិកេ ទសមំ ខីដ្ឋិកំ

[៤០៦] ក្នុងអារម្មណប្បត្តិយ មានវារៈ ៧ ព្រោះមហេតុប្បត្តិយ

... ក្នុងអធិបតីប្បត្តិយ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរាប្បត្តិយ មានវារៈ ៦  
 ក្នុងសមនន្តរាប្បត្តិយ មានវារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បត្តិយ មានវារៈ ៧ ក្នុង  
 អញ្ញាមញ្ញាប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងធិស្សយប្បត្តិយ មានវារៈ ១៣ ក្នុង  
 ឧបធិស្សយប្បត្តិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុង  
 បច្ឆាជាតប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសវនប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុង  
 កម្មប្បត្តិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិចារកប្បត្តិយ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្ប-  
 ត្តិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវង្រ្កិយប្បត្តិយ ឈានប្បត្តិយ និងមត្តប្បត្តិយ  
 មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បត្តិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បត្តិយ  
 មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តប្បត្តិយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងធន្តិប្បត្តិយ មានវារៈ ៦  
 ក្នុងវិចតប្បត្តិយ មានវារៈ ៦ ក្នុងអវិចតប្បត្តិយ មានវារៈ ១៣ ។  
 បណ្ឌិត គប្បីរកថយ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនិយាទុណមំ ។

ចប់ អាឈយតាមិក្កិកេ ទំ ១០

សេចក្តី

បដិប្បវា

[២០៧] សេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សេត្តោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សេត្តំ ឯតំ ទន្ធិ បដិច្ច

តយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ... ។ សេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច

នេវសេត្តានសេត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា

សេត្តោ ទទ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សេត្តំ

ធម្មំ បដិច្ច សេត្តោ ច នេវសេត្តានសេត្តោ ច

ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សេត្តំ ឯតំ ទន្ធិ

បដិច្ច តយោ ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ... ។

[២០៨] អសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អសេត្តោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អសេត្តំ ឯតំ ទន្ធិ បដិច្ច ។

អសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នេវសេត្តានសេត្តោ ធម្មោ

... អសេត្តោ ទទ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

អសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អសេត្តោ ច នេវសេត្តានសេត្តោ

សេត្តោ ច ធម្មោ ... អសេត្តំ ឯតំ ទន្ធិ បដិច្ច

តយោ ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ... ។

សេចក្តី

បដិប្បវា

[២០៧] ធម៌ ដែលជាបស់សេតុប្បគ្គល អាស្រ័យនូវធម៌ ដែលជា

របស់សេតុប្បគ្គល រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា អា-

ស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាបស់សេតុប្បគ្គល ខន្ធ ២ ... ។ ធម៌ ដែល

មិនមែនជាបស់សេតុប្បគ្គល មិនមែនជាបស់អសេតុប្បគ្គល អាស្រ័យ

ធម៌ ដែលជាបស់សេតុប្បគ្គល រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំន៍ឡាយ ជាបស់សេតុប្បគ្គល ។

ធម៌ ដែលជាបស់សេតុប្បគ្គលក្តី ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេតុប្បគ្គល

មិនមែនជាបស់អសេតុប្បគ្គលក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលជាបស់សេតុប្បគ្គល

រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពាក្យក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី

អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាបស់សេតុប្បគ្គល ខន្ធ ២ ... ។

[២០៨] ធម៌ ដែលជាបស់អសេតុប្បគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែល

ជាបស់អសេតុប្បគ្គល រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ អា-

ស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាបស់អសេតុប្បគ្គល ។ ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់

សេតុប្បគ្គល មិនមែនជាបស់អសេតុប្បគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជាបស់

អសេតុប្បគ្គល ... គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំន៍ឡាយ ជា

របស់អសេតុប្បគ្គល ។ ធម៌ ដែលជាបស់អសេតុប្បគ្គលក្តី ធម៌ ដែល

មិនមែនជាបស់សេតុប្បគ្គល មិនមែនជាបស់អសេតុប្បគ្គលក្តី អាស្រ័យ

ធម៌ ដែលជាបស់អសេតុប្បគ្គល ... គឺ ខន្ធ ពាក្យក្តី ចិត្តសមុដ្ឋាន-

រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាបស់អសេតុប្បគ្គល ខន្ធ ២ ... ។

(២០៩) នៅសេដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម បដិច្ច នៅ

សេដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម . . . នៅសេដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច  
ធម្ម បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋាន រូប  
ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិត្តលោ នៅសេដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច  
ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធ ធម្ម បដិច្ច តយោ មហាក្ខត  
បដិច្ច តយោ មហាក្ខត ទ្វេ មហាក្ខត បដិច្ច ទ្វេ  
មហាក្ខត មហាក្ខត បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋាន រូប  
តត្ថាប្ប ឧបាទាន រូប ។

(២១០) សេដ្ឋកិច្ច នៅសេដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម  
បដិច្ច នៅសេដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម ឧប្បជ្ជតិ  
ហេតុប្បច្ចយា សេដ្ឋកិច្ច ខន្ធ ច មហាក្ខត ច  
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋាន រូប ។

(២១១) អសេដ្ឋកិច្ច នៅសេដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម  
បដិច្ច នៅសេដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម ឧប្បជ្ជតិ  
ហេតុប្បច្ចយា អសេដ្ឋកិច្ច ខន្ធ ច មហាក្ខត ច  
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋាន រូប ។

(២១២) ធម្ម ដែលមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច មិនមែនជា  
សេដ្ឋកិច្ច អស្រ័យធម្ម ដែលមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច  
មិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច . . . គឺ ខន្ធ ត ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋាន រូប  
ក្តី អស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច មិនមែនជាសេដ្ឋ  
កិច្ច ខន្ធ ២ . . . វត្ថុ អស្រ័យខន្ធចាំឡាយ ដែលមិន  
មែនជាសេដ្ឋកិច្ច មិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងខណៈនៃ  
បដិសន្ធិ ខន្ធចាំឡាយ អស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត អស្រ័យមហា-  
ក្ខត ១ មហាក្ខត ២ អស្រ័យមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុដ្ឋាន រូប កត្តាប្ប  
ចិន្តាប្ប អស្រ័យមហាក្ខត ចាំឡាយ ។

(២១៣) ធម្ម ដែលមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច មិនមែនជា  
សេដ្ឋកិច្ច អស្រ័យធម្ម ដែលជាសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម  
ដែលមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច មិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច  
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន រូប អស្រ័យខន្ធ  
ចាំឡាយ ដែលជាសេដ្ឋកិច្ច មហាក្ខតចាំឡាយ ។

(២១៤) ធម្ម ដែលមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច មិនមែនជា  
សេដ្ឋកិច្ច អស្រ័យធម្ម ដែលជាសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម  
ដែលមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច មិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច  
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន រូប អស្រ័យខន្ធ  
ចាំឡាយ ដែលជាសេដ្ឋកិច្ច មហាក្ខតចាំឡាយ ។

(២០២) សេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សេត្តោ ធម្មោ  
ឧប្បជ្ជតិ អាមន្តាប្បច្ចយា អនិច្ចតិប្បច្ចយា បដិ-  
សន្ធិ នត្ថំ ។ អនន្តាប្បច្ចយា សមនន្តាប្បច្ចយា សហ-  
ជាតប្បច្ចយា សព្វេ មហាក្ខតា កាតក្ខា ។ អញ្ញា-  
មញ្ញប្បច្ចយា និស្សយប្បច្ចយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយា  
បុរេជាតប្បច្ចយា អាសេវនប្បច្ចយា សេត្តំ ឯតំ  
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ្វេ ... ។

(២០៣) នេវសេត្តានាសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ-  
សេត្តានាសេត្តោ ធម្មោ ... អាសេវនប្បច្ចយា នេវ-  
សេត្តានាសេត្តំ ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ  
ខន្ធទ្វេ ... តាម្បប្បច្ចយា វិទាតប្បច្ចយា វិទាតំ សេត្តំ  
ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ្វេ ... ។  
តីណិ បរិមុណំ ។

(២០៤) អសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អសេត្តោ ធម្មោ...  
វិទាតប្បច្ចយា អសេត្តំ ឯតំ ខន្ធំ បដិច្ច ...  
តីណិ ។

(២០៥) . នេវសេត្តានាសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច  
នេវសេត្តានាសេត្តោ ធម្មោ ... វិទាតប្បច្ចយា

(២១២) ធមិ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធមិ ដែល  
ជាបស់សេត្តបុគ្គល រើបកើតឡើង ព្រោះការម្នាប្បច្ច័យ និងអនិច្ច-  
តិប្បច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។ ពួកមហាក្ខតានីអស់ បណ្ឌិត  
គប្បីធ្វើតាមខំនឹង អនន្តប្បច្ច័យ សមនន្តប្បច្ច័យ និងសហជាតប្បច្ច័យ ។  
ខន្ធភ អាស្រ័យខន្ធទ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ព្រោះអន្តមញ្ញប្បច្ច័យ  
និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ និងកាស-  
វនប្បច្ច័យ ខ្លុំខន្ធ ២ ... ។

(២១៣) ធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អ-  
សេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជា  
របស់អសេត្តបុគ្គល ... ព្រោះការសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យខន្ធ  
១ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ខ្លុំ  
ខន្ធ ២ ... ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ និងវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធភ អាស្រ័យវិបាក-  
ក្នុងខន្ធទ ជាបស់សេត្តបុគ្គល ខ្លុំខន្ធ ២ ... ព្រោះ ជាពាក្យគ្រប់គ្រាន់ ។

(២១៤) ធមិ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធមិ ដែល  
ជាបស់អសេត្តបុគ្គល ... ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យខន្ធទ  
ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ... ព្រោះ ។

(២១៥) ធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិន  
មែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធមិ ដែលមិនមែនជាបស់  
សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ... ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ

វិចារកំ លេវសេត្តាធាសេត្តំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ  
ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានត្ថ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិ-  
សន្ធិត្ថុណា ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធ  
ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ។

[៤០៦] សេត្តញ្ច លេវសេត្តាធាសេត្តញ្ច ធម្មំ  
បដិច្ច លេវសេត្តាធាសេត្តា ធម្មោ . . . វិចារកប្បច្ច-  
យា វិចារកេ សេត្តោ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច  
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៤០៧] អសេត្តញ្ច លេវសេត្តាធាសេត្តញ្ច ធម្មំ  
បដិច្ច លេវសេត្តាធាសេត្តា ធម្មោ . . . វិចារកប្បច្ច-  
យា អសេត្តោ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច  
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៤០៨] សេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សេត្តោ ធម្មោ . . .  
អាហារប្បច្ចយា ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ណាមប្បច្ចយា មគ្គ-  
ប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថិ-  
ប្បច្ចយា ធន្តិប្បច្ចយា វិភត្តប្បច្ចយា អវិភត្តប្បច្ចយា ។

គី ខន្ធ ព ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្បក្តី អាស្រ័យវិបាកក្នុង ខ ដែលមិន  
មែនជារបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជារបស់អសេត្តបុគ្គល នូវខន្ធ ២ . . .  
វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចង់ឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធចង់ឡាយ  
អាស្រ័យ វត្ថុ នូវមហាក្ខត ខ . . . ។

[៤០៦] ធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជា  
របស់អសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជារបស់សេត្តបុគ្គលផង ធម៌  
ដែលមិនមែនមែនជារបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជារបស់អសេត្តបុគ្គលផង . . .  
ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប អាស្រ័យវិបាកក្នុងចង់ឡាយ  
ជារបស់សេត្តបុគ្គលផង មហាក្ខតចង់ឡាយផង ។

[៤០៧] ធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែន  
ជារបស់អសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជារបស់អសេត្តបុគ្គលផង  
ធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជារបស់អសេត្តបុគ្គលផង  
. . . ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប អាស្រ័យខន្ធចង់ឡាយ  
ជារបស់អសេត្តបុគ្គលផង មហាក្ខតចង់ឡាយផង ។

[៤០៨] ធម៌ ដែលជារបស់សេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ជារបស់  
សេត្តបុគ្គល . . . ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ណាមប្បច្ច័យ  
មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ នត្ថិប្បច្ច័យ  
វិភត្តប្បច្ច័យ និងអវិភត្តប្បច្ច័យ ។



[២១៩] ហេតុយា នេ អារម្មណេ វីណិ អនិ-  
 បតិយា នេ អនន្តេវ វីណិ សមនន្តេវ វីណិ សហ-  
 ជារេ នេ អក្កបរាឡា វីណិ ធិស្សយេ នេ ធិប-  
 ធិស្សយេ វីណិ តុបេវារេ នេ វីណិ អារសវេន ព្រ-  
 តេឡេ នេ វិចារេត អណារេវ ភ្ន្រ្រៃយេ ឈារេន មន្ត-  
 នេ សម្បយុត្តេ វីណិ វិប្បយុត្តេ នេ អត្ថិយា នេ  
 នត្ថិយា វីណិ វិគរេត វីណិ អវិគរេត នេ ។ ឯវិ  
 ករណាតត្ថំ ។

អនុលោម ។

[២២០] នេវសេត្វានាវសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ-  
 សេត្វានាវសេត្វាន ធម្មោ ធិប្បដ្ឋតិ នហេតុប្បព្វយា  
 អហេតុតំ នេវសេត្វានាវសេត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច  
 តយោ ខន្ធា ធិត្តសមុដ្ឋានេវ រូបំ ឆេ ចរេន្ទ . . .  
 អហេតុតប្បដិសន្ធិត្វណោ ខន្ធហ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ  
 បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខត្ថំ បដិច្ច ភាហិវំ . . .

[២២១] ក្នុងហេតុប្បព្វយ មានករៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បព្វយ  
 មានករៈ ៣ ក្នុងអនិបតិប្បព្វយ មានករៈ ៩ ក្នុងអនន្តប្បព្វយ មាន  
 ករៈ ៣ ក្នុងសមនន្តប្បព្វយ មានករៈ ៣ ក្នុងសហជាកប្បព្វយ មាន  
 ករៈ ៩ ក្នុងអក្កបរាឡាប្បព្វយ មានករៈ ៣ ក្នុងធិស្សយប្បព្វយ មាន  
 ករៈ ៩ ក្នុងធិបតិប្បព្វយ មានករៈ ៣ ក្នុងតុបេវាជាកប្បព្វយ មាន  
 ករៈ ៣ ក្នុងអារសវេនប្បព្វយ មានករៈ ២ ក្នុងក្នមប្បព្វយ មាន  
 ករៈ ៩ ក្នុងវិចារេតប្បព្វយ អណារេប្បព្វយ ភ្ន្រ្រៃយប្បព្វយ ឈារេ-  
 នប្បព្វយ មន្តប្បព្វយ មានករៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បព្វយ មានករៈ  
 ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បព្វយ មានករៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បព្វយ មានករៈ ៩  
 ក្នុងនត្ថិប្បព្វយ មានករៈ ៣ ក្នុងវិគរេតប្បព្វយ មានករៈ ៣ ក្នុង  
 អវិគរេតប្បព្វយ មានករៈ ៩ ។ បណ្ឌិត គប្បកំបយ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[២២២] ធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសក្ខុបុគ្គល មិនមែន  
 ជាវេសសក្ខុបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសក្ខុបុគ្គល  
 មិនមែនជាវេសសក្ខុបុគ្គល រឿបត្រឡើង ព្រោះនហេតុប្បព្វយ  
 គឺ ខន្ធ ព ភី ចិត្តសមុដ្ឋានេវត្ថំ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាតហេតុតៈ  
 ដែលមិនមែនជាវេសសក្ខុបុគ្គល មិនមែនជាវេសសក្ខុបុគ្គល ខ្យ  
 ខន្ធ ២ . . . រក្ខ អាស្រ័យខន្ធាន្តិយាយ ក្នុងអហេតុតប្បដិសន្ធិ ខន្ធ  
 តាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ខ្យភាហិវ . . .

អាហារសម្បជ្ជានំ . . . ទុត្តសម្បជ្ជានំ . . . អសញ្ញា-  
 សត្តានំ ឯកំ មហាភូតំ . . . វិចីក៏ច្ឆាសហគតេ  
 ទុទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ បដិច្ច វិចីក៏ច្ឆាសហគតេ  
 ទុទ្ធច្ចសហគតេ មោហោ ។

[២២០] សេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នេវសេត្តានាសេត្តា  
 ធម្មោ . . . នការម្មណាប្បច្ចយា សេត្តោ ខន្ធ បដិច្ច  
 ចិត្តសម្បជ្ជានំ រូបំ ។

[២២២] អសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នេវសេត្តានាសេ-  
 ត្តោ ធម្មោ . . . នការម្មណាប្បច្ចយា អសេត្តោ ខន្ធ  
 បដិច្ច ចិត្តសម្បជ្ជានំ រូបំ ។

[២២៣] នេវសេត្តានាសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ-  
 សេត្តានាសេត្តោ ធម្មោ . . . នការម្មណាប្បច្ចយា  
 នេវសេត្តានាសេត្តោ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសម្បជ្ជានំ  
 រូបំ បដិសន្ធិត្ថណោ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ ឯកំ មហា-  
 ភូតំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។

ខុវាហារសម្បជ្ជានំ . . . ទុត្តសម្បជ្ជានំ . . . ទ្វាមហាភូត ខ  
 ដែលជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ . . . មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចីក៏ច្ឆា  
 ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ អាស្រ័យខន្ធចំណើឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចីក៏ច្ឆា  
 ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ ។

[២២១] ធម៌ ដែលមិនមែនជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ មិនមែនជាប់សំ-  
 ព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ អាស្រ័យធម៌ ដែលជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ . . . ព្រោះនការ-  
 ម្មណាប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសម្បជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធចំណើឡាយ ដែលជា  
 ជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ ។

[២២២] ធម៌ ដែលមិនមែនជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ មិនមែនជាប់សំ-  
 ព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ អាស្រ័យធម៌ ដែលជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ . . . ព្រោះ  
 នការម្មណាប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសម្បជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធចំណើឡាយ ដែល  
 ជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ ។

[២២៣] ធម៌ ដែលមិនមែនជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ មិនមែនជាប់សំ-  
 ព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមែនជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ មិន  
 មែនជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ . . . ព្រោះនការម្មណាប្បច្ចយ គឺ ចិត្ត-  
 សម្បជ្ជានរូបអាស្រ័យ ខន្ធចំណើឡាយ ដែលមិនមែនជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ  
 មិនមែនជាប់សំព័ន្ធអសញ្ញាសត្វ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចំណើឡាយ ក្នុងខណៈ  
 នៃបដិសន្ធិ ទ្វាមហាភូតខ . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ។

(២២២) សេត្តាញ ទេវសេត្តាធាសេត្តាញ  
 ធម្មំ បដិច្ច ទេវសេត្តាធាសេត្តា ធម្មោ . . .  
 ឧភាវុណប្បច្ចយា សេត្តោ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ  
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២២៣) អសេត្តាញ ទេវសេត្តាធាសេត្តាញ ធម្មំ  
 បដិច្ច ទេវសេត្តាធាសេត្តា ធម្មោ . . . ឧភាវុណ-  
 ប្បច្ចយា អសេត្តោ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច  
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២២៤) សេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សេត្តោ ធម្មោ . . .  
 ឧភិបតិប្បច្ចយា សេត្តោ ខន្ធ បដិច្ច សេត្តោ  
 អភិបតិ ។ អសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អសេត្តោ  
 ធម្មោ . . . ឧភិបតិប្បច្ចយា អសេត្តោ ខន្ធ  
 បដិច្ច អសេត្តោ អភិបតិ ។ ទេវសេត្តាធាសេត្តំ  
 ធម្មំ បដិច្ច ទេវសេត្តាធាសេត្តោ ធម្មោ . . .

(២២៥) ធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល មិនមែនជាវេស  
 អសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជាវេសសេត្តបុគ្គលផង ធម៌ ដែល  
 មិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល មិនមែនជាវេសអសេត្តបុគ្គលផង . . .  
 ព្រោះនាការឈ្លាញថ្វីយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្តិឡាយ  
 ដែលជាវេសសេត្តបុគ្គលផង មហាក្ខត្តាវាធិឡាយផង ។

(២២៦) ធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល មិនមែន  
 ជាវេសអសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជាវេសអសេត្តបុគ្គលផង  
 ធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល មិនមែនជាវេសអសេត្តបុគ្គល  
 ផង . . . ព្រោះនាការឈ្លាញថ្វីយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្តិឡាយ  
 ដែលជាវេសអសេត្តបុគ្គលផង មហាក្ខត្តាវាធិឡាយផង ។

(២២៧) ធម៌ ដែលជាវេសសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជា  
 វេសសេត្តបុគ្គល . . . ព្រោះនាការធិបតិប្បច្ចីយ គឺ អធិបតិ ដែលជាវេស  
 សេត្តបុគ្គល អាស្រ័យខន្ធាន្តិឡាយ ដែលជាវេសសេត្តបុគ្គល ។ ធម៌  
 ដែលជាវេសអសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជាវេសអសេត្តបុគ្គល  
 . . . ព្រោះនាការធិបតិប្បច្ចីយ គឺ អធិបតិ ដែលជាវេសអសេត្តបុគ្គល  
 អាស្រ័យខន្ធាន្តិឡាយ ដែលជាវេសអសេត្តបុគ្គល ។ ធម៌ ដែលមិន  
 មែនជាវេសសេត្តបុគ្គល មិនមែនជាវេសអសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌  
 ដែលមិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល មិនមែនជាវេសអសេត្តបុគ្គល . . .

នគរិយតិប្បដូយា បរិមុណ្ណំ បដិសន្ធិបិ មហាក្ខតាបិ  
 សត្វេ ។ នគរនន្តរាប្បដូយា នសមនន្តរាប្បដូយា ន-  
 អន្តរាប្បដូយា នធិបតិស្សយាប្បដូយា នបុរេជានា-  
 ប្បដូយា សត្ត កុសលត្ថិតសនិសា ។ នបច្ឆាជានា-  
 ប្បដូយា . . . ។

(៤២៧) នគរសេវនប្បដូយា វិចារតំ សេត្តំ ឯតំ  
 ចង្កំ បដិច្ច ឧយោ ចន្ទា ទ្វេ ចន្ទេ . . . ។ សេត្តំ  
 ធម្មំ បដិច្ច នេវសេត្តានាសេត្តោ ធម្មោ . . . នគរ-  
 សេវនប្បដូយា សេត្តោ ចន្ទេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ  
 រូបំ ។ សេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សេវត្តោ ច នេវសេត្តា-  
 នាសេត្តោ ច ធម្មា . . . នគរសេវនប្បដូយា វិចារតំ  
 សេត្តំ ឯតំ ចង្កំ បដិច្ច ឧយោ ចន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋា-  
 នក្ខ រូបំ ទ្វេ ចន្ទេ . . . ។ អសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច  
 អសេត្តោ ធម្មោ . . . ទីណិ ។ នេវសេត្តានាសេត្តំ  
 ធម្មំ បដិច្ច នេវសេត្តានាសេត្តោ ធម្មោ . . . នគរសេវ-  
 នប្បដូយា នេវសេត្តានាសេត្តំ ឯតំ . . . បរិមុណ្ណំ ។

ព្រោះនគរិយតិប្បដូយ គឺ បដិសន្ធិត្ថិ មហាក្ខតាបិ វេទន  
 មានដោយគ្រប់គ្រាន់ ។ ព័រៈ ៧ ព្រាតដ៍ស្មើដោយកុសលត្ថិតៈ  
 ព្រោះនគរនន្តរាប្បដូយ នសមនន្តរាប្បដូយ នអន្តរាប្បដូយ នធិបតិស្ស-  
 យាប្បដូយ និងនបុរេជានាប្បដូយ ។ ព្រោះនបច្ឆាជានាប្បដូយ . . . ។

(៤២៧) . . . ព្រោះនគរសេវនប្បដូយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាក-  
 ក្នុង ១ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ខ្យវខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនមែន  
 ជាបេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសអសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 ជាបេសសេក្ខបុគ្គល . . . ព្រោះនគរសេវនប្បដូយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ អា-  
 ស្រ័យខន្ធវាងឡាយ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ។ ធម៌ ដែលជាបេស  
 សេក្ខបុគ្គល ធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសអ-  
 សេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល . . . ព្រោះនគរ-  
 សេវនប្បដូយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ ក្តី អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១  
 ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ខ្យវខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលជាបេសអសេក្ខ-  
 បុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជាបេសអសេក្ខបុគ្គល . . . (បានដល់ព័រៈ  
 នៃនាក្សប្បថា ទិនិវេសជ្ជនា) ៣ លើក ។ ធម៌ ដែលមិនមែនជាបេស  
 សេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសអសេក្ខបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមែន  
 ជាបេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសអសេក្ខបុគ្គល . . . ព្រោះន-  
 គរសេវនប្បដូយ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែន  
 ជាបេសអសេក្ខបុគ្គល . . . ( ព័រៈនេះ ) ជាព័រគ្រប់គ្រាន់ ។

សេត្តកា ទេវសេត្តានាសេត្តកា ... ។ យេននា  
បរិច្ចារ្យ ។ ទ្វេមិ កាតត្វា ទេវ ។

[២២៨] ... នកម្មប្បច្ចយា សេត្តោ ខន្ធ បដិច្ច  
សេត្តោ ចេតនា ។ ទេវសេត្តានាសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច  
ទេវសេត្តានាសេត្តោ ធម្មោ ... នកម្មប្បច្ចយា  
ទេវសេត្តានាសេត្តោ ខន្ធ បដិច្ច ទេវសេត្តានា  
សេត្តោ ចេតនា តាហិវ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ...  
ឧត្តសមុដ្ឋានំ ឯតំ មហាក្ខតំ ... ។

[២២៩] សេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សេត្តោ ធម្មោ ...  
នវិចារកប្បច្ចយា សេត្តំ ឯតំ ខន្ធ បដិច្ច ។ សេត្តំ  
ធម្មំ បដិច្ច ទេវសេត្តានាសេត្តោ ធម្មោ ... នវិចា-  
កប្បច្ចយា សេត្តោ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ  
រូបំ ។ សេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សេត្តោ ច ទេវសេត្តា-  
នាសេត្តោ ច ធម្មោ ... នវិចារកប្បច្ចយា សេត្តំ  
ឯតំ ខន្ធ បដិច្ច ខាយា ខន្ធភា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។

នូវធម៌ ដែលជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន ធម៌ ដែលមិនមែនជាបរិសេសកម្ម-  
ប្បដ្ឋាន មិនមែនជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋានផង ... ។ តំណ (នៃពាក្យនេះ)  
មានស្របគ្រប់ ។ ពាក្យ ៧ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឱ្យដូចជាពាក្យ ២ ដែរ ។

[២២៩] ... ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលជាបរិសេសកម្ម-  
ប្បដ្ឋាន អាស្រ័យខន្ធភាខន្ធភាយ ដែលជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន ។ ធម៌ ដែល  
មិនមែនជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន មិនមែនជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន អាស្រ័យ  
ធម៌ ដែលមិនមែនជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន មិនមែនជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន  
... ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលមិនមែនជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន  
មិនមែនជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន អាស្រ័យខន្ធភាខន្ធភាយ ដែលមិនមែន  
ជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន មិនមែនជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន នូវធម៌នេះ ...  
អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧត្តសមុដ្ឋាន មហាក្ខត ១ ... ។

[២៣០] ធម៌ ដែលជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន អាស្រ័យធម៌ ដែលជា  
បរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន ... ព្រោះនវិចារកប្បច្ចយ គឺ អាស្រ័យខន្ធទ ដែល  
ជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន ។ ធម៌ ដែលមិនមែនជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន មិនមែន  
ជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន អាស្រ័យធម៌ ដែលជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន ...  
ព្រោះនវិចារកប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធភាខន្ធភាយ ដែល  
ជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន ។ ធម៌ ដែលជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន ធម៌ ដែល  
មិនមែនជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន មិនមែនជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន អាស្រ័យ  
ធម៌ ដែលជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន ... ព្រោះនវិចារកប្បច្ចយ គឺ ខន្ធភា គឺ  
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទ ដែលជាបរិសេសកម្មប្បដ្ឋាន ។

[២៣០] ទេវសេត្វានាសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ទេវ-  
 សេត្វានាសេត្វា ធម្មោ ... ទិវិតាភវ្យច្ចយា បរិ-  
 បុណ្ណំ បដិសន្ធិ ធម្មំ ។

[២៣១] សេត្វានុ ទេវសេត្វានាសេត្វានុ ធម្មំ  
 បដិច្ច ទេវសេត្វានាសេត្វា ធម្មោ ... ទិវិតាភវ្យ-  
 ច្ចយា សេត្វោ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២៣២] ទេវសេត្វានាសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ទេវ-  
 សេត្វានាសេត្វា ធម្មោ ... ឧភាហារវ្យច្ចយា  
 ឧស្ស័យវ្យច្ចយា ឧណ្ណាឧប្បច្ចយា ឧមគ្គវ្យច្ចយា ។  
 សេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ទេវសេត្វានាសេត្វា ធម្មោ ...  
 ឧសម្បយុត្តវ្យច្ចយា ។

[២៣៣] សេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សេត្វា  
 ធម្មោ ... ទិវិប្បយុត្តវ្យច្ចយា អរូបេ សេត្តំ ឯតំ  
 ខន្ធ ... ។ អសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អសេត្វា ធម្មោ ...

[២៣០] ធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជា  
 របស់អសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្តបុគ្គល  
 មិនមែនជារបស់អសេត្តបុគ្គល ... ព្រោះទិវិតាភវ្យច្ច័យ គឺ (ករៈ  
 នេះ) ជាការគ្រប់គ្រាន់ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។

[២៣១] ធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជា  
 របស់អសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជារបស់សេត្តបុគ្គលផង ធម៌  
 ដែលមិនមែនជារបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជារបស់អសេត្តបុគ្គលផង ...  
 ព្រោះទិវិតាភវ្យច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាវិជ្ជាឈ្លាយ  
 ដែលជារបស់សេត្តបុគ្គលផង មហាក្ខតវិជ្ជាឈ្លាយផង ។

[២៣២] ធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែន  
 ជារបស់អសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្តបុគ្គល  
 មិនមែនជារបស់អសេត្តបុគ្គល ... ព្រោះឧភាហារវ្យច្ច័យ ឧស្ស័យវ្យ-  
 ច្ច័យ ឧណ្ណាឧប្បច្ច័យ និងឧមគ្គវ្យច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់  
 សេត្តបុគ្គល មិនមែនជារបស់អសេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជា  
 របស់សេត្តបុគ្គល ... ព្រោះឧសម្បយុត្តវ្យច្ច័យ ។

[២៣៣] ធម៌ ដែលជារបស់សេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 ជារបស់សេត្តបុគ្គល ... ព្រោះទិវិប្បយុត្តវ្យច្ច័យ គឺ ខន្ធខ ដែល  
 ជារបស់សេត្តបុគ្គល ក្នុងអរូបជ្យាន ... ។ ធម៌ ដែលមិនមែនជា  
 របស់សេត្តបុគ្គល អាស្រ័យធម៌ ដែលជារបស់អសេត្តបុគ្គល ...

នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ អសេត្តំ ឯតំ ខន្ធំ ... ។  
 នេវសេត្តានាសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នេវសេត្តានាសេត្តោ  
 ធម្មោ ... នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ នេវសេត្តានា-  
 សេត្តំ ឯតំ ខន្ធំ ... តាហិវ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ...  
 ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ... បោនត្ថិប្បច្ចយា  
 បោវិតតប្បច្ចយា ។

(២៣២) នហេតុយា ឯតំ នអារម្មណេ បញ្ច  
 នអធិបតីយា តីណិ នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នអញ្ញ-  
 មញ្ញេ នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជានេ សត្ត នបច្ឆា-  
 ជានេ នវ នអសេវនេ នវ នតត្ថេ ទ្វេ នវិហិតេ  
 បញ្ច នអាហារេ ឯតំ នសន្ត្រិយេ ឯតំ នឈានេ  
 ឯតំ នមត្តេ ឯតំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ  
 តីណិ បោនត្ថិយា បញ្ច បោវិតតេ បញ្ច ។ ឯវ  
 គណេតត្ថំ ។

ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ១ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ក្នុង  
 អរូបជ្ឈាន ... ។ ឯចិ ដែលមិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល មិនមែនជា  
 បស់អសេត្តបុគ្គល កាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល  
 មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ... ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ១  
 ដែលមិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ក្នុង  
 អរូបជ្ឈាន ... តាហិវ ... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧត្តសមុដ្ឋាន ...  
 បស់ឧត្តសញ្ញាសត្ថ ... ព្រោះនោនត្ថិប្បច្ចយ និងនោវិតតប្បច្ចយ ។

(២៣២) ក្នុងនហេតុប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងនអារម្មណ-  
 ប្បច្ចយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនអធិបតីប្បច្ចយ មានព័រៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញ-  
 មញ្ញប្បច្ចយ នសមនន្តរេប្បច្ចយ នអញ្ញបញ្ញប្បច្ចយ និងនឧបនិស្សយ-  
 ប្បច្ចយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆា-  
 ជានប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនអសេវនប្បច្ចយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងន-  
 តត្ថប្បច្ចយ មានព័រៈ ២ ក្នុងនវិហិតប្បច្ចយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនអាហា-  
 រេប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងនសន្ត្រិយប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងនឈាន-  
 ប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងនមត្តប្បច្ចយ មានព័រៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-  
 ប្បច្ចយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានព័រៈ ៣ ក្នុងនោនត្ថិ-  
 ប្បច្ចយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ចយ មានព័រៈ ៥ ។ បណ្ឌិត  
 គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

[២៣៥] ហេតុប្បដ្ឋយា នការម្មណោ បញ្ច ...

នអធិបតីយា តីណំ នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នអញ្ញា-  
មញ្ញោ នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរោជិតេ សត្ត នបច្ឆា-  
ជិតេ នអាសេវនេ ធនំ នគម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ បញ្ច  
នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណំ នោនត្ថយា  
បញ្ច ហោវិតតេ បញ្ច ។ ឯវំ ករណាតតំ ។

អនុលោមប្បច្ឆន្តិយំ ។

[២៣៦] នហេតុប្បដ្ឋយា ការម្មណោ ឯតំ ...

អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជិតេ អញ្ញាមញ្ញោ និស្សយេ  
ឧបនិស្សយេ បុរោជិតេ អាសេវនេ គម្មេ វិចារកេ  
អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មត្តេ សម្បយុត្តេ វិប្ប-  
យុត្តេ អត្ថិយា នត្ថិយា វិតតេ អវិតតេ ។ ឯវំ  
ករណាតតំ ។

បច្ឆន្តិយានុលោមំ ។

បដិច្ចវិភា ឆិដ្ឋិភោ ។

សហជិតជិតេ បដិច្ចវិភាសនិសា ។

[២៣៧] ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ព្រោះហេតុប្ប-  
ដ្ឋយ ... ក្នុងនកធិបតីប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៣ ក្នុងនអនន្តរាប្បដ្ឋយ  
នសមនន្តរាប្បដ្ឋយ នអញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយ និងនឧបនិស្សយាប្បដ្ឋយ មាន  
ព្រះ ៥ ក្នុងនបុរោជិតាប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជិតាប្បដ្ឋយ  
នអាសេវនាប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៨ ក្នុងនគម្មាប្បដ្ឋយ មានព្រះ ២ ក្នុង  
នវិចារកាប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ក្នុងនសម្បយុត្តាប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ក្នុង  
នវិប្បយុត្តាប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៣ ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ក្នុង  
នហោវិតតាប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ឆន្តិយៈ ។

[២៣៨] ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ  
... ក្នុងនអនន្តរាប្បដ្ឋយ សមនន្តរាប្បដ្ឋយ សហជិតាប្បដ្ឋយ អញ្ញាមញ្ញា-  
ប្បដ្ឋយ និស្សយាប្បដ្ឋយ ឧបនិស្សយាប្បដ្ឋយ បុរោជិតាប្បដ្ឋយ អាសេ-  
វនាប្បដ្ឋយ គម្មាប្បដ្ឋយ វិចារកាប្បដ្ឋយ អាហារាប្បដ្ឋយ ឥន្ទ្រិយាប្បដ្ឋយ  
ឈានាប្បដ្ឋយ មត្តាប្បដ្ឋយ សម្បយុត្តាប្បដ្ឋយ វិប្បយុត្តាប្បដ្ឋយ  
អត្ថិប្បដ្ឋយ នត្ថិប្បដ្ឋយ វិតតាប្បដ្ឋយ និងអវិតតាប្បដ្ឋយ ។ បណ្ឌិត  
គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ឆន្តិយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវិភាគ ។

សហជិតជិតេ ប្រាកដស្មើដោយបដិច្ចវិភាគដែរ ។



បច្ចយវិរោ

(២៣៧) សេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា សេត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ បដិច្ចវាសនីសំ ។  
 អសេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា អសេត្តោ ... ហេតុប្បច្ច-  
 យា តីណិ បដិច្ចវាសនីសំ ។

(២៣៨) នេវសេត្តោនាសេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា  
 នេវសេត្តោនាសេត្តោ ... ហេតុប្បច្ចយា បរិបុណ្ណំ  
 មហាក្ករោ បច្ចយា ចិត្តសមុទ្ធនំ រូបំ ភវនត្តារូបំ  
 ឧបាទារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា នេវសេត្តោនាសេត្តោ ខន្ធ ។  
 នេវសេត្តោនាសេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា សេត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា សេត្តោ ខន្ធ ។  
 នេវសេត្តោនាសេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា អសេត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អសេត្តោ ខន្ធ ។

បច្ចយវិរោ

(២៣៧) ធម៌ ដែលជាបស់សេក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
 ជាបស់សេក្ខបុគ្គល រើបក្កិកាឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ វារៈ ព  
 យ៉ាង ប្រាកដស្មើដោយបដិច្ចវាសនីសំ ។ ធម៌ ដែលជាបស់សេក្ខបុគ្គល  
 ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលជាបស់សេក្ខបុគ្គល ... ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ  
 គឺ វារៈ ព យ៉ាង ប្រាកដស្មើដោយបដិច្ចវាសនីសំ ។

(២៣៨) ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេក្ខបុគ្គល មិនមែនជា  
 របស់សេក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេក្ខ-  
 បុគ្គល មិនមែនជាបស់សេក្ខបុគ្គល ... ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ  
 (ពរនេះ) ជាពរគ្រប់គ្រាន់ ចិត្តសមុទ្ធនៃរូប កង្ខារ វិញ្ញាណ ឧបាទារូប  
 ពឹងផ្អែក នឹងមហាក្កតាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមែនជាបស់  
 សេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបស់សេក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌  
 ដែលជាបស់សេក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេក្ខ-  
 បុគ្គល មិនមែនជាបស់សេក្ខបុគ្គល រើបក្កិកាឡើង ព្រោះហេតុប្ប-  
 ច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលជាបស់សេក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។  
 ធម៌ ដែលជាបស់សេក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់  
 សេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបស់សេក្ខបុគ្គល រើបក្កិកាឡើង ព្រោះហេតុ-  
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលជាបស់សេក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[illegible][illegible]

៤ ដែលជាបេសសេតុបុគ្គលក្តី ធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេតុបុគ្គល  
មិនមែនជាបេសសេតុបុគ្គលក្តី តឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជា  
បេសសេតុបុគ្គល មិនមែនជាបេសសេតុបុគ្គល រើបកើតឡើង ព្រោះ  
ហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធានិច្ចាយ ដែលជាបេសសេតុបុគ្គល តឹងផ្អែក  
នឹងភ្នំ ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធ តឹងផ្អែកនឹងមហាក្វក្វតាវនិច្ចាយ ។ ធម៌ ដែល  
ជាបេសសេតុបុគ្គលក្តី ធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេតុបុគ្គល មិន  
មែនជាបេសសេតុបុគ្គលក្តី តឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបេស  
សេតុបុគ្គល មិនមែនជាបេសសេតុបុគ្គល រើបកើតឡើង ព្រោះ  
ហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធានិច្ចាយ ដែលជាបេសសេតុបុគ្គល តឹងផ្អែក  
នឹងភ្នំ ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធ តឹងផ្អែកនឹងមហាក្វក្វតាវនិច្ចាយ ។

(២៣៩) ធម៌ ដែលជា របស់ សេតុបុគ្គល តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
ជា របស់ សេតុបុគ្គលផង ធម៌ ដែលមិនមែនជា របស់ សេតុបុគ្គល មិនមែន  
ជា របស់ សេតុបុគ្គលផង រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ  
៣ តឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៦ ដែលជា របស់ សេតុបុគ្គលផង វត្ថុផង ខន្ធ ២  
... ។ ធម៌ ដែលមិនមែនជា របស់ សេតុបុគ្គល មិនមែនជា របស់  
សេតុបុគ្គល តឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលជា របស់ សេតុបុគ្គលផង ធម៌  
ដែលមិនមែនជា របស់ សេតុបុគ្គល មិនមែនជា របស់ សេតុបុគ្គលផង  
រើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសប្បដ្ឋានរូប តឹងផ្អែកនឹង  
ខន្ធជាងឡាយ ដែលជា របស់ សេតុបុគ្គលផង មហាក្ខណៈជាងឡាយផង ។

សេត្តុញ្ច ទេវសេត្តាធាសេត្តុញ្ច ធម្មំ បច្ចយា  
 សេត្តា ច ទេវសេត្តាធាសេត្តា ច ធម្មា  
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សេត្តំ ឯកំ ទទ្ធាន្ត វត្ថុញ្ច  
 បច្ចយា តយោ ទទ្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ... សេត្តា ទទ្វេ  
 ច មហាក្កតោ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។  
 អសេត្តុញ្ច ទេវសេត្តាធាសេត្តុញ្ច ធម្មំ បច្ចយា ...  
 តីណំ សេត្តុសធិសា ។

(២២០) សេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា សេត្តា  
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ការម្មណប្បច្ចយា ឯកំ ។  
 អសេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា ... ឯកំ ។ ទេវសេត្តា-  
 ធាសេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា ... ឯកំ វត្ថុ បច្ចយា  
 ទេវសេត្តាធាសេត្តា ទទ្ធា ចក្ខុយតនំ បច្ចយា  
 ចក្ខុវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញា-  
 ណំ វត្ថុ បច្ចយា ទេវសេត្តាធាសេត្តា ទទ្ធា ។

ធមិ ដែលជាបស់សេត្តុបុគ្គលក្តី ធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តុ-  
 បុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តុបុគ្គលក្តី ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលជា  
 របស់សេត្តុបុគ្គលផង ធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តុបុគ្គល មិនមែន  
 ជាបស់អសេត្តុបុគ្គលផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភា  
 ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ដែលជាបស់សេត្តុបុគ្គលផង វត្ថុផង នឹងខន្ធ ២  
 ... ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធវាងឡាយ ដែលជាបស់សេត្តុ-  
 បុគ្គលផង មហាក្កតាវាងឡាយផង ។ ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលជាបស់  
 អសេត្តុបុគ្គលផង ធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តុបុគ្គល មិនមែនជា  
 របស់អសេត្តុបុគ្គលផង ... វា ៣ ប្រាកដស្មើ ដោយធមិដែលជា  
 របស់សេត្តុបុគ្គលដែរ ។

(២២១) ធមិ ដែលជាបស់សេត្តុបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែល  
 ជាបស់សេត្តុបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ បានដល់  
 វា ១ ។ ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលជាបស់សេត្តុបុគ្គល ... បាន  
 ដល់វា ១ ។ ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តុបុគ្គល  
 មិនមែនជាបស់អសេត្តុបុគ្គល ... បានដល់វា ១ គឺ ខន្ធវាង-  
 ឡាយ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តុបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តុបុគ្គល  
 ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ១ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក នឹងចក្ខុយតនៈ កាយ-  
 វិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក នឹងកាយាយតនៈ ខន្ធវាងឡាយ ដែលមិនមែនជា  
 របស់សេត្តុបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តុបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។

ទេវសេន្ទ្រានាសេន្ទ្រា ធម្មំ បច្ចុយា សេន្ទ្រា ធម្មោ ...  
អារម្មណប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា សេន្ទ្រា ទដ្ឋា ។ ទេវ-  
សេន្ទ្រានាសេន្ទ្រា ធម្មំ បច្ចុយា អសេន្ទ្រា ធម្មោ ...  
អារម្មណប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា អសេន្ទ្រា ទដ្ឋា ។

(២២០) សេន្ទ្រា ទេវសេន្ទ្រានាសេន្ទ្រា ធម្មំ  
បច្ចុយា សេន្ទ្រា ធម្មោ ... អារម្មណប្បច្ចុយា អសេន្ទ្រា  
ឯកំ ទដ្ឋា វត្ថុំ បច្ចុយា តយោ ទដ្ឋា ទេ  
ទដ្ឋា ... ។

(២២២) អសេន្ទ្រា ទេវសេន្ទ្រានាសេន្ទ្រា ធម្មំ  
បច្ចុយា អសេន្ទ្រា ធម្មោ ... អារម្មណប្បច្ចុយា  
អសេន្ទ្រា ឯកំ ទដ្ឋា វត្ថុំ បច្ចុយា តយោ ទដ្ឋា  
ទេ ទដ្ឋា ... ។

(២២៣) សេន្ទ្រា ធម្មំ បច្ចុយា សេន្ទ្រា  
ធម្មោ ទច្ច័យតិ អនិបតិប្បច្ចុយា អនន្តរច្ច័យ  
សមនន្តរច្ច័យ សហជាតច្ច័យ អញ្ញាមញ្ញច្ច័យ  
និស្សយច្ច័យ ទបនិស្សយច្ច័យ បុរេជា-  
តច្ច័យ អាសេវនច្ច័យ សេន្ទ្រា ឯកំ ទដ្ឋា  
បច្ចុយា តយោ ទដ្ឋា ។

ធម៌ ដែលជាបស់សេន្ទ្រា តឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជា  
របស់សេន្ទ្រា មិនមែនជាបស់អសេន្ទ្រា ... ព្រោះការមូល-  
ប្បជ្ឈន៍ គឺ ខន្ធានិច្ចាយ ជាបស់សេន្ទ្រា តឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។  
ធម៌ ដែលជាបស់សេន្ទ្រា តឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់  
សេន្ទ្រា មិនមែនជាបស់អសេន្ទ្រា ... ព្រោះការមូលប្បជ្ឈន៍  
គឺ ខន្ធានិច្ចាយ ជាបស់អសេន្ទ្រា តឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។

(២២១) ធម៌ ដែលជាបស់សេន្ទ្រា តឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
ជាបស់សេន្ទ្រាផង ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេន្ទ្រា មិនមែន  
ជាបស់អសេន្ទ្រាផង ... ព្រោះការមូលប្បជ្ឈន៍ គឺ ខន្ធានិច្ចាយ  
តឹងផ្អែក នឹងខន្ធទ ដែលជាបស់អសេន្ទ្រាផង វត្ថុផង ខន្ធទ ២ ... ។

(២២២) ធម៌ ដែលជាបស់អសេន្ទ្រា តឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
ជាបស់អសេន្ទ្រាផង ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេន្ទ្រា មិន  
មែនជាបស់អសេន្ទ្រាផង ... ព្រោះការមូលប្បជ្ឈន៍ គឺ ខន្ធានិច្ចាយ  
តឹងផ្អែក នឹងខន្ធទ ដែលជាបស់អសេន្ទ្រាផង វត្ថុផង ខន្ធទ ២ ... ។

(២២៣) ធម៌ ដែលជាបស់សេន្ទ្រា តឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
ជាបស់សេន្ទ្រា ទើបកើតឡើង ព្រោះអនិបតិប្បជ្ឈន៍ អនន្តរច្ច័យ  
សមនន្តរច្ច័យ សហជាតច្ច័យ អញ្ញាមញ្ញច្ច័យ និស្សយច្ច័យ  
ទបនិស្សយច្ច័យ បុរេជាតច្ច័យ និងអាសេវនច្ច័យ គឺ ខន្ធានិច្ចាយ  
តឹងផ្អែក នឹងខន្ធទ ដែលជាបស់សេន្ទ្រា ។

[២២២] នេវសេត្វានានេសត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ-  
 សេត្វានានេសត្វោ ធម្មោ . . . ភាសេវនប្បច្ចយា នេវ-  
 សេត្វានានេសត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា  
 នេវសេត្វានានេសត្វោ ខន្ធោ ។ នេវសេត្វានានេសត្ថំ  
 ធម្មំ បច្ចយា សេត្វោ ធម្មោ . . . វត្ថុំ បច្ចយា  
 សេត្វោ ខន្ធោ ។

[២២៣] សេត្តញ្ច នេវសេត្វានានេសត្តញ្ច ធម្មំ  
 បច្ចយា សេត្វោ ធម្មោ . . . ភាសេវនប្បច្ចយា សេត្ថំ  
 ឯកំ ខន្ធន្ត វត្ថុត្តា បច្ចយា តយោ ខន្ធន្ត ខន្ធន្ត . . . ។

[២២៤] សេត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា សេត្វោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ជតិ កក្កប្បច្ចយា វិចាកប្បច្ចយា វិចាកំ  
 សេត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ . . . អាហារប្បច្ចយា ឥន្ទ្រិយ-  
 ប្បច្ចយា លាភប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្បយុត្ត-  
 ប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថិប្បច្ចយា ធន្ថិប្បច្ចយា  
 វិភត្តប្បច្ចយា អវិភត្តប្បច្ចយា ។

[២២៥] អពិ វិលេចិតិបទជាបស្ថេកបុគ្គល មិនមែនជា  
 របស់អសេកបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបស្ថេកបុគ្គល  
 មិនមែនជាបស្ថេកបុគ្គល . . . ព្រោះភាសាវនប្បច្ចយ គឺ ខន្ធថាវិ-  
 ឡាយ ដែលមិនមែនជាបស្ថេកបុគ្គល មិនមែនជាបស្ថេក-  
 បុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ខ ដែលមិនមែនជាបស្ថេកបុគ្គល មិនមែន  
 ជាបស្ថេកបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលជាបស្ថេកបុគ្គល  
 ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបស្ថេកបុគ្គល មិនមែនជាបស្ថេក  
 បុគ្គល . . . ខន្ធថាវិឡាយ ដែលជាបស្ថេកបុគ្គល ពឹងផ្អែក  
 នឹងវត្ថុ ។

[២២៦] ធម៌ ដែលជាបស្ថេកបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
 ជាបស្ថេកបុគ្គលផង ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស្ថេកបុគ្គល មិនមែន  
 ជាបស្ថេកបុគ្គលផង . . . ព្រោះភាសាវនប្បច្ចយ គឺ ខន្ធតា ពឹង  
 ផ្អែក នឹងខន្ធ ខ ដែលជាបស្ថេកបុគ្គលផង វត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . . ។

[២២៧] ធម៌ ដែលជាបស្ថេកបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
 ជាបស្ថេកបុគ្គល រើបក្កតឡើង ព្រោះកម្មប្បច្ចយ នឹងវិបាកប្បច្ចយ  
 គឺ (ពឹងផ្អែក) នឹងវិបាកក្នុង ខ ដែលជាបស្ថេកបុគ្គល . . . ព្រោះភា-  
 ហវប្បច្ចយ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយ លាភប្បច្ចយ មគ្គប្បច្ចយ សម្បយុត្ត-  
 ប្បច្ចយ វិប្បយុត្តប្បច្ចយ អត្ថិប្បច្ចយ ធន្ថិប្បច្ចយ វិភត្តប្បច្ចយ  
 នឹងអវិភត្តប្បច្ចយ ។

[២២៩] ហេតុយា សត្តរស អារម្មណេ សត្ត  
 អធិបតីយា សត្តរស អនន្តរ សត្ត សមនន្តរ សត្ត  
 សហជាតេ សត្តរស អញ្ញាមញ្ញេ សត្ត និស្សយេ  
 សត្តរស ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ សត្ត អាសេ-  
 វនេ ចត្តារិ កត្មេ សត្តរស វិបាកេ សត្តរស អាហារេ  
 សត្តរស វិជ្ជាយេ លាភេ មាត្រេ សត្តរស សម្ម-  
 យុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ សត្តរស អត្ថិយា សត្តរស  
 ធនិយា សត្ត វិនាសេ សត្ត អវិនាសេ សត្តរស ។ ឯវិ  
 កៈណាតថ្នំ ។

អនុលោម ។

[២២៨] នេវសេត្តាធាសេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ-  
 សេត្តាធាសេត្តា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា  
 អហេតុកំ នេវសេត្តាធាសេត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា  
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញា រូបំ ... ទេ ខន្ធា  
 អហេតុកប្បជិសន្តិត្តណោ ខន្ធេ បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុ  
 បច្ចយា ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា ពាហិរំ ...

[២២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ចយ  
 មានពីរៈ ៧ ក្នុងអធិបតីប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ចយ មាន  
 ពីរៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ចយ មានពីរៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ចយ មានពីរៈ  
 ១៧ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយ មានពីរៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៧  
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ចយ មានពីរៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ចយ មានពីរៈ ៧ ក្នុង  
 អាសេវនប្បច្ចយ មានពីរៈ ៦ ក្នុងចត្តារិប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ចយ  
 មានពីរៈ ១៧ ក្នុងអាហារប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៧ ក្នុងវិជ្ជាយប្បច្ចយ  
 ឈានប្បច្ចយ និងឧត្តប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៧ ក្នុងសម្មយុត្តប្បច្ចយ  
 មានពីរៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៧ ក្នុងអត្ថិប្បច្ចយ មាន  
 ពីរៈ ១៧ ក្នុងធនិប្បច្ចយ មានពីរៈ ៧ ក្នុងវិនាសប្បច្ចយ មានពីរៈ ៧ ក្នុង  
 អវិនាសប្បច្ចយ មានពីរៈ ១៧ ។ ចល្លិត ធម្មិកប្បយោជន៍នេះចុះ ។

ឯង អនុលោម ។

[២២៨] ធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសក្ខបុគ្គល មិនមែនជាវេស  
 អសក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសក្ខបុគ្គល មិន  
 មែនជាវេសអសក្ខបុគ្គល ទើបតែងឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ គឺ  
 ខន្ធ ៣ និងចិត្តសមុដ្ឋានប្ប ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលមិន  
 មែនជាវេសសក្ខបុគ្គល មិនមែនជាវេសអសក្ខបុគ្គល ... ខន្ធ ២  
 វត្ថុ ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធហំឡើយ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បជិសន្តិ ខន្ធ-  
 ពឹងផ្អែក ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ពឹងផ្អែក នឹងមហាក្ខត ១ ពាហិរំ ...

អាហារ . . . ទតុ . . . មសញ្ញាសត្វានំ . . . ចត្វាយតនំ  
 បច្ចយា . . . កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ  
 វត្ថុ បច្ចយា អហេតុកា នេវសេត្វាទាសេត្វា  
 ទទ្ធា វិចិត្តិញ្ញាសហតតេ ទុទ្ធចូសហតតេ ខន្ធ ច  
 វត្ថុតា បច្ចយា វិចិត្តិញ្ញាសហតតេ ទុទ្ធចូសហតតេ  
 មោហោ ។ សេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា នេវសេត្វាទា-  
 សេត្វា ធម្មោ . . . នអារម្មណប្បច្ចយា ។

(៤៤៩) សេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា សេត្វា ធម្មោ . . .  
 នអធិបតិប្បច្ចយា សេត្វា ខន្ធ បច្ចយា សេត្វា  
 អធិបតិ ។ អសេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា អសេត្វា ធម្មោ  
 . . . នអធិបតិប្បច្ចយា អសេត្វា ខន្ធ បច្ចយា  
 អសេត្វា អធិបតិ ។ នេវសេត្វាទាសេត្តំ ធម្មំ  
 បច្ចយា នេវសេត្វាទាសេត្វា ធម្មោ . . . នអធិប-  
 តិប្បច្ចយា បរិប្បណំ អសញ្ញាសត្វានំ . . . ចត្វាយតនំ  
 . . . វត្ថុ បច្ចយា នេវសេត្វាទាសេត្វា អធិបតិ ។

អាហារ . . . ទតុ . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ពឹងផ្អែក នឹង  
 ចត្វាយតនៈ . . . កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក នឹងកាយាយតនៈ ខន្ធចាំន៍-  
 ឡាយ ជាអហេតុកៈ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្វបុគ្គល មិនមែនជារបស់  
 អសេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ មោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា ច្រឡំ  
 ដោយទុច្ចតៈ ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិញ្ញា  
 ច្រឡំដោយទុច្ចតៈផង វត្ថុផង ។ ធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្វបុគ្គល  
 មិនមែនជារបស់អសេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលជារបស់សេត្វ-  
 បុគ្គល . . . ព្រោះនអារម្មណប្បច្ចយ ។

(៤៥៩) ធម៌ ដែលជារបស់សេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
 ជារបស់សេត្វបុគ្គល . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ អធិបតិ ដែលជា  
 របស់សេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលជារបស់សេត្វ-  
 បុគ្គល ។ ធម៌ ដែលជារបស់អសេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលជារបស់  
 អសេត្វបុគ្គល . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ អធិបតិ ដែលជារបស់  
 អសេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលជារបស់អសេត្វបុគ្គល ។  
 ធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្វបុគ្គលមិនមែនជារបស់អសេត្វបុគ្គល ពឹង  
 ផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្វបុគ្គល មិនមែនជារបស់អសេត្វ-  
 បុគ្គល . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ (ពាក្យនេះ) ជាពាក្យគ្រប់គ្រាន់  
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ចត្វាយតនៈ . . . អធិបតិធម៌ ដែលមិន  
 មែនជារបស់សេត្វបុគ្គល មិនមែនជារបស់អសេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

ធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គល ... ព្រោះឧសធម៌ប្បច្ច័យ គឺ ឧសធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គល ... ព្រោះឧសធម៌ប្បច្ច័យ គឺ ឧសធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។

(២៥០) ព័ន្ធផ្អែក ទ័ន្ធគមិ ដែលជាបស់សេតុបុគ្គលផង ធម៌ ដែល  
មិនមែនជាបស់សេតុបុគ្គល មិនមែនជាបស់សេតុបុគ្គលផង ...  
ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ អធិបតិ ដែលជាបស់សេតុបុគ្គល ព័ន្ធផ្អែក  
ទ័ន្ធខន្ធានិច្ចាយ ដែលជាបស់សេតុបុគ្គលផង វត្ថុផង ។ ធម៌ ដែល  
ជាបស់សេតុបុគ្គល ព័ន្ធផ្អែក ទ័ន្ធគមិ ដែលជាបស់សេតុបុគ្គលផង  
ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេតុបុគ្គល មិនមែនជាបស់សេតុបុគ្គលផង  
... ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ អធិបតិ ដែលជាបស់សេតុបុគ្គល ព័ន្ធផ្អែក  
ទ័ន្ធខន្ធានិច្ចាយ ដែលជាបស់សេតុបុគ្គលផង វត្ថុផង ។

(២៩១) ធម៌ ដែលមិនមែនជា របស់ សត្វបុគ្គល មិនមែនជា  
របស់ អសត្វបុគ្គល ព័ត៌ផ្គុំ ខ័ន្ធមិ ដែលជា របស់ សត្វបុគ្គល ...  
ព្រោះនគរន្តរប្បច្ច័យ នសបន្តរប្បច្ច័យ នគរោមញ្ញប្បច្ច័យ នឧប-  
និស្សយប្បច្ច័យ នបុរោណប្បច្ច័យ ននិធម្មច្ច័យ ចានដល់  
ព្រះ ៧ ។ ព្រោះនគរសវនប្បច្ច័យ ... ។



(២៥២) ... នកម្មប្បដ្ឋយា សេត្វា ខន្ធ បច្ចុ-  
 យា សេត្វា ចេតនា ។ លោសេត្វានាសេត្វំ ធម្មំ  
 បច្ចុយា លោសេត្វានាសេត្វា ធម្មោ ... នកម្មប្ប-  
 ច្ចយា លោសេត្វានាសេត្វា ខន្ធ បច្ចុយា លោសេ-  
 ត្វានាសេត្វា ចេតនា ពាហិរំ ... អាហារំ ... វត្ថុ  
 ... វត្ថុ បច្ចុយា លោសេត្វានាសេត្វា ចេតនា ។  
 លោសេត្វានាសេត្វំ ធម្មំ បច្ចុយា សេត្វា ធម្មោ  
 ... នកម្មប្បដ្ឋយា វត្ថុ បច្ចុយា សេត្វា ចេតនា ។  
 សេត្វានុ លោសេត្វានាសេត្វានុ ធម្មំ បច្ចុយា  
 សេត្វា ធម្មោ ... នកម្មប្បដ្ឋយា សេត្វា ខន្ធ  
 ច វត្ថុត្ថ បច្ចុយា សេត្វា ចេតនា ។

(២៥២) ... ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ ចេតនា ដែលជាបស្ថេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចង្សាយ ដែលជាបស្ថេត្វបុគ្គល ។  
 ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល  
 ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល  
 ... ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ ចេតនា ដែលមិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចង្សាយ ដែលជាបស្ថេត្វបុគ្គល ។  
 មិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល ពាហិរ  
 ... អាហារ ... វត្ថុ ... ចេតនា ដែលមិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលជា  
 បស្ថេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល  
 មិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល ... ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ ចេតនា  
 ដែលជាបស្ថេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលជាបស្ថេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលជាបស្ថេត្វបុគ្គលផង ធម៌  
 ដែលមិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបស្ថេត្វបុគ្គលផង ...  
 ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ ចេតនា ដែលជាបស្ថេត្វបុគ្គល ពឹងផ្អែក  
 នឹងខន្ធចង្សាយ ដែលជាបស្ថេត្វបុគ្គលផង វត្ថុផង ។



នប្បរជាតេ សត្ត នប្បរជាតេ សត្តរស នអាសវនេ  
 សត្តរស នកម្មេ ចត្តាវ នវិចារតេ នវ នអាហារេ  
 ឯកំ នវន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ  
 នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្ថិយា  
 បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។ ឯវំ កណោតតំ ។

ចច្ចេយំ ។

[២៥៦] នោវិប្បយុត្តយា នអាវុត្តេយ បញ្ច ...  
 នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នអញ្ញា-  
 មត្តេ នឧបនិស្សយេ បញ្ច នប្បរជាតេ សត្ត ន-  
 ប្បរជាតេ សត្តរស នអាសវនេ សត្តរស នកម្មេ  
 ចត្តាវ នវិចារតេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ  
 តីណិ នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។ ឯវំ  
 កណោតតំ ។

ក្នុងនប្បរជាតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនប្បរជាតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៧  
 ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៤  
 ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១ ក្នុង  
 នវន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១ ក្នុង  
 នមត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុង  
 នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៣ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុង  
 នោវិគតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ ចច្ចេយៈ ។

[២៥៦] ក្នុងនអាវុត្តេយប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ...  
 ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរេប្បច្ច័យ នសមនន្តរេប្បច្ច័យ  
 នអញ្ញាមត្តប្បច្ច័យ និងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនប្បរជា-  
 តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនប្បរជាតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៧ ក្នុង  
 នអាសវនប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៤ ក្នុង  
 នវិបាកប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុង  
 នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៣ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុង  
 នោវិគតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

សេចក្តីពេ សំសង្ការ

[២៥៧] ឧបេកុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯតំ . .

អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជាតេ អន្តរាមញ្ញេ ឯតំ ។

សន្និទ្ធីតំ ។ អវិគតេ ឯតំ ។ ឯវំ កណោតតំ ។

បច្ចន័យានុលោមំ ។

បច្ចយវារេ និដ្ឋិតោ ។

និស្សយករេ បច្ចយករសនិសោ ។

សំសង្ការ

[២៥៨] សេត្តំ ធម្មំ សំសង្ខារោ សេត្តោ ធម្មោ

ទុប្បន្នតិ ហេតុប្បច្ចយា សេត្តំ ឯតំ ខន្ធិ សំសង្ខារោ

តយោ ខន្ធា ទេ ខន្ធទេ . . ។ អសេត្តំ ធម្មំ សំ

សង្ខារោ អសេត្តោ ធម្មោ . . ហេតុប្បច្ចយា អសេត្តំ

ឯតំ ខន្ធិ សំសង្ខារោ តយោ ខន្ធា ទេ ខន្ធទេ . . ។

នេវសេត្តានាសេត្តំ ធម្មំ សំសង្ខារោ នេវសេត្តានា

សេត្តោ ធម្មោ . . ហេតុប្បច្ចយា នេវសេត្តានា

សេត្តំ ឯតំ ខន្ធិ សំសង្ខារោ តយោ ខន្ធា ទេ ខន្ធទេ

. . បដិសន្ធិគូរណោ . . ។

សេចក្តីពេ សំសង្ការ

[២៥៧] ក្នុងការប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្ប

ច្ចយ . . ក្នុងអនន្តរាប្បច្ចយ សមនន្តរាប្បច្ចយ សហជាតាប្បច្ចយ និង

អន្តរាមញ្ញាប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ ក្នុងអវិគ

តាប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចន័យានុលោម ។

ចប់ បច្ចយវារៈ ។

និស្សយករៈ ប្រាកដស្មើដោយបច្ចយករវែង ។

សំសង្ការ

[២៥៨] ធម៌ ដែលជាប់សេសក្នុង ច្រឡំ នឹងធម៌ ដែលជា

របស់សេសក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធា ច្រឡំ

នឹងខន្ធទេ ដែលជាប់សេសក្នុង នឹងខន្ធទេ . . ។ ធម៌ ដែលជា

របស់សេសក្នុង ច្រឡំ នឹងធម៌ ដែលជាប់សេសក្នុង . .

ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធា ច្រឡំ នឹងខន្ធទេ ដែលជាប់សេសក្នុង

នឹងខន្ធទេ . . ។ ធម៌ ដែលមិនមែនជាប់សេសក្នុង មិន

មែនជាប់សេសក្នុង ច្រឡំ នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាប់សេសក្នុង

មិនមែនជាប់សេសក្នុង . . ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ

ខន្ធា ច្រឡំ នឹងខន្ធទេ ដែលមិនមែនជាប់សេសក្នុង មិនមែន

ជាប់សេសក្នុង នឹងខន្ធទេ . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . ។

[២៥៩] សេត្តំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ សេត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា អធិបតីប្បច្ចយា ។  
 សន្និទ្ធីតំ ។ បុរេជានប្បច្ចយា អាសេវនប្បច្ចយា ទ្វេ  
 តាតញ្ច ។ បេ ។ អវិគតប្បច្ចយា ។

[២៦០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណ តីណិ អ-  
 ធិបតីយា តីណិ អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជាតេ  
 អក្ខមក្ខេ និស្សយេ ឧបនិស្សយេ បុរេជានេ តីណិ  
 អាសេវនេ ទ្វេ តន្ត្រេ តីណិ ។ សន្និទ្ធីតំ ។ អវិគតេ  
 តីណិ ។ ឯវំ កណោតញ្ច ។

អនុលោមំ ។

[២៦១] ទេវសេត្តានាសេត្តំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ  
 ទេវសេត្តានាសេត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ទេវហេតុប្បច្ច-  
 យា អហេតុតំ ទេវសេត្តានាសេត្តំ ឯតំ ខន្ធំ សំ-  
 សដ្ឋា តាយា ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ ... អហេតុកប្បជ្ឈ-  
 សន្និទ្ធីតំ វិចិត្តាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ  
 សំសដ្ឋា វិចិត្តាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ  
 ហោហោ ។

[២៥៩] ធម៌ ដែលជាបរិសេសកុបុគ្គល ច្រឡំ នឹងធម៌  
 ដែលជាបរិសេសកុបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ និង  
 អធិបតីប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ ព្រោះបុរេជានប្បច្ច័យ និង  
 អាសេវនប្បច្ច័យ បណ្តឹង គប្បីធ្វើ (ឱ្យដូចគ្នា) ទាំងពីរខ ។ បេ ។  
 ព្រោះវិគតប្បច្ច័យ ។

[២៦០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ  
 មានពីរៈ ៣ ក្នុងអធិបតីប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៣ ក្នុងអនន្តរេប្បច្ច័យ សម-  
 នន្តរេប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អក្ខមក្ខប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ ឧប-  
 និស្សយប្បច្ច័យ និងបុរេជានប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ  
 មានពីរៈ ៦ ក្នុងកប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៣ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ ក្នុង  
 អវិគតប្បច្ច័យ មានពីរៈ ៣ ។ បណ្តឹង គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[២៦១] ធម៌ ដែលមិនមែនជាបរិសេសកុបុគ្គល មិនមែនជាបរិសេស  
 អសេកុបុគ្គល ច្រឡំ នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាបរិសេសកុបុគ្គល មិនមែន  
 ជាបរិសេសអសេកុបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះទេវហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣  
 ច្រឡំ នឹងអហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមិនមែនជាបរិសេសកុបុគ្គល មិនមែន  
 ជាបរិសេសអសេកុបុគ្គល នឹងខន្ធ ២ ... ហោហា ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តភក្តិ  
 ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ ច្រឡំ នឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តភក្តិ  
 ច្រឡំដោយខន្ធច្វះ ក្នុងទណៈនៃអហេតុកប្បជ្ឈសន្និ ។

(៤៦២) សេត្តំ ធម្មំ សំសង្ខារា សេត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា សេត្តោ ខន្ធ សំសង្ខារា  
 សេត្តោ អធិបតិ ។ អសេត្តំ ធម្មំ សំសង្ខារា  
 អសេត្តោ ធម្មោ ... អសេត្តោ ខន្ធ សំសង្ខារា  
 អសេត្តោ អធិបតិ ។ នេវសេត្តានាសេត្តំ ធម្មំ  
 សំសង្ខារា នេវសេត្តានាសេត្តោ ធម្មោ ... នអធិ-  
 បតិប្បច្ចយា បរិបុណ្ណំ វិកតំ ។

(៤៦៣) សេត្តំ ធម្មំ សំសង្ខារា សេត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជានប្បច្ចយា នបច្ឆាជានប្បច្ចយា ន-  
 អាសវនប្បច្ចយា នកម្មប្បច្ចយា ទ្វេ កាតត្វា ។  
 នវិហាកប្បច្ចយា ទ្វេ កាតត្វា ។ នឈានប្បច្ចយា  
 នមគ្គប្បច្ចយា- នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

(៤៦៤) នហេតុយា វិកតំ នអធិបតិយា វិណិ  
 នបុរេជានេ វិណិ នបច្ឆាជានេ វិណិ នអាសវនេ  
 វិណិ នកម្មេ ទ្វេ នវិហានេ ទ្វេ នឈានេ វិកតំ

(៤៦៤) ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ច្រឡំ នឹងធម៌ ដែល  
 ជាបស់សេត្តបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិ  
 ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ច្រឡំ នឹងខន្ធចំណៗ ដែលជាបស់សេត្ត-  
 បុគ្គល ។ ធម៌ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ច្រឡំ នឹងធម៌ ដែលជាបស់  
 អសេត្តបុគ្គល ... គឺ អធិបតិ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ច្រឡំ នឹង  
 ខន្ធចំណៗ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ។ ធម៌ ដែលមិនមែនជា  
 បស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ច្រឡំ នឹងធម៌ ដែល  
 មិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ... ព្រោះ  
 នអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ពៈ១ ជាពៈគ្រប់គ្រាន់ ។

(៤៦៥) ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ច្រឡំ នឹងធម៌ ដែលជា  
 បស់សេត្តបុគ្គល ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជានប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាន-  
 ប្បច្ច័យ នអាសវនប្បច្ច័យ និងនកម្មប្បច្ច័យ បណ្ឌិត ភប្បិធ្វើ (ឱវដ្តចត្តា)  
 តាំងពីរទេ ។ ព្រោះនវិហាកប្បច្ច័យ បណ្ឌិត ភប្បិធ្វើ (ឱវដ្តចត្តា) តាំងពីរ  
 ទេ ។ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ នមគ្គប្បច្ច័យ និងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៤៦៤) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានពៈ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ  
 មានពៈ៣ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ច័យ មានពៈ៣ ក្នុងនបច្ឆាជានប្បច្ច័យ  
 មានពៈ៣ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ មានពៈ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ  
 មានពៈ៦ ក្នុងនវិហាកប្បច្ច័យ មានពៈ៦ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានពៈ១

នមក្កេ ឯកំ ធម៌ប្បយុត្តេ តីណិ ។ ឯវំ គណេតតំ ។  
បច្ចនីយំ ។

[២៦៥] ហេតុប្បដិសន្ធិ ធម៌បិដក តីណិ ...  
នមក្កេ តីណិ នមក្កេ ធម៌បិដក តីណិ  
នកម្មេ ទ្វេ ធម៌បិដក ទ្វេ ធម៌ប្បយុត្តេ តីណិ ។  
ឯវំ គណេតតំ ។  
អនុលោមប្បដិសន្ធិ ។

[២៦៦] នហេតុប្បដិសន្ធិ អនុលោម ឯកំ ...  
អនុលោម សមនុលោម សហជាតេ អនុលោម ធម៌បិដក  
ឧបនិស្សយេ បុរេជាតេ អនុលោម កម្មេ វិចារេ  
អហារេ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មក្កេ សម្បយុត្តេ វិប្ប-  
យុត្តេ អត្ថិយា ធម៌បិដក វិចារេ អវិចារេ ឯកំ ។  
ឯវំ គណេតតំ ។  
បច្ចនីយានុលោម ។  
សំសង្ការ ។

សម្បយុត្តករោ សំសង្ការសនិសោ ។

ក្នុងនប្បដិសន្ធិ មានករៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តកប្បដិសន្ធិ មានករៈ ៣ ។  
បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[២៦៧] ក្នុងនធម៌បិដក មានករៈ ៣ ព្រោះហេតុប្ប-  
ដិសន្ធិ ... ក្នុងនបុរេជាតិប្បដិសន្ធិ មានករៈ ៣ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នប្បដិសន្ធិ  
នអនុលោមប្បដិសន្ធិ មានករៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដិសន្ធិ មានករៈ ២ ក្នុងន-  
វិបាកប្បដិសន្ធិ មានករៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តកប្បដិសន្ធិ មានករៈ ៣ ។ បណ្ឌិត  
គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បដិសន្ធិ ។

[២៦៨] ក្នុងអនុលោមប្បដិសន្ធិ មានករៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បដិសន្ធិ  
... ក្នុងអនុលោមប្បដិសន្ធិ សមនុលោមប្បដិសន្ធិ សហជាតិប្បដិសន្ធិ អនុលោម-  
ប្បដិសន្ធិ ធម៌បិដកប្បដិសន្ធិ ឧបនិស្សយប្បដិសន្ធិ បុរេជាតិប្បដិសន្ធិ អនុលោម-  
វិបាកប្បដិសន្ធិ កម្មប្បដិសន្ធិ វិបាកប្បដិសន្ធិ អហារប្បដិសន្ធិ ឥន្ទ្រិយប្បដិសន្ធិ  
ឈានប្បដិសន្ធិ មក្កប្បដិសន្ធិ សម្បយុត្តកប្បដិសន្ធិ វិប្បយុត្តកប្បដិសន្ធិ អត្ថិប្ប-  
ដិសន្ធិ ធម៌បិដកប្បដិសន្ធិ និងអវិចារប្បដិសន្ធិ មានករៈ ១ ។  
បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ សំសង្ការ ។

សម្បយុត្តករៈ ប្រាកដស្មើដោយសំសង្ការវិសេ ។

បញ្ញាវិវា

(២៦៧) សេត្វា ធម្មោ សេត្តស្ស ធម្មស្ស  
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេត្វា ហេតុ សម្បយុត្ត-  
កានំ ទដ្ឋានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៦៨) សេត្វា ធម្មោ នេវសេត្វានាសេត្តស្ស  
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេត្វា ហេតុ  
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៦៩) សេត្វា ធម្មោ សេត្តស្ស ច នេវ-  
សេត្វានាសេត្តស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ សេត្វា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ  
ចិត្តសមុដ្ឋានានត្ថា រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧០) អសេត្វា ធម្មោ អសេត្តស្ស ធម្មស្ស  
...តីណិ ។ នេវសេត្វានាសេត្វា ធម្មោ នេវសេត្វា-  
នាសេត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
នេវសេត្វានាសេត្វា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ

បញ្ញាវិវា

(២៦៧) ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ  
ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កដាទាំងឡាយ  
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៦៨) ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយ  
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជា  
បច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋានទ្រព្យទាំងឡាយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៦៩) ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ជាបស់សេត្តបុគ្គលផង នៃធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិន  
មែនជាបស់អសេត្តបុគ្គលផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ  
ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កដាទាំងឡាយផង  
នៃចិត្តសមុដ្ឋានទ្រព្យទាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៧០) ធម៌ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌  
ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ... បានដល់ព័រ កា ។ ធម៌ ដែលមិន  
មែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយ  
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល  
មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កដាទាំងឡាយផង



ចិត្តសមុដ្ឋានានត្វា រូតានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
បដិសន្ធិត្តរណា ... ។

[២៧០] សេត្វោ នម្មោ នេវសេត្វានសេត្វស្ស  
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មត្តា  
វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ បច្ចវេត្តន្តិ សេត្តំ ផលំ បច្ចវេត្តន្តិ  
ចេតោបរិយញ្ញាណេន សេត្តចិត្តសមុដ្ឋិស្ស ចិត្តំ  
ជាទន្តិ សេត្វា ទដ្ឋា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស  
បុរោខិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស  
អារម្មនាយ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧២] អសេត្វោ នម្មោ នេវសេត្វានសេត្វស្ស  
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា  
អសេត្តំ ផលំ បច្ចវេត្តន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណេន  
អសេត្តចិត្តសមុដ្ឋិស្ស ចិត្តំ និហិតិ អសេត្វា ទដ្ឋា  
ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុរោខិវាសានុស្សតិញ្ញា-  
ណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារម្មនាយ អារម្ម-  
ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

នៃចិត្តសមុដ្ឋានប្រឆាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ចយេ ក្នុងខណៈនៃបដិ-  
សន្ធិ... ។

[២៧១] ធម៌ ដែលជាប់សេសក្នុង ជាច្រើន នៃធម៌  
ដែលមិនមែនជាប់សេសក្នុង មិនមែនជាប់សេសក្នុង ដោយ  
អារម្មណប្បច្ចយេ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ហើយនិពាណា ខ្សែ  
មគ្គ និពាណា ខ្សែផល ដែលជាប់សេសក្នុង ដឹង ខ្សែចិត្ត របស់  
បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលជាប់សេសក្នុង ដោយចេតោបរិ-  
យញ្ញាណ ខន្ធជាំងឡាយ ដែលជាប់សេសក្នុង ជាច្រើន នៃការ  
និពាណា ខ្សែចេតោបរិយញ្ញាណ បុរោខិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និង  
អនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ចយេ ។

[២៧២] ធម៌ ដែលជាប់សេសក្នុង ជាច្រើន នៃធម៌  
ដែលមិនមែនជាប់សេសក្នុង មិនមែនជាប់សេសក្នុង ដោយ  
អារម្មណប្បច្ចយេ គឺ ព្រះអរហន្ត ក៏មិននិពាណា ខ្សែផល ដែលជាប់សេស  
ក្នុង ដឹង ខ្សែចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្តដែលជាប់សេស  
ក្នុង ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធជាំងឡាយ ដែលជាប់សេស  
ក្នុង ជាច្រើន នៃការនិពាណា ខ្សែចេតោបរិយញ្ញាណ បុរោ-  
ខិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ចយេ ។



អាគាសានញ្ចាយននំ វិញ្ញាណញ្ចាយននស្ស អា-  
 តិញ្ចញ្ចាយននំ ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយននស្ស អាម្ម-  
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបាយននំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស  
 ដោដ្ឋញ្ចាយននំ កាយវិញ្ញាណស្ស ទេវសេត្តានា-  
 សេត្តា ឧទ្ធា ឥន្ទ្រវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញា-  
 ណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាតក្ក-  
 បគញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អាវដ្ឋនាយ  
 អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧២) ទេវសេត្តានាសេត្តា ធម្មោ សេត្តស្ស  
 ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ និព្វានំ មគ្គស្ស  
 សេត្តស្ស ផលស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៤) ទេវសេត្តានាសេត្តា ធម្មោ អសេត្តស្ស  
 ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ និព្វានំ  
 អសេត្តស្ស ផលស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៦) សេត្តោ ធម្មោ សេត្តស្ស ធម្មស្ស  
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ សេត្តា-  
 ធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ឧទ្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

អាគាសានញ្ចាយននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ចាយននៈ អាតិញ្ចញ្ចាយ-  
 ននៈ ជាបច្ច័យ នៃទេវសញ្ញានាសញ្ញាយននៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ  
 រូបាយននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ ដោដ្ឋញ្ចាយននៈ (ជាបច្ច័យ)  
 នៃកាយវិញ្ញាណ ឧទ្ធានិវាសនៈ ដែលមិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល  
 មិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃការពិចារណា នូវវិទ្យុ-  
 វិញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ យថាតក្ក-  
 បគញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

(២៧២) ធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល មិនមែនជា  
 វេសសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាវេសសេត្តបុគ្គល  
 ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ និងផល  
 ដែលជាវេសសេត្តបុគ្គល ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

(២៧៤) ធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល មិនមែនជា  
 វេសសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាវេសសេត្តបុគ្គល  
 ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលជា  
 វេសសេត្តបុគ្គល ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ ។

(២៧៦) ធម៌ ដែលជាវេសសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ជាវេសសេត្តបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានផលសហជាតាធិបតិ  
 គឺ អធិបតិ ដែលជាវេសសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កន  
 និវាសនៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៧៧) សេត្វា ធម្មោ ដេវសេត្វានាសេត្វាស្ស  
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ  
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរិយា មត្តា  
 វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ ករុំ កត្វា បច្ចវេត្តន្តិ សេត្វំ ដលំ  
 ករុំ កត្វា បច្ចវេត្តន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ សេត្វា-  
 ធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាធិ អធិបតិប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

(២៧៨) សេត្វា ធម្មោ សេត្វាស្ស ច ដេវ-  
 សេត្វានាសេត្វាស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ សេត្វាធិបតិ សម្បយុត្ត-  
 កានំ ខត្តានំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាធិ អធិបតិប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ ។

(២៧៩) អសេត្វា ធម្មោ អសេត្វាស្ស ធម្មស្ស  
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ អសេ-  
 ត្វាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខត្តានំ អធិបតិប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

(២៧៧) ធម៌ ដែលជាបស្ចេកបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមិនមែនជាបស្ចេកបុគ្គល មិនមែនជាបស្ចេកបុគ្គល ដោយ  
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ ឯសហជាតាធិបតិ ។ អា-  
 រម្មណាធិបតិ គឺ ពួកអរិយបុគ្គល ចេញអធិមត្ត ធ្វើ ខ្ញុំមត្ត ឲ្យជា  
 វិភាគ ហើយពិចារណា ធ្វើ ខ្ញុំផល ដែលជាបស្ចេកបុគ្គល  
 ឲ្យជាវិភាគ ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ  
 ដែលជាបស្ចេកបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបព័ន្ធឡាយ  
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៧៨) ធម៌ ដែលជាបស្ចេកបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបស្ចេកបុគ្គលផង នៃធម៌ ដែលមិនមែនជាបស្ចេកបុគ្គល  
 មិនមែនជាបស្ចេកបុគ្គលផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-  
 ជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ដែលជាបស្ចេកបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃ  
 សម្បយុត្តកក្កនព័ន្ធឡាយផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបព័ន្ធឡាយផង ដោយ  
 អធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៧៩) ធម៌ ដែលជាបស្ចេកបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបស្ចេកបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតា-  
 ធិបតិ គឺ អធិបតិ ដែលជាបស្ចេកបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃសម្ប-  
 យុត្តកក្កនព័ន្ធឡាយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៤៨០) អសេត្តោ ធម្មោ នេវសេត្តាធា-

សេត្តុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-  
រម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ  
អរហា អសេត្តុ ផលំ កុំ កត្វា បច្ចវេត្តតិ ។  
សហជាតាធិបតិ អសេត្តាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ  
រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៨១) អសេត្តោ ធម្មោ អសេត្តុស្ស ច នេវ-  
សេត្តាធាសេត្តុស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ អសេត្តាធិបតិ សម្បយុត្ត-  
កានំ ទម្លានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានាញ រូបានំ អធិបតិប្ប-  
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៨២) នេវសេត្តាធាសេត្តោ ធម្មោ នេវ-  
សេត្តាធាសេត្តុស្ស ធម្មស្ស . . . អារម្មណាធិបតិ  
សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ នានំ ធម្មា  
សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ  
កត្វា បច្ចវេត្តតិ បុព្វេ សុចិណ្ឌានំ កុំ កត្វា

(៤៨០) ធមិ ដែលជាប់រស់អសេត្តុបុគ្គល ជាប់ច្នៃ ខែ

ធមិ ដែលមិនមែនជាប់រស់សេត្តុបុគ្គល មិនមែនជាប់រស់អសេត្តុបុគ្គល  
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។  
អារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះអរហន្ត ធ្វើ ខ្ញុំផល ដែលជាប់រស់អសេត្តុ-  
បុគ្គល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ  
អធិបតិ ដែលជាប់រស់អសេត្តុបុគ្គល ជាប់ច្នៃ ខែចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំង-  
ឡាយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៤៨១) ធមិ ដែលជាប់រស់អសេត្តុបុគ្គល ជាប់ច្នៃ ខែធមិ  
ដែលជាប់រស់អសេត្តុបុគ្គលផង ខែធមិ ដែលមិនមែនជាប់រស់សេត្តុ-  
បុគ្គល មិនមែនជាប់រស់អសេត្តុបុគ្គលផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់  
សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ដែលជាប់រស់អសេត្តុបុគ្គល ជាប់ច្នៃ ខែ  
សម្បយុត្តកក្កដាទាំងឡាយផង ខែចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយផង ដោយ  
អធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៤៨២) ធមិ ដែលមិនមែនជាប់រស់សេត្តុបុគ្គល មិនមែនជាប់រស់  
អសេត្តុបុគ្គល ជាប់ច្នៃ ខែធមិ ដែលមិនមែនជាប់រស់សេត្តុបុគ្គល  
មិនមែនជាប់រស់អសេត្តុបុគ្គល . . . បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហ-  
ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គលឲ្យបាន សមាទានសីល  
ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើ ខ្ញុំបុត្តាកម្មនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារ-  
ណា ធ្វើ ខ្ញុំបុត្តាកម្មទាំងឡាយ ដែលសន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន

បច្ចុវេត្តន៍ ឈរ ជា វដ្តបរិច្ឆា ឈរ ធំ កុំ កត្វា បច្ចុ-  
 វេត្តន៍ អរិយា ជិត្យាធំ កុំ កត្វា បច្ចុវេត្តន៍ ជិត្យាធំ  
 គោត្រកុស្ម កោណស្ម អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ  
 ចត្តុំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្ទតិ តំ កុំ កត្វា  
 រាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ជិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ សោតំ ... វត្ថុ ...  
 លេវសេត្តាធាសេត្តោ ខន្ធ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ  
 អភិទទ្ទតិ តំ កុំ កត្វា រាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ជិដ្ឋិ  
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ សហជាតាធិបតិ លេវសេត្តាធាសេត្តា-  
 ធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ ខន្ធទ្រង់ ធិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច  
 រូបាធំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(២៨៣) លេវសេត្តាធាសេត្តោ ធម្មោ សេត្តស្ស  
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ អារម្មណា-  
 ធិបតិ ជិត្យាធំ មគ្គស្ស សេត្តស្ស ជលស្ស អធិប-  
 តិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

ឲ្យជាវិភោគ ហើយពិចារណា ចេញអំពីឈាន ធ្វើ ខ្សែឈាន ឲ្យជាវិ-  
 ភោគ ហើយពិចារណា ពួកអរិយបុគ្គល ធ្វើ ខ្សែព្រះនិព្វាន ឲ្យជាវិភោគ  
 ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកុ ខ័ន្ធកេតនៈ ដោយ  
 អធិបតិប្បច្ច័យ បុគ្គល ធ្វើ ខ្សែចត្តុំ ឲ្យជាវិភោគ ហើយត្រេកអរ រីករាយ  
 រាគៈ ធ្វើ ខ្សែចត្តុំនោះ ឲ្យជាវិភោគ ហើយកើតឡើង ទំដ្ឋិ កំភើតឡើង  
 ធ្វើ ខ្សែសោតៈ... ខ្សែវត្ថុ ... ខ្សែខន្ធច្បាំងឡាយ ដែលមិនមែនជាបេស  
 សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបេសអសេត្តបុគ្គល ឲ្យជាវិភោគ ហើយត្រេក-  
 អរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ ខ្សែអំពើនោះ ឲ្យជាវិភោគ ហើយកើតឡើង ទំដ្ឋិ  
 កំភើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ដែលមិនមែនជាបេស  
 សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបេសអសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កន្ធ  
 ច្បាំងឡាយផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានបេសច្បាំងឡាយផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៨៣) ធមិ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្តបុគ្គល មិនមែនជា  
 បេសអសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលជាបេសសេត្តបុគ្គល ដោយ  
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ  
 ខ័ន្ធដល ដែលជាបេសសេត្តបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៨២] នៅសេត្វាធាសេត្វា ធម្មោ អសេត្វាស្ស  
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិ-  
 បតិ និព្វានំ អសេត្វាស្ស ជលស្ស អធិបតិប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ ។

[២៨៣] សេត្វា ធម្មោ សេត្វាស្ស ធម្មស្ស  
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សេត្វា ខន្ធា  
 បច្ឆិមាធិ បច្ឆិមាធិ សេត្វាធិ ខន្ធាធិ អនន្តរប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ មត្តោ សេត្វាស្ស ជលស្ស សេត្តំ ជលំ  
 សេត្វាស្ស ជលស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៤] សេត្វា ធម្មោ អសេត្វាស្ស ធម្មស្ស  
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ មត្តោ អសេត្វាស្ស  
 ជលស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៥] សេត្វា ធម្មោ នៅសេត្វាធាសេត្វាស្ស  
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេត្តំ ជលំ  
 វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨២] ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្វាបុគ្គល មិនមែនជា  
 របស់អសេត្វាបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាបស់អសេត្វាបុគ្គល  
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ  
 នៃជល ដែលជាបស់អសេត្វាបុគ្គល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៨៣] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្វាបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបស់សេត្វាបុគ្គល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាធិឡាយ ដែល  
 ជាបស់សេត្វាបុគ្គល មានក្នុងកាលមុនៗ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាធិឡាយ  
 ដែលជាបស់សេត្វាបុគ្គល មានក្នុងកាលក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ  
 មត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃជល ដែលជាបស់សេត្វាបុគ្គល ជល ដែល  
 ជាបស់សេត្វាបុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃជល ដែលជាបស់សេត្វាបុគ្គល  
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៨៤] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្វាបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបស់អសេត្វាបុគ្គល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ មត្ត ជាបច្ច័យ  
 នៃជល ដែលជាបស់អសេត្វាបុគ្គល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៨៥] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្វាបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 មិនមែនជាបស់សេត្វាបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្វាបុគ្គល ដោយអ-  
 នន្តរប្បច្ច័យ គឺ ជល ដែលជាបស់សេត្វាបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ  
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(២៨៨) អសេត្តា ធម្មោ អសេត្តាស្ស ធម្មស្ស  
 អនន្តរឃ្លច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អសេត្តា  
 ឧត្តា បច្ច័មាធំ បច្ច័មាធំ អសេត្តាធំ ឧត្តាធំ អ-  
 សេត្តំ ដល់ អសេត្តាស្ស ដល់ស្ស អនន្តរឃ្លច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

(២៨៩) អសេត្តា ធម្មោ ទេវសេត្តាធា-  
 សេត្តាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរឃ្លច្ចយេន បច្ចយោ អសេត្តំ  
 ដល់ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរឃ្លច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៩០) ទេវសេត្តាធាសេត្តា ធម្មោ ទេវសេត្តា-  
 ធាសេត្តាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរឃ្លច្ចយេន បច្ចយោ  
 បុរិមា បុរិមា ទេវសេត្តាធាសេត្តា ឧត្តា បច្ច័មាធំ  
 បច្ច័មាធំ ទេវសេត្តាធាសេត្តាធំ ឧត្តាធំ អនុលោម  
 គោត្រកុស្ស អនុលោម វេទានស្ស អវិជ្ជា  
 ទេវសេត្តាធាសេត្តាធំ ឧត្តាធំ អនន្តរឃ្លច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

(២៨៨) ធម៌ ដែលជាបេសកសក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបេសកសក្ខបុគ្គល ដោយអនន្តរឃ្លច្ច័យ គឺ ខន្ធតាំងឡាយ  
 ដែលជាបេសកសក្ខបុគ្គល មានក្នុងកាលមុន ។ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ-  
 តាំងឡាយ ដែលជាបេសកសក្ខបុគ្គល មានក្នុងកាលក្រោយ ។ ដែល  
 ដែលជាបេសកសក្ខបុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃដែល ដែលជាបេសកសក្ខ-  
 បុគ្គល ដោយអនន្តរឃ្លច្ច័យ ។

(២៨៩) ធម៌ ដែលជាបេសកសក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមិនមែនជាបេសកសក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសកសក្ខបុគ្គល ដោយ  
 អនន្តរឃ្លច្ច័យ គឺ ដែល ដែលជាបេសកសក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃវដ្តនេះ  
 ដោយអនន្តរឃ្លច្ច័យ ។

(២៩០) ធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសកសក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសក-  
 សក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសកសក្ខបុគ្គល  
 មិនមែនជាបេសកសក្ខបុគ្គល ដោយអនន្តរឃ្លច្ច័យ គឺ ខន្ធតាំងឡាយ  
 ដែលមិនមែនជាបេសកសក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសកសក្ខបុគ្គល មាន  
 ក្នុងកាលមុន ។ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិនមែនជាបេសក-  
 សក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសកសក្ខបុគ្គល មានក្នុងកាលក្រោយ ។  
 អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ  
 ភាវ្យនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិនមែនជាបេសកសក្ខបុគ្គល  
 មិនមែនជាបេសកសក្ខបុគ្គល ដោយអនន្តរឃ្លច្ច័យ ។



(២៩០) នេវសេត្វានាសេត្វា ធម្មោ សេត្វស្ស  
 ធម្មស្ស អនន្តរឃ្វច្ចយេន បច្ចយោ តោត្រកុ អត្តស្ស  
 វេទានំ មត្តស្ស អនុលោមំ សេត្វាយ ដលសមា-  
 បត្តិយា និរោទា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយ-  
 តំ សេត្វាយ ដលសមាបត្តិយា អនន្តរឃ្វច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

(២៩២) នេវសេត្វានាសេត្វា ធម្មោ អសេត្វស្ស  
 ធម្មស្ស អនន្តរឃ្វច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ អ-  
 សេត្វាយ ដលសមាបត្តិយា និរោទា វុដ្ឋហន្តស្ស  
 នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតំ អសេត្វាយ ដលសមា-  
 បត្តិយា អនន្តរឃ្វច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៩៣) សេត្វោ ធម្មោ សេត្វស្ស ធម្មស្ស  
 សមនន្តរឃ្វច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសទិសំ អដ្ឋ-  
 បញ្ញា ។

(២៩៤) សេត្វោ ធម្មោ សេត្វស្ស  
 ធម្មស្ស សហជាតឃ្វច្ចយេន បច្ចយោ បដិច្ចវារ-  
 សហជាតសទិសំ នវ បញ្ញា ។ អញ្ញមញ្ញ-  
 ឃ្វច្ចយេ បដិច្ចវារ អញ្ញមញ្ញសទិសំ តណី ។

(២៩១) ធមិ ដែលមិនមែនជាវេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជាវេស-  
 អសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលជាវេសសេត្វបុគ្គល ដោយអនន្ត-  
 រឃ្វច្ច័យ គឺ តោត្រកុ (ជាបច្ច័យ) នៃមត្ត វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ  
 មត្ត អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃដលសមាបត្តិ ដែលជាវេសសេត្វបុគ្គល  
 នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ វេសបុគ្គល កាលចេញអំពីនិរោធ ជាបច្ច័យ  
 នៃដលសមាបត្តិ ដែលជាវេសសេត្វបុគ្គល ដោយអនន្តរឃ្វច្ច័យ ។

(២៩២) ធមិ ដែលមិនមែនជាវេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជាវេស-  
 អសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលជាវេសអសេត្វបុគ្គល ដោយអ-  
 នន្តរឃ្វច្ច័យ គឺ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃដលសមាបត្តិ ដែលជាវេស  
 អសេត្វបុគ្គល នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ វេសបុគ្គល កាលចេញ  
 អំពីនិរោធ ជាបច្ច័យ នៃដលសមាបត្តិ ដែលជាវេសអសេត្វបុគ្គល  
 ដោយអនន្តរឃ្វច្ច័យ ។

(២៩៣) ធមិ ដែលជាវេសសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធមិ  
 ដែលជាវេសសេត្វបុគ្គល ដោយសមនន្តរឃ្វច្ច័យ គឺ បញ្ញា ៨ យ៉ាង  
 ប្រាកដស្មើដោយអនន្តរឃ្វច្ច័យ ។

(២៩៤) ធមិ ដែលជាវេសសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធមិ  
 ដែលជាវេសសេត្វបុគ្គល ដោយសហជាតឃ្វច្ច័យ គឺ បញ្ញា ៩ យ៉ាង  
 ប្រាកដស្មើដោយសហជាតឃ្វច្ច័យ ក្នុងបដិច្ចវារៈ ។ បញ្ញា ៣ យ៉ាង  
 ប្រាកដស្មើដោយអតាបត្តាឃ្វច្ច័យ ក្នុងបដិច្ចវារៈ ក្នុងអញ្ញមញ្ញឃ្វច្ច័យ ។

ធិស្សយប្បច្ចយេ កុសលត្ថិតេ ធិស្សយប្បច្ចយេ សធិសំ តោស បញ្ចា ។

(២៩៥) សេត្វា ធម្មា សេក្ខស្ស ធម្មស្ស ឧបធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបធិស្សយោ បកត្ថបធិស្សយោ ។ បកត្ថបធិស្សយោ បថោ មក្កា ធុតិយស្ស មក្កស្ស ឧបធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធុតិយោ មក្កា តតិយស្ស មក្កស្ស ឧបធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តតិយោ មក្កា ចក្កត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កា សេក្ខាយ ផលសមាបត្តិយា ឧបធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៩៦) សេត្វា ធម្មា អសេក្ខស្ស ធម្មស្ស ឧបធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបធិស្សយោ បកត្ថបធិស្សយោ ។ បកត្ថបធិស្សយោ មក្កា អសេក្ខាយ ផលសមាបត្តិយា ឧបធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៩៧) សេត្វា ធម្មា នេវសេក្ខានាសេក្ខស្ស ធម្មស្ស ឧបធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបធិស្សយោ អនន្តរូបធិស្សយោ បកត្ថបធិស្សយោ ។

បញ្ចា ១៣ ហើង ប្រាកដស្មើដោយនិស្សយប្បច្ចយេ ក្នុងកុសលត្ថិតៈ ក្នុងនិស្សយប្បច្ចយេ ។

(២៩៥) ធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ជាច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេ បានដល់អនន្តប្រនិស្សយ និងបកត្ថបនិស្សយ ។ បកត្ថបនិស្សយ គឺ មគ្គី ១ ជាច្ច័យ នៃមគ្គី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេ មគ្គី ២ ជាច្ច័យ នៃមគ្គី ៣ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេ មគ្គី ៣ ជាច្ច័យ នៃមគ្គី ៤ ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេ មគ្គ ជាច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេ ។

(២៩៦) ធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ជាច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេ បានដល់អនន្តប្រនិស្សយ និងបកត្ថបនិស្សយ ។ បកត្ថបនិស្សយ គឺ មគ្គ ជាច្ច័យ នៃ ផលសមាបត្តិ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយេ ។

(២៩៧) ធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ជាច្ច័យ នៃធម៌ ដែល មិនមែនជា បេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជា បេសសេក្ខបុគ្គល ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្សយ អនន្តប្រនិស្សយ និង បកត្ថបនិស្សយ ។

បកត្ថបទិស្សយោ អរិយោ មគ្គំ ឧបទិស្សយោ អនុប្បន្នំ  
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេន្តិ ឧប្បន្នំ សមាបជ្ជន្តិ សម្ពារេ  
 អនិច្ចតោ ... វិបស្សន្តិ មត្តោ អរិយានំ អត្ថប្បដិសម្ពិ-  
 ធាយ ធម្មប្បដិសម្ពិធាយ វិរុត្តិប្បដិសម្ពិធាយ បដិ-  
 កាលាប្បដិសម្ពិធាយ មាតាមាតុកោសល្យស្ស ឧប-  
 ទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេត្តា ផលសមា-  
 បត្តិ កាយិកស្ស សុខស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[២៩៥] អសេត្តា ធម្មោ អសេត្តាស្ស ធម្មស្ស  
 ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបទិស្សយោ  
 បុរិមា បុរិមា អសេត្តា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ...  
 អសេត្តំ ផលំ អសេត្តាស្ស ផលស្ស ឧបទិស្ស-  
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩៩] អសេត្តា ធម្មោ នេវេសត្តាទាសេត្តាស្ស  
 ធម្មស្ស ... អារម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ  
 បកត្ថបទិស្សយោ ។ បកត្ថបទិស្សយោ អសេត្តា  
 ផលសមាបត្តិ កាយិកស្ស សុខស្ស ឧបទិស្ស-  
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបកត្ថបទិស្សយោ គឺ ពួកវាយបុគ្គល ពាស្រ័យទូរមគ្គ ញាតិសមាបត្តិ  
 ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង វេទន៍ចូលកាន់សមាបត្តិ ដែលកើត  
 ឡើងហើយ ឃើញច្បាស់ នូវសង្ខារាំងឡាយ ថាមិនឡើង...  
 មគ្គ របស់ពួកអរិយបុគ្គល ជាច្រើន នៃអត្ថប្បដិសម្ពិទា ធម្មប្បដិ-  
 សម្ពិទា វិរុត្តិប្បដិសម្ពិទា បដិកាលប្បដិសម្ពិទា និងហិមាហិមកោ-  
 សល្យៈ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ផលសមាបត្តិ ដែលជាប់របស់  
 សេត្តបុគ្គល ជាច្រើន នៃកាយិកសុខ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៩៨] ធម៌ ដែលជាប់របស់អសេត្តបុគ្គល ជាច្រើន នៃធម៌  
 ដែលជាប់របស់អសេត្តបុគ្គល ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្ត-  
 រូបទិស្សយោ គឺ ខន្ធាាំងឡាយ ដែលជាប់របស់អសេត្តបុគ្គល មុន ។ (ជា  
 ច្រើន នៃខន្ធាាំងឡាយ) ក្រោយ... ផល ដែលជាប់របស់អសេត្ត-  
 បុគ្គល ជាច្រើន នៃផល ដែលជាប់របស់អសេត្តបុគ្គល ដោយឧប-  
 ទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៩៩] ធម៌ ដែលជាប់របស់អសេត្តបុគ្គល (ជាច្រើន) នៃធម៌  
 ដែលមិនមែនជាប់របស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាប់របស់អសេត្តបុគ្គល ...  
 គឺ អារម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ និងបកត្ថបទិស្សយោ ។ បកត្ថប-  
 ទិស្សយោ គឺ ផលសមាបត្តិ ដែលជាប់របស់អសេត្តបុគ្គល ជាច្រើន នៃ  
 កាយិកសុខ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥០០] លេខសត្វានសេត្វា ធម្មា លេខសេត្វា  
 ត្វានសេត្វាស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-  
 យោ អាម្ពល្យាបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បត-  
 ត្វបទិស្សយោ ។ បតត្វបទិស្សយោ លេខសត្វាន-  
 សេត្វំ សត្វំ ឧបទិស្សយោ ពានំ ទេតិ សីលំ ...  
 ឧបោសថកម្មំ ... ឈានំ ... វិបស្សនំ ... អភិ-  
 ញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាធំ ជម្លេតិ ជិដ្ឋិ ...  
 លេខសត្វានសេត្វំ សីលំ ... បញ្ញំ ពតំ មោហំ  
 កាយិកំ សុខំ ឧត្តំ ភោជនំ ... សេនាសនំ ឧប-  
 ទិស្សយោ ពានំ ទេតិ សីលំ ... សមាបត្តិ ឧប្បា-  
 ទេតិ ចាលំ ហនតិ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ លេខសត្វាន-  
 សេត្វា សត្វា ... បញ្ញា ពតោ បត្តនា កាយិកំ  
 សុខំ ... សេនាសនំ លេខសត្វានសេត្វាយ  
 សត្វាយ បញ្ញាយ ពតស្ស បត្តនាយ កាយិ-  
 កស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ឧត្តស្ស ឧបទិស្ស-  
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បវេសស្ស ឈានស្ស បរិ-  
 កម្មំ បវេសស្ស ឈានស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ លេខសត្វានសត្វាយតនស្ស បរិកម្មំ

[៥០០] ធម៌ ដែលមិនមែនជាលេខសត្វបុគ្គល មិនមែនជាលេខ  
 អសេត្វបុគ្គល ជាច្រើន នៃធម៌ ដែលមិនមែនជា លេខសត្វបុគ្គល  
 មិនមែនជាលេខអសេត្វបុគ្គល ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចយ គឺ ការម្នាល-  
 បទិស្សយ អនន្តរូបទិស្សយ បតត្វបទិស្សយ ។ ឯបតត្វបទិស្សយ គឺ  
 បុគ្គល ពាក្យស្រីយន្តសំឡេង ដែលមិនមែនជាលេខសត្វបុគ្គល មិនមែន  
 ជាលេខអសេត្វបុគ្គល ហើយឲ្យទាន សីល ... ឲ្យវេទនាសថកម្ម  
 ... ឲ្យឈាន ... ឲ្យវិបស្សនា ... ឲ្យកតិញ្ញា ... ញាតិស-  
 មាបត្តិឲ្យកើត តម្កើងមានៈ ឲ្យវិជ្ជា ... ឲ្យសីល ដែលមិនមែនជា  
 លេខសត្វបុគ្គល មិនមែនជាលេខអសេត្វបុគ្គល ... ឲ្យបញ្ញា ឲ្យពនៈ  
 ឲ្យមោហាៈ ឲ្យកាយិកសុខ ឲ្យវដ្ត ឲ្យកោដន ... បុគ្គល ពាក្យស្រី  
 ឲ្យសេនាសនៈ ទើបឲ្យទាន សីល ... ញាតិសមាបត្តិ ឲ្យកើត  
 សម្លាប់សត្វ ចំបែកសង្ឃ សង្ខា ដែលមិនមែនជាលេខសត្វបុគ្គល  
 មិនមែនជាលេខអសេត្វបុគ្គល ... បញ្ញា ពនៈ បត្តនា កាយិកសុខ  
 ... សេនាសនៈ ជាច្រើន នៃសត្វ ដែលមិនមែនជា លេខ  
 សេត្វបុគ្គល មិនមែនជាលេខអសេត្វបុគ្គល នៃបញ្ញា នៃពនៈ នៃ  
 បត្តនា នៃកាយិកសុខ នៃកាយិកឧត្ត ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចយ  
 បរិកម្ម លេខបវេសជ្ឈាន ជាច្រើន នៃបវេសជ្ឈាន ដោយ  
 ឧបទិស្សយប្បច្ចយ បរិកម្ម លេខនេសត្វានសត្វាយតនៈ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

នេវេសត្តានាសត្តាយតនស្ស បឋមំ ណាមំ ធុត្ថិ-  
យស្ស ណាមស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
អាគិក្ខត្តាយតនំ នេវេសត្តានាសត្តាយតនស្ស  
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥០០) នេវេសត្តានាសត្តោ ធម្មោ សេត្តស្ស  
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌ-  
បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។  
បកត្ថបនិស្សយោ បឋមស្ស មគ្គស្ស បរិកម្មំ  
បឋមស្ស មគ្គស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស  
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥០២) នេវេសត្តានាសត្តោ ធម្មោ អសេត្តស្ស  
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌ-  
បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។  
បកត្ថបនិស្សយោ កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ  
ធុត្ថំ ឧត្ត ភោជនំ . . . សេនាសនំ អសេត្តាយ  
ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥០៣) នេវេសត្តានាសត្តោ ធម្មោ នេវេសត្តា-  
នាសេត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

(ជាបច្ច័យ) នៃនេវេសត្តានាសត្តាយតនៈ បឋមជ្ឈាន ជាបច្ច័យ  
នៃធុត្ថិយជ្ឈាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ អាគិក្ខត្តាយតនៈ ជាបច្ច័យ  
នៃនេវេសត្តានាសត្តាយតនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥០១) ធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល មិនមែនជាវេស  
អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាវេសសេត្តបុគ្គល ដោយឧប-  
និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបក-  
ត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បរិកម្ម របស់មគ្គទី១ ជាបច្ច័យ  
នៃមគ្គទី១ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម របស់មគ្គទី២ ជាបច្ច័យ  
នៃមគ្គទី២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥០២) ធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល មិនមែនជាវេស  
អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាវេសសេត្តបុគ្គល ដោយ  
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និង  
បកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ កាយិកសុខ . . . កាយិកឧត្ត  
រដ្ឋ ភោជន . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃដលសមាបត្តិ ដែល  
ជាវេសសេត្តបុគ្គល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥០៣) ធម៌ ដែលមិនមែនជាវេសសេត្តបុគ្គល មិនមែន  
ជាវេសសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមែនជាវេស  
សេត្តបុគ្គល ប៉ុន្តែជាវេសសេត្តបុគ្គល ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ

អាម្មណបុរេជាន់ វត្ថុបុរេជាន់ ។ អាម្មណបុរេជាន់  
 ចតុរ្ត អនិច្ចតោ ... វិបស្សនី អស្សនេតិ អភិធនុតិ  
 នំ អាត្ម រាគោ ឧប្បជ្ជនិ ឆោមនស្សំ ... សោតំ  
 ... វត្ថុ ... អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សនី  
 ... ឆោមនស្សំ ឧប្បជ្ជនិ ធិព្វេន ចតុតោ រូបំ ...  
 តិញ្ចាយ សោតនាគុយា សន្នំ ... រូបាយននំ  
 ចតុរិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជញ្ចាយននំ កាយវិញ្ញាណស្ស  
 បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជាន់ ចតុរ-  
 យននំ ចតុរិញ្ញាណស្ស កាយាយននំ កាយ-  
 វិញ្ញាណស្ស វត្ថុ នេវសេត្វានសេត្វានំ ទន្ធនំ  
 បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥០២) នេវសេត្វានសេត្វាន ឆម្មោ សេត្វាស្ស  
 ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុបុរេជាន់  
 វត្ថុ សេត្វានំ ទន្ធនំ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥០៣) នេវសេត្វានសេត្វាន ឆម្មោ អសេត្វា-  
 ស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុបុរេ-  
 ជាន់ វត្ថុ អសេត្វានំ ទន្ធនំ បុរេជានប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

គី អាម្មណបុរេជាន់ វត្ថុបុរេជាន់ ។ អាម្មណបុរេជាន់ គី បុគ្គល  
 ឃើញច្បាស់អំពីវត្ថុ ដោយសេចក្តីថា មិនឡើង... ហើយ ត្រេកអរ  
 រីករាយ ព្រោះ ប្រាជ្ញា ឲ្យវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ហេតុមស្ស  
 ... បុគ្គលឃើញច្បាស់ ឲ្យសោត... ឲ្យវត្ថុ... ដោយសេចក្តី  
 ថា មិនឡើង ជាអត្ត ជាអនត្ត... ហេតុមស្ស កើតឡើង ឲ្យរូប  
 ដោយពុទ្ធប្បដិច្ច... ឲ្យសំឡេង ដោយសោតនាគុដ្ឋដាច់វិញ...  
 ប្រាយននៈ ជាបច្ច័យ នៃចតុរិញ្ញាណ ដោយជញ្ជាយននៈ ជាបច្ច័យ នៃ  
 កាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាន់ គឺ ចក្ខុយននៈ  
 ជាបច្ច័យ នៃចតុរិញ្ញាណ កាយាយននៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ  
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្តឡាយ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល  
 មិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

(៥០៤) ធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជា  
 បេសសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាបេសសេត្វបុគ្គល  
 ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់វត្ថុបុរេជាន់ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ  
 ខន្ធាន្តឡាយ ដែលជាបេសសេត្វបុគ្គល ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

(៥០៥) ធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជា  
 បេសសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាបេសសេត្វបុគ្គល  
 ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់វត្ថុបុរេជាន់ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា-  
 ន្តឡាយ ដែលជាបេសសេត្វបុគ្គល ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

[៥០៦] សេសត្វា នធម្មា នេវសេត្វាធាសេត្វាស្ស  
 ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា  
 សេត្វា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស  
 បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៧] អសេត្វា នធម្មា នេវសេត្វាធាសេត្វា-  
 ស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆា-  
 ជាតា អសេត្វា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស... ។

[៥០៨] នេវសេត្វាធាសេត្វា នធម្មា នេវ-  
 សេត្វាធាសេត្វាស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ បច្ឆាជាតា នេវសេត្វាធាសេត្វា ខន្ធា  
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស ។

[៥០៩] នេវសេត្វាធាសេត្វា នធម្មា នេវ-  
 សេត្វាធាសេត្វាស្ស ធម្មស្ស អសេវនប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា នេវសេត្វាធាសេត្វា ខន្ធា

[៥០៦] ធម៌ ដែលជាបេសសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបេសអសេត្វបុគ្គល ដោយ  
 បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលជា  
 បេសសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆា-  
 ជាតប្បច្ច័យ ។

[៥០៧] ធម៌ ដែលជាបេសអសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបេសអសេត្វបុគ្គល ដោយ  
 បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលជាបេស  
 អសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន... ។

[៥០៨] ធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបេស  
 អសេត្វបុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមិនមែនជា បេសសេត្វបុគ្គល  
 មិនមែនជាបេសអសេត្វបុគ្គល ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆា-  
 ជាត គឺ ខន្ធចាំន៍ឡាយ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិនមែន  
 ជាបេសអសេត្វបុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ។

[៥០៩] ធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបេស  
 អសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិន  
 មែនជាបេសអសេត្វបុគ្គល ដោយអសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំន៍ឡាយ  
 មុន ។ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបេសអសេត្វបុគ្គល

បច្ច័យានំ បច្ច័យានំ ទេវសេត្តាធាសេត្តានំ ទន្ធានំ  
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស  
 អនុលោមំ វេទានស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០០] ទេវសេត្តាធាសេត្តា ធម្មោ សេត្តស្ស  
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ តោត្រកុ  
 បត្តស្ស វេទានំ បត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[៥០១] សេត្តោ ធម្មោ សេត្តស្ស ធម្មស្ស  
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាទាខណ៌កា ។  
 សហជាតា សេត្តា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ទន្ធានំ  
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាទាខណ៌កា សេត្តា  
 ចេតនា វិបាកានំ សេត្តានំ ទន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[៥០២] សេត្តោ ធម្មោ អសេត្តស្ស ធម្មស្ស  
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាទាខណ៌កា សេត្តា  
 ចេតនា អសេត្តានំ ទន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំន៍ឡាយក្រោយ ។ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្តបុគ្គល  
 មិនមែនជាបេសអសេត្តបុគ្គល ដោយការសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម ជា  
 បច្ច័យ នៃតោត្រកុ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ ដោយការ  
 សេវនប្បច្ច័យ ។

[៥០០] ធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្តបុគ្គល មិនមែនជា  
 បេសអសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាបេសសេត្តបុគ្គល  
 ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ តោត្រកុ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ វេទានៈ  
 ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៥០១] ធម៌ ដែលជាបេសអសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបេសសេត្តបុគ្គល ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ សហជាត និរន្តរនា-  
 ខណ៌កៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលជាបេសសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ  
 នៃសម្បយុត្តកក្កន្ធចាំន៍ឡាយ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ និរន្តរនាខណ៌កៈ  
 គឺ ចេតនា ដែលជាបេសសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃវិបាកក្កន្ធចាំន៍ឡាយ  
 ដែលជាបេសសេត្តបុគ្គល ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥០២] ធម៌ ដែលជាបេសសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបេសអសេត្តបុគ្គល ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នាទាខណ៌កៈ  
 គឺ ចេតនា ដែលជាបេសសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំន៍ឡាយ  
 ដែលជាបេសអសេត្តបុគ្គល ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។



[៥០៣] សេត្វោ ធម្មោ នេវសេត្វាធាសេត្វាស្ស  
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា  
 សេត្វា ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កម្មប្ប-  
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៤] សេត្វោ ធម្មោ សេត្វាស្ស ច នេវសេត្វា-  
 ធាសេត្វាស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 សេត្វា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ទន្ធាំ ចិត្តស-  
 មុដ្ឋានំ រូបំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៥] អសេត្វោ ធម្មោ អសេត្វាស្ស ធម្មស្ស  
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អសេត្វា ចេតនា សម្ប-  
 យុត្តកានំ ទន្ធាំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៦] អសេត្វោ ធម្មោ នេវសេត្វាធាសេ-  
 ត្វាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អសេត្វា  
 ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កម្មប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[៥១៣] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃ  
 ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្វបុគ្គល  
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត គឺ ចេតនា ដែលជាបស់  
 សេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបតាំងឡើយ ដោយកម្ម-  
 ប្បច្ច័យ ។

[៥១៤] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបស់សេត្វបុគ្គលផង នៃធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្វបុគ្គល  
 មិនមែនជាបស់អសេត្វបុគ្គលផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា  
 ដែលជាបស់សេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកត្តតាំងឡើយផង  
 នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបតាំងឡើយផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥១៥] ធម៌ ដែលជាបស់អសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបស់អសេត្វបុគ្គល ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលជា  
 បស់អសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកត្តតាំងឡើយ ដោយ  
 កម្មប្បច្ច័យ ។

[៥១៦] ធម៌ ដែលជាបស់អសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមិនមែនជាបស់សេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្វបុគ្គល ដោយ  
 កម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលជាបស់អសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃ  
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបតាំងឡើយ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥០៧] អសេត្វា នម្មោ អសេត្វាស្ស ច  
 នេវសេត្វានាសេត្វាស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ អសេត្វា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ  
 ចិត្តសមុដ្ឋាននក្ខ រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៨] នេវសេត្វានាសេត្វា នម្មោ នេវសេ-  
 ត្វានាសេត្វាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 សហជាតា នាទាខណ៌កា ។ សហជាតា នេវសេ-  
 ត្វានាសេត្វា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋាននក្ខ រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-  
 សន្និក្កលោ ... ។ នាទាខណ៌កា នេវសេត្វានា-  
 សេត្វា ចេតនា វិចារកានំ នេវសេត្វានាសេត្វានំ  
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៩] សេត្វា នម្មោ សេត្វាស្ស ធម្មស្ស  
 វិចារកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ សេត្វា ឯតោ  
 ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ។ សេត្វាម្ហលកេ តីណំ ។

[៥១៧] ធម៌ ដែលជាបេសសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ ខែធម៌  
 ដែលជាបេសសេត្វបុគ្គលផង ខែធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល  
 មិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គលផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ជា  
 បេសសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ ខែសម្បយុត្តកក្កន្ធានំខ្សោយផង នៃ  
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបតាំងខ្សោយផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥១៨] ធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជា  
 បេសសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វ-  
 បុគ្គល មិនមែនជា បេសសេត្វបុគ្គល ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ គឺ  
 សហជាត ឯនាទាខណ៌កៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែល  
 មិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ  
 ខែសម្បយុត្តកក្កន្ធានំ តាំងខ្សោយផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបតាំងខ្សោយផង  
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងនាមៈខែបដិសន្ធិ ... ។ ឯនាទាខណ៌កៈ គឺ  
 ចេតនា ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល  
 ជាបច្ច័យ ខែខន្ធានំខ្សោយ ដែលមិនមែនជាបេសសេត្វបុគ្គល មិន  
 មែនជាបេសសេត្វបុគ្គល ជាវិបាកផង នៃកដត្តារូបតាំងខ្សោយផង  
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥១៩] ធម៌ ដែលជាបេសសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែល  
 ជាបេសសេត្វបុគ្គល ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងខ ដែលជាបេស  
 សេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ ខែខន្ធា ។ ក្នុងសេត្វម្ហលកៈ មានព្រះពុទ្ធ ។

[៥២០] អសេត្វោ នធម្មា អសេត្វាស្ស ធម្មស្ស  
វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ អសេត្វោ ឯតោ ទន្ធា  
តិណ្ឌង្គំ . . . ។ អសេត្វាមូលកេ តិណ្ឌំ ។

[៥២១] នេវសត្វានាសេត្វោ នធម្មា នេវសត្វា-  
នាសេត្វាស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
វិចារកោ នេវសត្វានាសេត្វោ ឯតោ ទន្ធា តិណ្ឌង្គំ  
ទន្ធានំ បដិសន្ធិត្ថុណោ ទន្ធា វត្ថុស្ស វិចារក-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥២២] សេត្វោ នធម្មា សេត្វាស្ស ធម្មស្ស  
នាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភ័ន្តិយប្បច្ចយេន បច្ច-  
យោ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥២៣] សេត្វោ នធម្មា នេវសត្វានាសេត្វាស្ស  
ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ  
បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា សេត្វា ទន្ធា ចិត្តស-  
មុដ្ឋានានំ រូបានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥២០] ធម៌ ដែលជាបស់អសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលជាបស់អសេត្វបុគ្គល ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលជា  
របស់អសេត្វបុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ . . . ។ ក្នុងអសេត្វមូលកៈ  
មានពីរ ៣ ។

[៥២១] ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្វបុគ្គល មិនមែនជា  
របស់អសេត្វបុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្វបុគ្គល  
មិនមែនជាបស់អសេត្វបុគ្គល ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកត្រូវ ១  
ដែលមិនមែនជាបស់សេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្វបុគ្គល (ជា  
បច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធចាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបា-  
កប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៥២២] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលជាបស់សេត្វបុគ្គល ដោយនាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ  
ភ័ន្តិយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ  
មគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្មយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៥២៣] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃ  
ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្វបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្វ-  
បុគ្គល ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នៃបច្ឆាជាត ។  
សហជាត គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលជាបស់សេត្វបុគ្គល ជា  
បច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបចាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

បច្ចាជានតំ សេត្តា ខន្ធោ បុរោដាតស្ស វេសស្ស  
កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥២២] អសេត្តោ ធម្មោ នេវសេត្តាធាសេត្តស្ស  
ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ  
បច្ចាជានតំ សេត្តសង្ខតំ ។

[៥២៣] នេវសេត្តាធាសេត្តោ ធម្មោ នេវសេត្តា-  
ធាសេត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
សហជាតំ បុរោដាតំ បច្ចាជានតំ ។ សហជាតា នេវ-  
សេត្តាធាសេត្តា ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានាចំ រូបាចំ  
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុរណា នេវ-  
សេត្តាធាសេត្តា ខន្ធោ កដក្ការូបាចំ វិប្បយុត្តប្ប-  
ច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធោ វត្ថុស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធាចំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
បុរោដាតំ ចត្តាយេតនំ ចត្តាវិញ្ញាណស្ស កាយា-  
យេតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ នេវសេត្តាធា-  
សេត្តាចំ ខន្ធាចំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឯបច្ចាជានតំ គឺ ខន្ធាតំឡាយ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ  
នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៥២៤] ធមិ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធមិ  
ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយ  
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺសហជាត នឹងបច្ចាជានតំ ប្រាកដស្មើដោយសេត្តធមិ ។

[៥២៥] ធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់  
អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិន  
មែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺសហជាត បុរោ-  
ដាតំ នឹងបច្ចាជានតំ ។ សហជាត គឺ ខន្ធាតំឡាយ ដែលមិន  
មែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃ  
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបតំឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធាតំឡាយ ដែល  
មិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ  
នៃកដក្ការូបតំឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ  
ខន្ធាតំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ  
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាតំឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ បុរោដាតំ គឺ  
ចត្តាយេតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចត្តាវិញ្ញាណ កាយាយេតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ  
កាយវិញ្ញាណ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធាតំឡាយ ដែលមិនមែនជាបស់  
សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

បច្ឆាជាតា នេវសេត្តាទាសេត្តា ទទ្ធា បុរេជាតស្ស  
ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥២២] នេវសេត្តាទាសេត្តា ធម្មោ សេត្តាស្ស  
ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ វត្ថុ  
សេត្តានំ ទទ្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥២៣] នេវសេត្តាទាសេត្តា ធម្មោ អសេ-  
ត្តាស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេ-  
ជាតំ វត្ថុ អសេត្តានំ ទទ្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។

[៥២៤] សេត្តា ធម្មោ សេត្តាស្ស ធម្មស្ស  
អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេត្តា ឯកោ ទទ្ធា  
តិណ្ឌនំ ទទ្ធានំ ។

[៥២៥] សេត្តា ធម្មោ នេវសេត្តាទា-  
សេត្តាស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-  
ជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា សេត្តា ទទ្ធា  
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ វុទ្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ឯបច្ឆាជាត គឺ ខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិន  
មែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន  
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៥២៦] ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជា  
បស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល  
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំ-  
ឡាយ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៥២៧] ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់  
អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយវិប្ប-  
យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំឡាយ  
ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៥២៨] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ជាបស់សេត្តបុគ្គល ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលជាបស់សេត្ត-  
បុគ្គល (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ។

[៥២៩] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិន  
មែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយអត្ថប្បច្ច័យ  
បានដល់សហជាត នឹងបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ភ្នកខន្ធ ដែលជា  
បស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃភ្នកចិត្តសមុដ្ឋានបូរ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

បច្ចាជានតា សេត្តា ខន្ធ បុរោជានស្ស វេសស្ស  
កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣០] នៅសេត្តា ឆន្ទា សេត្តស្ស ច នៅ-  
សេត្តានាសេត្តស្ស ច ឆន្ទស្ស អត្ថប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ សេត្តា ឯកោ ខន្ធ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ  
ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
ទ្វេ ខន្ធ ... ។

[៥៣១] អសេត្តា ឆន្ទា អសេត្តស្ស ឆន្ទស្ស  
អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ តិណ្ឌ សេត្តសនិសំ ។

[៥៣២] នៅសេត្តានាសេត្តា ឆន្ទា នៅ-  
សេត្តានាសេត្តស្ស ឆន្ទស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-  
យោ សហជាតំ បុរោជាតំ បច្ចាជាតំ អាហារំ វត្ថុ-  
យំ ។ សហជាតោ នៅសេត្តានាសេត្តា ឯកោ  
ខន្ធ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូបានំ  
អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធ ... បដិ-  
សន្ធិត្តណោ ខន្ធ វត្ថុស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
វត្ថុ ខន្ធនំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។

ឯបច្ចាជានតា គឺ ខន្ធថាវិក្យាយ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ  
នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៥៣០] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ដែល  
ជាបស់សេត្តបុគ្គលផង នៃធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិន  
មែនជាបស់អសេត្តបុគ្គលផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល  
ជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូប  
តាំងឡាយផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... ។

[៥៣១] ធម៌ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់វារៈ ៣  
ប្រាកដស្មើដោយធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ។

[៥៣២] ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជា  
បស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល  
មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ សហជាត បុរោ-  
ជាត បច្ចាជាត អាហារ និងវត្ថុនិយម ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១ ដែល  
មិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ  
នៃខន្ធ ៣ ផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបតាំងឡាយផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ  
ខន្ធ ២... ខន្ធថាវិក្យាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ  
នៃបដិសន្ធិ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធថាវិក្យាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បេ ។

ឯតំ មហាក្ខតំ ... តាហិរំ ។ សង្ខតំ ។ អសញ្ញា-  
 សត្តានំ ... ។ បុរេជានំ ចត្តំ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ  
 អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សនេនិ អភិធម្មតំ តំ អារត្ត  
 រតោ ឧប្បជ្ជតំ តោមនស្សំ ... សោតំ ... វត្ថុ  
 អនិច្ចតោ ... វិបស្សនិ ទិព្វេន ចត្តនា រូបំ ...  
 ទិព្វាយ សោតនាតុយា សង្ខំ ... រូបាយតំ ចត្ត-  
 វិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជនាយតំ កាយវិញ្ញាណស្ស ចត្តា-  
 យតំ ចត្តវិញ្ញាណស្ស កាយាយតំ កាយវិញ្ញា-  
 ណស្ស វត្ថុ នេវសេត្វានាសត្វានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ ។ បច្ចានតា នេវសេត្វានាសេត្វា  
 ខន្ធា បុរេជានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។ តតទ្បីកាពេ អាហារេ ឥមស្ស កា-  
 យស្ស រូបជីវិត្រ្យំ តតត្ថានំ អត្ថិប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

(៥៣៣) នេវសេត្វានាសេត្វា ធម្មា សេ-  
 ត្វាស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានំ  
 វត្ថុ សេត្វានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

នូវមហាក្ខត ១... នូវតាហិរៈ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ របស់ពួកអ-  
 សញ្ញាសត្វ... ។ បុរេជាន គឺ បុគ្គលឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង  
 ជាទុក្ខ ជាអនត្តា ហើយព្រឹកអរ រីករាយ ពនៈ ប្រារព្ធ នូវចក្ខុនោះ  
 រើចក្ខុឡើង រោមនស្ស... បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវសោតៈ...  
 នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង... នូវរូប ដោយចក្ខុ ដូចជាទិព្វ... នូវ  
 សំឡេង ដោយសោតនាតុ ដូចជាទិព្វ... រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)  
 នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយរូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ  
 ចត្តាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)  
 នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមែនជា  
 របស់សេត្វបុគ្គល មិនមែនជារបស់អសេត្វបុគ្គល ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។  
 បច្ចានតា គឺ ខន្ធានំឡាយ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្វបុគ្គល  
 មិនមែនជារបស់អសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន  
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ តតទ្បីកាហារ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយនេះ រូប-  
 ជីវិត្រ្យំ ជាបច្ច័យ នៃកតត្ថានំឡាយ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៥៣៣) ធម៌ ដែលមិនមែនជារបស់សេត្វបុគ្គល មិនមែនជា  
 របស់អសេត្វបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាប់សេត្វបុគ្គល ដោយ  
 អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធានំឡាយ  
 ដែលជាប់សេត្វបុគ្គល ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៥៣៤) លេខសេចក្តីនេះសេចក្តី ឆ្មោះ អសេចក្តី-  
ស្ស ឆ្មាស្ស អត្ថប្បវ្វយេន បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ  
អសេចក្តីនំ ខន្ធនំ អត្ថប្បវ្វយេន បច្ចយោ ។

(៥៣៥) សេចក្តី ច លេខសេចក្តីនេះសេចក្តី ច  
ឆ្មា សេចក្តីស្ស ឆ្មាស្ស អត្ថប្បវ្វយេន បច្ចយោ  
សហជានំ បុរេជានំ ។ សហជានោ សេចក្តី ឯកោ  
ខន្ធនំ ច វត្ថុ ច តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ អត្ថប្បវ្វយេន  
បច្ចយោ ខន្ធ ខន្ធនំ . . . ។

(៥៣៦) សេចក្តី ច លេខសេចក្តីនេះសេចក្តី ច  
ឆ្មា លេខសេចក្តីនេះសេចក្តីស្ស ឆ្មាស្ស អត្ថប្បវ្វយេន  
បច្ចយោ សហជានំ បច្ចាជានំ អាហារំ វេទ្រិយំ ។  
សហជានោ សេចក្តី ខន្ធនំ ច បហាភូតា ច វិត្ថុ-  
សមុជ្ជានំ រូបានំ អត្ថប្បវ្វយេន បច្ចយោ ។ បច្ចា-  
ជានោ សេចក្តី ខន្ធនំ ច កកាឡីកាវេ អាហារេ ច  
វេទ្រិយស្ស កាយស្ស អត្ថប្បវ្វយេន បច្ចយោ ។ បច្ចា-  
ជានោ សេចក្តី ខន្ធនំ ច រូបជីវិត្រិយញ្ច កកាឡី-  
រូបានំ អត្ថប្បវ្វយេន បច្ចយោ ។

(៥៣៧) ធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេចក្តីបុគ្គល មិនមែនជា  
បស់អសេចក្តីបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលជាបស់អសេចក្តីបុគ្គល  
ដោយអត្ថប្បវ្វយេន បានដល់បុរេជានំ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធនំ-  
ឡាយ ដែលជាបស់អសេចក្តីបុគ្គល ដោយអត្ថប្បវ្វយេន ។

(៥៣៨) ធម៌ ដែលជាបស់សេចក្តីបុគ្គលក្តី ដែលមិនមែនជាបស់  
សេចក្តីបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេចក្តីបុគ្គលក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ជាបស់សេចក្តីបុគ្គល ដោយអត្ថប្បវ្វយេន គឺ សហជានំ វិទីបុរេជានំ ។  
សហជានំ គឺ ខន្ធ ខ ដែលជាបស់សេចក្តីបុគ្គលក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ  
នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បវ្វយេន ខន្ធ ២ . . . ។

(៥៣៩) ធម៌ ដែលជាបស់សេចក្តីបុគ្គលក្តី ធម៌ ដែលមិនមែន  
ជាបស់សេចក្តីបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេចក្តីបុគ្គលក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលមិនមែនជាបស់សេចក្តីបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេចក្តីបុគ្គល ដោយ  
អត្ថប្បវ្វយេន គឺ សហជានំ បច្ចាជានំ អាហារំ វិទីវេទ្រិយំ ។ សហ-  
ជានំ គឺ ខន្ធនំឡាយ ដែលជាបស់សេចក្តីបុគ្គលក្តី មហាក្ខត្តនំ-  
ឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិគ្គសមុជ្ជានុប្បនំឡាយ ដោយអត្ថប្បវ្វយេន ។  
ឯបច្ចាជានំ គឺ ខន្ធនំឡាយ ដែលជាបស់សេចក្តីបុគ្គលក្តី កកាឡីកា-  
ហារក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្ថប្បវ្វយេន ។ ឯបច្ចាជានំ គឺ  
ខន្ធនំឡាយ ដែលជាបស់សេចក្តីបុគ្គលក្តី រូបជីវិត្រិយញ្ចក្តី ជាបច្ច័យ  
នៃកកាឡីរូបនំឡាយ ដោយអត្ថប្បវ្វយេន ។



(៥៣៧) អសេត្វោ ច នេវសេត្វាណសេត្វោ ច  
 ធម្មា អសេត្តុស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
 ទ្វេ បញ្ញា កាតញ្ច សេត្តុសទិសា ។

(៥៣៨) ហេតុយា សត្ត អាម្ពណោ បញ្ច  
 អនិបតិយា នវ អនន្តរេ អដ្ឋ សមនន្តរេ អដ្ឋ  
 សហជាតេ នវ អញ្ញាមញ្ញោ តីណិ និស្សយេ តេរស  
 ឧបនិស្សយេ អដ្ឋ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ  
 អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ អដ្ឋ វិចារតេ អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ  
 ណារេ មត្តេ សត្ត សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ  
 បញ្ច អត្ថិយា តេរស នត្ថិយា អដ្ឋ វិគតេ អដ្ឋ  
 អវិគតេ តេរស ។ ឯវំ គណេតតំ ។

(៥៣៧) ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តុបុគ្គលក្តី ធម៌ ដែលមិនមែន  
 ជាបស់សេត្តុបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តុបុគ្គលក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបស់អសេត្តុបុគ្គល ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បញ្ញា ២ យ៉ាង  
 បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យប្រាកដស្មើដោយធម៌ដែលជាបស់សេត្តុបុគ្គល ។

(៥៣៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៧ ក្នុងការម្ពណប្បច្ច័យ  
 មានវារៈ ៥ ក្នុងអនិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន  
 វារៈ ៨ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន  
 វារៈ ៧ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន  
 វារៈ ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន  
 វារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ មាន  
 វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ  
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ណារប្បច្ច័យ និងមត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ៧ ក្នុងសម្ប-  
 យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង  
 អត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ  
 មានវារៈ ៨ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់  
 យ៉ាងនេះចុះ ។

[៥៣៩] សេត្តោ ធម្មោ សេត្តស្ស ធម្មស្ស  
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។ សេត្តោ ធម្មោ អសេត្តស្ស ធម្មស្ស  
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤០] សេត្តោ ធម្មោ នេវសេត្តាជាសេត្តស្ស  
 ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-  
 ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤១] សេត្តោ ធម្មោ សេត្តស្ស ច នេវសេ-  
 ត្តាជាសេត្តស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[៥៤២] អសេត្តោ ធម្មោ អសេត្តស្ស ធម្មស្ស  
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[៥៤៣] អសេត្តោ ធម្មោ នេវសេត្តាជាសេត្តស្ស  
 ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-  
 ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៩] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ  
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃ  
 ធម៌ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៤០] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយ  
 អាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ  
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៤១] ធម៌ ដែលជាបស់សេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ជាបស់សេត្តបុគ្គលផង នៃធម៌ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល  
 មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គលផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៤២] ធម៌ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ  
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៤៣] ធម៌ ដែលជាបស់អសេត្តបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តបុគ្គល ដោយ  
 អាម្ពណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ  
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៤៤) អសេត្តោ ធម្មោ អសេត្តុស្ស ច នេវ-  
សេត្តាធាសេត្តុស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។

(៥៤៥) នេវសេត្តាធាសេត្តោ ធម្មោ នេវសេត្តា-  
ធាសេត្តុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្ប-  
ច្ចយេន បច្ចយោ កុម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារ-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វេទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៦) នេវសេត្តាធាសេត្តោ ធម្មោ សេត្តុស្ស  
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្ប-  
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៧) នេវសេត្តាធាសេត្តោ ធម្មោ អសេ-  
ត្តុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៤៨) សេត្តោ ច នេវសេត្តាធាសេត្តោ ច  
ធម្មោ សេត្តុស្ស ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បុរេជាតំ ។

(៥៤៤) ធមិ ដែលជាបស់អសេត្តុបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធមិ  
ដែលជាបស់អសេត្តុបុគ្គលផង នៃធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តុ-  
បុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តុបុគ្គលផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៤៥) ធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តុបុគ្គល មិនមែនជាបស់  
អសេត្តុបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តុបុគ្គល  
មិនមែនជាបស់អសេត្តុបុគ្គល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ  
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ  
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ  
ដោយកុម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ  
វេទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(៥៤៦) ធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តុបុគ្គល មិនមែនជា  
បស់អសេត្តុបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលជាបស់សេត្តុបុគ្គល  
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៤៧) ធមិ ដែលមិនមែនជាបស់សេត្តុបុគ្គល មិនមែនជាបស់  
អសេត្តុបុគ្គល ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលជាបស់អសេត្តុបុគ្គល ដោយ  
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៥៤៨) ធមិ ដែលជាបស់សេត្តុបុគ្គលក្តី ធមិ ដែលមិនមែន  
ជាបស់សេត្តុបុគ្គល មិនមែនជាបស់អសេត្តុបុគ្គលក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ  
ដែលជាបស់សេត្តុបុគ្គល . . . បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

[៥៤៧] សេត្តា ច នៅសេត្តាធាសេត្តា ច

ធម្មា នៅសេត្តាធាសេត្តាស្ស ធម្មស្ស ... សហ-  
ជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[៥៥០] អសេត្តា ច នៅសេត្តាធាសេត្តា ច

ធម្មា អសេត្តាស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[៥៥១] អសេត្តា ច នៅសេត្តាធាសេត្តា

ច ធម្មា នៅសេត្តាធាសេត្តាស្ស ធម្មស្ស ... សហ-  
ជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[៥៥២] នហេតុយា ទុទ្ទស នកាម្មណា

នកធិបតីយា នកនន្តរេ នសមនន្តរេ ទុទ្ទស  
នសហជាតេ ធនេ នកត្តាមញ្ញេ នស ននិស្ស-

យេ ធនេ នឧបនិស្សយេ តេរសេ នបុរេជាតេ

ទ្វាទសេ នបច្ឆាជាតេ ទុទ្ទស នកាសេវនេ នកាម្ម

នវិហាកេ នកាហារេ នឥន្ទ្រិយេ នឈានេ

[៥៤៧] ធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គលក្តី ធម៌ ដែលមិនមែន

ជាបេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គលក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌  
ដែលមិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គល ...

បានដល់សហជាត បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

[៥៥០] ធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គលក្តី ធម៌ ដែលមិនមែន

ជាបេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គលក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌  
ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គល ... បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

[៥៥១] ធម៌ ដែលជាបេសសេក្ខបុគ្គលក្តី ធម៌ ដែលមិនមែន

ជាបេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គលក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌  
ដែលមិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គល មិនមែនជាបេសសេក្ខបុគ្គល ...

បានដល់សហជាត បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

[៥៥២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២ ក្នុងនកាម្មណា-

ប្បច្ច័យ នកធិបតីប្បច្ច័យ នកនន្តរប្បច្ច័យ និងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មាន  
វារៈ ១២ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនកត្តាមញ្ញប្បច្ច័យ

មានវារៈ ១០ ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនឧបនិស្សយ-  
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២ ក្នុង

នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២ ក្នុងនកាសេវនប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ  
នវិហាកប្បច្ច័យ នកាហារប្បច្ច័យ នឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ នឈានប្បច្ច័យ

នមក្កេ ចុទ្ទស នសម្បយុត្តេ នស នវិប្បយុត្តេ អដ្ឋ  
នោមត្ថិយា អដ្ឋ នោនត្ថិយា ចុទ្ទស នោវិកតេ  
ចុទ្ទស នោវិកតេ អដ្ឋ ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចនីយំ ។

[៥៥៣] ហេតុប្បច្ចយា នការម្មណោ សត្ត...

នមនិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ សត្ត នសមនន្តរេ  
សត្ត នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ នបុរោជាតេ  
នបច្ឆាជាតេ នអាសវនេ នកម្មេ នវិចារតេ នអា-  
ហារេ នឥន្ទ្រិយេ នឈានេ នមក្កេ សត្ត នសម្ប-  
យុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្ថិយា សត្ត  
នោវិកតេ សត្ត ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៥៥៤] នហេតុប្បច្ចយា ការម្មណោ បញ្ច...

នមនិបតិយា នវំ អនន្តរេ អដ្ឋ សមនន្តរេ អដ្ឋ សហ-  
ជាតេ នវំ អញ្ញមញ្ញោ តីណិ និស្សយេ តេរស

និវេសក្កប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ១២ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ១០ ក្នុង  
នវិប្បយុត្តប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៨ ក្នុងនោមត្ថិប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៨ ក្នុង  
នោនត្ថិប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ១២ ក្នុងនោវិកតប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ១២ ក្នុង  
នោវិកតប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៨ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[៥៥៥] ក្នុងការម្មណប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ចិយ

... ក្នុងអនិបតិប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ចិយ មានព៌ៈ  
៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ចិយ មាន  
ព៌ៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ចិយ នបុរោជាតប្បច្ចិយ នបច្ឆាជាតប្បច្ចិយ  
នការេវេប្បច្ចិយ នកម្មប្បច្ចិយ នវិបាកប្បច្ចិយ នអាហារប្បច្ចិយ  
នឥន្ទ្រិយប្បច្ចិយ នឈានប្បច្ចិយ និវេសក្កប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៧ ក្នុង  
នសម្បយុត្តប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៧  
ក្នុងនោមត្ថិប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៧ ក្នុងនោវិកតប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៧ ។  
បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[៥៥៦] ក្នុងការម្មណប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៥ ព្រោះនហេតុប្បច្ចិយ

... ក្នុងអនិបតិប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៥  
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៥  
ក្នុងនិស្សយប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ចិយ មានព៌ៈ ៥ ។

ឧបនិស្សយេ អដ្ឋ បុរេជានេ តីណិ បច្ឆាជានេ តីណិ  
 កាសេវនេ ទ្វេ កក្កេ អដ្ឋ វិចារកេ អាហារេ វគ្គ្និ-  
 យេ ឈានេ អក្កេ សត្តេ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្ប-  
 យុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា តេរស នត្ថិយា អដ្ឋ វិគតេ  
 អដ្ឋ អវិគតេ តេរស ។ ឯវំ កណោតត្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បញ្ញាវិព ខិដ្ឋិពោ ។

សេចក្តីព្រំ ឯការសមំ ខិដ្ឋិពំ

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវាវៈ ៨ ក្នុងបុរេជានប្បច្ច័យ មានវាវៈ ៣  
 ក្នុងបច្ឆាជានប្បច្ច័យ មានវាវៈ ៣ ក្នុងកាសេវនប្បច្ច័យ មានវាវៈ ២  
 ក្នុងកក្កប្បច្ច័យ មានវាវៈ ៨ ក្នុងវិចារកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ វគ្គន្ត្រិ-  
 យប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ និមិត្តប្បច្ច័យ មានវាវៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្ត-  
 ប្បច្ច័យ មានវាវៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវាវៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្ប-  
 ច្ច័យ មានវាវៈ ១៣ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវាវៈ ៨ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ  
 មានវាវៈ ៨ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវាវៈ ១៣ ។ បណ្ឌិត គប្បី  
 រាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បញ្ញាវិព ។

ចប់ សេចក្តីតេ ជាតម្រប់ ១១ ។

បរិត្តិកេ  
បដិច្ចវិហារ

(៥៥៥) បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-  
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា បរិត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ  
ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ... បដិសន្ធិ-  
ក្កុណោ បរិត្តំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា  
កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ... ទទ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ  
បដិច្ច ទន្ធា ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហា-  
ក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។  
បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-  
ប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុ បដិច្ច មហាក្កតា ទន្ធា ។  
បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ច មហាក្កតោ ច ធម្មោ  
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុ បដិច្ច  
មហាក្កតា ទន្ធា មហាក្កតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៥៥៦) មហាក្កតំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតោ  
ធម្មោ ... ហេតុប្បដ្ឋយា មហាក្កតំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច  
តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ... បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

បរិត្តិកេ  
បដិច្ចវិហារ

(២២២) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត អាស្រ័យធម៌ ដែលមាន  
សភាពតូចង្អាត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភក្តិ ចិត្ត-  
សមុដ្ឋានបក្តិ អាស្រ័យខន្ធទ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ខ្ញុំខន្ធល ។...  
ខន្ធភក្តិ កដត្តាបក្តិ អាស្រ័យខន្ធទ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ក្នុង  
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខ្ញុំខន្ធល ។... វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធវាំងឡាយ ខន្ធវាំង-  
ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្កតា អាស្រ័យមហាក្កតា ចិត្តសមុដ្ឋាន-  
រូប អាស្រ័យមហាក្កតា ។ ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ  
ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ  
គឺ ខន្ធវាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃ  
បដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ធម៌ ដែលដល់នូវសភាព  
ធំក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ទើបកើតឡើង ព្រោះ  
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធវាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យវត្ថុ  
កដត្តារូប អាស្រ័យមហាក្កតាវាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(២២៦) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់  
នូវសភាពធំ ... ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភក្តិ អាស្រ័យខន្ធទ  
ដែលដល់នូវសភាពធំ ខ្ញុំខន្ធល ។... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

មហាគ្គតំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខត្តា ធម្មោ ... ហេតុប្បដ្ឋយា  
 មហាគ្គតេ ទន្ធិ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុ-  
 ណោ មហាគ្គតេ ទន្ធិ បដិច្ច កាដត្តារូបំ ។ មហាគ្គតំ  
 ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខត្តា ច មហាគ្គតោ ច ធម្មោ ...  
 ហេតុប្បដ្ឋយា មហាគ្គតំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ  
 ទន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ មហាគ្គតំ  
 ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធិ កាដត្តា ច រូបំ  
 ទន្ធិ ទន្ធិ ... ។

[៥៥៧] អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណោ  
 ធម្មោ ... ហេតុប្បដ្ឋយា អប្បមាណំ ឯកំ ទន្ធិ  
 បដិច្ច តយោ ទន្ធិ ទន្ធិ ទន្ធិ ... ។ អប្បមាណំ  
 ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខត្តា ធម្មោ ... ហេតុប្បដ្ឋយា អប្ប-  
 មាណោ ទន្ធិ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អប្បមា-  
 ណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខត្តា ច អប្បមាណោ ច ធម្មោ  
 ... ហេតុប្បដ្ឋយា អប្បមាណំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច  
 តយោ ទន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទន្ធិ ទន្ធិ ... ។

ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នា អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវសភាព  
 ... ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធហ្វាងឡាយ  
 ដែលដល់នូវសភាព កងត្តារូប អាស្រ័យខន្ធហ្វាងឡាយ ដែលដល់  
 នូវសភាព ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នា  
 ក្តី ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវសភាព  
 ... ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ខន្ធត ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ  
 ខន្ធទ ដែលដល់នូវសភាព ខន្ធត ក្តី កងត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទ  
 ដែលដល់នូវសភាព ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធល ។

[៥៥៧] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន ... ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ខន្ធត អាស្រ័យខន្ធទ  
 ដែលមានប្រមាណមិនបាន នូវខន្ធល ។ ធម៌ ដែលមាន  
 សភាពតូចត្នា អាស្រ័យធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... ព្រោះ  
 ហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធហ្វាងឡាយ ដែលមាន  
 ប្រមាណមិនបាន ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នាក្តី ធម៌ ដែលមាន  
 ប្រមាណមិនបានក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ...  
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា គឺ ខន្ធត ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទ  
 ដែលមានប្រមាណមិនបាន នូវខន្ធល ។



(៥៥៨) បរិត្តញ្ច អប្បមាណាញ្ច ធម្មំ បដិច្ច  
 បរិត្តោ ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយា អប្បមាណោ ខន្ធ  
 ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៥៥៩) បរិត្តញ្ច មហាគ្គតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ  
 ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយា មហាគ្គតេ ខន្ធ ច មហា-  
 ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ  
 ... ។ បរិត្តញ្ច មហាគ្គតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច មហាគ្គតោ  
 ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ មហាគ្គតំ  
 ឯកំ ខន្ធាត្ថំ វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ  
 ... ។ បរិត្តញ្ច មហាគ្គតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ច  
 មហាគ្គតោ ច ធម្មោ ... ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ  
 មហាគ្គតំ ឯកំ ខន្ធាត្ថំ វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ  
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ ... មហាគ្គតេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ  
 ច បដិច្ច កតត្ថារូបំ ។

(៥៥៨) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ អាស្រ័យធម៌ ដែលមាន  
 សភាពតូចឆ្មារផង ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង ... ព្រោះ  
 ហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមាន  
 ប្រមាណមិនបានផង មហាក្ខតចាំងឡាយផង ។

(៥៥៩) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចឆ្មារផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ... ព្រោះ  
 ហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវ  
 សភាពធំផង មហាក្ខតចាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។  
 ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារផង  
 ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ... ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាត្ថ  
 អាស្រ័យខន្ធទ ដែលដល់នូវសភាពធំផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ  
 នូវខន្ធទ ... ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារក្តី ធម៌ ដែលដល់  
 នូវសភាពធំក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារផង ធម៌ ដែល  
 ដល់នូវសភាពធំផង ... ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាត្ថ អាស្រ័យខន្ធទ  
 ដែលដល់នូវសភាពធំផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធទ ...  
 កតត្ថារូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំផង មហាក្ខត  
 ចាំងឡាយផង ។

(៥៦៤) បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ  
... អធិបតិច្ឆយា បរិត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច  
តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋាធារោ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ ...

(៥៦៤) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត អាស្រ័យធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចង្អាត . . . ព្រោះអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពាក្យ ចិត្ត-  
សមុប្បាទចក្ខុ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ខន្ធ ២ . . .

ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ  
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទានរូបំ ។

(៥៦៥) មហាក្កតំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតោ ធម្មោ  
... អធិបតិប្បច្ចយា មហាក្កតំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច  
តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ... ។ មហាក្កតំ ធម្មំ បដិច្ច  
បរិតោ ធម្មោ ... អធិបតិប្បច្ចយា មហាក្កតេ ទទ្វេ  
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ មហាក្កតំ ធម្មំ បដិច្ច  
បរិតោ ច មហាក្កតោ ច ធម្មា ... អធិបតិប្បច្ចយា  
មហាក្កតំ ឯកំ ទន្ធិ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ចិត្តស-  
មុដ្ឋានក្ករ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ... ។

(៥៦៦) អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាលោ  
ធម្មោ ... អធិបតិប្បច្ចយា អប្បមាណំ ឯកំ ទន្ធិ  
បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទទ្វេ ... ។ អប្បមាណំ  
ធម្មំ បដិច្ច បរិតោ ធម្មោ ... អធិបតិប្បច្ចយា  
អប្បមាលោ ទទ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។  
អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិតោ ច អប្បមាលោ ច  
ធម្មា ... អធិបតិប្បច្ចយា អប្បមាណំ ឯកំ ទន្ធិ  
បដិច្ច តយោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានក្ករ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ... ។

មហាក្កត ព អាស្រ័យមហាក្កត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប និងឧបាទានរូប  
អាស្រ័យមហាក្កតទាំងឡាយ ។

(៥៦៥) ធមិ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យធមិ ដែលដល់  
នូវសភាពធំ ... ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធពា អាស្រ័យខន្ធ ១  
ដែលដល់នូវសភាពធំ នូវខន្ធ ២ ... ។ ធមិ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ  
អាស្រ័យធមិ ដែលដល់នូវសភាពធំ... ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-  
សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ ។ ធមិ  
ដែលមានសភាពតូចឆ្មារក្តី ធមិ ដែលដល់នូវសភាពធំក្តី អាស្រ័យ  
ធមិ ដែលដល់នូវសភាពធំ ... ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធពាក្តី  
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ នូវខន្ធ ២ ... ។

(៥៦៦) ធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យធមិ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន ... ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធពា អា-  
ស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិនបាន នូវខន្ធ ២ ... ។ ធមិ  
ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ អាស្រ័យធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ...  
ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន ។ ធមិ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារក្តី ធមិ ដែល  
មានប្រមាណមិនបានក្តី អាស្រ័យធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ...  
ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធពាក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១  
ដែលមានប្រមាណមិនបាន នូវខន្ធ ២ ... ។

[៥៦៧] បរិត្តភារ អប្បមាណាភារ ធម្មំ បដិច្ច  
 បរិត្តោ ធម្មោ ... អធិបតិប្បច្ចយា អប្បមាណោ ខន្ធ  
 ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៦៨] បរិត្តភារ មហាក្ខតភារ ធម្មំ បដិច្ច បរិ-  
 ត្តោ ធម្មោ ... អធិបតិប្បច្ចយា មហាក្ខតេ ខន្ធ ច  
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៦៩] បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ  
 អនន្តរាប្បច្ចយា សអនន្តរាប្បច្ចយា សហជាតាប្បច្ចយា  
 សត្វេបំ មហាក្ខតា កាតក្ខា ។ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា  
 ធិស្សយប្បច្ចយា ឧបធិស្សយប្បច្ចយា បុរេវាតប្ប-  
 ច្ចយា តិស្សោ បញ្ញា កាតក្ខា ។ កាសវនប្ប-  
 ច្ចយា តិស្សោ បញ្ញា កាតក្ខា ។ តម្មប្បច្ចយា  
 វិបាកប្បច្ចយា តេរស បញ្ញា ។ អាហារប្បច្ចយា  
 ភ័ន្ត្រិយប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្ម-  
 យុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថិប្បច្ចយា នត្ថិប្ប-  
 ច្ចយា វិកតប្បច្ចយា អវិកតប្បច្ចយា ។

[៥៦៧] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នា អាស្រ័យធម៌ ដែលមាន  
 សភាពតូចត្នាផង ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង ... ព្រោះ  
 អធិបតិប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំឡាយ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបានផង ខ្ញុំមហាក្ខតចាំឡាយផង ។

[៥៦៨] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នា អាស្រ័យធម៌ ដែលមាន  
 សភាពតូចត្នាផង ធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំផង ... ព្រោះអធិប-  
 តិប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំឡាយ ដែលដល់ខ្ញុំ  
 សភាពធំផង ខ្ញុំមហាក្ខតចាំឡាយផង ។

[៥៦៩] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នា អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចត្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះអនន្តរាប្បច្ចយ សអនន្ត-  
 រាប្បច្ចយ និងសហជាតាប្បច្ចយ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យដូចជាមហាក្ខត  
 ចាំឡាយ ។ ព្រោះអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយ ធិស្សយប្បច្ចយ ឧបធិស្សយប្ប-  
 ច្ចយ និងបុរេវាតប្បច្ចយ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើបញ្ជាចាំឡាយ ៣ ។ ព្រោះ  
 កាសវនប្បច្ចយ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើបញ្ជាចាំឡាយ ៣ ។ ព្រោះតម្មប្បច្ចយ  
 និងវិបាកប្បច្ចយ បណ្ឌិត (គប្បីធ្វើ)បញ្ជាចាំឡាយ ១៣ ។ ព្រោះអា-  
 ហារប្បច្ចយ ភ័ន្ត្រិយប្បច្ចយ ឈានប្បច្ចយ មគ្គប្បច្ចយ សម្មយុត្ត-  
 ប្បច្ចយ វិប្បយុត្តប្បច្ចយ អត្ថិប្បច្ចយ នត្ថិប្បច្ចយ វិកតប្បច្ចយ និង  
 អវិកតប្បច្ចយ ។

[៥៧០] ហេតុយា តេស អាម្ពណោ បញ្ច អធិ-  
 បតិយា នវ អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច សហ-  
 ជាតេ តេស អញ្ញាមញ្ញោ សត្ត ធិស្សយេ តេស  
 ឧបធិស្សយេ បញ្ច បុរេជាតេ តីណំ អាសេវនេ  
 តីណំ កម្មេ តេស វិចារកេ តេស អាហារេ  
 វេទ្រិយេ ឈានេ មត្តេ តេស សម្បយុត្តេ បញ្ច  
 វិញ្ញយុត្តេ តេស អត្ថយា តេស នត្ថយា បញ្ច  
 វិកតេ បញ្ច អវិកតេ តេស ។

អនុលោមំ ។

[៥៧១] បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកំ បរិត្តំ ឯកំ  
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ  
 ទ្វេ ខន្ធទ្វេ . . . អហេតុកប្បដ្ឋនិសង្ខត្តណោ ខន្ធទ្វេ  
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច  
 ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . .

[៥៧០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១៣ ក្នុងការម្ពណប្បដ្ឋយ  
 មានព្រះ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន  
 ព្រះ ៥ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មាន  
 ព្រះ ១៣ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧ ក្នុងធិស្សយប្បដ្ឋយ មាន  
 ព្រះ ១៣ ក្នុងឧបធិស្សយប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មាន  
 ព្រះ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៣ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានព្រះ  
 ១៣ ក្នុងវិចារកប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ វេទ្រិយប្បដ្ឋយ  
 ឈានប្បដ្ឋយ មត្តមគ្គប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ  
 មានព្រះ ៥ ក្នុងវិញ្ញយុត្តប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១៣ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ មាន  
 ព្រះ ១៣ ក្នុងនត្ថប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ក្នុងវិកតប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥  
 ក្នុងអវិកតប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១៣ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៥៧១] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចគ្នា អាស្រ័យធម៌ ដែលមាន  
 សភាពតូចគ្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធា ក្តី  
 ចិត្តសមុដ្ឋានប្បក្តី អាស្រ័យខន្ធទ ដែលមានសភាពតូចគ្នា ជាអហេ-  
 តុកៈ នូវខន្ធ ២ . . . វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាន័ឡាយ ក្នុងខណៈនៃ  
 អហេតុកប្បដ្ឋន្នំ ខន្ធាន័ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ពាហិរំ . . . អាស្រ័យ  
 មហាក្ខត ១ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . .

អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច វិចិត្តិច្ឆា-  
សហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ទន្ធិ បដិច្ច វិចិត្តិច្ឆា-  
សហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ហោហោ ។

[៥៧២] បរិក្ខ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខេត្តា ធម្មោ ឧប្ប-  
ជ្ជតិ នការម្មណាប្បច្ចយា បរិក្ខេត្ត ទន្ធិ បដិច្ច ចិត្តស-  
មុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កណោ បរិក្ខេត្ត ទន្ធិ បដិច្ច  
កដត្តារូបំ ទន្ធិ បដិច្ច វត្ថុ ឯកំ មហាក្កតំ ...  
ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ...  
អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ ... ។

[៥៧៣] មហាក្កតំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខេត្តា ធម្មោ  
ឧប្បជ្ជតិ នការម្មណាប្បច្ចយា មហាក្កតេ ទន្ធិ បដិច្ច  
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កណោ មហាក្កតេ ទន្ធិ  
បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[៥៧៤] អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខេត្តា ធម្មោ  
... នការម្មណាប្បច្ចយា អប្បមាណោ ទន្ធិ បដិច្ច  
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ខោហា ដែលប្រឡង់ដោយវិចិត្តិច្ឆា ប្រឡង់ដោយទុទ្ធិៈ អាស្រ័យមហា-  
ក្កត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រឡង់  
ដោយវិចិត្តិច្ឆា ប្រឡង់ដោយទុទ្ធិៈ ។

[៥៧៥] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនូវ អាស្រ័យធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចនូវ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-  
សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានសភាពតូចនូវ កដត្តា-  
រូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានសភាពតូចនូវ ក្នុងខណៈនៃ  
បដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ នូវមហាក្កត ១ ... ពាហិរ  
... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧត្តសមុដ្ឋាន ... មហាក្កត ១ របស់  
ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។

[៥៧៦] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនូវ អាស្រ័យធម៌ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តស-  
មុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ កដត្តារូប  
អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៥៧៧] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនូវ អាស្រ័យធម៌ ដែល  
មានប្រមាណមិនប៉ាន ... ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន-  
រូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានប្រមាណមិនប៉ាន ។

[៥៧៥] បរិត្តកា អប្បមាណាត្ថា ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន អារម្មណប្បច្ចយា អប្បមាណា ខន្ធ ច មហាក្កតោ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៧៦] បរិត្តកា មហាក្កតកា ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន អារម្មណប្បច្ចយា មហាក្កតោ ខន្ធ ច មហាក្កតោ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ មហាក្កតោ ខន្ធ ច មហាក្កតោ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[៥៧៧] បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន អធិបតីប្បច្ចយា បរិត្តំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តាយោ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កុណោ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្កតំ ... ។ សន្ធិត្ថំ ។ អសញ្ញាសត្តានំ ។ បេ ។ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន អធិបតីប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុ បដិច្ច មហាក្កតា ខន្ធា ។ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ច មហាក្កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

[៥៧៥] ធមិ ដែលមានសភាពតូចន្តា អាស្រ័យធមិ ដែលមានសភាពតូចន្តាផង ធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង រើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធា ខន្ធា ដែលមានប្រមាណមិនបានផង មហាក្កតា ខន្ធា ។

[៥៧៦] ធមិ ដែលមានសភាពតូចន្តា អាស្រ័យធមិ ដែលមានសភាពតូចន្តាផង ធមិ ដែលដល់នូវសភាពធំផង រើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ ខន្ធា ខន្ធា ដែលដល់នូវសភាពធំផង មហាក្កតា ខន្ធា កដត្តារូប អាស្រ័យ ខន្ធា ដែលដល់នូវសភាពធំផង នូវមហាក្កតា ខន្ធា កដត្តារូប អាស្រ័យ ខន្ធា ដែលដល់នូវសភាពធំផង នូវមហាក្កតា ខន្ធា ។

[៥៧៧] ធមិ ដែលមានសភាពតូចន្តា អាស្រ័យធមិ ដែលមានសភាពតូចន្តា រើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធា អាស្រ័យខន្ធា ដែលមានសភាពតូចន្តា វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធា កដត្តារូប អាស្រ័យវត្ថុ នូវមហាក្កតា ខន្ធា ... ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ របស់ពួកអសញ្ញាសត្ថ ។ បេ ។ ធមិ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យធមិ ដែលមានសភាពតូចន្តា រើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតីប្បច្ច័យ ខន្ធា ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យវត្ថុ កដត្តារូប អាស្រ័យវត្ថុ នូវមហាក្កតា ខន្ធា ។ ធមិ ដែលមានសភាពតូចន្តា ធមិ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យធមិ ដែលមានសភាពតូចន្តា រើបកើតឡើង

នអធិបតិប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុណោ វត្ថុំ បដិច្ច មហា-  
ត្តតា ទទ្ធា មហាក្កតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៥៧៨) មហាត្ថតំ ធម្មំ បដិច្ច មហាត្តតោ ធម្មោ  
ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មហាក្កតេ ទទ្ធា បដិច្ច  
មហាត្តតាធម្មា វិចារកា មហាត្ថតំ ឯតំ ទទ្ធា បដិច្ច  
បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។ មហាត្ថតំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ  
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា វិចារកា មហាក្កតេ  
ទទ្ធា បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ  
មហាក្កតេ ទទ្ធា បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ មហាត្ថតំ ធម្មំ  
បដិច្ច បរិត្តោ ច មហាត្តតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ  
នអធិបតិប្បច្ចយា វិចារកា មហាត្ថតំ ឯតំ ទទ្ធា បដិច្ច  
តយោ ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទទ្ធា ទទ្ធា ...  
បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

(៥៧៩) អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណោ  
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អប្បមាណោ  
ទទ្ធា បដិច្ច អប្បមាណាធិបតិ ។

ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំ អា-  
ស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យមហាក្កតាធំ-  
ឡាយ ។

(៥៨០) ធម៌ ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់  
ខ្យល់សភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ មហាត្ថតាធំ-  
បតិ អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំ អាស្រ័យខន្ធ ១  
ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំ ជាវិចារកា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌  
ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំ ទើប  
កើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធ  
រាយ ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំ ជាវិចារកា កដត្តារូប អាស្រ័យ  
ខន្ធាន្តរាយ ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌  
ដែលមានសភាពតូចឆ្មារក្តី ធម៌ ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំក្តី អាស្រ័យធម៌  
ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ  
៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំ ជា  
វិចារកា ខ្យល់ខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៥៨១) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យធម៌ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ អប្ប-  
មាណាធិបតិ អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ។



(២៨០) បរិត្តា មហាគ្គតា ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា វិហារេត មហាគ្គតេ  
 ខន្ធ ច មហាគ្គតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុទ្ទានំ រូបំ  
 បដិសន្ធិក្កុណោ មហាគ្គតេ ខន្ធ ច មហាគ្គតេ ច  
 បដិច្ច កកដត្តារូបំ ។ បរិត្តា មហាគ្គតា ធម្មំ បដិច្ច  
 មហាគ្គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា  
 បដិសន្ធិក្កុណោ មហាគ្គតំ ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា  
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ... ។ បរិត្តា  
 មហាគ្គតា ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ច មហាគ្គតោ ច ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ មហាគ្គតំ  
 ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា  
 ... មហាគ្គតេ ខន្ធ ច មហាគ្គតេ ច បដិច្ច  
 កកដត្តារូបំ ។

(២៨១) បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ ...  
 នអនន្តរាប្បច្ចយា នសមនន្តរាប្បច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញា  
 ប្បច្ចយា នឧបនិស្សយាប្បច្ចយា ។

(២៨០) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចង្អាតផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ទើបកើតឡើង  
 ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុទ្ទារូប អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាវិបាកផង មហាគ្គតាំងឡាយផង កដត្តា-  
 រូប អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ដែលដល់នូវសភាពធំផង នូវមហាគ្គត  
 ាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ  
 អាស្រ័យធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាតផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ  
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធកា អាស្រ័យ  
 ខន្ធទ ដែលដល់នូវសភាពធំផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវ  
 ខន្ធទ ... ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ធម៌ ដែលដល់នូវ  
 សភាពធំ អាស្រ័យធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាតផង ធម៌ ដែល  
 ដល់នូវសភាពធំផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធកា  
 អាស្រ័យខន្ធទ ដែលដល់នូវសភាពធំផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃ  
 បដិសន្ធិ នូវខន្ធទ ... កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ដែល  
 ដល់នូវសភាពធំផង មហាគ្គតាំងឡាយផង ។

(២៨១) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត អាស្រ័យធម៌ ដែលមាន  
 សភាពតូចង្អាត ... ព្រោះនអនន្តរាប្បច្ច័យ នសមនន្តរាប្បច្ច័យ នអញ្ញា-  
 មញ្ញាប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយាប្បច្ច័យ ។



(៥៨៤) អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណោ  
 ធម្មោ . . . ឧបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អប្បមាណំ  
 ឯកំ ខន្ធ . . . ។ អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ  
 ធម្មោ . . . ឧបុរេជាតប្បច្ចយា អប្បមាណោ ខន្ធ  
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៥៨៥) បរិត្តក្ខ អប្បមាណក្ខ ធម្មំ បដិច្ច  
 បរិត្តោ ធម្មោ . . . ឧបុរេជាតប្បច្ចយា អប្បមាណោ  
 ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៥៨៦) បរិត្តក្ខ មហាក្ខតក្ខ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ  
 ធម្មោ . . . ឧបុរេជាតប្បច្ចយា មហាក្ខតេ ខន្ធ ច  
 មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុ-  
 លោ . . . ។ បរិត្តក្ខ មហាក្ខតក្ខ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្ខ-  
 តោ ធម្មោ . . . ឧបុរេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុលោ  
 មហាក្ខតំ ឯកំ ខន្ធក្ខ រត្តក្ខ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ។

(៥៨៤) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន . . . ព្រោះឧបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន ក្នុងអរូប . . . ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូច  
 ឆ្មារ អាស្រ័យធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន . . . ព្រោះឧបុរេ-  
 ជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមាន  
 ប្រមាណមិនបាន ។

(៥៨៥) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចឆ្មារផង ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង . . . ព្រោះ  
 ឧបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបានផង មហាក្ខតចាំងឡាយផង ។

(៥៨៦) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ អាស្រ័យធម៌ ដែលមាន  
 សភាពតូចឆ្មារផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង . . . ព្រោះឧបុរេជាត-  
 ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាព  
 ធំផង នូវមហាក្ខតចាំងឡាយផង ក្នុងខណៈវេលាបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារផង ធម៌  
 ដែលដល់នូវសភាពធំផង . . . ព្រោះឧបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អា-  
 ស្រ័យខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈវេលាបដិសន្ធិ ។

បរិក្ខេប មហាគុត ធម៌ បដិច្ច បរិក្ខេប ច មហាគុត  
 តា ច ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ  
 សុទ្ធិត្ថណោ មហាគុត ឯកំ ទទ្ធការ វត្ថុតា បដិច្ច  
 តយោ ទទ្ធការ ទទ្ធការ ... មហាគុត ទទ្ធការ ច  
 មហាគុត ច បដិច្ច កាដត្តារូបំ ។

[២៧៧] បរិក្ខេប ធម៌ បដិច្ច បរិក្ខេប ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ  
 ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ  
 ឯកំ ទទ្ធការ បដិច្ច តយោ ទទ្ធការ ចិត្តសមុប្បាទនា រូបំ  
 ទទ្ធការ ទទ្ធការ ... បដិសុទ្ធិត្ថណោ ទទ្ធការ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ  
 បដិច្ច ទទ្ធការ ឯកំ មហាគុត ។ សុទ្ធិត្ថំ ។ អសន្តា-  
 សន្តាឯ ឯកំ មហាគុត ... ។

[២៧៨] បរិក្ខេប ធម៌ បដិច្ច មហាគុត ធម៌  
 ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ  
 បដិច្ច មហាគុត ទទ្ធការ ។ បរិក្ខេប ធម៌ បដិច្ច បរិក្ខេប  
 ច មហាគុត ច ធម៌ ... ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បជ្ជតិ  
 សុទ្ធិត្ថណោ វត្ថុ បដិច្ច មហាគុត ទទ្ធការ មហាគុត  
 បដិច្ច កាដត្តារូបំ ។

ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនូវក្តី ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំក្តី អាស្រ័យ  
 ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនូវផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ទើប  
 កើតឡើង ព្រោះឧប្បជ្ជតិ គឺ ទទ្ធការ អាស្រ័យទទ្ធការ ដែល  
 ដល់នូវសភាពធំផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ទទ្ធការ ២ ...  
 កាដត្តារូប អាស្រ័យទទ្ធការទាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំផង មហា-  
 គុតទាំងឡាយផង ។

[២៧៩] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនូវ អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចនូវ ទើបកើតឡើង ព្រោះឧប្បជ្ជតិ គឺ ទទ្ធការ  
 សេវនប្បជ្ជតិ គឺ ទទ្ធការ ក្តី ចិត្តសមុប្បាទនា អាស្រ័យទទ្ធការ ដែល  
 មានសភាពតូចនូវ ទទ្ធការ ២ ... វត្ថុ អាស្រ័យទទ្ធការទាំងឡាយ ក្នុង  
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ទទ្ធការទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាគុត ១ ។  
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ មហាគុត ១ របស់ក្នុងអសន្តាសត្វ ... ។

[២៨០] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យធម៌ ដែលមាន  
 សភាពតូចនូវ ទើបកើតឡើង ព្រោះឧប្បជ្ជតិ គឺ ទទ្ធការ  
 ទទ្ធការ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។  
 ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនូវក្តី ធម៌ ដែលដល់នូវសភាព  
 ធំក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមានសភាពតូចនូវ ... ព្រោះឧប្បជ្ជតិ  
 គឺ ទទ្ធការទាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យវត្ថុ  
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កាដត្តារូប អាស្រ័យមហាគុតទាំងឡាយ ។

(៥៨៩) មហាគ្គតំ ធម្មំ បដិច្ច មហាគ្គតោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ជតិ នកាសេវនប្បច្ចយា វិចាគំ មហាគ្គតំ ឯកំ  
 ទន្ធិំ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធន្ត ... បដិសន្ធិត្ថុ-  
 ណោ មហាគ្គតំ ឯកំ ទន្ធិំ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ។  
 មហាគ្គតំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ ... នកាសេវ-  
 នប្បច្ចយា មហាគ្គតោ ទន្ធន្ត បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ  
 បដិសន្ធិត្ថុណោ ... ។ មហាគ្គតំ ធម្មំ បដិច្ច ប-  
 រិត្តោ ច មហាគ្គតោ ច ធម្មោ ... នកាសេវនប្បច្ចយា  
 វិចាគំ មហាគ្គតំ ឯកំ ទន្ធិំ បដិច្ច តយោ ទន្ធា  
 ចិត្តសមុដ្ឋានត្ថា រូបំ ទ្វេ ទន្ធន្ត ... បដិសន្ធិត្ថុណោ  
 មហាគ្គតំ ឯកំ ទន្ធិំ ... ។

(៥៩០) អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណោ  
 ធម្មោ ... នកាសេវនប្បច្ចយា វិចាគំ អប្បមាណំ  
 ឯកំ ទន្ធិំ បដិច្ច តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធន្ត បដិច្ច ទ្វេ  
 ទន្ធា ។ អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ ...  
 នកាសេវនប្បច្ចយា អប្បមាណោ ទន្ធន្ត បដិច្ច ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ច  
 អប្បមាណោ ច ធម្មោ ... នកាសេវនប្បច្ចយា

(៥៨៩) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់  
 នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អា-  
 ស្រ័យខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាវិបាក នូវខន្ធ ២ ... ខន្ធ ៣  
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។  
 ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនា អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវសភា-  
 ពធំ ... ព្រោះនកាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ អាស្រ័យខន្ធ  
 ទាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌  
 ដែលមានសភាពតូចនាគឺ ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំគឺ អាស្រ័យធម៌  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ ... ព្រោះនកាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ គឺ  
 ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាវិបាក នូវ  
 ខន្ធ ២ ... ខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៥៩០) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន ... ព្រោះនកាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អា-  
 ស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាវិបាក នូវខន្ធ ២ អាស្រ័យ  
 ខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមាន  
 ប្រមាណមិនបាន ... ព្រោះនកាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន-  
 ប្រ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ។ ធម៌  
 ដែលមានសភាពតូចនាគឺ ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានគឺ អា-  
 ស្រ័យធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... ព្រោះនកាសេវនប្បច្ច័យ

វិបាកំ អប្បមាណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា  
ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។

[២៩១] បរិក្ខេបៈ អប្បមាណញ ធម្មំ បដិច្ច  
បរិក្ខេបៈ ធម្មោ ... នកាសវនប្បច្ចយា អប្បមាណ  
ខន្ធោ ច មហាក្កតោ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២៩២] បរិក្ខេបៈ មហាក្កតញ ធម្មំ បដិច្ច  
បរិក្ខេបៈ ធម្មោ ... នកាសវនប្បច្ចយា មហាក្កតោ  
ខន្ធោ ច មហាក្កតោ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ  
បដិសន្ធិក្កុណោ មហាក្កតោ ខន្ធោ ច មហាក្កតោ  
ច បដិច្ច ក្កដត្តារូបំ ។ បរិក្ខេបៈ មហាក្កតញ ធម្មំ  
បដិច្ច មហាក្កតោ ធម្មោ ... នកាសវនប្បច្ចយា  
បដិសន្ធិក្កុណោ មហាក្កតំ ឯកំ ខន្ធាញ វត្ថុញ បដិច្ច  
តយោ ខន្ធា ខន្ធោ ខន្ធោ ... ។ បរិក្ខេបៈ មហាក្កតញ  
ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខេបៈ ច មហាក្កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ

គី ខន្ធាញ ចិត្តសមុដ្ឋានប្បក្កិ អាស្រ័យខន្ធា ដែលមានប្រមាណ  
មិនបាន ជាវិបាក ។

[២៩១] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នោត អាស្រ័យធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្នោតផង ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង ...  
ព្រោះនកាសវនប្បច្ចយា គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប អាស្រ័យខន្ធាតាំងឡាយ  
ដែលមានប្រមាណមិនបានផង មហាក្កតតាំងឡាយផង ។

[២៩២] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នោត អាស្រ័យធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្នោតផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ... ព្រោះ  
នកាសវនប្បច្ចយា គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្ប អាស្រ័យខន្ធាតាំងឡាយ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំផង មហាក្កតតាំងឡាយផង ក្នុងក្បួន អាស្រ័យខន្ធា  
តាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំផង មហាក្កតតាំងឡាយផង ក្នុងខណៈ  
នៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្នោតផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ... ព្រោះ  
នកាសវនប្បច្ចយា គឺ ខន្ធាញ អាស្រ័យខន្ធា ដែលដល់នូវសភាព  
ធំផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធា ២ ... ។ ធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្នោត ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្នោតផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ទើបកើតឡើង

នអាសវនប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុណោ មហាត្ថតំ ឯកំ  
ខន្ធកា វត្ថុកា បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទេវ ខន្ធទេ . . .  
មហាត្ថតេ ខន្ធទេ ច មហាត្ថតេ ច បដិច្ច កតត្ថារូបំ ។

(៥៩៣) បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ  
ឧប្បជ្ជតិ ធម្មត្ថប្បច្ចយា បរិត្តេ ខន្ធទេ បដិច្ច បរិត្តោ  
ចេតនា ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តស-  
មុដ្ឋានំ ឯកំ មហាត្ថតំ . . . ។

(៥៩៤) មហាត្ថតំ ធម្មំ បដិច្ច មហាត្ថតោ  
ធម្មោ . . . ធម្មត្ថប្បច្ចយា មហាត្ថតេ ខន្ធទេ បដិច្ច  
មហាត្ថតា ចេតនា ។

(៥៩៥) អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណា  
ធម្មោ . . . ធម្មត្ថប្បច្ចយា អប្បមាណោ ខន្ធទេ បដិច្ច  
អប្បមាណា ចេតនា ។

(៥៩៦) បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ  
. . . ធម្មត្ថប្បច្ចយា បរិត្តំ ឯកំ ខន្ធទេ បដិច្ច  
តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានកា រូបំ ទេវ ខន្ធទេ . . .

ព្រោះនអាសវនប្បច្ចយ គឺ ខន្ធទេ អាស្រ័យខន្ធទេ ដែលដល់ខ្ញុំ  
សភាពធំផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធទេ . . . កតត្ថា-  
រូប អាស្រ័យខន្ធទេទាំងឡាយ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំផង មហាត្ថតទាំង-  
ឡាយផង ។

(៥៩៧) ធមិ ដែលមានសភាពតូចន្តា អាស្រ័យធមិ ដែល  
មានសភាពតូចន្តា វេបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា  
ដែលមានសភាពតូចន្តា អាស្រ័យខន្ធទេទាំងឡាយ ដែលមានសភាព  
តូចន្តា ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន  
មហាត្ថត ខ . . . ។

(៥៩៨) ធមិ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំ អាស្រ័យធមិ ដែលដល់  
ខ្ញុំសភាពធំ . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលដល់ខ្ញុំ  
សភាពធំ អាស្រ័យខន្ធទេទាំងឡាយ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំ ។

(៥៩៩) ធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យធមិ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យខន្ធទេទាំងឡាយ ដែលមានប្រមាណ  
មិនបាន ។

(៥៩០) ធមិ ដែលមានសភាពតូចន្តា អាស្រ័យធមិ ដែល  
មានសភាពតូចន្តា . . . ព្រោះនវិបាកប្បច្ចយ គឺ ខន្ធទេក្តី ចិត្ត-  
សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទេ ដែលមានសភាពតូចន្តា នូវខន្ធទេ . . .

ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ  
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទានរូបំ ពាហិរំ ... អាហារំ  
 ... ឧត្ត ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។

[២៧៧] មហាក្ខតំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្ខតោ ធម្មោ  
 ... នវិចារកប្បក្កយា មហាក្ខតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច  
 តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ ... ។  
 មហាក្ខតំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខោ ធម្មោ ... នវិចារកប្ប-  
 ក្កយា មហាក្ខតេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។  
 មហាក្ខតំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខោ ច មហាក្ខតោ ច ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ឈន្តិ នវិចារកប្បក្កយា មហាក្ខតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច  
 តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានក្ស រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ ... ។

[២៧៨] អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នវិចារកប្បក្កយា អប្បមាណំ ឯកំ  
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ។ អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច  
 បរិក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នវិចារកប្បក្កយា អប្បមា-  
 ណោ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អប្បមាណំ  
 ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខោ ច អប្បមាណោ ច ធម្មោ

មហាក្ខត ព អាស្រ័យមហាក្ខត ខ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប និង ឧបាទានរូប  
 អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរំ ... អាហារ ... ឧត្ត ...  
 មហាក្ខត ខ របស់ភ្នាក់អសញ្ញាសត្វ ... ។

[២៧៩] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់  
 នូវសភាពធំ ... ព្រោះនវិចារកប្បក្កយ គឺ ខន្ធ ព្យក្កំ ចិត្តសមុដ្ឋាន-  
 រូបក្កំ អាស្រ័យខន្ធទ ដែលដល់នូវសភាពធំ នូវខន្ធទ ២ ... ។ ធម៌  
 ដែលមានសភាពតូចន្តោ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ...  
 ព្រោះនវិចារកប្បក្កយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោក្កំ ធម៌ ដែល  
 ដល់នូវសភាពធំក្កំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ វេចកើតឡើង  
 ព្រោះនវិចារកប្បក្កយ គឺ ខន្ធ ព្យក្កំ ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្កំ អាស្រ័យខន្ធទ  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ នូវខន្ធទ ២ ... ។

[២៨០] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន វេចកើតឡើង ព្រោះនវិចារកប្បក្កយ គឺ ខន្ធព  
 អាស្រ័យខន្ធទ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ។ ធម៌ ដែលមានសភាព  
 តូចន្តោ អាស្រ័យធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន វេចកើតឡើង  
 ព្រោះនវិចារកប្បក្កយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ  
 ដែលមានប្រមាណមិនបាន ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោក្កំ ធម៌  
 ដែលមានប្រមាណមិនបានក្កំ អាស្រ័យធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន



ឧប្បជ្ឈន្តិ នវិចារកប្បច្ចយា អប្បមាណំ ឯកំ ខន្ធ  
បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទេ  
ខន្ធ ... ។

[៥៩៩] បរិត្តោ អប្បមាណោ ធម្មំ បដិច្ច ប-  
រិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នវិចារកប្បច្ចយា អប្បមាណោ  
ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦០០] បរិត្តោ មហាក្កតោ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ  
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នវិចារកប្បច្ចយា មហាក្កតេ ខន្ធ  
ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦០១] បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-  
ជ្ឈន្តិ នអាហារប្បច្ចយា តាហិរំ ... ឧត្តុ ... អសញ្ញា-  
សត្តានំ ... ។ វិត្តារេតតំ ។ នវិចារកប្បច្ចយា  
តាហិរំ ... អាហារំ ... ឧត្តុ ... អសញ្ញា-  
សត្តានំ មហាក្កតេ បដិច្ច រូបដិវិត្តិយំ នឈា-  
នប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ខន្ធ ...  
តាហិរំ ... ។ សង្ខតំ ។ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ  
មហាក្កតំ ។ បេ ។ សព្វេ មហាក្កតា កាតតា ។

វេបក៏តឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ចយ គឺ ខន្ធត្បក្កិ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្កិ  
អាស្រ័យខន្ធទ ដែលមានប្រមាណមិនបាន នូវខន្ធទ ... ។

[៥៩៩] ធម៌ ដែលមានសភាពក្នុងនាម អាស្រ័យធម៌ ដែល  
មានសភាពក្នុងនាមផង ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង វេបក៏ត  
ឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ អាស្រ័យខន្ធចាំន្ត-  
ឡាយ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង មហាក្កតចាំន្តឡាយផង ។

[៦០០] ធម៌ ដែលមានសភាពក្នុងនាម អាស្រ័យធម៌ ដែល  
មានសភាពក្នុងនាមផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពផង វេបក៏តឡើង  
ព្រោះវិបាកប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ អាស្រ័យខន្ធចាំន្តឡាយ ដែល  
ដល់នូវសភាពផង មហាក្កតចាំន្តឡាយផង ។

[៦០១] ធម៌ ដែលមានសភាពក្នុងនាម អាស្រ័យធម៌ ដែល  
មានសភាពក្នុងនាម វេបក៏តឡើង ព្រោះនាហារប្បច្ចយ គឺ តា-  
ហិរៈ ... ឧត្តុ ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្ត ... ។ បណ្ឌិត គប្បី  
ឲ្យពិស្តារផងចុះ ។ ព្រោះនវិចារកប្បច្ចយ តាហិរៈ ... អាហារៈ  
... ឧត្តុ ... បដិវិត្តិយ អាស្រ័យមហាក្កតចាំន្តឡាយ របស់ពួក  
អសញ្ញាសត្ត ខន្ធទ ដែលច្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ... តាហិរៈ ...  
ព្រោះនឈានប្បច្ចយ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ មហាក្កត ខ របស់  
ពួកអសញ្ញាសត្ត ។ បេ ។ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើនូវមហាក្កតចាំន្តអស់ ។

នមក្កប្បច្ចយា អហេតុកំ បរិក្ខេ ឯកំ ខន្ធ ...  
 អហេតុកប្បដិសន្ធិក្កណោ ឯកំ ។ សន្ធិតំ ។ សព្វ  
 មហាភូតា កាតត្វា ។ នសម្បយុត្តប្បច្ចយា ... ។

(២០២) ... នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ បរិក្ខេ  
 ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ ... ពា-  
 ហារំ ... អាហារំ ... ឧត្ត ... អសញ្ញាសត្តានំ ... ។  
 មហាភូតំ ធម្មំ បដិច្ច មហាភូតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ  
 នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ មហាភូតំ ឯកំ ខន្ធ ... ។

(២០៣) អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមា-  
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ  
 អប្បមាណំ ឯកំ ខន្ធ ... នោនត្តិប្បច្ចយា  
 នោវិតតប្បច្ចយា ។

(២០៤) នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណេ បញ្ច  
 នអនិបតិយា នស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ  
 បញ្ច នអត្ថមញ្ញោ នឧបទិស្សយេ បញ្ច នបុរោហិតេ  
 ត្វានស នបញ្ញាជាតេ តេរស នអារសវនេ តេរស

ព្រោះនមក្កប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ខន្ធ ខ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ជាអហេតុកៈ  
 ... ខន្ធ ខ ក្នុងអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ បណ្ឌិត  
 គប្បីធ្វើ ខន្ធមហាភូតចំណែកស ។ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ចយ ... ។

(២០៥) ... ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព អាស្រ័យ  
 ខន្ធ ខ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ក្នុងអរូប ខន្ធ ខ ២ ... ពាហារៈ  
 ... អាហារៈ ... ឧត្ត ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។ ធម៌  
 ដែលដល់ខន្ធសភាពធំ អាស្រ័យធម៌ ដែលដល់ខន្ធសភាពធំ ទើបកើត  
 ឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ខ ដែលដល់ខន្ធសភាពធំ ក្នុង  
 អរូប ... ។

(២០៦) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យធម៌ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ  
 ខ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ក្នុងអរូប ... ព្រោះនាទតិប្បច្ចយ  
 និន្នោវិតតប្បច្ចយ ។

(២០៧) ក្នុងនហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ចយ  
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនអនិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ចយ  
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអត្ថមញ្ញាប្បច្ចយ  
 និន្នោឧបទិស្សយប្បច្ចយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរោហិតប្បច្ចយ មានវារៈ ១២  
 ក្នុងនបញ្ញាជាតប្បច្ចយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនតេរសាប្បច្ចយ មានវារៈ ១៣  
 ក្នុងនអារសវាប្បច្ចយ មានវារៈ ១៣

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

នក្កម្មេ តិណិ នវិចារេត ឈ នអាហារេ ឯតំ  
នវត្រ័យេ នឈានេ នមត្តេ ឯតំ នសម្បយុត្តេ  
បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តិណិ នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ  
បញ្ច ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចុទ្ទិយំ ។

[២០៥] ហេតុប្បដ្ឋយា នអាម្មណោ បញ្ច ...  
នអធិបតីយា នស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ  
នអញ្ញាមត្តោ នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរោជាតេ ច្ចា-  
នស នបច្ឆាជាតេ តេរស នអាសេវនេ តេរស  
នក្កម្មេ តិណិ នវិចារេត ឈ នសម្បយុត្តេ បញ្ច  
នវិប្បយុត្តេ តិណិ នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ  
បញ្ច ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បច្ចុទ្ទិយំ ។

[២០៦] នហេតុប្បដ្ឋយា អាម្មណោ ឯតំ  
... អនន្តរេ ឯតំ ។ សន្និទ្ធិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនក្កម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិចារកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងន-  
អាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវត្រ័យប្បដ្ឋយ នឈានប្បដ្ឋយ និង  
នមត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងន-  
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោនត្ថប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោ-  
វិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុទ្ទិយៈ ។

[២០៥] ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ  
... ក្នុងនអធិបតីប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអនន្តរេប្បដ្ឋយ មាន  
វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរេប្បដ្ឋយ នអញ្ញាមត្តប្បដ្ឋយ និងនឧបនិស្សយេ-  
ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរោជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១២ ក្នុងនបច្ឆា-  
ជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣  
ក្នុងនក្កម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិចារកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុង  
នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣  
ក្នុងនោនត្ថប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។  
បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចុទ្ទិយៈ ។

[២០៦] ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្ប-  
ដ្ឋយ ... ក្នុងនអនន្តរេប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីចម្រើន ។

អ្នកតេ ឯកាំ អ្នកតេ ឯកាំ ។ ឯ កណ្តោត្ត ។

បច្ចុប្បន្នណាស់ ។

បង្កើតវារៈ ឆ្លងកោះ ។

សហជន្មកំពើ បដិច្ចកំសន្តិសោ ។

បច្ចុប្បន្នភាព

(៦០៧) បរិវត្តន៍ ធម៌ បច្ចុប្បន្ន បរិវត្តន៍ ធម៌

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា បរិនិ ឯកំ ទុំ បដ្ឋយា

အဲဒါက ၁၉၅၁ ခုနှစ်မှာပေါ်လာတာပဲ။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်က...

បដិសន្ធិការណ៍      ទំនួល      បច្ចុប្បន្ន      រក្សា      រំលឹក      បច្ចុប្បន្ន

១. ឆ្នាំ ២. ឆ្នាំ ៣. ឆ្នាំ ៤. ឆ្នាំ ៥. ឆ្នាំ

បច្ចុប្បន្ន បរិស្ថាន ទាប ។ បរិស្ថាន ធម្មតា បច្ចុប្បន្ន មហា

ក្រតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បជ្ជយា វតិ បជ្ជយា

មហាភត្តា ១៣ បដិសន្ធិក្កិណោ វត្ថុ បច្ចយា មហា

កតា ឡា ។ បរិវត្តិ ធម្ម បទ យា អប្បមាណា

ឆមា ឧប្បជតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា អប្ប

មាណ, ខ្លា ។ បរិត ធម៌ បច្ចយា បរិតោ ធម៌

អប្បបរមា ៥ ឆមា ខ្មែរជំនុំ ហេតុប្រយោ

កងវិគតប្បថ្នយ មានព្រះ ១ កងវិគតប្បថ្នយ មានព្រះ ១ ។

បណ្ឌិត គឺយកប្រយោជន៍នេះចុះ ។

ចប់ បច្ច័យសុត្តន្ត ។

ចប់ បដិច្ចការ ។

សហជីវករៈ ព្រះករុណាស្រីរាជៈយបដិច្ចករៈវិជ្ជា ។

បឋមវិវាហៈ

(៦០៧) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចតាច តឹងតែង និងធម៌ ដែល

មានសភាពគួរឱ្យ រំលឹកឡើង ព្រោះហេតុប្រយ័ត្ន គឺ ២៩ ព្យាគំ

ចក្ខុវិស័យនៃការងារ ១៩៩១ ដែលមានសក្តានុពល ១៩៩២

... វត្ត ព័ន្ធដែក ខ្ពង់ខ្ពស់ទាំងឡាយ ក្នុងរណៈនៃបដិសន្ធិ ខ្ពង់ខ្ពស់ទាំងឡាយ

ភ័ង្គផ្អែក ទង់កែ ឧបាទាយ ភ័ង្គផ្អែក ទង់មហាភូត ១ ទង់ទាំងឡាយ

ដែលមានសភាពតូចជាង ៥០ គីឡូក្រាម ។ ធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំសភាព

គ ពិន្លែង និងធម៌ ដែលមានសភាពតូចតាម ទើបកើតឡើង ព្រោះ

ហេតុអ្វីយ ខ្លួនខ្ញុំឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធម៌ផ្អែក នឹងគំនិត

កងខណៈនៃបដស្ឋាន ខន្ធនាងឡាយ ដែលដលន្ទសភាពធម៌ផ្នែក

ខ្ញុំអភិ ។ ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ពាក់កណ្តាល ចម្រើន

[illegible][illegible]

$\frac{1}{2}$

$\frac{1}{n} \sum_{j=1}^n \log p_j$

វត្ថុ បច្ចយា អប្បមាណា ទន្ធា មហាក្កតោ បច្ចយា  
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ បរិត្តំ ធម្មំ បច្ចយា បរិត្តោ  
 ច មហាក្កតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុ  
 បច្ចយា មហាក្កតា ទន្ធា មហាក្កតោ បច្ចយា ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ បច្ចយា ។

(៦០៨) មហាក្កតំ ធម្មំ បច្ចយា មហាក្កតោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា មហាក្កតំ ឯកំ ទន្ធា  
 បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ មហាក្កតំ ឯកំ ទន្ធា ... ។  
 មហាក្កតំ ធម្មំ បច្ចយា បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-  
 តុប្បច្ចយា មហាក្កតោ ទន្ធា បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ  
 រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ មហាក្កតំ ធម្មំ បច្ចយា  
 បរិត្តោ ច មហាក្កតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-  
 ច្ចយា មហាក្កតំ ឯកំ ទន្ធា បច្ចយា តយោ ទន្ធា  
 ចិត្តសមុដ្ឋានកា រូបំ ទេ ទន្ធា ... បដិសន្ធិក្ខណោ  
 មហាក្កតំ ឯកំ ទន្ធា ... ។

(៦០៩) អប្បមាណំ ធម្មំ បច្ចយា អប្បមាណោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អប្បមាណោ តិណិ ។

គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលមានប្រមាណមិនប៉ាន ពឹងផ្អែក ខឹងវត្ថុ ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានប្រ ពឹងផ្អែក ខឹងមហាក្កតាវាងខ្សោយ ។ ធម៌ ដែលមាន  
 សភាពតូចតាវក្តី ធម៌ ដែលដល់ខ្សែសភាពធំក្តី ពឹងផ្អែក ខឹងធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចតាវ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តរាយ  
 ដែលដល់ខ្សែសភាពធំ ពឹងផ្អែក ខឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ ពឹងផ្អែក ខឹង  
 មហាក្កតាវាងខ្សោយ ពឹងផ្អែក ខឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៦០៨) ធម៌ ដែលដល់ខ្សែសភាពធំ ពឹងផ្អែក ខឹងធម៌ ដែល  
 ដល់ខ្សែសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ពឹងផ្អែក  
 ន ខន្ធាន្តរាយ ដែលដល់ខ្សែសភាពធំ ខឹងខន្ធាន្តរាយ ដែលដល់ខ្សែសភាព  
 ធំ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចតាវ  
 ពឹងផ្អែក ខឹងធម៌ ដែលដល់ខ្សែសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-  
 ប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រ ពឹងផ្អែក ខឹងខន្ធាន្តរាយ ដែលដល់ខ្សែ  
 សភាពធំ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចតាវ  
 ក្តី ធម៌ដែលដល់ខ្សែសភាពធំក្តី ពឹងផ្អែក ខឹងធម៌ ដែលដល់ខ្សែសភាព  
 ធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធាន្តរាយ ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី  
 ពឹងផ្អែក ខឹងខន្ធាន្តរាយ ដែលដល់ខ្សែសភាពធំ ខឹងខន្ធាន្តរាយ ... ខឹងខន្ធាន្តរាយ  
 ដែលដល់ខ្សែសភាពធំ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៦០៩) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនប៉ាន ពឹងផ្អែក ខឹងធម៌  
 ដែលមានប្រមាណមិនប៉ាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ  
 ក្នុងអប្បមាណធម៌ មានវារៈ (នៃបុព្វាទិវិសេដ្ឋនា) ព លើក ។

[២០០] បរិក្ខេប អប្បមាណាញ ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន  
 បរិក្ខេប ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អប្បមាណា  
 ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចុប្បន្ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

បរិក្ខេប អប្បមាណាញ ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន អប្បមាណា  
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អប្បមាណំ ឯកំ  
 ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចុប្បន្ន តយោ ខន្ធ ។ បរិក្ខេប  
 អប្បមាណាញ ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន បរិក្ខេប ច អប្បមាណា  
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អប្បមាណំ ឯកំ  
 ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចុប្បន្ន តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ ...  
 អប្បមាណា ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បច្ចុប្បន្ន ចិត្ត  
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២០១] បរិក្ខេប មហាក្ខតកា ធម្មំ បច្ចុប្បន្ន  
 បរិក្ខេប ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា តិណិ ។  
 បដិសន្ធិកុណា តិណិបិ កាតតា ។

[២១០] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចតាម ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចតាមផង នឹងធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង ទើប  
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ  
 ទាំងឡាយ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង នឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ  
 ផង ។ ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមាន  
 សភាពតូចតាមផង ដែលមានប្រមាណមិនបានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ  
 ហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ខ ដែលមានប្រមាណមិន  
 បានផង នឹងវត្ថុផង ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចតាមក្តី ធម៌ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបានក្តី ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាពតូចតាមផង  
 ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយ  
 គឺ ខន្ធ ព ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ខ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង វត្ថុផង  
 នឹងខន្ធ ២... ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបានផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

[២១១] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចតាម ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចតាមផង ធម៌ ដែលដល់ខន្ធសភាពផង ទើបកើតឡើង  
 ព្រោះហេតុប្បច្ចយ (បានដល់វារៈ ខែបុព្វាទិនិវិសដ្ឋនា) ព លើក ។  
 សូម្បីវារៈ (ខែបុព្វាទិនិវិសដ្ឋនា) ព លើក ក្នុងខណៈខែបដិសន្ធិ ក៏  
 ចណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ។

(២០២) បរិត្តំ ធម្មំ បច្ចយា បរិត្តោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ឈតិ អាម្ពណាប្បច្ចយា បរិត្តំ ឯតំ ឧទ្ធំ បច្ចយា

តយោ ឧទ្ធា ទ្វេ ឧទ្ធេ . . . បដិសន្ធិកុណោ វត្ថុំ

បច្ចយា ឧទ្ធា ចត្វាយតនំ បច្ចយា ចត្វាវិញ្ញាណំ

តាយាយតនំ បច្ចយា . . . វត្ថុំ បច្ចយា បរិត្តា ឧទ្ធា ។

អាសេសា ធ បញ្ញា ហេតុប្បច្ចយសទិសា សត្ត

តាតទ្វា ។ អធិបតិប្បច្ចយា បដិសន្ធិ ធម្មំ សត្តរស

បញ្ញា បរិមុណ្ណា ។ អនន្តរប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។

អវិកតប្បច្ចយា ។

(២០៣) ហេតុយា សត្តរស អាម្ពណោ សត្ត

អធិបតិយា សត្តរស អនន្តរ សត្ត សមនន្តរ សត្ត

សហជាតេ សត្តរស អក្ខមញ្ញោ នវំ ធិស្សយេ សត្ត-

រស ឧបធិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ សត្ត អាសេវនេ

សត្ត កម្មេ សត្តរស វិចារតេ សត្តរស អា-

ហារេ សត្តរស ឥន្ទ្រិយេ ណានេ មត្តេ សត្តរស

(២០២) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនោះ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចនោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព  
 ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធទ ដែលមានសភាពតូចនោះ នឹងខន្ធល . . . ខន្ធចាំង-  
 ឡាយ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចត្វាវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក  
 នឹងចក្ខុយតនៈ ពឹងផ្អែក នឹងកាយាយតនៈ . . . ខន្ធចាំងឡាយ  
 ដែលមានសភាពតូចនោះ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ បញ្ញា ៦ យ៉ាង ដ៏សេស  
 ប្រាកដស្មើដោយហេតុប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យទៅជាបញ្ញា ៧  
 យ៉ាង ។ បដិសន្ធិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មិនមានខេ បញ្ញា ១៧ យ៉ាង  
 មានគ្រប់គ្រាន់ហើយ ។ ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីចម្រើន ។  
 ព្រោះអវិកតប្បច្ច័យ ។

(២០៣) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងការម្មណាប្បច្ច័យ  
 មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន  
 វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន  
 វារៈ ១៧ ក្នុងអតាម្មនាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងឧស្សយប្បច្ច័យ មាន  
 វារៈ ១៧ ក្នុងឧបធិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ  
 មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មាន  
 វារៈ ១៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ  
 ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ និងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧

សម្បយុត្ត សត្វ វិប្បយុត្ត សត្វាស អត្ថិយា សត្វ-  
 រស ធន្តិយា សត្វ វិកតេ សត្វ អវិកតេ សត្វាស ។  
 ឯវំ កណោតតំ ។

អនុលោម ។

(២០៤) បរិក្ខេ ធម្មំ បច្ចយា បរិត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ឈតិ ធមោតុប្បច្ចយា អហេតុកំ បរិត្តំ ឯកំ ទន្ធិ  
 បច្ចយា តយោ ទន្ធិ ធម្មសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ទន្ធិ  
 ... អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ទន្ធិ បច្ចយា វត្ថុ  
 វត្ថុ បច្ចយា ឧត្តា ឯកំ មហាក្ខតំ ។ សន្ធិត្ថំ ។  
 អសញ្ញាសត្វានំ ... ចក្ខុយានំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញា-  
 ណំ កាយាយានំ ... វត្ថុ បច្ចយា អហេតុកា  
 បរិត្តោ ទន្ធិ វិចិត្តាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ  
 ទន្ធិ ច វត្ថុញ បច្ចយា វិចិត្តាសហគតេ ឧទ្ធច្ច-  
 សហគតេ មោហោ ។

(២០៥) បរិក្ខេ ធម្មំ បច្ចយា បរិត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ឈតិ ធម្មាវស្ថាប្បច្ចយា បដិច្ចវាសនិសំ បញ្ច ។

ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ចយ មានព្រះ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានព្រះ ១៧  
 ក្នុងអត្ថប្បច្ចយ មានព្រះ ១៧ ក្នុងនត្ថប្បច្ចយ មានព្រះ ៧ ក្នុងវិគ-  
 តប្បច្ចយ មានព្រះ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ចយ មានព្រះ ១៧ ។ បណ្ឌិត  
 គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

(២១៤) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចង្អាត ទើបកើតឡើង ព្រោះនោះហេតុប្បច្ចយ គឺ ខន្ធពា ក្តី  
 ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធទ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ជា  
 អហេតុកៈ នឹងខន្ធធ ។... វត្ថុ ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចាំងឡាយ ក្នុងនោះ  
 ខែអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ មហាក្ខត ។  
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ លេសពួកអសញ្ញាសត្វ ... ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក  
 នឹងចក្ខុយានៈ នឹងកាយាយានៈ ... ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមាន  
 សភាពតូចង្អាត ជាអហេតុកៈ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ មោហៈ ដែលច្រឡំ  
 ដោយវិចិត្តិយា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចាំងឡាយ ដែល  
 ច្រឡំដោយវិចិត្តិយា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង វត្ថុផង ។

(២១៥) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចង្អាត ទើបកើតឡើង ព្រោះនោះការម្មណប្បច្ចយ គឺ ព្រះ៥  
 ប្រាកដស្មើដោយបដិច្ចព្រះវិសេ ។



[៦០២] បរិត្តំ ធម្មំ បច្ចយា បរិត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា បរិត្តំ វេកំ ទន្ធិំ បច្ចយា  
 តយោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទ្វេ ទទ្វេ ...  
 បដិសន្ធិក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ ... ចក្ខុយតនំ ...  
 កាយាយតនំ ... វត្ថុំ បច្ចយា បរិត្តោ ទន្ធា ។ បរិត្តំ  
 ធម្មំ បច្ចយា មហាគ្គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិ-  
 បតិប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា មហាគ្គតាធិបតិ វត្ថុំ បច្ចយា  
 វិចាគា មហាគ្គតា ទន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បច្ចយា  
 មហាគ្គតា ទន្ធា ។ បរិត្តំ ធម្មំ បច្ចយា អប្បមាណោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អប្ប-  
 មាណាធិបតិ ។ បរិត្តំ ធម្មំ បច្ចយា បរិត្តោ ច  
 មហាគ្គតោ ច ធម្មា ... នអធិបតិប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ច-  
 យា វិចាគា មហាគ្គតា ទន្ធា មហាគ្គតោ បច្ចយា  
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៦០២] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចង្អាត ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា  
 ក្ខី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ដែលមានសភាពតូចង្អាត នឹង  
 ខន្ធ ៦ ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងខណៈវេលាបដិសន្ធិ ... ចក្ខុយ-  
 តនៈ ... កាយាយតនៈ ... ខន្ធចាំដ៏ឡាយ ដែលមានសភាពតូចង្អាត  
 ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចង្អាត ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិ-  
 ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ខន្ធចាំដ៏ឡាយ ដែលដល់  
 នូវសភាពធំ ជាវិបាក ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ខន្ធចាំដ៏ឡាយ ដែលដល់នូវ  
 សភាពធំ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈវេលាបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមាន  
 ប្រមាណមិនបាន ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ទើប  
 កើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អប្បមាណាធិបតិ ពឹងផ្អែក នឹង  
 វត្ថុ ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំក្តី  
 ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ... ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ  
 គឺ ខន្ធចាំដ៏ឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាវិបាក ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ  
 ចិត្តសមុដ្ឋានបូក ពឹងផ្អែក នឹងមហាគ្គតាចាំដ៏ឡាយ ក្នុងខណៈវេលាបដិ-  
 សន្ធិ ... ។

(៦០៧) មហាគ្គតំ ធម្មំ បច្ចយា មហាគ្គតោ

ធម្មោ ... ឧអធិបតិប្បច្ចយា មហាគ្គតេ ខន្ធេ បច្ចយា

មហាគ្គតាធិបតិ វិចាគំ មហាគ្គតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា

តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ... បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

មហាគ្គតំ ធម្មំ បច្ចយា បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧអ-

ធិបតិប្បច្ចយា វិចាគេ មហាគ្គតេ ខន្ធទេ បច្ចយា ចិត្ត-

សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។ មហាគ្គតំ ធម្មំ

បច្ចយា បរិត្តោ ច មហាគ្គតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ

ឧអធិបតិប្បច្ចយា វិចាគំ មហាគ្គតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា

តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធទេ ...

បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

(៦០៨) អប្បមាណំ ធម្មំ បច្ចយា អប្បមាណោ

ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ឧអធិបតិប្បច្ចយា អប្បមាណោ ខន្ធទេ

បច្ចយា អប្បមាណាធិបតិ ។

(៦០៧) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែល

ដល់នូវសភាពធំ ... ព្រោះឧអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលដល់

នូវសភាពធំ ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ ខន្ធព

ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធទេ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាវិបាក នឹងខន្ធទេ ... ក្នុង

ខណៈវេនបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចៗ ពឹងផ្អែក នឹង

ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះឧអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជា

វិបាក ក្នុងខណៈវេនបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលមានសភាពតូចៗ

ក្តី ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំក្តី ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលដល់នូវស-

ភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះឧអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធព ក្តី ចិត្ត-

សមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធទេ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាវិបាក

នឹងខន្ធទេ ... ក្នុងខណៈវេនបដិសន្ធិ ... ។

(៦០៨) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ពឹងផ្អែក នឹងធម៌

ដែលមានប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះឧអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ

អធិបតិធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចាំងឡាយ

ដែលមានប្រមាណមិនបាន ។

(៦១៩) បរិត្តញ្ច អប្បមាណាញ្ច ធម្មំ បច្ចយា  
 អប្បមាណា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា  
 អប្បមាណោ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា អប្បមា-  
 ណាធិបតិ ។

(៦២០) បរិត្តញ្ច មហាគ្គតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា ប.  
 វិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា វិចារតោ  
 មហាគ្គតោ ខន្ធ ច មហាគ្គតោ ច បច្ចយា ចិត្តស-  
 មុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ បរិត្តញ្ច មហា-  
 គ្គតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា មហាគ្គតោ ធម្មោ ... នអធិប-  
 តិប្បច្ចយា មហាគ្គតោ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា  
 មហាគ្គតាធិបតិ វិចារកំ មហាគ្គតំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច  
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ខន្ធ ខន្ធ ... បដិសន្ធិ-  
 ក្ខណោ ... ។ បរិត្តញ្ច មហាគ្គតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា  
 បរិត្តោ ច មហាគ្គតោ ច ធម្មោ ... នអធិបតិប្បច្ចយា

(៦១៩) ធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ពឹងផ្អែក នឹងធមិ  
 ដែលមានសភាពតូចឆ្មារផង ធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង  
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ អធិបតិធមិ ដែលមានប្រ-  
 មាណមិនបាន ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចាំងឡាយ ដែលមានប្រមាណមិន  
 បានផង វត្ថុផង ។

(៦២០) ធមិ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែល  
 មានសភាពតូចឆ្មារផង ធមិ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំផង ទើបកើតឡើង  
 ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធចាំងឡាយ  
 ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំ ជាវិបាកផង មហាគ្គតចាំងឡាយផង ក្នុងខណៈ  
 នៃបដិសន្ធិ ... ។ ធមិ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំ ពឹងផ្អែក នឹងធមិ  
 ដែលមានសភាពតូចឆ្មារផង ធមិ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំផង... ព្រោះ  
 នអធិបតិប្បច្ចយ គឺ អធិបតិធមិ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំ ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ  
 ចាំងឡាយ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំផង វត្ថុផង ខន្ធាញ្ច ពឹងផ្អែក នឹង  
 ខន្ធ ខ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំ ជាវិបាកផង វត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ ...  
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធមិ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារក្តី ធមិ  
 ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំក្តី ពឹងផ្អែក នឹងធមិ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ  
 ផង ធមិ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំផង ... ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ

វិចារកំ មហាត្ថកំ ឯកំ ឧទ្ធករ វត្ថុករ បច្ចុយា  
 តយោ ឧទ្ធា ទ្វេ ឧទ្វេ ... វិចារត មហាត្ថត ឧទ្វេ  
 ច មហាត្ថត ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិ-  
 សន្ធិត្តរណោ មហាត្ថត ឧទ្វេ បច្ចុយា ។

(២២០) បរិក្ខេប ធម្មំ បច្ចុយា បរិក្ខេប ធម្មោ ឧប្ប-  
 ដ្ឋតំ នមនន្តរាប្បច្ចុយា នសមនន្តរាប្បច្ចុយា នមញ្ញ-  
 មញ្ញាប្បច្ចុយា នឧបនិស្សយាប្បច្ចុយា នបុរេជានាប្បច្ចុ-  
 យា បដិច្ចករសនិសា ទ្វាទស បច្ឆា ។ នបច្ឆា-  
 ជានាប្បច្ចុយា នអាសេវនប្បច្ចុយា បរិបុណ្ណំ ។ វិចា-  
 កោតិ ធិន្ទិស្សិតំ ។ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចាកោតិ  
 ន កាតតំ ។ នតម្មប្បច្ចុយា នវិចាកប្បច្ចុយា បដិ-  
 សន្ធិ វិចាកោមំ នត្ថំ ។ នអាហារាប្បច្ចុយា នវត្ថុ-  
 យាប្បច្ចុយា នឈានប្បច្ចុយា នមត្តប្បច្ចុយា ន-  
 សម្បយុត្តប្បច្ចុយា នវិប្បយុត្តប្បច្ចុយា នោនត្ថិប្បច្ចុយា  
 នោវិភត្តប្បច្ចុយា ។

(២២២) នហេតុយា ឯកំ នអាម្មណោ បញ្ច នម-  
 ជិបតិយា ទ្វាទស នមនន្តរា បញ្ច នសមនន្តរា នមញ្ញ-  
 មញ្ញា នឧបនិស្សយា នបុរេជានា ទ្វាទស នបច្ឆា-  
 ជានា សត្តរស នអាសេវនេ សត្តរស នតម្ម សត្ត

គី ឧទ្ធករ តឹងផ្អែកនឹងឧទ្ធករ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាវិបាកផង វត្ថុ  
 ផង នឹងឧទ្ធករ ២ ... ចិត្តសមុដ្ឋានរូប តឹងផ្អែកនឹងឧទ្ធករចំណាយ ដែល  
 ដល់នូវសភាពធំ ជាវិបាកផង មហាក្ខតាំងឡាយផង តឹងផ្អែក  
 នឹងឧទ្ធករចំណាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ ក្នុងនោះនៃបដិសន្ធិ ។

(២២១) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ តឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចឆ្មារ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ចុយ នសមនន្តរា-  
 ប្បច្ចុយ នមញ្ញមញ្ញប្បច្ចុយ នឧបនិស្សយាប្បច្ចុយ និងនបុរេជានប្បច្ចុយ  
 ឯបច្ឆា ១២ យ៉ាង ប្រាកដស្មើដោយបដិច្ចករនៃវេទនា ។ ព្រោះនបច្ឆាជានា-  
 ប្បច្ចុយ និងនអាសេវនប្បច្ចុយ (តាមនេះ) មានគ្រប់គ្រាន់ ។ តាមថា  
 វិបាក បណ្ឌិត គប្បីសំដែង ។ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប បណ្ឌិត មិនគប្បីធ្វើ  
 ចង្អុលជាវិបាកទេ ។ ព្រោះនកម្មប្បច្ចុយ និងនវិបាកប្បច្ចុយ ឯបដិ-  
 សន្ធិនឹងវិបាកមិនមានទេ ។ ព្រោះនអាហារាប្បច្ចុយ នវត្ថុយប្បច្ចុយ  
 នឈានប្បច្ចុយ នមត្តប្បច្ចុយ នសម្បយុត្តប្បច្ចុយ នវិប្បយុត្តប្បច្ចុយ  
 នោនត្ថិប្បច្ចុយ និងនោវិភត្តប្បច្ចុយ ។

(២២២) ក្នុងនហេតុប្បច្ចុយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអាម្មណប្បច្ចុយ  
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនកម្មប្បច្ចុយ មានវារៈ ១២ ក្នុងននកម្មប្បច្ចុយ មាន  
 វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ចុយ នមញ្ញមញ្ញប្បច្ចុយ នឧបនិស្សយាប្បច្ចុយ  
 និងនបុរេជានប្បច្ចុយ មានវារៈ ១២ ក្នុងនបច្ឆាជានប្បច្ចុយ មានវារៈ ១៧  
 ក្នុងនអាសេវនប្បច្ចុយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ចុយ មានវារៈ ៧

នវិចារេក សត្តរស នអាហារេ នវង្ខ្រិយេ ន-  
 ឈានេ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្ប-  
 យុត្តេ ភីណំ នោនត្ថយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។  
 ឯវំ កណោតត្ថំ ។

ចច្ចនីយំ ។

(២២៣) ហេតុប្បច្ចយា នអាម្ពលោ បញ្ច ...  
 នមជ្ជិបតិយា ទ្វាទស នមនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ  
 បញ្ច នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុ-  
 រេជានេ ទ្វាទស នបច្ឆាជានេ សត្តរស នអាសេវនេ  
 សត្តរស នកម្មេ សត្ត នវិចារេក សត្តរស នសម្ប-  
 យុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណំ នោនត្ថយា បញ្ច  
 នោវិគតេ បញ្ច ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

ក្នុងនវិចារកប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៧ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ នវង្ខ្រិយប្ប-  
 ច្ច័យ នឈានប្បច្ច័យ ននមត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-  
 ប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៣ ក្នុងនោនត្ថិ-  
 ប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ។ ចល្លាត  
 គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ ចច្ចនីយៈ ។

(២២៣) ក្នុងនអាម្ពលាប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ...  
 ក្នុងនមជ្ជិបតិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១២ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុង  
 នសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញាប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥  
 ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ច័យ មានព័រៈ  
 ១២ ក្នុងនបច្ឆាជានប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ  
 មានព័រៈ ១៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនវិចារកប្បច្ច័យ មាន  
 ព័រៈ ១៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ  
 មានព័រៈ ៣ ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ  
 មានព័រៈ ៥ ។ ចល្លាត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

បរិក្ខ័ត្តកេ សំសង្ការកេ

(៦២២) ធម្មោតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ...  
 អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជាតេ វិតតេ អវិតតេ  
 ឯកំ ។ ឯវំ កណោតតំ ។

បច្ចុន័យាទុលោមំ ។

បច្ចយវារោ ឱត្តិកោ ។

និស្សយវារោ បច្ចយវារសទិសោ ។

សំសង្ការកេ

(៦២៤) បរិក្ខំ ធម្មំ សំសង្ការោ បរិត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា បរិក្ខំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្ការោ  
 តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ ... បដិសន្ធិក្កុលោ ... ។

(៦២៦) មហក្កតំ ធម្មំ សំសង្ការោ មហក្កតោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា មហក្កតំ ឯកំ ខន្ធំ  
 សំសង្ការោ តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ ... បដិសន្ធិ-  
 ក្កុលោ ... ។

(៦២៧) អប្បមាណំ ធម្មំ សំសង្ការោ អប្បមាណោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អប្បមាណំ ឯកំ  
 ខន្ធំ សំសង្ការោ តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ ... ។

បរិក្ខ័ត្តកេ សំសង្ការកេ

(៦២៤) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ  
 ... ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ វិតតប្បច្ច័យ  
 និងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុន័យាទុលោម ។

ចប់ បច្ចយវារៈ ។

និស្សយវារៈ ប្រាកដស្មើដោយបច្ចយវារៈដែរ ។

សំសង្ការកេ

(៦២៥) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ ច្រឡំនឹងធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចឆ្មារ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣  
 ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ នឹងខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈ  
 នៃបដិសន្ធិ ... ។

(៦២៦) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលដល់នូវ  
 សភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ នឹងខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៦២៧) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ច្រឡំនឹងធម៌ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣  
 ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិនបាន នឹងខន្ធ ២ ... ។

[២២៩] បរិត្តំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ បរិត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា អធិបតីប្បច្ចយា បដិសន្ធិ  
 ធម្មំ ។ អនន្តរប្បច្ចយា សមនន្តរប្បច្ចយា សហជា-  
 តប្បច្ចយា អក្ខមក្ខប្បច្ចយា និស្សយប្បច្ចយា ឧប-  
 និស្សយប្បច្ចយា បុរេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិ ធម្មំ ។  
 អាសេវនប្បច្ចយា វិចារកោបិ បដិសន្ធិបិ ធម្មំ ។  
 កម្មប្បច្ចយា វិចារកម្មប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា វត្ថុ-  
 យប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្មយុត្ត-  
 ប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថប្បច្ចយា ធម្មប្បច្ចយា  
 វិគតប្បច្ចយា អវិគតប្បច្ចយា ។

[២២៩] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ អធិ-  
 បតីយា តីណិ ។ សន្ធិត្ថំ ។ អវិគតេ តីណិ ។  
 ឯវំ កណោតតំ ។

អនុណេមំ ។

[២៣០] បរិត្តំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ បរិត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ បរិត្តំ ឯកំ  
 ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធោ ន្ទេ ខន្ទេ ... អហេតុ-  
 កប្បដិសន្ធិកុណោ វិចិត្តិក្ខាសហកតោ ឧទ្ធច្ចសហ-  
 កតោ ខន្ទេ សំសដ្ឋោ វិចិត្តិក្ខាសហកតោ ឧទ្ធច្ចសហ-  
 កតោ មោហោ ។

[២២៩] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមាន  
 សភាពតូចង្អាត ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ព្រោះអធិបតី-  
 ប្បច្ច័យ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។ ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ  
 សហជាតប្បច្ច័យ អក្ខមក្ខប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្ប-  
 ច្ច័យ និងបុរេជាតប្បច្ច័យ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។ ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ  
 វិចារក្តី បដិសន្ធិក្តី ក៏មិនមាន ។ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ វិចារកប្បច្ច័យ  
 អាហារប្បច្ច័យ វត្ថុយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្មយុត្ត-  
 ប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ ធម្មប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ និង  
 អវិគតប្បច្ច័យ ។

[២២៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ  
 មានព័រៈ ៣ ក្នុងអធិបតីប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្លែង ។  
 ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានព័រៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះ ។

ចប់ អនុណេម ។

[២៣០] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ច្រឡំនឹងធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចង្អាត ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣  
 ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ជាអហេតុកៈ នឹងខន្ធ ២ ...  
 មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ច្រឡំនឹងខន្ធ  
 ទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្តិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ក្នុងខណៈវេន  
 អហេតុកប្បដិសន្ធិ ។

[២៣១] បរិត្ត ធម្មំ សំសង្ខារ បរិត្តោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា បរិត្តំ ឯកំ ទន្ធិ សំសង្ខារ  
តយោ ទន្ធា ទ្វេ ទាន្ធី ... បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

[២៣២] មហាត្ថតំ ធម្មំ សំសង្ខារ មហាត្ថតោ

ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មហាត្ថតោ ទាន្ធី  
សំសង្ខារ មហាត្ថតោ អធិបតិ វិបាកំ មហាត្ថតំ ឯកំ  
ទន្ធិ សំសង្ខារ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

[២៣៣] អប្បមាណំ ធម្មំ សំសង្ខារ អប្បមា-

ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អប្បមាណោ  
ទាន្ធី សំសង្ខារ អប្បមាណោ អធិបតិ ។

[២៣៤] បរិត្ត ធម្មំ សំសង្ខារ បរិត្តោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជានប្បច្ចយា អរូបេ បរិត្តំ ឯកំ ទន្ធិ  
សំសង្ខារ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

[២៣៥] មហាត្ថតំ ធម្មំ សំសង្ខារ មហាត្ថ-

តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជានប្បច្ចយា

[២៣៦] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនូវ ច្រឡំនឹងធម៌ ដែល

មានសភាពតូចនូវ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព  
ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពតូចនូវ នឹងខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈ  
នៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៣៧] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលដល់

នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ អធិបតិធម៌  
ដែលដល់នូវសភាពធំ ច្រឡំនឹងខន្ធចាំងឡាយ ដែលដល់នូវសភាពធំ  
ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាវិបាក ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ... ។

[២៣៨] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ច្រឡំនឹងធម៌ ដែល

មានប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ចយ គឺ អធិ-  
បតិធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ច្រឡំនឹងខន្ធចាំងឡាយ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន ។

[២៣៩] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនូវ ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមាន

សភាពតូចនូវ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជានប្បច្ចយ គឺ ធម៌ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពតូចនូវ ក្នុង  
អរូបេ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៤០] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ច្រឡំនឹងធម៌

ដែលដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជានប្បច្ចយ



អរូបេ មហាគ្គតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា  
បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

(៦៣៦) អប្បមាណំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អប្បមាលោកា  
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបប្បាជាតប្បច្ចយា អរូបេ អប្បមា-  
ណំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ។

(៦៣៧) បរិត្តំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ បរិត្តោ ធម្មោ  
ឧប្បជ្ឈតិ នបប្បាជាតប្បច្ចយា នអាសេវនប្បច្ចយា  
បរិត្តំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា បដិសន្ធិ-  
ក្កុណោ ... ។

(៦៣៨) មហាគ្គតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ មហាគ្គតោ  
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាសេវនប្បច្ចយា វិចាគំ មហាគ្គតំ  
ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

(៦៣៩) អប្បមាណំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អប្បមាលោកា  
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាសេវនប្បច្ចយា វិចាគំ អប្បមាណំ  
ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា ។

(៦៤០) បរិត្តំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ បរិត្តោ ធម្មោ  
ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា បរិត្តោ ខន្ធំ សំសដ្ឋា  
បរិត្តោ លេខនា ។

គី ខន្ធ ពា ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ ក្នុងអរូប  
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៦៣៦) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ច្រឡំនឹងធម៌ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះនបប្បាជាតប្បច្ចយ គឺ  
ខន្ធ ពា ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ក្នុងអរូប ។

(៦៣៧) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមាន  
សភាពតូចត្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះនបប្បាជាតប្បច្ចយ និងនអាសេវន-  
ប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ពា ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពតូចត្នា ក្នុងខណៈ  
នៃបដិសន្ធិ... ។

(៦៣៨) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលដល់នូវ  
សភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការសវនប្បច្ចយ គឺ (ខន្ធ ពា) ច្រឡំនឹង  
ខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាវិបាក ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៦៣៩) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ច្រឡំនឹងធម៌ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះនការសវនប្បច្ចយ គឺ  
(ខន្ធ ពា) ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាវិបាក ។

(៦៤០) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមាន  
សភាពតូចត្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ចយ គឺ លេខនា ដែល  
មានសភាពតូចត្នា ច្រឡំនឹងខន្ធថាវិជ្ជាយ ដែលមានសភាពតូចត្នា ។

[២២០] មហាគ្គតំ ធម្មំ សំសង្ខារោ មហាគ្គតោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកក្ខប្បច្ចយា មហាគ្គតោ ខន្ធ  
 សំសង្ខារោ មហាគ្គតោ ចេតនា ។

[២២២] អប្បមាណំ ធម្មំ សំសង្ខារោ អប្បមាលោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកក្ខប្បច្ចយា អប្បមាលោ ខន្ធ  
 សំសង្ខារោ អប្បមាលោ ចេតនា ។

[២២៣] បរិត្តំ ធម្មំ សំសង្ខារោ បរិត្តោ ធម្មោ  
 ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា បរិត្តំ ឯកំ ខន្ធ សំសង្ខារោ  
 តយោ ខន្ធ ។

[២២៤] មហាគ្គតំ ធម្មំ សំសង្ខារោ មហាគ្គតោ  
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា មហាគ្គតំ ឯកំ  
 ខន្ធ សំសង្ខារោ តយោ ខន្ធ ។

[២២៥] អប្បមាណំ ធម្មំ សំសង្ខារោ អប្បមា-  
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា អប្បមាណំ  
 ឯកំ ខន្ធ សំសង្ខារោ តយោ ខន្ធ ។

[២២១] ធមិ ដែលដល់នូវសភាពធំ ច្រឡំនឹងធមិ ដែលដល់  
 នូវសភាពធំ រើបកើតឡើង ព្រោះនកក្ខប្បច្ចយ គឺ ចេតនា ដែលដល់  
 នូវសភាពធំ ច្រឡំនឹងមហាគ្គតក្ខន្ធាន្តរាយ ។

[២២២] ធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ច្រឡំនឹងធមិ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន រើបកើតឡើង ព្រោះនកក្ខប្បច្ចយ គឺ ចេតនា  
 ដែលមានប្រមាណមិនបាន ច្រឡំនឹងខន្ធាន្តរាយ ដែលមានប្រមាណ  
 មិនបាន ។

[២២៣] ធមិ ដែលមានសភាពតូចត្នោរ ច្រឡំនឹងធមិ ដែល  
 មានសភាពតូចត្នោរ រើបកើតឡើង ព្រោះនវិចារកប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ព  
 ច្រឡំនឹងខន្ធទ ដែលមានសភាពតូចត្នោរ ។

[២២៤] ធមិ ដែលដល់នូវសភាពធំ ច្រឡំនឹងធមិ ដែលដល់  
 នូវសភាពធំ រើបកើតឡើង ព្រោះនវិចារកប្បច្ចយ គឺ ខន្ធព ច្រឡំ  
 នឹងខន្ធទ ដែលដល់នូវសភាពធំ ។

[២២៥] ធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ច្រឡំនឹងធមិ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន រើបកើតឡើង ព្រោះនវិចារកប្បច្ចយ គឺ ខន្ធព  
 ច្រឡំនឹងខន្ធទ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ។

[២៤២] បរិត្តំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ បរិត្តោ ធម្មោ  
ឧប្បជ្ឈតិ ន ឈានប្បច្ចយា នមត្តប្បច្ចយា នវិប្បយុត្ត-  
ប្បច្ចយា អរូបេ បរិត្តំ ឯកំ ខន្ធ ... ។

[២៤៣] មហាត្តតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ មហាត្តតោ  
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ មហាត្តតំ  
ឯកំ ខន្ធ ... ។

[២៤៤] អប្បមាណំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អប្បមាណោ  
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ អប្បមាណំ  
ឯកំ ខន្ធ ... ។

[២៤៥] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា តីណិ  
នបុរេជានេ តីណិ នបច្ឆាជានេ តីណិ នអាសវិនេ  
តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នឈានេ  
ឯកំ នអត្ត ឯកំ នវិប្បយុត្ត តីណិ ។ ឯវិ  
គណេតវំ ។

ចច្ចនិយំ ។

[២៤៦] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ ...  
នបុរេជានេ នបច្ឆាជានេ នអាសវិនេ នកម្មេ

[២៤៦] ធមិ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ច្រឡំនឹងធមិ ដែលមាន  
សភាពតូចង្អាត រើបកើតឡើង ព្រោះនឈានប្បច្ចយ នមត្តប្បច្ចយ និង  
នវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ក្នុងអរូប ... ។

[២៤៧] ធមិ ដែលដល់ខ្លួនសភាពធំ ច្រឡំនឹងធមិ ដែល  
ដល់ខ្លួនសភាពធំ រើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ ១  
ដែលដល់ខ្លួនសភាពធំ ក្នុងអរូប ... ។

[២៤៨] ធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ច្រឡំនឹងធមិ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន រើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ គឺ ខន្ធ  
១ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ក្នុងអរូប ... ។

[២៤៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ចយ  
មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជានប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជានប្បច្ចយ  
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសវិនប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ចយ  
មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិចារកប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឈានប្បច្ចយ មាន  
វារៈ ១ ក្នុងនមត្តប្បច្ចយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មាន  
វារៈ ៣ ។ ចណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ ចច្ចនិយៈ ។

[២៥០] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ចយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ចយ ...  
ក្នុងនបុរេជានប្បច្ចយ នបច្ឆាជានប្បច្ចយ នអាសវិនប្បច្ចយ នកម្មប្បច្ចយ

នវិចារក ឆវិប្បយុត្ត តិណិ ។ ឯវំ កណោតត្បំ ។  
អនុលោមប្បច្ចន័យ ។

[២៥០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯតំ ...  
អនុលោម ឯតំ ។ សង្ខតំ ។ អវិភតេ ឯតំ ។ ឯវំ  
កណោតត្បំ ។  
ច្រើនយានុលាម ។

សម្បយុត្តកំរោ សំសង្ខតំសធិសោ ។

បញ្ញាវិវា

[២៥២] បរិត្តោ នម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស ហេ-  
តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិត្តោ ហេតុ សម្បយុត្តកាធំ  
ទដ្ឋានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានត្ថំ រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តណោ ... ។

[២៥៣] មហាគ្គតោ នម្មោ មហាគ្គតស្ស ធម្មស្ស  
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តិណិ ។ បរិត្ត បដិសន្ធិ  
កាតត្ថា ។

[២៥៤] អប្បមាលោ នម្មោ អប្បមាលាស្ស  
និមស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តិណិ ។

នវិចារកប្បច្ចយ និវិនវិប្បយុត្តប្បច្ចយ មានភរៈ ព្យ ។ បណ្ឌិត គប្បី  
រាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចន័យ ។

[២៥១] ក្នុងការប្រកាសប្បច្ចយ មានភរៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ចយ  
... ក្នុងអនុលោមប្បច្ចយ មានភរៈ ១ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ក្នុងអវិភ-  
តប្បច្ចយ មានភរៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ ច្រើនយានុលាម ។

សម្បយុត្តកំរោ ព្រាកដស្មើដោយសំសង្ខតំដែរ ។

បញ្ញាវិវា

[២៥២] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នា ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលមានសភាពតូចត្នា ដោយហេតុប្បច្ចយ គឺ ពួកហេតុ ដែល  
មានសភាពតូចត្នា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកត្តផង ពួកចិត្តស-  
មុដ្ឋានប្រផង ដោយហេតុប្បច្ចយ ក្នុងឧទាហរណ៍នៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៥៣] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលដល់  
នូវសភាពធំ ដោយហេតុប្បច្ចយ (បានដល់ភរៈ នៃបុព្វានិវិសដ្ឋនា)  
ព្យ លើក ។ បរិត្តកាល នឹងបដិសន្ធិកាល បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

[២៥៤] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយហេតុប្បច្ចយ (បានដល់ភរៈ នៃ  
បុព្វានិវិសដ្ឋនា) ព្យ លើក ។

[៦៥៥] បរិភោគា ធម្មោ បរិភោគស្ស ធម្មស្ស អា-  
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាមំ នត្វា សីលំ សមា-  
 ទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ  
 សុតិល្លាហំ បច្ចវេក្ខន្តិ អរិយា គោត្រកុំ បច្ចវេក្ខន្តិ  
 វេទានំ បច្ចវេក្ខន្តិ បហំនេ កំលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ  
 វិក្ខម្ពតេ កំលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចិល្លា  
 កំលេសេ ជាទន្ធិ ចតុំ ... វត្ថុំ ... បរិភោ ខន្ធ  
 អនិច្ចតោ ... វិបស្សន្តិ វស្សនេន្តិ អភិទន្ធិ តំ  
 អាវុត្តា វតោ ឧប្បជ្ឈតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ រូបាយ-  
 តំ ចតុំ ។ បេ ។ ដោជ្ឈនាយតំ កាយវិញ្ញាណស្ស  
 អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៥៦] បរិភោគា ធម្មោ មហាគុតស្ស ធម្មស្ស  
 អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ និព្វេន ចតុតា រូបំ  
 បស្សតិ ធិត្វាយ សោតនាគុយា សន្តំ ... ចេតោ-  
 បរិយញ្ញាណេន បរិភោគិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាតាតិ  
 បរិភោ ខន្ធ វត្ថុវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញា-  
 ណស្ស បុព្វេវិសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា-  
 កម្មបតញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អាម្ម-  
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៥៥] ធម៌ ដែលមានសភាពតូច្នោះ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូច្នោះ ដោយការម្សឺណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គលឲ្យទាន រក្សា  
 សីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ហើយពិចារណា ឲ្យកុសលនោះ ពិចារណា ឲ្យ  
 ពួកកុសលដែលភ្ជាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា  
 ឲ្យគោត្រកុំ ពិចារណា ឲ្យវេទានៈ ពិចារណា ឲ្យពួកកំលេស ដែល  
 លះហើយ ពិចារណា ឲ្យពួកកំលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងឲ្យ  
 ពួកកំលេស ដែលភ្ជាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ ឲ្យចតុ  
 ... ឲ្យវត្ថុ ... ឲ្យខន្ធនាំងឡាយ ដែលមានសភាពតូច្នោះ  
 ជាមិនទៀង ... ត្រេកអរ រីករាយ រតនៈ ប្រារព្ធ ឲ្យវត្ថុនោះ  
 ដើមរតនៈទៀង គោមនស្ស កើតឡើង រូបាយតនៈ ចតុ ។ បេ ។  
 ដោជ្ឈនាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយការម្សឺណប្បច្ច័យ ។

[៦៥៦] ធម៌ ដែលមានសភាពតូច្នោះ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់ឲ្យសភាពធំ ដោយការម្សឺណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឃើញឲ្យរូប ដោយ  
 វិញ្ញាណ ឲ្យសំឡេង ដោយវិញ្ញាណសោតនាគុ ... ដឹង ឲ្យចិត្តរបស់បុគ្គល  
 អ្នកព្រមព្រៀង ដោយចិត្តដែលមានសភាពតូច្នោះ ដោយចេតោបរិ-  
 យញ្ញាណ ខន្ធនាំងឡាយ ដែលមានសភាពតូច្នោះ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ-  
 វិញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេវិសាទុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្ម-  
 បតញ្ញាណ ទិវិអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្សឺណប្បច្ច័យ ។

[៦៥៦] មហាគូតោ ធម្មោ មហាគូតស្ស ធម្មស្ស  
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាគាសានញ្ចាយតនំ  
 វិញ្ញាណញ្ចាយតនស្ស អាតិញ្ចញ្ចាយតនំ នេវ  
 សញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-  
 យោ ចេតោបរិយញ្ញាណេន មហាគូតចិត្តសមន្តិស្ស  
 ចិត្តំ ជាធាតិ មហាគូតា ខន្ធវិញ្ញាណស្ស  
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស  
 យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អា-  
 រម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៥៧] មហាគូតោ ធម្មោ បរិក្ខេបស្ស ធម្មស្ស  
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមំ ឈានំ បច្ច-  
 វេក្ខតិ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វំ  
 ធម្មំ បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វំ សោតណត្ថំ ... ឥន្ទ្រិយញ្ញាណំ  
 បច្ចវេក្ខតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ ... បុព្វេនិវាសានុស្ស-  
 តិញ្ញាណំ ... យថាកម្មបកញ្ញាណំ ... អនាគត-  
 សញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខតិ មហាគូតេ ខន្ធវិញ្ញាណស្ស  
 វិបស្សនំ អស្សនេតិ អភិធម្មតិ តំ អារក្ខ រាតោ  
 ឧប្បជ្ឈតិ ធាមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ។

[៦៥៨] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់នូវសភាពធំ ដោយការម្សៅឡើងវិញ គឺ អាគាសានញ្ចាយតនៈ  
 (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ អាតិញ្ចញ្ចាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ  
 នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនៈ ដោយការម្សៅឡើងវិញ បុគ្គល ដឹងនូវចិត្ត  
 របស់បុគ្គលអ្នកត្រូវត្រៀមដោយបរិក្ខេបចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ  
 ខន្ធវិញ្ញាណ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រិយញ្ញាណ  
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបកញ្ញាណ  
 និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្សៅឡើងវិញ ។

[៦៥៩] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចតាម ដោយការម្សៅឡើងវិញ គឺ បុគ្គល ពិចារណា នូវ  
 បឋមជ្ឈាន ពិចារណា នូវនេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនៈ ពិចារណា នូវ  
 ទិព្វចក្ខុ នូវទិព្វសោតណត្ថំ... ពិចារណា នូវឥន្ទ្រិយញ្ញាណ ចេតោ-  
 បរិយញ្ញាណ ... បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ... យថាកម្មបកញ្ញាណ  
 ... ពិចារណា នូវអនាគតសញ្ញាណ ឃើញច្បាស់ នូវខន្ធវិញ្ញាណ  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ ថាមិនទៀង... ព្រេកអរ រីករាយ រតនៈ  
 ប្រាជ្ញា នូវតន្ត្រីនោះ កើតឡើង គោមនស្ស កើតឡើង ។

[២៥៩] អប្បមាណា ធម្មោ អប្បមាណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ និព្វានំ មគ្គស្ស ផលស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៦០] អប្បមាណា ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ គោត្រកុស្ត្យ វេទានស្ស អាវុដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៦១] អប្បមាណា ធម្មោ មហាគ្គតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា ចេតោបរិយញ្ញាណោ អប្បមាណាចិត្តសមម្ពិន្តិស្ស ចិត្តំ ជាធុន្តំ អប្បមាណា ឧទ្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុរោជិកាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៦២] បរិត្តោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ នាង ធាតុ សីលំ សមាធិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ

[២៥៩] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយការម្សឺណាប្បច្ច័យ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ និងផល ដោយការម្សឺណាប្បច្ច័យ ។

[២៦០] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នា ដោយការម្សឺណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញពីមគ្គ ហើយពិចារណា ខ្សែមគ្គ ពិចារណា ខ្សែផល ពិចារណា ខ្សែព្រះនិព្វាន (ព្រោះថា) ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ខ្សែគោត្រកុ និងវេទានៈ ដោយការម្សឺណាប្បច្ច័យ ។

[២៦១] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលផលនូវសភាពធំ ដោយការម្សឺណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកព្រមព្រៀង ដោយចិត្ត ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃចេតោបរិយញ្ញាណ បុរោជិកាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្សឺណាប្បច្ច័យ ។

[២៦២] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានផលអារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យខាន រក្សាសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើបុញ្ញកម្មនោះ ឲ្យជាវិគោត ហើយពិចារណា

បុព្វេ សុច្ឆន្ទានំ កុំ ភត្តា បច្ចុវេត្តនំ សេត្វា  
 តោត្រកុំ កុំ ភត្តា ... វេទានំ កុំ ភត្តា បច្ចុ-  
 វេត្តនំ ធម្មំ ... វត្ថុំ ... បរិត្តេ ទទ្ទេ កុំ ភត្តា  
 អស្សនេន្ទំ អភិទេន្ទំ តំ កុំ ភត្តា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ  
 ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ បរិត្តាធិបតិ  
 សម្មយុត្តកានំ ទទ្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានា រូបានំ  
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៣] មហាត្ថតោ ធម្មោ មហាត្ថតស្ស ធម្មស្ស  
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ មហា-  
 ត្ថតាធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ទទ្ទានំ អធិបតិប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[២២៤] មហាត្ថតោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-  
 ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ បឋមំ ឈានំ កុំ  
 ភត្តា ... នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ... ធិត្ថំ ធម្មំ ...

ធ្វើបុព្វកម្មទាំងឡាយ ដែលសន្សំទុកដោយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទី  
 គោរព ហើយពិចារណា ពួកសេតុបុគ្គល ធ្វើឲ្យវាត្រកូឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)  
 ... ធ្វើឲ្យវាពុំបានឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត) ហើយពិចារណា ធ្វើឲ្យវាចុះ  
 ឲ្យរំភ័យ ... ធ្វើឲ្យវាចុះ ដែលមានសភាពតូចតាម ឲ្យធ្ងន់ (ក្នុងចិត្ត)  
 ហើយគ្រេកអរ រីករាយ រាល់ ធ្វើឲ្យវាពុំបាន ឲ្យជាទីគោរព ហើយ  
 កើតឡើង វិជ្ជា កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌  
 ដែលមានសភាពតូចតាម ជាច្រើន ខែពួកសម្មយុត្តកក្នុងផង ពួក  
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ចយ ។

[២២៥] ធម៌ ដែលដល់ឲ្យសភាពធំ ជាច្រើន ខែធម៌ ដែល  
 ដល់ឲ្យសភាពធំ ដោយអធិបតិប្បច្ចយ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ  
 អធិបតិធម៌ ដែលដល់ឲ្យសភាពធំ ជាច្រើន ខែពួកសម្មយុត្តកក្នុង  
 ដោយអធិបតិប្បច្ចយ ។

[២២៦] ធម៌ ដែលដល់ឲ្យសភាពធំ ជាច្រើន ខែធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចតាម ដោយអធិបតិប្បច្ចយ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង  
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើឲ្យបឋមដ្ឋានឲ្យធ្ងន់  
 (ក្នុងចិត្ត) ... នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ... ធិត្ថំ ធម្មំ ...



អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អនាគតំសញ្ញាណំ កុំ កត្វា បច្ចវេត្តនំ មហាគ្គតោ  
ខន្ធ កុំ កត្វា អស្សនេនំ អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា  
រកោ ឧប្បជ្ជនំ ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជនំ ។ សហជាតាធិបតិ  
មហាគ្គតាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អធិបតិប្បច្ច-  
យេន បច្ចយោ ។

[៦៦៥] មហាគ្គតោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ច មហា-  
គ្គតស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
សហជាតាធិបតិ មហាគ្គតាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ  
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ស រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។

[៦៦៦] អប្បមាលោ ធម្មោ អប្បមាលាស្ស  
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណាធិបតិ  
សហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ ធិព្វានំ មគ្គស្ស  
ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតា-  
ធិបតិ អប្បមាលាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ  
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៦៧] អប្បមាលោ ធម្មោ បរិត្តស្ស  
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ការម្មណាធិបតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ធ្វើនូវអនាគតំសញ្ញាណ ឲ្យធួន៍ (ក្នុងចិត្ត) ហើយវិចារណា ធ្វើនូវភ្នែកខន្ធ  
ដែលដល់នូវសភាពធំ ឲ្យធួន៍ (ក្នុងចិត្ត) ហើយត្រេកអរ រីករាយ រកៈ  
ធ្វើនូវវត្ថុនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។  
ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ  
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦៦៥] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្នោផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ដោយអធិបតិ-  
ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលដល់នូវសភាព  
ធំ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងន័យ ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ  
អធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦៦៦] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ  
និងសហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ  
មគ្គនិងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌  
ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងន័យ ដោយ  
អធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦៦៧] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលមានសភាពតូចត្នោ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ

សហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី អរិយា មន្ត្រា វិជ្ជា-  
ហិត្វា មគ្គំ កុរុំ កត្វា បច្ចុវេត្វានិ ផលំ កុរុំ កត្វា...  
ជិញ្ញាណំ កុរុំ កត្វា... ជិញ្ញាណំ គោត្រកុស្មំ វេទា-  
នស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតាធិ-  
បតី អប្បមាណាធិបតី ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អធិ-  
បតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៦៦៨) អប្បមាណា ធម្មោ បរិត្តស្ស ច  
អប្បមាណាស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ សហជាតាធិបតី អប្បមាណាធិបតី  
សម្បយុត្តកាណំ ទដ្ឋានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ  
អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៦៦៩) បរិត្តា ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស អន-  
ន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា បរិត្តា ទដ្ឋា-  
បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ ទដ្ឋានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
អនុលោមំ គោត្រកុស្មំ អនុលោមំ វេទានស្ស អា-  
វជ្ជនា បរិត្តានំ ទដ្ឋានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

និសហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញពីមគ្គ  
ធ្វើខុសក្នុងវិជ្ជា (ក្នុងចិត្ត) ហើយវិចារណា ធ្វើខុសផលវិជ្ជា (ក្នុង  
ចិត្ត) ... ធ្វើខុសព្រះវិញ្ញាណវិជ្ជា (ក្នុងចិត្ត) ... ព្រះវិញ្ញាណ ជា  
បច្ច័យ នៃគោត្រកុ និងវេទានៈ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។ ឯសហជា-  
តាធិបតី គឺ អធិបតីធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យនៃពួក  
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(៦៦៨) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្នាវដ៍ ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានដង ដោយអធិ-  
បតីប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតី គឺ អធិបតីធម៌ ដែលមានប្រ-  
មាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងដង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប  
ដង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(៦៦៩) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នាវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្នាវ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកទន្ធមុន្ន ។ ដែលមាន  
សភាពតូចត្នាវ ជាបច្ច័យ នៃពួកទន្ធក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ  
អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកុ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃ  
វេទានៈ អាវជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកទន្ធដែលមានសភាពតូចត្នាវ  
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៦៧០] បរិភោគា ធម្មោ មហាគុតស្ស ធម្មស្ស អ-  
 នន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចយោ បរិត្តំ តុតិច្ឆិត្តំ មហាគុតស្ស  
 ឧបបត្តិច្ឆិត្តស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចយោ បរិត្តា  
 ទដ្ឋា មហាគុតស្ស វុដ្ឋានស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស  
 អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចយោ បវេសស្ស លក្ខណស្ស បរិ-  
 កម្មំ ... វេសសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ ...  
 ជិត្យស្ស ធម្មស្ស បរិកម្មំ ... អនាគតសញ្ញាណស្ស  
 បរិកម្មំ អនាគតសញ្ញាណស្ស អនន្តរវ្យាប្បយេន  
 បច្ចយោ ។

[៦៧១] បរិភោគា ធម្មោ អប្បមាណស្ស ធម្មស្ស  
 អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចយោ តោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ  
 មគ្គស្ស អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរវ្យាប្ប-  
 យេន បច្ចយោ ។

[៦៧២] មហាគុតា ធម្មោ មហាគុតស្ស ធម្មស្ស  
 អនន្តរវ្យាប្បយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា មហាគុតា  
 ទដ្ឋា បច្ឆិមា បច្ឆិមា មហាគុតតំ ទដ្ឋានំ អនន្ត-  
 រវ្យាប្បយេន បច្ចយោ ។

[៦៧០] ធម៌ ដែលមានសភាពតូច្នោះ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន គឺ តុតិច្ឆិត្ត ដែលមានសភាព  
 តូច្នោះ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិច្ឆិត្ត ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្ត-  
 រវ្យាប្បយេន ពួកទន្ធ ដែលមានសភាពតូច្នោះ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន បរិ-  
 កម្មបឋមជ្ឈាន ... បរិកម្មនៃសញ្ញាណសញ្ញាយតនៈ ... បរិកម្មទិព្វ-  
 ចក្ខុ ... បរិកម្មអនាគតសញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតសញ្ញាណ  
 ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

[៦៧១] ធម៌ ដែលមានសភាពតូច្នោះ ជាបច្ច័យ នៃ  
 ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន គឺ តោត្រកុ  
 (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ អនុលោម ជាបច្ច័យ  
 នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

[៦៧២] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន គឺ ពួកទន្ធ មុន ។ ដែលដល់  
 នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃពួកទន្ធ ក្រោយ ។ ដែលដល់នូវសភាពធំ  
 ដោយអនន្តរវ្យាប្បយេន ។

[២៧៣] មហាគុតោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
 អនន្តរវដ្តច្ចយេន បច្ចយោ មហាគុតំ ចុតិចិត្តំ ប-  
 រិត្តស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្តរវដ្តច្ចយេន បច្ចយោ  
 មហាគុតំ ភវន្តំ អាវជ្ជនាយ អនន្តរវដ្តច្ចយេន បច្ចយោ  
 មហាគុតា ទដ្ឋា បរិត្តស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរវដ្តច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[២៧៤] មហាគុតោ ធម្មោ អប្បមាណាស្ស  
 ធម្មស្ស អនន្តរវដ្តច្ចយេន បច្ចយោ នេវសញ្ញាណ-  
 សញ្ញាយតំ និរោធា វុដ្ឋបាទស្ស ផលសមាបត្តិយា  
 អនន្តរវដ្តច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៥] អប្បមាណោ ធម្មោ អប្បមាណាស្ស  
 ធម្មស្ស អនន្តរវដ្តច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា  
 អប្បមាណោ ទដ្ឋា បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ . . . អនន្ត-  
 រវដ្តច្ចយេន បច្ចយោ មក្កោ ផលស្ស ផលំ ផលស្ស  
 អនន្តរវដ្តច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៦] អប្បមាណោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
 អនន្តរវដ្តច្ចយេន បច្ចយោ ផលំ បរិត្តស្ស វុដ្ឋានស្ស  
 អនន្តរវដ្តច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៧] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាច្រើន នៃធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចនូវ ដោយអនន្តរវដ្តច្ចយេន គឺ ចុតិចិត្ត ដែលដល់នូវ  
 សភាពធំ ជាច្រើន នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមានសភាពតូចនូវ ដោយ  
 អនន្តរវដ្តច្ចយេន ភវន្តៈ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាច្រើន នៃការពិចារណា  
 ដោយអនន្តរវដ្តច្ចយេន ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាច្រើន នៃ  
 វដ្តខៈ ដែលមានសភាពតូចនូវ ដោយអនន្តរវដ្តច្ចយេន ។

[២៧៨] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាច្រើន នៃធម៌ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន ដោយអនន្តរវដ្តច្ចយេន គឺ នេវសញ្ញាណសញ្ញា-  
 យតំ ជាច្រើន នៃផលសមាបត្តិ របស់បុគ្គលកាលចេញអំពីនិរោធ  
 ដោយអនន្តរវដ្តច្ចយេន ។

[២៧៩] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាច្រើន នៃធម៌  
 ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយអនន្តរវដ្តច្ចយេន គឺ ពួកខន្ធ មុន ។  
 ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាច្រើន ក្រោយ ។ . . . ដោយអនន្ត-  
 រវដ្តច្ចយេន មក្ក (ជាច្រើន) នៃផល ផល ជាច្រើន នៃផល ដោយ  
 អនន្តរវដ្តច្ចយេន ។

[២៨០] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាច្រើន នៃធម៌  
 ដែលមានសភាពតូចនូវ ដោយអនន្តរវដ្តច្ចយេន គឺ ផល ជាច្រើន នៃ  
 វដ្តខៈ ដែលមានសភាពតូចនូវ ដោយអនន្តរវដ្តច្ចយេន ។

[៦៧៧] អប្បមាណោ ធម្មោ មហាគ្គតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ដលំ មហាគ្គតស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សអនន្តរប្បច្ចយំ អនន្តរប្បច្ចយសទិសំ ។

[៦៧៨] បរិត្តោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិត្តោ ឯកោ ទន្ធាតិល្លាង្គំ ទន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាហានត្វា ទន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ទន្ធា... បដិសន្ធិត្តុលោ ទន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ ទន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្កតំ ។ សន្ធិត្តំ ។ អសញ្ញាសត្តានំ ... ។

[៦៧៩] បរិត្តោ ធម្មោ មហាគ្គតស្ស ធម្មស្ស... បដិសន្ធិត្តុលោ វត្ថុ មហាគ្គតានំ ទន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨០] មហាគ្គតោ ធម្មោ មហាគ្គតស្ស ធម្មស្ស... មហាគ្គតោ ឯកោ ទន្ធាតិល្លាង្គំ ទន្ធានំ ទ្វេ ទន្ធា... បដិសន្ធិត្តុលោ ... ។

[៦៧៧] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនប៉ាន់ ជាច្រើន នៃធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ផល ជាច្រើន នៃវុដ្ឋានៈ ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ សមនន្តរប្បច្ច័យ រូបត្ថាននៃអនន្តរប្បច្ច័យដែរ ។

[៦៧៨] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចគ្នា ជាច្រើន នៃធម៌ ដែលមានសភាពតូចគ្នា ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានសភាពតូចគ្នា ជាច្រើន នៃខន្ធ ៣ ផង ក្នុងចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២... ក្នុងខន្ធ (ជាច្រើន)នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ ជាច្រើន នៃក្នុងខន្ធ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្កត ១ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ របស់ក្នុងអសញ្ញាសត្វ... ។

[៦៧៩] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចគ្នា ជាច្រើន នៃធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ... វត្ថុ ជាច្រើន នៃក្នុងខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៦៨០] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាច្រើន) នៃធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ... ខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាច្រើន) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៨១] មហាគុតោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស...  
 មហាគុតា ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានាធិ រូបាធិ សហជាតប្ប-  
 ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ មហាគុតា ទន្ធា  
 កដត្តារូបាធិ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨២] មហាគុតោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ច មហាគុ-  
 តស្ស ច ធម្មស្ស ... មហាគុតោ ឯកោ ទន្ធា  
 តិណ្ឌន្នំ ទន្ធាធិ ចិត្តសមុដ្ឋានាធិ រូបាធិ សហ-  
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ទន្ធា ... បដិសន្ធិ-  
 ក្កុណោ ... ។

[២៨៣] អប្បមាណោ ធម្មោ អប្បមាណាស្ស  
 ធម្មស្ស ... អប្បមាណោ ឯកោ ទន្ធា តិណ្ឌន្នំ  
 ទន្ធាធិ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៤] អប្បមាណោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
 ... អប្បមាណោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានាធិ រូបាធិ សហ-  
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៥] អប្បមាណោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ច អប្ប-  
 មាណាស្ស ច ធម្មស្ស ... អប្បមាណោ ឯកោ  
 ទន្ធា តិណ្ឌន្នំ ទន្ធាធិ ចិត្តសមុដ្ឋានាធិ រូបាធិ  
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨១] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចត្នា... ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ  
 នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលដល់  
 នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុង  
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[២៨២] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចត្នាផង នៃធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង... គឺ ខន្ធ ១  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប  
 ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៨៣] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌  
 ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិន  
 បាន ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២៨៤] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌  
 ដែលមានសភាពតូចត្នា... គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនបាន  
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២៨៥] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌  
 ដែលមានសភាពតូចត្នាផង ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង...  
 គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង  
 ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៦៨៦) បរិភោគ ច អប្បមាណា ច ធម្មា  
 បរិត្តស្ស ធម្មស្ស .. អប្បមាណា ទន្ធា ច មហា-  
 ក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានាចំ រូទានំ សហជាតប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

(៦៨៧) បរិភោគ ច មហាក្ខតោ ច ធម្មា បរិត្តស្ស  
 ធម្មស្ស ... មហាក្ខតា ទន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្ត-  
 សមុដ្ឋានាចំ រូទានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 បដិសន្ធិក្ខណោ មហាក្ខតា ទន្ធា ច មហាក្ខតា ច  
 កដត្តារូទានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៦៨៨) បរិភោគ ច មហាក្ខតោ ច ធម្មា មហាក្ខ-  
 តស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-  
 សន្ធិក្ខណោ មហាក្ខតោ ឯកោ ទន្ធា ច វត្ថុ ច  
 តិណ្ឌន្នំ ទន្ធាចំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៦៨៩) បរិភោគ ធម្មា បរិត្តស្ស ធម្មស្ស អញ្ញា-  
 មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិភោគ ឯកោ ទន្ធា តិណ្ឌន្នំ  
 ទន្ធាចំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ  
 ទន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ ទន្ធាចំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ ... អសញ្ញាសន្តានំ ... ។

(៦៨៦) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារក្តី ធម៌ ដែលមានប្រ-  
 មាណមិនប៉ាន់ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ ... គឺ  
 ពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនប៉ាន់ក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃ  
 ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរួច ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៦៨៧) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារក្តី ធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំស-  
 ភាពធំក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ ... គឺ ពួកខន្ធ  
 ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុ-  
 ដ្ឋានរួច ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំក្តី  
 ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារួច ដោយសហជាតប្បច្ច័យ  
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៦៨៨) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារក្តី ធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំ  
 សភាពធំក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំ ដោយសហ-  
 ជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ  
 នៃខន្ធ ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៦៨៩) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចឆ្មារ ដោយអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមាន  
 សភាពតូចឆ្មារ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ  
 ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ  
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ មហាក្ខត ១... របស់ពួកអសញ្ញាសន្ត ... ។

(២៨០) បរិក្ខតោ ធម្មោ មហាគុតស្ស ធម្មស្ស  
អញ្ញមញ្ញប្បវដ្តយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ វត្ថុ  
មហាគុតានំ ទន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បវដ្តយេន បច្ចយោ ។

(២៨១) មហាគុតោ ធម្មោ មហាគុតស្ស ធម្មស្ស  
... មហាគុតោ ឋានោ ទន្ធានំ តិណ្ឌានំ ទន្ធានំ អញ្ញ-  
មញ្ញប្បវដ្តយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។

(២៨២) មហាគុតោ ធម្មោ បរិក្ខតស្ស ធម្មស្ស...  
បដិសន្ធិត្តុណោ មហាគុតោ ទន្ធានំ វត្ថុស្ស អញ្ញមញ្ញ-  
ប្បវដ្តយេន បច្ចយោ ។

(២៨៣) មហាគុតោ ធម្មោ បរិក្ខតស្ស ច មហាគុ-  
តស្ស ច ធម្មស្ស ... បដិសន្ធិត្តុណោ មហាគុតោ  
ឋានោ ទន្ធានំ តិណ្ឌានំ ទន្ធានំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញ-  
ប្បវដ្តយេន បច្ចយោ ។

(២៨៤) អប្បមាណោ ធម្មោ អប្បមាណាស្ស  
ធម្មស្ស ... អប្បមាណោ ឋានោ ទន្ធានំ តិណ្ឌានំ  
ទន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បវដ្តយេន បច្ចយោ ទន្ធានំ ... ។

(២៨៥) បរិក្ខតោ ច មហាគុតោ ច ធម្មោ  
មហាគុតស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បវដ្តយេន បច្ចយោ

(២៨០) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នោ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បវដ្តយេន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃភូមិខន្ធ  
ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បវដ្តយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(២៨១) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំ ... គឺ ខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ  
ខន្ធ ៣ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បវដ្តយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(២៨២) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្នោ ... គឺ ភូមិខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ  
នៃវត្ថុ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បវដ្តយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(២៨៣) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្នោផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ... គឺ ខន្ធ ១  
ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង ដោយអញ្ញ-  
មញ្ញប្បវដ្តយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(២៨៤) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌  
ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិនបាន  
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បវដ្តយេន ខន្ធ ២ ... ។

(២៨៥) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នោក្តី ធម៌ ដែលដល់នូវស-  
ភាពធំក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បវដ្តយេន



បដិសន្ធិត្ថុណោ មហាត្ថតោ ឯកោ ខន្ធវា វត្ថុ ព  
តិណ្ឌំ ខន្ធជានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(២៧២) បរិត្តោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស និស្ស-  
យប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បរិត្តោ ឯកោ ខន្ធវា តិណ្ឌំ  
ខន្ធជានំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានេវ រូបានំ និស្សយប្បដ្ឋយេន  
បច្ចយោ ឲ្យ ខន្ធវា . . . បដិសន្ធិត្ថុណោ ខន្ធវា វត្ថុស្ស  
វត្ថុ ខន្ធជានំ និស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ឯកំ មហា-  
ក្ខតំ ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ . . .  
ចត្វាយតនំ ចត្តវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយ-  
វិញ្ញាណស្ស វត្ថុ បរិត្តានំ ខន្ធជានំ និស្សយប្បដ្ឋយេន  
បច្ចយោ ។

(២៧៣) បរិត្តោ ធម្មោ មហាត្ថតស្ស ធម្មស្ស . . .  
វត្ថុ មហាត្ថតានំ ខន្ធជានំ និស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ  
បដិសន្ធិត្ថុណោ វត្ថុ មហាត្ថតានំ ខន្ធជានំ និស្សយប្ប-  
ដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(២៧៤) បរិត្តោ ធម្មោ អប្បមាណស្ស ធម្មស្ស  
. . . វត្ថុ អប្បមាណានំ ខន្ធជានំ និស្សយប្បដ្ឋយេន  
បច្ចយោ ។

គី ខន្ធខ ដែលដល់នូវសភាពធំ វត្ថុ ជាប់ច្រើន នៃខន្ធត  
ដោយអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(២៧៥) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចៗ ជាប់ច្រើន នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចៗ ដោយនិស្សយប្បដ្ឋយេន គឺ ខន្ធខ ដែលមានសភាព  
តូចៗ ជាប់ច្រើន នៃខន្ធតធំ ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រផង ដោយនិស្ស-  
យប្បដ្ឋយេន ខន្ធល . . . ពួកខន្ធ (ជាប់ច្រើន) នៃវត្ថុ វត្ថុ ជាប់ច្រើន  
នៃពួកខន្ធ ដោយនិស្សយប្បដ្ឋយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ មហាក្ខត ១  
។ បេ ។ មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្ថ . . . ចត្វាយតនៈ (ជា  
ប់ច្រើន) នៃចត្តវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាប់ច្រើន) នៃកាយវិញ្ញាណ  
វត្ថុ ជាប់ច្រើន នៃពួកខន្ធ ដែលមានសភាពតូចៗ ដោយនិស្សយ-  
ប្បដ្ឋយេន ។

(២៧៦) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចៗ (ជាប់ច្រើន) នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំ . . . គឺ វត្ថុ ជាប់ច្រើន នៃពួកខន្ធ ដែលដល់នូវ  
សភាពធំ ដោយនិស្សយប្បដ្ឋយេន វត្ថុ ជាប់ច្រើន នៃពួកខន្ធ ដែលដល់  
នូវសភាពធំ ដោយនិស្សយប្បដ្ឋយេន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(២៧៧) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចៗ (ជាប់ច្រើន) នៃធម៌  
ដែលមានប្រមាណមិនបាន . . . គឺ វត្ថុ ជាប់ច្រើន នៃពួកខន្ធ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន ដោយនិស្សយប្បដ្ឋយេន ។

(២៩៩) មហាគុតោ ឆម្មោ មហាគុតស្ស ធម្មស្ស  
... មហាគុតោ ឯកោ ទន្ធា តិណ្ណន្នំ ទន្ធានំ ទ្វេ  
ទន្ធា ... បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(៣០០) មហាគុតោ ឆម្មោ បរិក្ខស្ស ធម្មស្ស...  
មហាគុតោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានាចំ រូចានំ ធិស្សយប្ប-  
ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ មហាគុតោ ទន្ធា  
កដត្តារូចានំ ធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០១) មហាគុតោ ឆម្មោ បរិក្ខស្ស ច មហាគុ-  
តស្ស ច ធម្មស្ស ... មហាគុតោ ឯកោ ទន្ធា  
តិណ្ណន្នំ ទន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាចំ រូចានំ ធិស្សយប្ប-  
ច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ទន្ធា ... បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(៣០២) អប្បមាណោ ឆម្មោ អប្បមាណស្ស  
ធម្មស្ស ... អប្បមាណោ ឯកោ ទន្ធា តិណ្ណន្នំ  
ទន្ធានំ ធិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣០៣) អប្បមាណោ ឆម្មោ បរិក្ខស្ស ធម្មស្ស...  
អប្បមាណោ ទន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានាចំ រូចានំ ធិស្សយ-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៩៩) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំ ... គឺ ខន្ធទ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ)  
នៃខន្ធភ ខន្ធល ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៣០០) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្រូវ ... គឺ ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ  
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវ  
សភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ  
នៃបដិសន្ធិ ។

(៣០១) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្រូវផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ... គឺ ខន្ធទ  
ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធភ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប  
ផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធល ... ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(៣០២) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌  
ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... គឺ ខន្ធទ ដែលមានប្រមាណមិនបាន  
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធភ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៣០៣) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌  
ដែលមានសភាពតូចត្រូវ ... គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនបាន  
ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧០៤] អប្បមាណោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ច អប្ប-  
 មាណស្ស ច ធម្មស្ស... អប្បមាណោ ឯកោ ទន្ធា  
 តិណ្ណំ ទន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានោ រូបាទំ និស្ស-  
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០៥] បរិត្តោ ច អប្បមាណោ ច ធម្មា ប-  
 រិត្តស្ស ធម្មស្ស... អប្បមាណោ ទន្ធា ច មហាក្កតា  
 ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបាទំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០៦] បរិត្តោ ច អប្បមាណោ ច ធម្មា អប្ប-  
 មាណស្ស ធម្មស្ស... អប្បមាណោ ឯកោ ទន្ធា  
 វត្ថុ ច តិណ្ណំ ទន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 ទ្វេ ទន្ធា... ។

[៧០៧] បរិត្តោ ច មហាក្កតោ ច ធម្មា បរិត្តស្ស  
 ធម្មស្ស... មហាក្កតា ទន្ធា ច មហាក្កតា ច  
 ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបាទំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 បដិសន្ធិក្ខណោ មហាក្កតា ទន្ធា ច មហាក្កតា ច  
 កដត្តារូបាទំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០៤] ធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ

ដែលមានសភាពតូចន្មាផង ធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង...  
 គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួក  
 ចិត្តសមុដ្ឋានប្រផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧០៥] ធមិ ដែលមានសភាពតូចន្មាភ្នំ ធមិ ដែលមានប្រ-  
 មាណមិនបានភ្នំ (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលមានសភាពតូចន្មា...  
 គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនបានភ្នំ ពួកមហាក្កតភ្នំ ជាបច្ច័យ នៃ  
 ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧០៦] ធមិ ដែលមានសភាពតូចន្មាភ្នំ ធមិ ដែលមានប្រ-  
 មាណមិនបានភ្នំ (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន...  
 គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិនបានភ្នំ វត្ថុភ្នំ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣  
 ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២... ។

[៧០៧] ធមិ ដែលមានសភាពតូចន្មាភ្នំ ធមិ ដែលដល់នូវស-  
 ភាពធំភ្នំ (ជាបច្ច័យ) នៃធមិ ដែលមានសភាពតូចន្មា... គឺ ពួក  
 ខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំភ្នំ ពួកមហាក្កតភ្នំ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តស-  
 មុដ្ឋានប្រ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំភ្នំ ពួក  
 មហាក្កតភ្នំ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តាប្រ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុង  
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៧០៧] បរិក្ខេប ច មហាត្ថតោ ច ចម្មា មហាត្ថ  
 តស្ស ធម្មស្ស ... មហាត្ថតោ ឯកោ ចន្ទោ ច វត្ថុ  
 ច តិណ្ឌង្គំ ទន្ធានំ ជិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-  
 សន្ធិត្តណោ មហាត្ថតោ ឯកោ ចន្ទោ ច វត្ថុ ច  
 តិណ្ឌង្គំ ទន្ធានំ ជិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ  
 ទន្ធា ... ។

[៧០៨] បរិក្ខេប ចន្ទោ បរិក្ខេប ធម្មស្ស ធម្មស្ស ឧប-  
 ជិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបជិស្សយោ  
 អនន្តរូបជិស្សយោ មគត្តរូបជិស្សយោ ។ មគត្តរូប-  
 ជិស្សយោ បរិក្ខេប សន្ធិ ឧបជិស្សយ ទានំ ទេតិ  
 សីលំ សមាទិយតិ ឧបាសថកម្មំ តកោតិ វិបស្សនំ  
 ឧប្បាទេតិ មានំ ជយេតិ ធិដ្ឋី កណ្តាតិ បរិក្ខេប សីលំ  
 ... បញ្ញា វាតំ បត្តនំ កាយិកំ សុខំ ... សេនា-  
 សនំ ឧបជិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ ... ឧបាស-  
 ថកម្មំ ... វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ ចាណំ ហានតិ សង្ឃំ  
 ភិក្ខុតិ បរិក្ខេប សន្ធា ... បញ្ញា វាតោ បត្តនា កា-  
 យិកំ សុខំ ... សេនាសនំ បរិក្ខេបយ សន្ធាយ  
 បញ្ញាយ វាតស្ស បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស

[៧០៩] ធម៌ ដែលមានសភាពតូច្នាត្នី ធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំ  
 សភាពត្នី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពត្នី ... គឺ ខន្ធ ១  
 ដែលដល់ខ្ញុំសភាពត្នី វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយនិស្សយ-  
 ប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពត្នី វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣  
 ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុងទណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ... ។

[៧១០] ធម៌ ដែលមានសភាពតូច្នាត្នី ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមានសភាពតូច្នាត្នី ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការមូល-  
 បនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងមគត្តរូបនិស្សយ ។ មគត្តរូបនិស្សយ  
 គឺ ត្រួត កាស្រីយ ខ្សែសព្វ ដែលមានសភាពតូច្នាត្នី ហើយឲ្យបាន  
 សមាទានសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ញ៉ាំងវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ដំឡើង  
 មានៈប្រកាន់ចំង្រី ខ្សែសីល ដែលមានសភាពតូច្នាត្នី ... ខ្សែបញ្ញា វាតៈ  
 សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ ... កាស្រីយ ខ្សែសនាសនៈ ហើយឲ្យបាន  
 ខ្សែសីល ... ខ្សែឧបាសថកម្ម ... ញ៉ាំងវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង  
 សព្វាច់សត្វ ចំបែកសង្ឃ សព្វា ដែលមានសភាពតូច្នាត្នី ... បញ្ញា  
 វាតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ ... សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសព្វា  
 ដែលមានសភាពតូច្នាត្នី នៃបញ្ញា វាតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ

កាយិកាស្ស ធុត្ថស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលាកុសលំ កក្ក្ខំ វិចិត្រាស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចាណាតិចាតោ ចាណាតិចាតស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ចក្កំ កាតត្វំ ។ មាតុយាតិកក្ក្ខំ មាតុយាតិកក្ក្ខស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ចក្កំ កាតត្វំ កុសលត្ថិតាសនិសំ ។

[៧១០] បរិត្តោ ធម្មោ មហាគ្គតស្ស ធម្មស្ស... អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្ថរូបទិស្សយោ ។ បកត្ថរូបទិស្សយោ បរិត្តំ សន្តំ ឧបទិស្សយោ មហាគ្គតំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ បរិត្តសីលំ ... បញ្ញំ ... រាតំ ... សេនាសនំ ឧបទិស្សយោ មហាគ្គតំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ បរិត្តា សន្តា ... សេនាសនំ មហាគ្គតាយ សន្តាយ ចញ្ញាយ ឧបទិស្សយោប្បច្ចយេន បច្ចយោ បវេមស្ស ឈានស្ស បរិតក្កំ ... នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស បរិតក្កំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស ឧបទិស្សយោប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទិព្វស្ស ចក្កស្ស បរិតក្កំ អនាគតសញ្ញាណស្ស ... ។

និងកាយិកកុត្ត ដោយឧបទិស្សយប្បច្ចយោ កុសលាកុសលកម្ម ជាបច្ច័យ នៃវិបាក ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បាណាតិបាត ជាបច្ច័យ នៃបាណាតិបាត ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើជាចក្កៈ ចុះ ។ មាតុយាតិកកម្ម ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតិកកម្ម ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើជាចក្កៈ ឲ្យដូចគ្នានឹងកុសលត្ថិតៈផងចុះ ។

[៧១០] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចៗ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំ ... បានដល់អនន្តរូបទិស្សយោ និងបកត្ថរូបទិស្សយោ ។ បកត្ថរូបទិស្សយោ គឺ បុគ្គល ។ កាស្រ័យ ខ្យល់សព្វ ដែលមានសភាពតូចៗ ហើយញ្ចាំងមហាគ្គតជ្ឈាន ឲ្យកើតឡើង ញ្ចាំងអភិញ្ញា ... ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ខ្យល់សព្វ ដែលមានសភាពតូចៗ ... ខ្យល់សព្វ ... ខ្យល់សព្វ ... កាស្រ័យ ខ្យល់សព្វសនៈ ហើយញ្ចាំងមហាគ្គតជ្ឈាន ឲ្យកើតឡើង ញ្ចាំងអភិញ្ញា ... ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សព្វ ដែលមានសភាពតូចៗ ... សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសព្វ ដែលដល់ខ្យល់សភាពធំ និងចញ្ញា ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ចរិកម្ម នៃបវេមជ្ឈាន ... ចរិកម្ម នៃនេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនៈ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ចរិកម្ម នៃទិព្វចក្ក (ជាបច្ច័យ) នៃអនាគតសញ្ញាណ ... ។

(៧១១) បរិក្ខិត្តិក ធម្មោ អប្បមាណស្ស ធម្មស្ស  
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ  
 បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ បរិក្ខិត្តិ សង្ខ  
 ឧបនិស្សយ អប្បមាណំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ...  
 ជលសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ បរិក្ខិត្តិ សីលំ ... បញ្ញំ រាតំ  
 បត្តនំ កាយិកំ សុខំ ... សេនាសនំ ឧបនិស្សយ  
 អប្បមាណំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ ... ជលសមា-  
 បត្តិ ឧប្បាទេតិ បរិក្ខិត្តិ សន្តា ... សេនាសនំ អប្ប-  
 មាណាយ សន្តាយ បញ្ញាយ មក្កស្ស ជលសមា-  
 បត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមស្ស  
 មក្កស្ស បរិក្ខិត្តិ បឋមស្ស មក្កស្ស ធម្មត្ថស្ស  
 បរិក្ខិត្តិ ធម្មត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ ។

(៧១២) មហាត្ថតោ ធម្មោ មហាត្ថតស្ស ធម្មស្ស  
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ  
 បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ មហាត្ថតំ  
 សង្ខំ ឧបនិស្សយ មហាត្ថតំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ  
 អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មហាត្ថតំ សីលំ ...  
 បញ្ញំ ឧបនិស្សយ មហាត្ថតំ ឈានំ ... អភិញ្ញំ ...

(៧១១) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូប-  
 និស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ  
 នូវសត្វ ដែលមានសភាពតូចនា ហើយញ្ចាំងអប្បមាណជ្ឈាន ឲ្យកើត  
 ឡើង ញ្ចាំងមក្ក ... ញ្ចាំងផលសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវសីល ដែល  
 មានសភាពតូចនា ... នូវបញ្ញា រាតៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ ...  
 អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ហើយញ្ចាំងអប្បមាណជ្ឈាន ឲ្យកើតឡើង  
 ញ្ចាំងមក្ក ... ញ្ចាំងផលសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សត្វ ដែលមានសភាព  
 តូចនា ... សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលមានប្រមាណ  
 មិនបាន នៃបញ្ញា មក្ក និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ  
 បរិកម្ម នៃបឋមមក្ក ជាបច្ច័យ នៃបឋមមក្ក បរិកម្ម នៃធម្មត្ថមក្ក  
 ជាបច្ច័យ នៃធម្មត្ថមក្ក ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៧១២) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលដល់  
 នូវសភាពធំ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ និង  
 បកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសត្វ ដែល  
 ដល់នូវសភាពធំ ហើយញ្ចាំងមហាត្ថតជ្ឈាន ឲ្យកើតឡើង ញ្ចាំងអភិញ្ញា  
 ... ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវសីល ដែលដល់នូវសភាពធំ ...  
 អាស្រ័យ នូវបញ្ញា ហើយញ្ចាំងមហាត្ថតជ្ឈាន ... ញ្ចាំងអភិញ្ញា ...

សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មហាត្ថតា សទ្ធា ... បញ្ញា  
 មហាត្ថតាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ បឋមំ ណាមំ ទុតិយស្ស ណាមស្ស  
 អាគិញ្ញញ្ញាយតំ ទេវសញ្ញាជាសញ្ញាយតនស្ស  
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧១៣] មហាត្ថតា ធម្មោ បរិត្ថស្ស ធម្មស្ស...  
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិ-  
 ស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ មហាត្ថតំ សទ្ធិ ឧប-  
 និស្សាយ នាមំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ទុទោស  
 វេកម្មំ កកោតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មាមំ ជំឬតិ  
 ទិដ្ឋិ កណ្ហាតិ មហាត្ថតំ សីលំ ... បញ្ញា ឧបនិស្ស-  
 យ នាមំ ទេតិ ... វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ ។ បេ ។  
 មហាត្ថតា សទ្ធា ... បញ្ញា បរិត្ថាយ សទ្ធាយ បញ្ញា-  
 យ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស  
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧១៤] មហាត្ថតា ធម្មោ អប្បមាណស្ស  
 ធម្មស្ស ... អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្ស-  
 យោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ មហាត្ថតំ សទ្ធិ ឧប-  
 និស្សាយ អប្បមាណំ ណាមំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ ...

ញ្ញាវិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលដល់នូវសភាពធំ ... បញ្ញា  
 ជាច្រើន នៃសទ្ធា ដែលដល់នូវសភាពធំ និងបញ្ញា ដោយឧបនិស្ស-  
 យប្បច្ចយ បឋមដ្ឋាន ជាច្រើន នៃទុតិយដ្ឋាន អាគិញ្ញញ្ញាយតនៈ  
 ជាច្រើន នៃទេវសញ្ញាជាសញ្ញាយតនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយ ។

[៧១៣] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាច្រើន) នៃធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចង្អាត ... បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ  
 និងបកត្ថបនិស្សយ ។ បកត្ថបនិស្សយ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ ហើយឲ្យបាន សមាទានសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម  
 ញ្ញាវិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង កម្លាំងមានៈ ប្រការទិដ្ឋិ បុគ្គល អាស្រ័យ  
 នូវសីល ដែលដល់នូវសភាពធំ ... អាស្រ័យ នូវបញ្ញា ហើយឲ្យបាន  
 ... ញ្ញាវិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ។ បេ ។ សទ្ធា ដែលដល់នូវស-  
 ភាពធំ ... បញ្ញា ជាច្រើន នៃសទ្ធា ដែលមានសភាពតូចង្អាត នៃ  
 បញ្ញា កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ចយ ។

[៧១៤] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ (ជាច្រើន) នៃធម៌ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន ... បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ និងបកត្ថបនិស្សយ ។  
 បកត្ថបនិស្សយ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលដល់នូវសភាពធំ  
 ហើយញ្ញាវិសមាបត្តិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ឲ្យកើតឡើង ញ្ញាវិសមាបត្តិ...

ដល់សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មហាត្ថតំ សីលំ ... បញ្ញា  
 ឧបទិស្សាយ អប្បមាណំ ឈានំ ... មគ្គំ ... ដល់  
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មហាត្ថតា សទ្ធា ... បញ្ញា  
 អប្បមាណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ មគ្គស្ស ដល់  
 សមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧១៥) អប្បមាណោ ធម្មោ អប្បមាណាស្ស  
 ធម្មស្ស ... អារម្មណ្ឌបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ  
 បកក្ខបទិស្សយោ ។ បកក្ខបទិស្សយោ អប្បមាណំ  
 សទ្ធិំ ឧបទិស្សាយ អប្បមាណំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ  
 មគ្គំ ... ដល់សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អប្បមាណំ  
 សីលំ ... បញ្ញា ឧបទិស្សាយ អប្បមាណំ ឈានំ ...  
 មគ្គំ ... ដល់សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អប្បមាណា  
 សទ្ធា ... បញ្ញា អប្បមាណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ  
 ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិមោ មត្តោ  
 ទុតិយស្ស ... តតិយោ មត្តោ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស ។

(៧១៦) អប្បមាណោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
 ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបទិស្ស-  
 យោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកក្ខបទិស្សយោ ។

ញ្ញានំដល់សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ទូរសីល ដែលដល់ទូរសភាពធំ...  
 អាស្រ័យ ទូរចញ្ញា ហើយញ្ញានំឈាន ដែលមានប្រមាណមិនបាន...  
 ញ្ញានំមគ្គំ ... ញ្ញានំដល់សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលដល់  
 ទូរសភាពធំ ... បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមានប្រមាណមិន  
 បាន នៃបញ្ញា មគ្គំ និងដល់សមាបត្តិ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៧១៥) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌  
 ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... បានដល់ការម្សោយបទិស្សយោ អនន្ត-  
 រូបទិស្សយោ និងបកក្ខបទិស្សយោ ។ បកក្ខបទិស្សយោ គឺ បុគ្គល អា-  
 ស្រ័យ ទូរសទ្ធា ដែលមានប្រមាណមិនបាន ហើយញ្ញានំឈាន ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន ឲ្យកើតឡើង ញ្ញានំមគ្គំ ... ញ្ញានំដល់សមា-  
 បត្តិ ឲ្យកើតឡើង ទូរសីល ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... អាស្រ័យ  
 ទូរចញ្ញា ហើយញ្ញានំឈាន ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... ញ្ញានំ  
 មគ្គំ ... ញ្ញានំដល់សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមានប្រមាណ  
 មិនបាន ... បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមានប្រមាណមិនបាន  
 និងបញ្ញា ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បរិមោមគ្គំ (ជាបច្ច័យ) នៃ  
 ទុតិយមគ្គំ ... តតិយមគ្គំ (ជាបច្ច័យ) នៃចតុត្ថមគ្គំ ។

(៧១៦) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ  
 នៃធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នោត ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បាន  
 ដល់ការម្សោយបទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ និងបកក្ខបទិស្សយោ ។



បកត្ថបទនិស្សយោ អប្បមាណំ សន្ធិំ ឧបទិស្សយោ  
 នាធំ ទេតិ សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ ... វិបស្សនំ  
 ឧប្បាទេតិ អប្បមាណំ សីលំ ... បញ្ញា ឧបទិស្សយោ  
 នាធំ ទេតិ ... សីលំ ... ឧបោសថកម្មំ ...  
 វិបស្សនំ ... អប្បមាណា សន្ធិា ... បញ្ញា បរិនិព្វាន  
 សន្ធិាយ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-  
 កស្ស ធុត្តស្ស ឧបទិស្សយោប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 ផលសមាបត្តិ កាយិកស្ស សុខស្ស ឧបទិស្សយោ  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិយា មត្តំ ឧបទិស្សយោ  
 សម្មារ អនិច្ចតោ ... វិបស្សនំ មត្តោ អវិយាធំ  
 អត្ថប្បដិសម្ព័ន្ធាយ ធម្មប្បដិសម្ព័ន្ធាយ វិរុត្តិប្បដិសម្ព័-  
 នាយ បដិគាណប្បដិសម្ព័ន្ធាយ ហិណហិណតោ  
 សល្លស្ស ឧបទិស្សយោប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧០៧) អប្បមាណោ នឆោ មហាត្ថកស្ស ធម្មស្ស  
 ឧបទិស្សយោប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបទិស្សយោ  
 បកត្ថបទនិស្សយោ ។ បកត្ថបទនិស្សយោ អប្បមាណំ  
 សន្ធិំ ឧបទិស្សយោ មហាត្ថតំ ឈានំ ... អភិញ្ញា ...  
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អប្បមាណំ សីលំ ... បញ្ញា  
 ឧបទិស្សយោ មហាត្ថតំ ឈានំ ... អភិញ្ញា ...

បកត្ថបទនិស្សយោ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ ទ្រុស្តា ដែលមានប្រមាណមិនបាន  
 ហើយឲ្យបាន ... ទ្រុសីល ... ទ្រុឧបោសថកម្ម ... ញ៉ាំងវិបស្សនា  
 ឲ្យកើតឡើង ទ្រុសីល ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... កាស្រ័យ ទ្រុ  
 បញ្ញា ហើយឲ្យបាន ... ទ្រុសីល ... ទ្រុឧបោសថកម្ម ... ញ៉ាំង  
 វិបស្សនា ... សន្ធិា ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... បញ្ញា ជាបច្ច័យ  
 នៃសន្ធិា ដែលមានសភាពតូចតាច នៃបញ្ញា កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខ  
 ដោយឧបទិស្សយោប្បច្ច័យ ផលសមាបត្តិ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ  
 ដោយឧបទិស្សយោប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ កាស្រ័យ ទ្រុមត្ត ហើយ  
 ឃើញច្បាស់ នូវពួកសង្ខារ ថាមិនខៀង ... មត្ត ជាបច្ច័យ នៃអត្តប្ប-  
 ដិសម្ព័ន្ធា ធម្មប្បដិសម្ព័ន្ធា និងវិរុត្តិប្បដិសម្ព័ន្ធា បដិគាណប្បដិសម្ព័ន្ធា និង  
 ហិណហិណតោសល្ល របស់ពួកព្រះអរិយៈ ដោយឧបទិស្សយោប្បច្ច័យ ។

(៧០៧) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយឧបទិស្សយោប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូប-  
 ទិស្សយោ និងបកត្ថបទនិស្សយោ ។ បកត្ថបទនិស្សយោ គឺ បុគ្គល កាស្រ័យ  
 ទ្រុស្តា ដែលមានប្រមាណមិនបាន ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលដល់នូវ  
 សភាពធំ ... ញ៉ាំងអភិញ្ញា ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង បុគ្គល  
 ទ្រុសីល ដែលមានប្រមាណមិនបាន ... កាស្រ័យ ទ្រុបញ្ញា ហើយ  
 ញ៉ាំងឈាន ដែលដល់នូវសភាពធំ ... ញ៉ាំងអភិញ្ញា ...

សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អប្បមាណា សម្មា ... បញ្ញា  
មហាគ្គតាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ ឧបទេស្សយប្បច្ច  
យេន បិច្ចយោ អរិយា មត្តំ ឧបទេស្សយ អនុប្បដ្ឋ  
សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧប្បដ្ឋ សមាបដ្ឋតិ ។

[៧១៨] បរិត្តោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេ  
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេ  
ជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ ចត្តំ អនិច្ចតោ ...  
វិបស្សនំ អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតំ តំ អារម្ម ពៈតា ...  
នោមនស្សំ ឧប្បដ្ឋតិ សោតំ ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ...  
នោមនស្សំ ឧប្បដ្ឋតិ រូបាយតនំ ចត្តវិញ្ញាណស្ស  
នោដ្ឋកាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្ខុយតនំ ចត្តវិញ្ញាណស្ស  
កាយាយតនំ ។ បេ ។ វត្ថុ បរិត្តាទំ ខន្ធានំ បុរេ  
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧១៩] បរិត្តោ ធម្មោ មហាគ្គតស្ស ធម្មស្ស  
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុ  
បុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ និព្វេន ចត្តនា រូបំ  
... ធិញ្ញាយ សោតនាគុយា សន្នំ ... ។ វត្ថុបុរេជាតំ  
វត្ថុ មហាគ្គតាទំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ញ្ញាសមាបត្តិកើតឡើង សទ្ធា ដែលមានប្រមាណបិដក... បញ្ញា  
ជាបច្ច័យ ខែសទ្ធា ដែលដល់នូវសភាពធំ និងបញ្ញា ដោយឧបទេស្សយ-  
ប្បច្ច័យ ពួកប្រអោយៈ អាស្រ័យ នូវមគ្គ ហើយញ្ញាសមាបត្តិ ដែល  
មិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់សមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ ។

[៧១៨] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្មា ជាបច្ច័យ ខែធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចន្មា ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណបុរេជាត  
និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវ  
ចក្ខុ ថាមិនទៀង... ក្រេតកា កើតយ ធនៈ ប្រាជ្ញ ចក្ខុនោះ...  
នោមនស្ស កើតឡើង នូវសោត ... នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង...  
នោមនស្ស កើតឡើង រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) ខែចក្ខុវិញ្ញាណ  
នោដ្ឋកាយតនៈ ជាបច្ច័យ ខែកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។  
ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ ខែចក្ខុវិញ្ញាណ កាយា-  
យតនៈ ។ បេ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ ខែចក្ខុខន្ធ ដែលមានសភាពតូចន្មា  
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៧១៩] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្មា ជាបច្ច័យ ខែធម៌  
ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណបុរេជាត  
និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវប្រ ដោយទិព្វចក្ខុ...  
នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតនាគុ... ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ  
ជាបច្ច័យ ខែចក្ខុខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៧២០) បរិត្តា ធម្មា អប្បមាណាស្ស ធម្មស្ស  
បុរោជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ អប្បមាណា  
ទត្ថានំ បុរោជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧២១) បរិត្តា ធម្មា បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
បុរោជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរោជាតា បរិត្តា  
ទត្ថានំ បុរោជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បុរោជា-  
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧២២) មហាគ្គតោ ធម្មា បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
បុរោជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរោជាតា មហាគ្គតា  
ទត្ថានំ បុរោជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បុរោជាតប្ប-  
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧២៣) អប្បមាណោ ធម្មា បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
បុរោជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរោជាតា អប្បមាណោ  
ទត្ថានំ បុរោជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បុរោជាតប្ប-  
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧២៤) បរិត្តា ធម្មា បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
អាសវេនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា បរិត្តា  
ទត្ថានំ បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ . . . អនុលោមំ

(៧២០) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្រូវ ជាប់ច្រើន ខែធម៌ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាប់ច្រើន ខែតូច  
ខ្លួន ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ ។

(៧២១) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្រូវ ជាប់ច្រើន ខែធម៌  
ដែលមានសភាពតូចត្រូវ ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ បានដល់បុរោជាត  
គឺ តូចខ្លួន ដែលមានសភាពតូចត្រូវ ជាប់ច្រើន ខែកាយនេះ ដែល  
កើតមុន ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ ។

(៧២២) ធម៌ ដែលដល់ខ្លះសភាពធំ ជាប់ច្រើន ខែធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចត្រូវ ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ បានដល់បុរោជាត គឺ តូច  
ខ្លួន ដែលដល់ខ្លះសភាពធំ ជាប់ច្រើន ខែកាយនេះ ដែលកើតមុន  
ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ ។

(៧២៣) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាប់ច្រើន ខែធម៌  
ដែលមានសភាពតូចត្រូវ ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ បានដល់បុរោជាត គឺ  
តូចខ្លួន ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាប់ច្រើន ខែកាយនេះ ដែល  
កើតមុន ដោយបុរោជាតប្បច្ច័យ ។

(៧២៤) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្រូវ ជាប់ច្រើន ខែធម៌  
ដែលមានសភាពតូចត្រូវ ដោយអាសវេនប្បច្ច័យ គឺ តូចខ្លួន ដែលមាន  
សភាពតូចត្រូវ មុន ។ (ជាប់ច្រើន ខែតូចខ្លួន) ក្រោយ ។ . . អនុលោម

គោត្រកុស្ណ អនុលោម រោទានស្ស អាសវនប្បច្ច-  
យេន បច្ចយោ ។

(៧២៥) បរិត្តោ ធម្មោ មហាត្ថតស្ស ធម្មស្ស  
អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមស្ស លាទស្ស  
បរិត្តំ តស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
នេវសញ្ញាសញ្ញាយតទស្ស បរិត្តំ តស្ស  
អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទីត្ថស្ស ចតុស្ស  
បរិត្តំ ... អនាគតសញ្ញាលាស្ស បរិត្តំ អនា-  
គតសញ្ញាលាស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧២៦) បរិត្តោ ធម្មោ មហាមាលាស្ស ធម្មស្ស  
អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ គោត្រកុ មត្តស្ស  
រោទានំ មត្តស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧២៧) មហាត្ថតោ ធម្មោ មហាត្ថតស្ស ធម្មស្ស  
អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា មហាត្ថតា  
ទន្ធា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ ទន្ធាទំ អាសវនប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។

(៧២៨) បរិត្តោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស តត្ថ-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ជាតាទណិកា ។  
សហជាតា បរិត្តោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ទន្ធាទំ

(ជាប់ច្នៃ) នៃគោត្រកុ អនុលោម ជាប់ច្នៃ នៃរោទានៈ ដោយ  
អាសវនប្បច្ចយេន ។

(៧២៥) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោ ជាប់ច្នៃ នៃធម៌  
ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយអាសវនប្បច្ចយេន គឺ បរិកម្ម នៃបឋមដ្ឋាន  
ជាប់ច្នៃ នៃបឋមដ្ឋាននោះវិញ ដោយអាសវនប្បច្ចយេន បរិកម្ម នៃ  
នេវសញ្ញាសញ្ញាយតនៈ ជាប់ច្នៃ នៃនេវសញ្ញាសញ្ញាយតនៈ  
នោះវិញ ដោយអាសវនប្បច្ចយេន បរិកម្ម នៃទីត្ថចតុ ... បរិកម្ម  
នៃអនាគតសញ្ញាណ ជាប់ច្នៃ នៃអនាគតសញ្ញាណ ដោយអា-  
សវនប្បច្ចយេន ។

(៧២៦) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោ ជាប់ច្នៃ នៃធម៌ ដែល  
មានប្រមាណមិនប៉ាន ដោយអាសវនប្បច្ចយេន គឺ គោត្រកុ (ជាប់ច្នៃ)  
នៃមគ្គ រោទានៈ ជាប់ច្នៃ នៃមគ្គ ដោយអាសវនប្បច្ចយេន ។

(៧២៧) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាប់ច្នៃ នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំ ដោយអាសវនប្បច្ចយេន គឺ ពួកទន្ធា ដែលដល់នូវស-  
ភាពធំមុន ។ ជាប់ច្នៃ នៃពួកទន្ធាក្រោយ ។ ដោយអាសវនប្បច្ចយេន ។

(៧២៨) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោ ជាប់ច្នៃ នៃ  
ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោ ដោយកម្មប្បច្ចយេន បានដល់  
សហជាត និងនាទណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា  
ដែលមានសភាពតូចន្តោ ជាប់ច្នៃ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង

ចិត្តសមុដ្ឋានានា រូបាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
បដិសន្ធិក្កុណោ បរិត្តា ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ ទដ្ឋា-  
ណំ កដត្តា ច រូបាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
នាមាទណិកា បរិត្តា ចេតនា វិចារកាណំ បរិត្តាណំ  
ទដ្ឋាណំ កដត្តា ច រូបាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២៩] មហាគ្គតោ ធម្មោ មហាគ្គតស្ស ធម្មស្ស  
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាមាទណិកា ។  
សហជាតា មហាគ្គតា ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ ទដ្ឋាណំ  
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ មហាគ្គតា  
ចេតនា សម្បយុត្តកាណំ ទដ្ឋាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-  
យោ ។ នាមាទណិកា មហាគ្គតា ចេតនា វិចារកាណំ  
មហាគ្គតាណំ ទដ្ឋាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣០] មហាគ្គតោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាមាទណិកា ។  
សហជាតា មហាគ្គតា ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានាណំ រូបាណំ  
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ មហាគ្គតា  
ចេតនា កដត្តារូបាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
នាមាទណិកា មហាគ្គតា ចេតនា កដត្តារូបាណំ  
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានបដន្ត ដោយកម្មប្បច្ចយ ចេតនា ដែលមានសភាព  
តូចតា ជាបច្ច័យ នៃត្ថកសម្បយុត្តកក្នុង ត្ថកកដត្តាបដន្ត ដោយ  
កម្មប្បច្ចយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ឯនាមាទណិកៈ គឺ ចេតនា  
ដែលមានសភាពតូចតា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ដែលមានសភាពតូចតា  
ជាវិបាកផង ត្ថកកដត្តាបដន្ត ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧២៩] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និវេទនាខ-  
ណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ  
នៃត្ថកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលដល់នូវសភាពធំ  
ជាបច្ច័យ នៃត្ថកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិ-  
សន្ធិ ។ ឯនាមាទណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ  
នៃត្ថកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាវិបាក ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៣០] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចតា ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និវេទនាខ-  
ណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ  
នៃត្ថកចិត្តសមុដ្ឋានបេ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលដល់នូវសភាព  
ធំ ជាបច្ច័យ នៃត្ថកកដត្តាបេ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិ-  
សន្ធិ ។ ឯនាមាទណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលដល់នូវសភាពធំ ជា  
បច្ច័យ នៃត្ថកកដត្តាបេ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៧៣០) មហាគុតោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ច មហាគុ-  
តស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា  
នាវាខណ៌កា ។ សហជាតា មហាគុតា ចេតនា  
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានាធានា រូបាទំ  
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្វាលោ មហាគុតា  
ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបាទំ  
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាវាខណ៌កា ម-  
ហាគុតា ចេតនា វិចារកានំ មហាគុតានំ ខន្ធានំ  
កដត្តា ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៣២) អប្បមាណោ ធម្មោ អប្បមាណស្ស  
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាវា-  
ខណ៌កា ។ សហជាតា អប្បមាណោ ចេតនា  
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
នាវាខណ៌កា អប្បមាណោ ចេតនា វិចារកានំ អប្ប-  
មាណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៣៣) អប្បមាណោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អប្បមាណោ ចេតនា ចិត្ត-  
សមុដ្ឋានាទំ រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៣១) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាច្រើន នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចតាមផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ដោយកម្ម-  
ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនាវាខណ៌កៈ ។ សហជាត គឺ  
ចេតនា ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាច្រើន នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង  
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលដល់នូវ  
សភាពធំ ជាច្រើន នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង ពួកកដត្តាប្រផង ដោយ  
កម្មប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ឯនាវាខណ៌កៈ គឺ ចេតនា  
ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាច្រើន នៃពួកខន្ធានុ ដែលដល់នូវសភាពធំ  
ជាវិបាកផង ពួកកដត្តាប្រផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៧៣២) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាច្រើន នៃធម៌  
ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត  
និងនាវាខណ៌កៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមានប្រមាណមិន  
បាន ជាច្រើន នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនាវា-  
ខណ៌កៈ គឺ ចេតនា ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាច្រើន នៃពួក  
ខន្ធានុ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាវិបាក ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៧៣៣) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាច្រើន នៃធម៌  
ដែលមានសភាពតូចតាម ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមានប្រ-  
មាណមិនបាន ជាច្រើន នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៣៤] អប្បមាណោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ច អប្ប-  
មាណាស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
អប្បមាណោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ ចិត្ត-  
សមុដ្ឋានានក្ខ រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣៥] បរិត្តោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស វិចា-  
កប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកោ បរិត្តោ ឯកោ  
ទដ្ឋោ តិណ្ឌន្នំ ទដ្ឋានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានក្ខ រូបានំ  
វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិកូលោ ទដ្ឋា  
វត្ថុស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣៦] មហាគ្គតោ ធម្មោ មហាគ្គតស្ស ធម្មស្ស  
វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ តិស្សោ បញ្ញា បរិត្ត  
បដិសន្ធិយា កាតញ្ចា ។

[៧៣៧] អប្បមាណោ ធម្មោ អប្បមាណាស្ស  
ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ តិណិ ។  
បរិត្តមេវ ។

[៧៣៨] បរិត្តោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស អាហា-  
វប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឈា-  
នប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្ប-  
យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ

[៧៣៩] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលមានសភាពតូចន្តោរផង ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង ដោយ  
កម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃភូត  
សម្បយុត្តកក្នុងផង ភូតចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៣៩] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោរ ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលមានសភាពតូចន្តោរ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានស-  
ភាពតូចន្តោរ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃភូតចិត្តសមុដ្ឋាន-  
រូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ភូតខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវេត្ថុ ដោយវិបា-  
កប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៧៣៦] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ បញ្ញាទាំង ៣ បណ្ឌិត  
គប្បីធ្វើ តាំងអំពីបរិត្តកាល ដល់បដិសន្ធិកាល ។

[៧៣៧] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយវិបាកប្បច្ច័យ (បានដល់កាល នៃបុព្វ  
និងវិសជ្ជនា ) ៣ លើក ។ បរិត្តកាលតែម្យ៉ាង ។

[៧៣៨] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោរ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចន្តោរ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយ-  
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ  
ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ

សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា  
 បរិត្តា ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានាចំ រូបាចំ វិប្បយុត្ត-  
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ បរិត្តា  
 ទទ្ធា កដត្តារូបាចំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 ទទ្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ ទទ្ធាចំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ចក្ខុយេនចំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ កាយាយេនចំ កាយ-  
 វិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ  
 បរិត្តាចំ ទទ្ធាចំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
 បច្ឆាជាតា បរិត្តា ទទ្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស  
 កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៣៩) បរិត្តោ ធម្មោ មហាត្តស្ស ធម្មស្ស  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។  
 សហជាតា បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុ មហាត្តតាចំ ទទ្ធាចំ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ វត្ថុ មហាត្ត-  
 តាចំ ទទ្ធាចំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៤០) បរិត្តោ ធម្មោ អប្បមាណស្ស ធម្មស្ស  
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ វត្ថុ អប្បមា-  
 ណាចំ ទទ្ធាចំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ពួក  
 ទទ្ធា ដែលមានសភាពតូចង្អាត ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រ  
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ពួកទទ្ធា ដែលមានសភាពតូចង្អាត ជាបច្ច័យ  
 នៃពួកកដត្តារូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងបដិសន្ធិក្កុណៈ ពួកទទ្ធា (ជា  
 បច្ច័យ) នៃវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកទទ្ធា ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។  
 បុរេជាត គឺ ចក្ខុយេននៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្ត-  
 ប្បច្ច័យ កាយាយេននៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្ប-  
 ច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកទទ្ធា ដែលមានសភាពតូចង្អាត ដោយ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ និងបច្ឆាជាត គឺ ពួកទទ្ធា ដែលមានសភាពតូចង្អាត  
 ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៧៣៩) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 ដល់នូវសភាពធំ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេ-  
 ជាត ។ សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកទទ្ធា ដែលដល់នូវសភាពធំ  
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ និងបុរេជាត គឺ វត្ថុ  
 ជាបច្ច័យ នៃពួកទទ្ធា ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៧៤០) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចង្អាត ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត  
 គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកទទ្ធា ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយ  
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។



[៧៤០] មហាគុតោ នន្ទោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។  
សហជាតា មហាគុតា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ  
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា មហា-  
គុតា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស  
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៤២] អប្បមាណា នន្ទោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។  
សហជាតា អប្បមាណា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ  
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អប្ប-  
មាណា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស  
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៤៣] បរិត្តោ នន្ទោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិ-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ  
អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ បរិត្តោ ឯកោ  
ខន្ធា តណ្ហានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ថិ-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ... បដិសន្ធិកុលោ  
ខន្ធា វត្ថុស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធានំ  
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ ។ សន្ធិតំ ។

[៧៤១] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាច្រើន នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចន្តោ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង  
បច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាច្រើន  
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ពួក  
ខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាច្រើន នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន  
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៧៤២] ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាច្រើន នៃធម៌  
ដែលមានសភាពតូចន្តោ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត  
និងបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនបាន  
ជាច្រើន នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆា-  
ជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាច្រើន នៃកាយនេះ  
ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៧៤៣] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោ ជាច្រើន នៃធម៌  
ដែលមានសភាពតូចន្តោ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត  
បុរេជាត បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត គឺ  
ខន្ធ ១ ដែលមានសភាពតូចន្តោ ជាច្រើន នៃខន្ធ ៣ ដ៏ ពួកចិត្ត-  
សមុដ្ឋានរូបដ៏ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... ពួកខន្ធ ជាច្រើន  
នៃវត្ថុ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ ជាច្រើន នៃ  
ពួកខន្ធ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ...

អសញ្ញាសត្វានំ ... ។ បុរេជានំ ចក្កំ ... វត្ថុ អនិច្ច-  
 តោ ... វិបស្សនិ មស្សនេតិ អភិធន្តតិ តំ អារត្ត-  
 កតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ រូបាយតនំ  
 ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស  
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស  
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញា-  
 ណស្ស វត្ថុ បរិត្តានំ ទទ្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
 បច្ឆាជានា បរិត្តា ទទ្ធា បុរេជានស្ស វេទស្ស កា-  
 យស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កតាធិការោ  
 អាហារោ វេទស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-  
 យោ ។ រូបជីវិត្រ្យ័យំ កាដត្តារូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។

[៧២២] បរិត្តោ ធម្មោ មហាត្ថតស្ស ធម្មស្ស  
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បុរេជានំ ។  
 សហជានំ បដិសន្ធិត្តុណោ វត្ថុ មហាត្ថតានំ ទទ្ធានំ  
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជានំ ទិព្វេន ចក្កុយា  
 រូបំ បស្សនិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា សន្តំ ... វត្ថុ  
 មហាត្ថតានំ ទទ្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ... ។ បុរេជាន គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវ  
 ចក្ក... នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង... ក្រេកអរ រីករាយ រតនៈ ប្រាជ្ញ  
 នូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស ក៏កើតឡើង រូបាយតនៈ  
 (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ ដោយរូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ  
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ចក្កាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្កវិញ្ញាណ ដោយអត្ថប្ប-  
 ច្ច័យ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ  
 ពួកទទ្ធី ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាន គឺ  
 ពួកទទ្ធី ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត  
 មុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ កតាធិការាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ  
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ រូបជីវិត្រ្យ័យំ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយ  
 អត្ថប្បច្ច័យ ។

[៧២២] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាន និងបុរេ-  
 ជាន ។ សហជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកទទ្ធី ដែលដល់នូវសភាពធំ  
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បុរេជាន គឺ បុគ្គល ឃើញ  
 នូវរូប ដោយទិព្វចក្ក នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ... វត្ថុ ជាបច្ច័យ  
 នៃពួកទទ្ធី ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៧៤៥] មហិក្ខតោ ធម្មោ អប្បហរណស្ស ធម្មស្ស  
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ អប្បហរណំ  
ទទ្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៤៥] ធម៌ ដែលមានសភាពតូចនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
មានប្រមាណមិនបាន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាន គឺ វត្ថុ ជា  
បច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៧៤៦] មហាគ្គតោ ធម្មោ មហាគ្គតស្ស ធម្មស្ស  
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាគ្គតោ ឯកោ ទទ្ធា  
តិណ្ហន្នំ ទទ្ធានំ ទ្វេ ទទ្ធា ... បដិសន្ធិក្កណោ ... ។

[៧៤៦] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ  
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ... ក្នុងទណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៧៤៧] មហាគ្គតោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បច្ឆាជានំ ។  
សហជានោ មហាគ្គតោ ទទ្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាបាទំ រូបាទំ  
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កណោ មហាគ្គតោ  
ទទ្ធា កដត្តារូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆា-  
ជានោ មហាគ្គតោ ទទ្ធា បុរេជានស្ស វេមស្ស កា-  
យស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៤៧] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចនា ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាន និងបច្ឆា-  
ជាន ។ សហជាន គឺ ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ  
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ  
ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ក្នុងទណៈនៃបដិសន្ធិ ។  
បច្ឆាជាន គឺ ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ  
ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៧៤៨] មហាគ្គតោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ច មហាគ្គ-  
តស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាគ្គ-  
តោ ឯកោ ទទ្ធា តិណ្ហន្នំ ទទ្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាបា-  
ទកា រូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ទទ្ធា ...  
បដិសន្ធិក្កណោ ... ។

[៧៤៨] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពតូចនាផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ  
គឺ ខន្ធ ១ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្ត-  
សមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... ក្នុងទណៈនៃបដិ-  
សន្ធិ ... ។

បរិក្ខេប បញ្ញាវិបាក

បរិក្ខេប បញ្ញាវិបាក

(៧៤៧) អប្បមាណា ធម្មោ អប្បមាណាស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ អប្បមាណា ឯតោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ។

(៧៤៨) អប្បមាណា ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អប្បមាណា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អប្បមាណា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៤៩) អប្បមាណា ធម្មោ បរិត្តស្ស ច អប្បមាណាស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ អប្បមាណា ឯតោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានកា រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៥០) បរិត្តោ ច អប្បមាណា ច ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ វត្ថុន្តរំ ។ សហជាតា អប្បមាណា ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា

(៧៤៧) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ។

(៧៤៨) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នោត ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៧៤៩) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នោតផង ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៧៥០) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នោតក្តី ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពតូចត្នោត ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ឆាជាត អាហារ និងវត្ថុន្តរ ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនបានក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត

អប្បមាណា ខន្ធ ច កតតធឿកាហោ អាហារោ ច  
 ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។  
 បច្ឆាជាតា អប្បមាណា ខន្ធ ច រូបជីវិត្រ្យៃយព្វ  
 កដត្តារូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៥៣) បរិត្តោ ច អប្បមាណោ ច ធម្មា  
 អប្បមាណាស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ អប្បមាណោ  
 ឯកោ ខន្ធ ច វត្ថុ ច វិន្យាណំ ខន្ធាណំ អត្ថិប្បច្ច-  
 យេន បច្ចយោ ន្ទ ខន្ធ ... ។

(៧៥៤) បរិត្តោ ច មហាគ្គតោ ច ធម្មា ប-  
 រិត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ  
 បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតា មហាគ្គ-  
 តា ខន្ធ ច មហាគ្គតា ច ចិត្តសមុដ្ឋាធាណំ រូបាណំ  
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិកុណោ មហាគ្គតា  
 ខន្ធ ច មហាគ្គតា ច កដត្តារូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន  
 បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា មហាគ្គតា ខន្ធ ច កតតធឿ-  
 កាហោ អាហារោ ច ឥមស្ស កាយស្ស ។ បច្ឆា-  
 ជាតា មហាគ្គតា ខន្ធ ច រូបជីវិត្រ្យៃយព្វ កដត្តា-  
 រូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

គី ពួកខន្ធ ដែលមានប្រមាណមិនបានក្តី កតតធឿកាហារក្តី ជាបច្ច័យ  
 នៃកាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមាន  
 ប្រមាណមិនបានក្តី រូបជីវិត្រ្យៃយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយ  
 អត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៧៥៥) ធមិ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារក្តី ធមិ ដែលមានប្រ-  
 មាណមិនបានក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយ  
 អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១  
 ដែលមានប្រមាណមិនបានក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយ  
 អត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... ។

(៧៥៦) ធមិ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារក្តី ធមិ ដែលដល់នូវស-  
 ភាពធំក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលមានសភាពតូចឆ្មារ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ  
 បានដល់សហជាត បច្ឆាជាត អាហារ នឹងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត  
 គឺ ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃ  
 ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ  
 ក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ក្នុង  
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំក្តី  
 កតតធឿកាហារក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃកាយនេះ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ  
 ដែលដល់នូវសភាពធំក្តី រូបជីវិត្រ្យៃយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប  
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៧៤៥) បរិត្តោ ច មហាត្ថយោ ច ធម្មា មហាត្ថ-  
 យោ ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ  
 ជាតំ ។ សហជាតោ មហាត្ថតោ ឯកោ ទទ្ធោ  
 វត្ថុ ច តិល្លាដ្ឋំ ទទ្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
 ទទ្ធា . . . បដិសន្ធិត្វយោ មហាត្ថតោ ឯកោ  
 ទទ្ធា ច វត្ថុ ច តិល្លាដ្ឋំ ទទ្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន  
 យោ ទទ្ធា ច វត្ថុ ច . . . ធនិប្បច្ចយេន  
 យោ វិភត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តប្បច្ចយេន  
 យោ ។

[illegible]

(៧៩៩) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចតាច ធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំ  
សភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំ ដោយអត្ថបច្ច័យ  
បានដល់សហជាន់ នឹងបុរេជាន់ ។ សហជាន់ គឺ ខន្ធ ១ ដែល  
ដល់ខ្ញុំសភាពធំ ភ្នក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថបច្ច័យ  
ខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ១ ដែលដល់ខ្ញុំសភាពធំ ភ្នក ជាបច្ច័យ នៃ  
ខន្ធ ៣ ដោយអត្ថបច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ភ្នក . . .  
ជាបច្ច័យ ដោយអត្ថបច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិនិច្ឆ័យ ជាបច្ច័យ  
ដោយវិនិច្ឆ័យ ។

(៧៥៦) ក្នុងហត្ថប្បវត្តន្ត មានព្រះ ៧ ក្នុងការមណ្ឌប្បវត្តន្ត មាន  
 ព្រះ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បវត្តន្ត មានព្រះ ៧ ក្នុងអនន្តប្បវត្តន្ត មាន  
 ព្រះ ៨ ក្នុងសមនន្តប្បវត្តន្ត មានព្រះ ៨ ក្នុងសហជាតប្បវត្តន្ត មាន  
 ព្រះ ១១ ក្នុងឥតាមតាប្បវត្តន្ត មានព្រះ ៧ ក្នុងខិស្សយប្បវត្តន្ត មាន  
 ព្រះ ១៣ ក្នុងឧបខិស្សយប្បវត្តន្ត មានព្រះ ៨ ក្នុងពុរុជាតប្បវត្តន្ត  
 មានព្រះ ៣ ក្នុងបដ្ឋាជាតប្បវត្តន្ត មានព្រះ ៣ ក្នុងការសវនប្ប-  
 វត្តន្ត មានព្រះ ៤ ក្នុងកម្មប្បវត្តន្ត មានព្រះ ៧ ក្នុងវិបាកប្បវត្តន្ត  
 អាហារប្បវត្តន្ត វត្ថុប្បវត្តន្ត ឈានប្បវត្តន្ត និងមគ្គប្បវត្តន្ត មាន  
 ព្រះ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បវត្តន្ត មានព្រះ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បវត្តន្ត មាន  
 ព្រះ ៥ ក្នុងអតិប្បវត្តន្ត មានព្រះ ១៣ ក្នុងនតិប្បវត្តន្ត មានព្រះ ៨

វិភត្តេ នវំ អវិភត្តេ តេរស ។ ឯវំ គណោតត្ថំ ។  
អនុលោមំ ។

[៧៥៧] បរិត្តោ នម្មោ បរិត្តស្ស នម្មស្ស អា-  
រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាត-  
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ  
ន្រ្ទិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៥៨] បរិត្តោ នម្មោ មហាត្ថតស្ស នម្មស្ស  
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជា-  
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៥៩] បរិត្តោ នម្មោ អប្បមាណស្ស នម្មស្ស  
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ។

[៧៦០] មហាត្ថតោ នម្មោ មហាត្ថតស្ស នម្មស្ស  
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន  
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ក្នុងវិភត្តប្បច្ចយ មានព័រៈ ៨ ក្នុងអវិភត្តប្បច្ចយ មានព័រៈ ១៣ ។  
បច្ចុប្បិក គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៧៥៧] ធម៌ ដែលមានសភាពក្នុងគ្នា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
មានសភាពក្នុងគ្នា ដោយការម្សឺណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-  
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាត-  
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ  
ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយន្រ្ទិយប្បច្ច័យ ។

[៧៥៨] ធម៌ ដែលមានសភាពក្នុងគ្នា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំ ដោយការម្សឺណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-  
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេ-  
ជាតប្បច្ច័យ ។

[៧៥៩] ធម៌ ដែលមានសភាពក្នុងគ្នា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
មានប្រមាណមិនប៉ាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុ-  
រេជាតប្បច្ច័យ ។

[៧៦០] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
ដល់នូវសភាពធំ ដោយការម្សឺណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-  
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៧៦១) មហាត្ថតោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
 អារម្មណប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ សហជាតប្បដ្ឋានេន  
 បដ្ឋយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ បច្ឆាជាត-  
 ប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ កក្កប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ ។

(៧៦២) មហាត្ថតោ ធម្មោ អប្បមាណស្ស  
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ ។

(៧៦៣) មហាត្ថតោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ច មហាត្ថ-  
 តស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ  
 កក្កប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ ។

(៧៦៤) អប្បមាណោ ធម្មោ អប្បមាណស្ស  
 ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ ឧបនិស្ស-  
 យប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ ។

(៧៦៥) អប្បមាណោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ធម្មស្ស  
 អារម្មណប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ សហជាតប្បដ្ឋានេន  
 បដ្ឋយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ បច្ឆាជាត-  
 ប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ ។

(៧៦៦) អប្បមាណោ ធម្មោ មហាត្ថតស្ស  
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ ឧបនិស្ស-  
 យប្បដ្ឋានេន បដ្ឋយោ ។

(៧៦១) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចនូវ ដោយការម្ស្នកប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-  
 កប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆា-  
 ជាតប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយកក្កប្បដ្ឋាន ។

(៧៦២) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 មានប្រមាណមិនបាន ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

(៧៦៣) ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល  
 មានសភាពតូចនូវផង ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំផង ដោយសហ-  
 ជាតប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយកក្កប្បដ្ឋាន ។

(៧៦៤) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមានប្រមាណមិនបាន ដោយសហជាតប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយ  
 ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ។

(៧៦៥) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលមានសភាពតូចនូវ ដោយការម្ស្នកប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយ  
 សហជាតប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ  
 ដោយបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាន ។

(៧៦៦) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌  
 ដែលដល់នូវសភាពធំ ដោយការម្ស្នកប្បដ្ឋាន ជាបច្ច័យ ដោយឧប-  
 និស្សយប្បដ្ឋាន ។



(៧៦៧) អប្បមាណោ ធម្មោ បរិត្តស្ស ច អប្ប-

មាណស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៦៨) បរិត្តោ ច អប្បមាណោ ច ធម្មា ប-

រិត្តស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ

ឥន្ទ្រិយំ ។

(៧៦៩) បរិត្តោ ច អប្បមាណោ ច ធម្មា អប្ប-

មាណស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ បុរេជាតំ ។

(៧៧០) បរិត្តោ ច មហាគ្គតោ ច ធម្មា បរិត្តស្ស

ធម្មស្ស ... សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

(៧៧១) បរិត្តោ ច មហាគ្គតោ ច ធម្មា មហាគ្គ-

តស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ បុរេជាតំ ។

(៧៧២) នហេតុយា បណ្ណាស នអារម្ម-

ណោ បណ្ណាស នអធិបតិយា នអនន្តរេ នស-

មនន្តរេ បណ្ណាស នសហជាតេ ប្បាទស

នអត្តាមញ្ញោ ប្បាទស ននិស្សយេ ប្បាទស

(៧៦៧) ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌

ដែលមានសភាពតូចន្តោផង ធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបានផង ដោយ

សហជាតប្បច្ច័យ ។

(៧៦៨) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោក្តី ធម៌ ដែលមានប្រ-

មាណមិនបានក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោ ...

បានដល់សហជាត បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

(៧៦៩) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោក្តី ធម៌ ដែលមាន

ប្រមាណមិនបានក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានប្រមាណមិនបាន...

បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

(៧៧០) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោក្តី ធម៌ ដែលដល់នូវ

សភាពធំក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោ ... បានដល់

សហជាត បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

(៧៧១) ធម៌ ដែលមានសភាពតូចន្តោក្តី ធម៌ ដែលដល់នូវ

សភាពធំក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ បានដល់

នឧបនិស្សយេ ចុទ្ទស នបុរេជានេ ចុទ្ទស នបញ្ញា-  
 ជានេ បណ្ណាស នអាសវនេ ។ សង្ខតំ ។ នមក្កេ  
 បណ្ណាស នសម្បយុត្តេ ទ្វានស នវិប្បយុត្តេ នស  
 បោអត្ថិយា នស បោនត្ថិយា បណ្ណាស បោវិកតេ  
 បណ្ណាស បោអវិកតេ នស ។ ឯវំ គណេតង្គំ ។

បច្ចន័យំ ។

(៣៧៣) ហេតុប្បដ្ឋយា នអាម្ពណោ សត្តំ ...

នអធិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ សត្តំ នអត្តា-  
 មញ្ញា តីណំ នឧបនិស្សយេ សត្តំ នបុរេជានេ ។  
 សង្ខតំ ។ នមក្កេ សត្តំ នសម្បយុត្តេ តីណំ នវិប្ប-  
 យុត្តេ តីណំ បោនត្ថិយា សត្តំ បោវិកតេ សត្តំ ។  
 ឯវំ គណេតង្គំ ។

អនុណមប្បច្ចន័យំ ។

ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ១២ ក្នុងនបុរេជានប្បដ្ឋយ មានវារៈ១២  
 ក្នុងនបញ្ញាជានប្បដ្ឋយ មានវារៈ១៥ ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តី  
 បំប្រញ ។ ក្នុងនមក្កប្បដ្ឋយ មានវារៈ១៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ  
 មានវារៈ ១២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ១០ ក្នុងនោអត្ថិប្បដ្ឋយ  
 មានវារៈ១០ ក្នុងនោនត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៥ ក្នុងនោវិកតប្បដ្ឋយ  
 មានវារៈ ១៥ ក្នុងនោអវិកតប្បដ្ឋយ មានវារៈ១០ ។ បណ្ឌិត គប្បី  
 រាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចន័យៈ ។

(៣៧៤) ក្នុងនអាម្ពណប្បដ្ឋយ មានវារៈ៧ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

... ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ នអនន្តរេប្បដ្ឋយ នសមនន្តរេប្បដ្ឋយ មាន  
 វារៈ៧ ក្នុងនអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ  
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជានប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ក្នុងនមក្កប្ប-  
 ដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិប្ប-  
 យុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោអត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិក-  
 តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុណមប្បច្ចន័យៈ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

(៧៧២) ឧបេក្ខប្បច្ចយា អារម្មណេ សត្ត...  
 អធិបតិយា សត្ត អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ ស-  
 ហជាតេ ឯកាទស អត្ថាមត្ថោ សត្ត ធិស្សយេ តេ-  
 រស ឧបធិស្សយេ នវ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ  
 តីណិ អាសេវនេ ចត្តារិ កក្កេ សត្ត ។ សង្ខតំ ។  
 មក្កេ សត្ត សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិ-  
 យា តេរស នត្ថិយា នវ វិគតេ នវ អវិគតេ តេរស ។

បច្ចនិយានុលោមំ ។

បរិន្តត្តិកំ ទ្វាសមំ និដ្ឋិតំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

(៧៧២) ក្នុងការមូលប្បច្ច័យ មានព័រៈ៧ ព្រោះនរហតុប្ប-  
 ច្ច័យ... ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានព័រៈ៧ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ មាន  
 ព័រៈ៨ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានព័រៈ៨ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន  
 ព័រៈ១១ ក្នុងអត្ថាមត្ថាប្បច្ច័យ មានព័រៈ៧ ក្នុងធិស្សយាប្បច្ច័យ មាន  
 ព័រៈ១៣ ក្នុងឧបធិស្សយាប្បច្ច័យ មានព័រៈ៨ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន  
 ព័រៈ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានព័រៈ៣ ក្នុងអាសេវនាប្បច្ច័យ មាន  
 ព័រៈ៤ ក្នុងកក្កេប្បច្ច័យ មានព័រៈ៧ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុង  
 មក្កាប្បច្ច័យ មានព័រៈ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ៣ ក្នុង  
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានព័រៈ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានព័រៈ១៣ ក្នុង  
 និក្ខេប្បច្ច័យ មានព័រៈ៨ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យមានព័រៈ៨ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ  
 មានព័រៈ១៣ ។

ចប់ បច្ចនិយានុលោម ។

ចប់ បរិន្តត្តិកៈ ទំ ១២

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋានសូ បញ្ចមោ ភគោ

មាតិកាបន្ទានិ

មាតិកា

អង្កេត

ទស្សនេន បហាធាតុហេតុកត្តិកំ

ចដ្ឋិត្តករេ . . . . .	១
អនុរោមំ . . . . .	"
ចច្ចនីយំ . . . . .	១៣
អនុរោមច្បច្ចនីយំ . . . . .	២២
ចច្ចនីយានុរោមំ . . . . .	"
ចច្ចយករេ . . . . .	២៥
អនុរោមំ . . . . .	"
ចច្ចនីយំ . . . . .	២៦
អនុរោមច្បច្ចនីយំ . . . . .	៥៣
ចច្ចនីយានុរោមំ . . . . .	៥៤
និស្សយករេ . . . . .	"
សំសដ្ឋករេ . . . . .	៥៥

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន បញ្ចមោគ

សន្និកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ទស្សនេន បហាធាតុហេតុកត្តិកៈ

ចដ្ឋិត្តករេ . . . . .	១
អនុរោម . . . . .	"
ចច្ចនីយៈ . . . . .	១៣
អនុរោមច្បច្ចនីយៈ . . . . .	២២
ចច្ចនីយានុរោម . . . . .	"
ចច្ចយករេ . . . . .	២៥
អនុរោម . . . . .	"
ចច្ចនីយៈ . . . . .	២៦
អនុរោមច្បច្ចនីយៈ . . . . .	៥៣
ចច្ចនីយានុរោម . . . . .	៥៤
និស្សយករេ . . . . .	"
សំសដ្ឋករេ . . . . .	៥៥

# មាតិកាឃ្លោង

មាតិកា	ទំព័រ
អនុលោម . . . . .	៥៥
បច្ចុន័យ . . . . .	៦០
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	៦១
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	៦២
សម្បយុត្តភព . . . . .	"
បញ្ញាភព . . . . .	"
អនុលោម . . . . .	"
បច្ចុន័យ . . . . .	១០៧
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	១១៦
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	១១៧

## អាបយគាមិគ្គិក

បដិច្ចភព . . . . .	១១៧
អនុលោម . . . . .	"
បច្ចុន័យ . . . . .	១២៣
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	១២៧
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	១៣០

# សម្ព័ន្ធប្រែងហង្ស

មាតិកា	ទំព័រ
អនុលោម . . . . .	៥៥
បច្ចុន័យ . . . . .	៦០
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	៦១
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	៦២
សម្បយុត្តភព . . . . .	"
បញ្ញាភព . . . . .	"
អនុលោម . . . . .	"
បច្ចុន័យ . . . . .	១០៧
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	១១៦
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	១១៧

## អាបយគាមិគ្គិក

បដិច្ចភព . . . . .	១១៧
អនុលោម . . . . .	"
បច្ចុន័យ . . . . .	១២៣
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	១២៧
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	១៣០

# មាតិកាឃ្លោង

មាតិកា	ទំព័រ
អនុលោម . . . . .	៥៥
បច្ចុន័យ . . . . .	៦០
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	៦១
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	៦២
សម្បយុត្តភព . . . . .	"
បញ្ញាភព . . . . .	"
អនុលោម . . . . .	"
បច្ចុន័យ . . . . .	១០៧
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	១១៦
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	១១៧

## អាបយគាមិគ្គិក

បដិច្ចភព . . . . .	១១៧
អនុលោម . . . . .	"
បច្ចុន័យ . . . . .	១២៣
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	១២៧
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	១៣០

# សម្ព័ន្ធប្រែងហង្ស

មាតិកា	ទំព័រ
អនុលោម . . . . .	៥៥
បច្ចុន័យ . . . . .	៦០
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	៦១
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	៦២
សម្បយុត្តភព . . . . .	"
បញ្ញាភព . . . . .	"
អនុលោម . . . . .	"
បច្ចុន័យ . . . . .	១០៧
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	១១៦
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	១១៧

## អាបយគាមិគ្គិក

បដិច្ចភព . . . . .	១១៧
អនុលោម . . . . .	"
បច្ចុន័យ . . . . .	១២៣
អនុលោមបច្ចុន័យ . . . . .	១២៧
បច្ចុន័យអនុលោម . . . . .	១៣០

មាតិកាបណ្ណា

មាតិកា	អង្កេ
សហគមន៍កំរង	១៣០
បច្ចេកវិទ្យា	"
អនុលោម	"
បច្ចេកវិទ្យា	១៣៧
អនុលោមបច្ចេកវិទ្យា	១៤៦
បច្ចេកវិទ្យាអនុលោម	"
និស្សយកកំរង	"
សំស្ក្រឹតកំរង	១៤៧
អនុលោម	"
បច្ចេកវិទ្យា	១៤៨
អនុលោមបច្ចេកវិទ្យា	១៥០
បច្ចេកវិទ្យាអនុលោម	"
សម្បយុត្តកំរង	"
បញ្ញាកំរង	១៥១
អនុលោម	"
បច្ចេកវិទ្យា	១៧៧
អនុលោមបច្ចេកវិទ្យា	១៧៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
សហគមន៍កំរង	១៣០
បច្ចេកវិទ្យា	"
អនុលោម	"
បច្ចេកវិទ្យា	១៣៧
អនុលោមបច្ចេកវិទ្យា	១៤៦
បច្ចេកវិទ្យាអនុលោម	"
និស្សយកកំរង	"
សំស្ក្រឹតកំរង	១៤៧
អនុលោម	"
បច្ចេកវិទ្យា	១៤៨
អនុលោមបច្ចេកវិទ្យា	១៥០
បច្ចេកវិទ្យាអនុលោម	"
សម្បយុត្តកំរង	"
បញ្ញាកំរង	១៥១
អនុលោម	"
បច្ចេកវិទ្យា	១៧៧
អនុលោមបច្ចេកវិទ្យា	១៧៩

បាឋកប្បកិច្ច

មាតិកា

អង្កេត

ចក្ខុវិស័យនុសាម . . . . . ១៨៣

សេក្ខន្តិក៍

ចដ្ឋករ . . . . . ១៨៤

អនុសាម . . . . . "

ចក្ខុវិស័យ . . . . . ១៨៥

អនុសាមចក្ខុវិស័យ . . . . . ១៨៥

ចក្ខុវិស័យនុសាម . . . . . "

សហជានករ . . . . . "

ចក្ខុយករ . . . . . ១៨៦

អនុសាម . . . . . "

ចក្ខុវិស័យ . . . . . ២០១

អនុសាមចក្ខុវិស័យ . . . . . ២០៦

ចក្ខុវិស័យនុសាម . . . . . ២០៧

វិស្សយករ . . . . . "

សំសង្កករ . . . . . "

អនុសាម . . . . . "

ចក្ខុវិស័យ . . . . . ២០៨

សង្កតប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ចក្ខុវិស័យនុសាម . . . . . ១៨៣

សេក្ខន្តិក៍

ចដ្ឋករ . . . . . ១៨៤

អនុសាម . . . . . "

ចក្ខុវិស័យ . . . . . ១៨៥

អនុសាមចក្ខុវិស័យ . . . . . ១៨៥

ចក្ខុវិស័យនុសាម . . . . . "

សហជានករ . . . . . "

ចក្ខុយករ . . . . . ១៨៦

អនុសាម . . . . . "

ចក្ខុវិស័យ . . . . . ២០១

អនុសាមចក្ខុវិស័យ . . . . . ២០៦

ចក្ខុវិស័យនុសាម . . . . . ២០៧

វិស្សយករ . . . . . "

សំសង្កករ . . . . . "

អនុសាម . . . . . "

ចក្ខុវិស័យ . . . . . ២០៨



មាតិកាបង្ហាង

មាតិកា	អង្ក
អនុសាមញ្ញច្ចនីយំ . . . . .	២១០
ចច្ចនីយានុសាមំ . . . . .	"
សម្បយុត្តភវេ . . . . .	"
ចញ្ញាភវេ . . . . .	២១១
អនុសាមំ . . . . .	"
ចច្ចនីយំ . . . . .	២៣៧
អនុសាមញ្ញច្ចនីយំ . . . . .	២៤០
ចច្ចនីយានុសាមំ . . . . .	"
បរិវត្តិកំ	
ចន្ទិច្ចភវេ . . . . .	២៤២
អនុសាមំ . . . . .	"
ចច្ចនីយំ . . . . .	២៤៨
អនុសាមញ្ញច្ចនីយំ . . . . .	២៦២
ចច្ចនីយានុសាមំ . . . . .	"
សហជាតភវេ . . . . .	២៦៣
ចច្ចយភវេ . . . . .	"
អនុសាមំ . . . . .	"

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
អនុសាមញ្ញច្ចនីយៈ . . . . .	២១០
ចច្ចនីយានុសាម . . . . .	"
សម្បយុត្តភវៈ . . . . .	"
ចញ្ញាភវៈ . . . . .	២១១
អនុសាម . . . . .	"
ចច្ចនីយៈ . . . . .	២៣៧
អនុសាមញ្ញច្ចនីយៈ . . . . .	២៤០
ចច្ចនីយានុសាម . . . . .	"
បរិវត្តិកៈ	
ចន្ទិច្ចភវៈ . . . . .	២៤២
អនុសាម . . . . .	"
ចច្ចនីយៈ . . . . .	២៤៨
អនុសាមញ្ញច្ចនីយៈ . . . . .	២៦២
ចច្ចនីយានុសាម . . . . .	"
សហជាតភវៈ . . . . .	២៦៣
ចច្ចយភវៈ . . . . .	"
អនុសាម . . . . .	"

បាតិកា

សិល្បកប្រាប័មាតិកា

មាតិកា	អង្កេត
ចក្ខុវិស័យ . . . . .	២៦៧
អនុសាមញ្ញចក្ខុវិស័យ . . . . .	២៧២
ចក្ខុវិស័យអនុសាម . . . . .	២៧៣
និស្សយករៈ . . . . .	"
សំសង្ខតករៈ . . . . .	"
អនុសាម . . . . .	"
ចក្ខុវិស័យ . . . . .	២៧៤
អនុសាមញ្ញចក្ខុវិស័យ . . . . .	២៧៥
ចក្ខុវិស័យអនុសាម . . . . .	២៧៥
សម្បយុត្តករៈ . . . . .	"
ចក្ខុវិស័យ . . . . .	"
អនុសាម . . . . .	"
ចក្ខុវិស័យ . . . . .	៣១២
អនុសាមញ្ញចក្ខុវិស័យ . . . . .	៣១៧
ចក្ខុវិស័យអនុសាម . . . . .	៣១៨

មាតិកា	ទំព័រ
ចក្ខុវិស័យ . . . . .	២៦៧
អនុសាមញ្ញចក្ខុវិស័យ . . . . .	២៧២
ចក្ខុវិស័យអនុសាម . . . . .	២៧៣
និស្សយករៈ . . . . .	"
សំសង្ខតករៈ . . . . .	"
អនុសាម . . . . .	"
ចក្ខុវិស័យ . . . . .	២៧៤
អនុសាមញ្ញចក្ខុវិស័យ . . . . .	២៧៥
ចក្ខុវិស័យអនុសាម . . . . .	២៧៥
សម្បយុត្តករៈ . . . . .	"
ចក្ខុវិស័យ . . . . .	"
អនុសាម . . . . .	"
ចក្ខុវិស័យ . . . . .	៣១២
អនុសាមញ្ញចក្ខុវិស័យ . . . . .	៣១៧
ចក្ខុវិស័យអនុសាម . . . . .	៣១៨

វិវិទុវិវិទុបត្តិ

វិវិទុបាហោ	អវិវិទុបាហោ	អង្កេត រដ្ឋលេខាយំ	
បច្ចុរយា ។	បច្ចុរយា	១៦០	៣
បច្ចុរយា ។	បច្ចុរយា	២១៧	១៣
ការម្មណាធិបតិ	ការម្មណាធិបតិ	២១៨	២-៣
ធម្មស្ស	ធម្មស្ស	២៧៩	១៧
អសញ្ញាសត្តានំ ... ។	អសញ្ញាសត្តានំ	២៨៨	១១
ធម្មា	ធម្មា	២៩៣	១៨

សន្និកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ជាហេតុកៈ	ជាអហេតុកៈ	១៣	១៣
ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ	ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ	១៤	៨
ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ	ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ	"	១១
មិនត្រូវលះ ដោយស្សនៈ	មិនត្រូវលះ ដោយស្សនៈ	១៧	"
ត្រូវលះ ដោយភាវនាផង	ត្រូវលះ ដោយភាវនាផង	១៨	៩
វត្ថុផង ...	វត្ថុផង	២៥	"
ដែលមានហេតុមិនត្រូវលះ	ដែលមានហេតុត្រូវលះ	៦៧	៤
នៃសម្ប.	នៃភូតសម្ប.	៩៦	"
ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។	ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។	១៣៤	៣
ជាច្ច័យ	ជាបច្ច័យ	១៥១	៥
មិនដល់នូវការសន្សំ	ដែលមិនដល់នូវការសន្សំ	១៧៥	១២
នូវខន្ធ ២ ...	នូវខន្ធ ២ ... ។	១៨៦	១៤
ដែលជាបស់សេក្ខបុគ្គល ...	ដែលជាបស់អសេក្ខបុគ្គល ...	១៩៨	"
នឹងវត្ថុ ១	នឹងវត្ថុ	"	១៨

## សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ដែលជាបេសសេកូបុគ្គល	ដែលជាបេសអេសេកូបុគ្គល	១៨៨	៥
ដែលជាបេសសេកូបុគ្គល	ដែលជាបេសសេកូបុគ្គល	២១៥	២
បកក្ខន្ធស្ស័យ	បកក្ខន្ធស្ស័យ	២២២	១៤
សេតុត្តិកៈ បទ្ទយវិរៈ	សេតុត្តិកៈ បញ្ញាវិរៈ	២២៥	១
ដែលកើតមុន	ដែលកើតមុន	២២៦	៦
ដែលជាបេសសេកូបុគ្គល	ដែលជាបេសសេកូបុគ្គល	២២៧	១២
បេសសេកូបុគ្គល	បេសអេសេកូបុគ្គល	២២៨	៥
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។	ដោយកម្មប្បច្ច័យ	"	៨
(២២២)	(៥៥៥)	២២២	៣
(២២៦)	(៥៥៦)	"	១៦
នៃខន្ធ	នៃភូកខន្ធ	៣០៤	៥
នៃខន្ធ	នៃភូកខន្ធ	៣០៤	៥
ដោយនត្តិប្បច្ច័យ	ដោយអត្តិប្បច្ច័យ	៣១៣	៧
ដោយអត្តិប្បច្ច័យ	ដោយនត្តិប្បច្ច័យ	"	៨